

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانش استخاره

آموزش روشمند اصول، قواعد، اصطلاحات و رموز استخاره

به همراه تطبیق بر تمامی آیات قرآن کریم

جلد دوم

حضرت آیت الله العظمیٰ سید محمد باقر (مد ظله العالی)

سرشناسه: نکونام، محمدرضا، ۱۳۲۷ -
عنوان و نام پدیدآور: دانش استخاره / محمدرضا نکونام.
مشخصات نشر: اسلامشهر: صبح فردا، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری: ۵ ج .
شابک ج ۲: ۸ - ۱۳ - ۶۴۳۵ - ۶۰۰ - ۹۷۸
شابک دوره: ۶ - ۱۷ - ۶۴۳۵ - ۶۰۰ - ۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
موضوع: استخاره با قرآن کریم.
موضوع: استخاره.
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۰ د ۳۷ ن ۸ / BP ۲۷۳۳/۵
رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۷۹
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۱۹۵۰۷۹۹

دانش استخاره - جلد دوم

حضرت آیت‌الله العظمی محمدرضا نکونام (مد ظله العالی)

ناشر: صبح فردا

محل چاپ: نقش گستر

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: ۱۳۹۰

شمارگان: ۳۰۰۰

تهران - اسلامشهر - نسیم‌شهر - وجیه‌آباد

دوازدهمتری جواهرزاده - پلاک ۳۶

کدپستی: ۳۷۶۹۱۳۸۵۷۵ * تلفکس: ۰۲۲۹۴۳۶۳۴۸۱

www.nekoonam.com www.nekounam.ir

ISBN : 978 - 600 - 6435 - 13 - 8

شابک دوره: 6 - 17 - 6435 - 600 - 978

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

فهرست مطالب

بخش دوم:

﴿ تطبیق قواعد. اصطلاحات و رموز استخاره بر آیات ﴾

۹	سوره‌ی حمد
۱۵	سوره‌ی بقره
۱۴۳	سوره‌ی آل عمران
۱۹۵	سوره‌ی نساء
۲۳۵	سوره‌ی مائده
۲۶۳	سوره‌ی انعام
۲۹۵	سوره‌ی اعراف
۳۴۷	سوره‌ی انفال
۳۶۵	سوره‌ی توبه

بخش دوم

تطبيق قواعد، اصطلاحات و رموز استخاره بر آیات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سوره‌ی حمد

۱- ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾.

کار خیلی خوبی است و انجام آن مشکلی ندارد. بسم الله نشانه‌ی آن است که این کار برای خواهان، سابقه و پیشینه‌ای ندارد و وی می‌خواهد آن را از ابتدا شروع کند و نه آن که کاری که پیش از این شروع نموده یا کار دیگری را ادامه دهد که در این صورت باید کار را از گذشته‌ی آن جدا نماید و آن را به صورت مستقل عملی و اجرایی سازد.

۲- ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.

عاقبت این کار خیر و خوب است و مشکلی در انجام آن نیست و خداوند متعال در انجام آن مدد خواهد کرد و زمینه‌های رشد، شکوفایی و هماهنگی در آن آشکار می‌گردد.

۳- ﴿الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾.

انجام کار خوب است و نتیجه‌ی خوبی نیز دارد، سختی در آن نیست و رنج و زحمتی نیز نمی‌برد اما سنگین است؛ زیرا رحمان و رحیم از اسمای دارای دولت، واسع و کبیر است که سنگین بودن آن را می‌رساند. البته پایان این کار به اعتبار اسم مبارک «رحیم» بهتر می‌شود.

۴- ﴿مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾.

انجام این کار خوب نیست و نتیجه‌ای برای خواهان ندارد؛ چرا که بر اساس این آیه، مالک منفعت و خیر خداوند است و در استخاره از آن چنین برداشت می‌شود که فایده‌ی آن به دیگری می‌رسد. در ضمن، کسی شما را یاری نخواهد کرد. چنانچه موضوع استخاره معامله و خرید و فروش باشد سودی برای خواهان ندارد و فایده‌ی آن به طرف مقابل می‌رسد و اگر ازدواج باشد خیری در آن برای استخاره گیرنده نیست و خیر آن به همسر وی نیز نمی‌رسد و از این رو باید ترک شود.

۵- ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾.

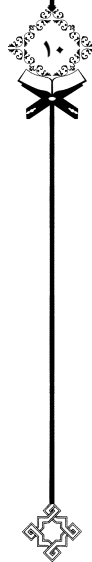
کار مورد نظر سخت است و رنج و زحمت دارد و باید احتیاط کرد؛ چرا که خداوند متعال دو بار مورد خطاب قرار گرفته و این امر سختی کار و سهل نبودن آن را می‌رساند و ممکن است کار سنگین باشد اما انجام آن خوب است.

۶- ﴿اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾.

کار به جریان می‌افتد و سنگین نیز نیست؛ هر چند شاید بزرگ نباشد اما ظریف است و باید در انجام آن احتیاط کرد؛ مانند انعقاد قراردادی مهم، تنظیم حواله، و یا عمل جراحی که باید آن را با احتیاط انجام داد. کاری رونده، درست و ماندگار است.

۷- ﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾.

چنانچه بر «صراط‌الذین انعمت علیهم» حصر توجه شود، استخاره‌ی آن خوب است و چنانچه تنها «غیر المغضوب علیهم و لا الضالین» در نظر گرفته شود؛ چون «غیر المغضوب علیهم» کنار «ولا الضالین» آمده است نشان می‌دهد کاری است خطرناک که اگر در انجام آن احتیاط شود عالی است و در صورتی که نیت خواهان خیر باشد، کار

مورد نظر خیلی خوب است. اما اگر خواهان نیت و قصد خوبی ندارد یا انسان ناشایستی است و یا کوتاهی کند، خیلی بد است. این امر به ژرف‌نگری و بصیرت استخاره گیرنده وابسته است و نسبت به افراد متفاوت به گوناگونی می‌گراید. به عنوان مثال ممکن است صاحب استخاره با توجه به باطن کسی که می‌خواهد استخاره کند، استخاره‌ی سوره‌ی حمد را متفاوت از آنچه گذشت بیان دارد که برای نمونه، استخاره‌ای دیگر از آن ذکر می‌گردد:

۲- ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.

خیلی خوب است اما از «رب العالمین» استفاده می‌شود باید در کار مورد نظر مشاوره نمود.

۳- ﴿الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾.

نباید در انجام کار عجله کرد. کار خوب است و با آرامش، متانت و طمأنینه انجام می‌گیرد؛ چرا که «رحیم» با «رحمن» است و سنگین نیست اما رحمان به تنهایی سنگین است که در این صورت شیرینی کار را می‌رساند. گاه نیز ممکن است گفته شود باید در انجام آن سرعت عمل داشت.

۴- ﴿مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾.

این کار را باید ترک کرد و چنانچه چاره‌ای در انجام آن نیست باید نذری کرد یا خیری را برای دیگری در نظر داشت. مالک یوم الدین اشاره دارد این کار برای خواهان به تنهایی کافی نیست و باید کسی در خیر آن شریک باشد تا وی نیز خیر آن را دریابد و کار به تنهایی خیر نمی‌دهد.

۵- ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾.

با توجه به تقدم «ایاک»، این کار توکل لازم دارد و باید از خدا استمداد کرد و به او توجه داشت. از این رو خواهان باید به خود مراجعه نماید،

چنانچه توکل را در خود می‌یابد و می‌تواند از خداوند استعانت بگیرد، آن را انجام دهد وگرنه باید آن را ترک کند؛ چرا که از این آیه به دست می‌آید موفقیت تنها با «ایاک» است که به دست می‌آید و نه تنها با «نستعین».

۶- «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ».

کار خوبی است و باید احتیاط کرد؛ اما زود نتیجه نمی‌دهد؛ «مستقیم»، طولانی بودن و درازمدت بودن کار است و از این که «صراط‌الذین» آن را وصف می‌کند، کار زود نتیجه نمی‌دهد و دیربازده است؛ اگرچه کاری بزرگ و مهم است.

۷- «صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ».

این کار به اعتبار ذیل آیه، خطرهای زیادی دارد و باید سعی نمود خود را به خطر نزدیک نساخت. کار هرچند اهمیت دارد، مخاطرات آن زیاد است؛ چرا که در آن نعمت، اندک به دست می‌آید و گمراهی فراوان رخ می‌دهد.

خصوصیات و صفات افراد، استخاره را متفاوت می‌سازد و از این رو چنین نیست که استخاره‌های کلی همیشه مقرون به صواب و دارای ارزش صدق باشد. تلاش ما در این کتاب این است که خواننده با آگاهی بر قواعد و اصول استخاره و با توانایی بر شیوه‌ی انس با قرآن کریم، با این کتاب الهی صمیمی شود و استخاره بر دل وی الهام گردد. کارشناس و صاحبان نظر در اموری چون: تعبیر خواب و استخاره و احکام شریعت باید مخاطب خود را بشناسند. ما در کتابی با عنوان «فقه نوشت غنا و موسیقی» نوشته‌ایم احکام غنا و موسیقی امری کلی نیست و با توجه به روحیه‌ی مخاطب تغییر می‌کند و فرایند استنباط حکم شرعی در این گونه مسایل را به تفصیل در آن جا پی گرفته‌ایم. در این جا نیز همان روند

جریان دارد. استخاره، تعبیر خواب و احکام شرعی باید با زندگی‌نامه و بیوگرافی افراد همراه باشد تا کارشناس هر یک از علوم و فنون یاد شده توان پاسخ‌گویی صحیح به مراجعه‌کننده را داشته باشد. ما این امر را در کتاب «اصول و قواعد تعبیر خواب» نیز به تحقیق گذارده‌ایم و چگونگی تاثیرگذاری ویژگی‌های شخصیت را در تعبیر توضیح داده‌ایم و چنین نیست که با کلی‌گویی به‌طوری که هم‌اینک مرسوم است نتیجه‌ای به دست آید و در این علوم باید چون دانش پزشکی و طبابت رفتار نمود. صاحب استخاره با توجه به صفات و باطن خواهان استخاره می‌تواند از آیات این سوره، ده‌ها استخاره‌ی متفاوت به دست دهد و ما تنها برای نمونه، دو گونه‌ی آن را خاطر نشان شدیم. این امر می‌رساند آنچه برای استخاره‌گیرنده مهم است صفا و فهم عطایی و دهشی است که خداوند به انسان می‌بخشد. صاحب استخاره بدون مشاهده‌ی خواهان و با توجهی می‌تواند باطن وی را به دست آورد اما کسی که از علم و هوشمندی در گرفتن استخاره استفاده می‌کند، دیدن خواهان در انتخاب استخاره‌ی درست برای وی بسیار مؤثر است. ما در این کتاب خواهیم گفت کسی که صاحب استخاره نیست در این موارد باید چه رویکردهایی را برگزیند تا به صواب نایل آید و بتواند بهترین استخاره را به خواهان ارائه دهد. برای نمونه، در استخاره‌ی: «الرحمن الرحیم» بار نخست گفتیم: این کار خیلی سنگین است و باید در انجام آن عجله کرد و دل توجه می‌داد که باید به «الرحمن» نظر داشت، اما در مرتبه‌ی دوم دل به «الرحیم» حصر توجه می‌نمود و از این رو گفته می‌شود عجله نکنید، کار خوبی است. در «مالک یوم الدین» نیز بار نخست آن را بد دانستیم و گفتیم فایده‌ی آن به دیگری می‌رسد اما در مرتبه‌ی دوم گفتیم می‌شود آن را انجام داد؛ به شرط آن که خیری به دیگران برسانید و برای نمونه،

چیزی را نذر کنید یا کسی را در آن شریک قرار دهید یا گاه از آیه‌ی: ﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾، لزوم ترک کار را برداشت می‌کند؛ چرا که دل وی گواهی می‌دهد وی از «ضالین» خواهد شد و این خیر اندک بدون شر بسیار پیش نمی‌آید و گاه می‌گوید می‌توانی آن را انجام دهی اما نتیجه‌ی آن دیر هنگام به دست می‌آید.

برای این آیات می‌توان بیان‌های دیگری نیز داشت و این امر می‌رساند استخاره دانشی حفظی و معلوماتی نیست و مهم‌ترین عامل در داشتن آن، صفا و نیز اعطا و الهامی است که خداوند به انسان می‌دهد و انسی است که وی با قرآن کریم دارد و قرآن کریم در سایه‌ی این انس از او دستگیری می‌کند. این مباحث به‌خوبی روشن می‌سازد که استفاده از آیات قرآن کریم تا چه پایه سنگین، ظریف و حساس است. در واقع دانش استخاره بر سه پایه‌ی اصلی استوار است: صفای باطن، علم و آگاهی به قرآن کریم، قرآن کریم به انسان این مدد را می‌کند تا مؤمن، صفای باطن را حس کند و دریابد آن‌چه را که دیگران نمی‌توانند دریابند.

سوره بقره

۱ - ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. الم﴾.

استخاره‌ی بسم الله به صورت کلی خوب است و سوره‌ای که بسم الله ندارد، مانند سوره‌ی براءت، استخاره‌ی آن خوب نیست اما بسم الله هر سوره با توجه به آیه‌ای که بعد از آن است معنا می‌شود و از این رو به اعتبار حروف مقطعه‌ی بعد باید گفت این کار خیلی خوب است، اما در انجام آن باید دقت و توجه کافی را رعایت نمود تا کار به پیچ و خم نیفتد و همواری خود را از دست ندهد.

باید دانست ورود به هر سوره از قرآن کریم موقعیت ویژه‌ای دارد و هر سوره‌ای ورودی ممتاز و متفاوتی از دیگر سوره‌ها دارد. باید دید شروع یک سوره با چه کلمه‌ای است و آن آیه از احکام سخن می‌گوید یا از معارف و در معارف نیز به چه آموزه‌ای اهمیت داده شده است: آیا آیه‌ی شریفه گزاره‌ای عادی و معمولی را بیان می‌دارد یا امری غیر عادی را. برای نمونه، سوره‌ی توبه شروعی غیر عادی دارد و بدون بسم الله است، یا سوره‌ی آل عمران با حروف مقطع آغاز می‌شود که در این صورت، برداشت معانی از آن سخت‌تر است. باید گفت سوره‌هایی که با حروف مقطع شروع می‌شود در واقع دو سوره است یکی مضمربه همان حروف مقطع است و دیگری سوره‌ای ظاهر که سوره‌ای است که در ادامه‌ی آن

می آید و در واقع حروف مقطع سوره ای مستقل است که کلید گشایش آن در سوره ی بعد آمده است.

اگر در استخاره آیه ای آمد که با حروف مقطع شروع می شود می توان یکی از گزینه های زیر را برگزید:

الف) فهم آن مشکل است و بهتر است دوباره استخاره نمود؛

ب) به اعتبار بسم الله خوب است، ولی روند کار پیچیده و مشکل است؛

ج) می توان آیه ی بعد را ملاک قرار داد که در این سوره خیلی خوب است اما مشکلاتی نیز دارد.

د) آخرین آیه ی همین سوره را معیار قضاوت قرار داد؛ زیرا در بسیاری از موارد میان نخستین و آخرین آیه هماهنگی و تطابق خاصی وجود دارد بجز در چند سوره که چگونگی آن در بیان استخاره ی آیات نخست سوره های مربوط مشخص خواهد گردید.

بر این اساس، استخاره ی آیه ی شریفه چنین است: بسیار خوب اما سنگین است و باید با احتیاط پیش رفت تا دچار پیچ و خم نگردید.

۲- ﴿ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ، هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ﴾.

این آیه با توجه به فراز ﴿هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ﴾ و نیز ﴿لَا رَيْبَ فِيهِ﴾ تنها برای انسان های متقی که حسن نیت و صفا و صداقت دارند خیلی خوب است اما کسانی که چنین نباشند از این کار زیان می بینند. برای نمونه، چنانچه کسی بخواهد با دیگری شریک شود و در شراکت با او حيله گری را پیشه کند، این کار بد است.

۳- ﴿الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ، وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ، وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ﴾.

با توجه به لزوم ایمان به غیب و گزاردن نماز و انفاق برای مؤمنان، باید گفت این کار زحمت و رنج فراوان می طلبد و سنگین است. هم چنین

از: ﴿وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ﴾ دانسته می‌شود که باید نتیجه‌ای که از این کار به دست می‌آید را با دیگران تقسیم کرد و برای نمونه، زکات یا خمس مالی که به دست می‌آید پرداخت شود یا صدقه و نذری داده شود و خیری از آن به دیگران برسد تا نتیجه‌ی آن دایمی گردد و بهره‌وری تمام شخصی از آن مذموم است. ﴿وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ﴾ نیز می‌رساند این کار ایستادگی و بردباری را می‌طلبد؛ چرا که اقامه‌ی نماز امری سنگین است و کار بدون آن به نتیجه نمی‌رسد. پس این کار با رعایت دو شرط گفته شده بسیار خوب است و هر یک از این دو شرط که نادیده گرفته شود، فرجام کار را با شکست روبه‌رو می‌کند.

۴- ﴿وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ، وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ، وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ﴾.

این کار نتیجه‌ای بسیار عالی و مستمر و دایمی دارد؛ چرا که از گذشته شروع شده و تا حال ادامه دارد و همین امر روند طولانی آن را می‌رساند. هم‌چنین کاری که قرار است انجام شود امر تازه‌ای نیست و دارای زمینه‌ی قبلی است و ریشه در جریانی در گذشته دارد.

۵- ﴿أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾.

«اولئک» می‌رساند که این کار بسیار مهم است و اموری چون ازدواج یا رفتن به جبهه‌های دفاع مقدس یا تأسیس کارخانه را در بر می‌گیرد. نتیجه‌ی این کار خوب است و باید انجام آن را بی‌درنگ و به سرعت شروع نمود.

۶- ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾.

خوب نیست. این کار به هیچ وجه نتیجه نمی‌دهد. خواهان نصیحت خیر خواهانه‌ی دیگران را نمی‌پذیرد.

۷- ﴿خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةً، وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾.

بسیار بد است و نه تنها به نتیجه‌ای نمی‌رسد، بلکه هم ضرر مادی دارد و هم ضرر معنوی. فراز ﴿عذاب عظیم﴾ می‌رساند به گناهی مبتلا می‌شود که عذاب و فساد در پی دارد و ﴿ختم الله علی قلوبهم﴾ می‌رساند وی در این کار آشفته می‌شود.

۸- ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ﴾.

خواهان با افرادی رو به‌رو می‌شود که در کار جدی نیستند و از این رو اگر استخاره برای کاری مشارکتی و جمعی مانند ازدواج باشد خوب نیست و فراز ﴿ما هم بمؤمنین﴾ بر این گونه ظاهرسازی دلالت دارد.

۹- ﴿يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا، وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ، وَمَا يَشْعُرُونَ﴾.

خوب نیست. در این کار درگیری وجود دارد و پایان آن به عناد می‌کشد.

۱۰- ﴿فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ﴾.

این آیه با دو آیه‌ی پیشین معنا می‌شود و در نتیجه چنین تفسیر می‌شود با آن که شروع کار خوب است اما رفته رفته به بدی می‌گراید و در پایان، بسیار بد می‌شود.

۱۱- ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ﴾.

خوب نیست و با افرادی مدعی، فاسد، متکبر یا مردم‌آزار رو به‌رو می‌شوید. افرادی که به هیچ وجه حاضر نیستند به بدی و مردم‌آزاری خود اقرار کنند.

۱۲- ﴿أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ، وَلَكِن لَّا يَشْعُرُونَ﴾.

با انسان‌های نادان رو به‌رو می‌شوید و از این رو خوب نیست.

۱۳ - ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ آمَنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِن لَّا يَعْلَمُونَ﴾.

به هیچ وجه خوب نیست. در این کار کسانی شرکت یا دخالت می‌کنند که به خواهان به دید تحقیر نگاه می‌کنند.

۱۴ - ﴿وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا، وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُنَ﴾.

تعدد استفاده از ماده‌ی «قول» نشان می‌دهد در این کار گفت‌وگو و درگیری وجود دارد و به اختلاف و آبروریزی می‌انجامد. در این سه آیه آمده است: ﴿إِذَا قِيلَ﴾، ﴿قَالُوا﴾، ﴿قَلْنَا﴾، ﴿قَلْتِ﴾، آیاتی که این گونه است، درگیری دارد. افزوده بر این، در این کار سلب توفیق وجود دارد.

۱۵ - ﴿اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَ يَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾.

اقدام به این کار بد است. لازم است ترک شود؛ زیرا انجام گرفتن آن موجب سلب توفیق است، ﴿فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾ علامت مشکلی است که چاره‌ی آن از دست انسان خارج است و شخص به آن گرفتار می‌شود.

۱۶ - ﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ، وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ﴾.

این کار نه تنها خیر و سودی ندارد بلکه ضرر هم دارد و کار به سرانجام نمی‌رسد.

۱۷ - ﴿مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا، فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ، وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَّا يُبْصِرُونَ﴾.

خوب نیست. چنانچه این کار ترک نشود، خواهان در دام حيله‌ها و حقه‌های دیگری گرفتار می‌شود و سبب غفلت وی می‌گردد. ﴿وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَّا يُبْصِرُونَ﴾ دلالت دارد که این کار هیچ گونه خیری ندارد.

۱۸ - ﴿صُمُّ بَكْمٌ عُمِي فَهَمْ لَا يَرْجِعُونَ﴾.

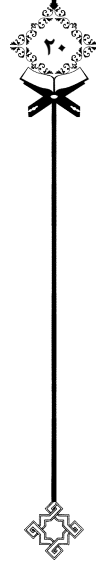
اقدام به این کار افزوده بر این که پشیمانی دارد، هیچ خیر و نیکی نیز در آن نیست و ﴿فَهَمْ لَا يَرْجِعُونَ﴾ بر خیر نداشتن آن اشاره دارد.

۱۹ - ﴿أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ، وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ﴾.

در این کار خطر بزرگی وجود دارد و انجام آن سبب پشیمانی می شود؛ ندامتی که هیچ راه بازگشتی در آن نیست و ﴿وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ﴾ بر بازگشت ناپذیر بودن و بن بست آن اشاره دارد. «صیب» و «رعد» و «برق» بر داشتن خطرهایی نظیر مرگ، زندان و تصادف دلالت دارد. از این رو چنانچه خواهان قصد مسافرت را دارد، از آن منصرف شود و در صورتی که چاره‌ای از انجام آن ندارد، پیش از رفتن صدقه دهد؛ هر چند ممکن است باز بدی آن را ببیند.

۲۰ - ﴿يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ، كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ، وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا، وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ، إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

این کار هم خطر دارد و هم خواهان در انجام آن درمانده می شود و نمی تواند آن را به فرجامی نیک برساند. یأس و ورشکستگی از آثار آن است. البته، ﴿إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ می رساند در پایان این کار خیری است اما روشن نیست نصیب چه کسی می شود. این فراز بر قهر خداوند دلالت ندارد؛ چرا که شامل مؤمنان و اولیای خدا نیز می شود و در واقع باید توجه داشت هر کار بدی ممکن است راه گریز و فراری داشته باشد. اگر خواهان به انجام این کار مجبور است، ابتدا صدقه دهد و سپس با احتیاط و دقت بر عملی نمودن آن اقدام کند و در صورت امکان، برای خود شریک بگیرد. همین فراز می رساند گاه کاری که بد است ممکن

است برای کسی در پایان آن به خوبی گراید و این صاحب استخاره است که می‌تواند مورد آن را به دست آورد. عالمان به استخاره نیز در صورتی که در آیه به تحیر افتادند، باید استخاره‌ی دیگری بنمایند.

۲۱ - ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ، اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ، وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ، لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾.

۲۲ - ﴿الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فِرَاشًا، وَالسَّمَاءَ بِنَاءً، وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً، فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ، فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾.

آیه‌ی بیست و یکم و بیست و دوم از آیات مجموعی است. در تجوید نیز وقف بر آیه‌ی نخست ممنوع است. استخاره‌ی این آیه بسیار خوب است؛ زیرا در آن از هیأت «امر» استفاده شده و امر آن نیز به انجام کار نیک؛ یعنی عبادت است و «اعبدو» در ابتدای آن است، از این رو نباید آن را ترک کرد یا انجام آن را تاخیر انداخت. برای ترک این کار نمی‌توان استخاره گرفت. انجام آن نیز نیاز به تهیه‌ی هیچ‌گونه مقدمه‌ای ندارد. ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ﴾ و نیز ﴿رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ﴾ می‌رساند این کار نفعی همگانی و مردمی دارد و نیز انجام آن در توان هر کسی است. در این کار با توجه به فراز ﴿وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً، فَأَخْرَجَ...﴾ وسعت و گشایش است و از این رو برای انجام انواع معاملات و همین‌طور برای ازدواج بسیار عالی است و چنانچه برای ازدواج باشد، فرزند خوبی نصیب آنان می‌شود. ﴿لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ نشانه‌ی این است که اگر کسی این کار را انجام نداد به عوارضی سوء دچار می‌شود. ﴿فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا﴾ می‌رساند کفران نعمت خواهان قهری است و از این رو باید مراقب بود؛ هرچند چنین کفرانی به این کار ضرری وارد نمی‌آورد؛ چراکه خواهان در هر کار دیگری نیز ممکن است به کفران نعمت دچار شود و کفران نعمت وی برآمده از این کار نیست.

﴿الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا﴾: امور گفته شده در این فراز و فرازهای بعد کلی است و به گروهی ویژگی ندارد و مؤمن و فاسق را در بر می‌گیرد و بر توسعه و گشایش کار دلالت دارد و ﴿لَكُمْ﴾ می‌رساند بر جمع و گروهی مؤثر است.

۲۳ - ﴿وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ، وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ، إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾.

این آیه با آیه‌ی بعد، یک آیه‌ی استخاره است و هر دو را باید در استخاره در نظر داشت.

این کار بد است و نباید آن را انجام داد و چنانچه پیش از این برای انجام آن اقدامی شده است نباید آن را پی گرفت و ادامه داد؛ چرا که این عمل به نتیجه نمی‌رسد و با استمرار آن، ضررهای جبران‌ناپذیری دارد و چنانچه حتی شروع خوبی داشته باشد، در ادامه به بدی می‌گراید، از همین رو باید آن را دیگر ادامه نداد. ابتدایی نبودن این کار از فراز ﴿وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ﴾ دانسته می‌شود. این فراز می‌گوید خواهان خود به ضرر دچار شده و چنانچه به ﴿مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا﴾ توجه شود، به دست می‌آید هر چند دیگری این کار را انجام داده و برای وی خوب بوده است، اما انجام آن برای خواهان ضرر دارد. چگونگی این امر را صاحب استخاره تشخیص می‌دهد و عالمان به استخاره تنها می‌توانند به بد بودن و نتیجه نداشتن آن اشاره کنند. در این آیه هر چند امر ﴿فَاتُوا﴾ آمده، تهدید آیه‌ی بعد مانع از توجه به آن می‌شود.

۲۴ - ﴿فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ﴾.

این آیه با آیه‌ی پیشین یک آیه‌ی استخاره است. انجام این کار با توجه به تهدید پایانی آن بسیار بد و خطرناک است. فراز ﴿أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ﴾

می‌گوید خواهان به این استخاره عمل نمی‌کند و کار خود را عملی خواهد کرد. البته این نکته را نباید به خواهان گفت؛ چرا که این کار تصرف و دخالت در امور مردم است که جایز نیست. ارشاد و راهنمایی نباید به تجاوز و دخالت بینجامد. هم‌چنین نباید چنین برداشت‌هایی را غیبی دانست و بر آن بود تا خود را با طرح چنین مسایلی بزرگ جلوه داد؛ چرا که در این صورت از گروه ظالمان می‌شود و قرآن کریم با او مقابله خواهد کرد.

۲۵ - ﴿وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ، وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا، وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ، وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾.

این آیه بشارت به خیر و نیکی می‌دهد و می‌رساند کاری نیک که خواهان انتظار آن را ندارد برای وی پیش خواهد آمد انجام این کار بسیار عالی است. هرچند این آیه با او عاطفه شروع شده، اما خواننده باید ببیند مستقل بودن این آیه بر دل وی برات می‌شود یا خیر، و به همان عمل نماید. چنان‌چه به آیه‌ی پیشین عطف شود با توجه به این که آیه‌ی گذشته وعید عذاب می‌داد و می‌فرمود که برای کافران عذاب فراهم شده استخاره‌ی آن چنین است که وی پیش از این کاری انجام داده که خیری از آن ندیده و خداوند می‌خواهد با عملی کردن این کار، عطا و بخششی به او کند تا ضرر پیشین جبران شود. در صورتی که این آیه به پیش از خود ارتباطی نداشته باشد از «بشّر» فهمیده می‌شود که کاری شیرین و نتیجه‌ای غیر قابل انتظار مانند اعطای فرزند یا ازدواج برای وی پیش خواهد آمد. باید دانست امور غیر منتظره بر دو گونه است: یکی کارهایی است که بر زحمت و تلاش فرد وابسته است و دیگر، اموری که بدون هیچ‌گونه تلاشی ایجاد می‌شود. رسیدن به شیرینی و خیر این کار بدون

تحمل زحمت و داشتن همت ممکن نیست و ﴿عملوا الصالحات﴾ بر آن دلالت دارد. ﴿جنات تجري من تحتها الأنهار﴾ می‌گوید خیراتی که به او می‌رسد گوارا، تدریجی و همیشگی است. ﴿تجري﴾؛ تدریجی بودن آن را می‌رساند. ﴿الانهار﴾ دلالت دارد که خیرات این کار رونده است و به دیگران نیز می‌رسد. ﴿ازواج﴾ اشعار دارد که مقدمات لازم برای عملی شدن این کار بدون مشکل و گرفتاری فراهم می‌شود، نه آن که برای ازدواج است و واژه‌های قرآنی در هر علمی اصطلاح خاص خود را دارد و نباید از این معنا غافل بود. ﴿خالدون﴾ به این معناست که خیرات آن ماندگار است و بر فرض، چنانچه استخاره برای ازدواج باشد، فرزندان صالح برای خواهان پدید خواهد آمد، بدون آن که نیاز به مواظبت داشته باشند.

نتیجه این که، این استخاره از کاری بشارتی و خیر که خیر آن استمراری است و نیاز به زحمت دارد و نیز گوارا و حلال است حکایت می‌کند. باید دانست زحمت داشتن کار و لزوم انجام اعمالی خاص با نبود مشکل و گرفتاری در این کار منافاتی ندارد.

۲۶ - ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا، فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ، وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا، وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا، وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ﴾.

در این آیه از پشه که کوچک است سخن گفته شده اما چون «فما فوقها» دارد نمی‌توان کار را کوچک دانست و این کار با آن که ممکن است کاری بزرگ و مهم و از نظر تبلیغی، چشم‌گیر باشد، ظاهر خوشی ندارد و از این رو استخاره‌ی آن به صورت عموم متوسط است اما به صورت خصوص، باید دید خواهان چگونه فردی است. ﴿مثلاً﴾ مفعول ﴿يضرب﴾ است و ﴿ما﴾ می‌تواند صفت و ﴿بعوضة﴾ بدل باشد.

از ﴿فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ فهمیده می‌شود چنانچه خواهان اهل کوشش و جدیت در کار باشد، خوب است، ولی اگر کار را محکم دنبال نکند یا فردی خجالتی باشد خوب نیست. برای نمونه، چنانچه بخواهد طلبه شود و در زمان طلبگی به دنیا طلبی یا عافیت طلبی دچار شود، استخاره برای وی خوب نیست و صاحب استخاره در این موارد به قلب خود مراجعه می‌کند و چنانچه خواهان را فردی متظاهر، خودنما یا اهل دنیا بیابد باید به وی بگوید بد است و در غیر این صورت، با داشتن جدیت، خوب است. ﴿وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ﴾ دلالت دارد گروهی که در کار خود جدی نیستند یا اهل عافیت و دنیا طلبی می‌باشند افراد بسیار بدی هستند و آنان هستند که گمراه می‌شوند. برای نمونه، کسی که می‌خواهد طلبه شود در صورتی که عافیت طلب باشد باعث بی‌دینی و گمراهی مردم می‌شود و در تبلیغ، چنانچه امور مادی را در نظر داشته باشد و مردم از او به گرمی استقبال نکنند با آبروریزی موجب قطع طریق حق خواهد شد. یا کار وی چنانچه امر دیگری باشد، به قطع رحم می‌انجامد. دو فراز ﴿يَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ﴾ و ﴿يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ﴾ می‌رساند چنین افرادی به جای این که مردم را به خداوند متعال دلگرم و متصل نمایند و آنان را به او بخوانند، مردم را از خداوند می‌رهانند. چنانچه این آیه برای کارهای قضایی باشد، خوب نیست و برای نمونه، وی در قضاوت عجولانه و شتابزده عمل می‌کند و یا در کارهای اجتماعی به گناه آلوده می‌شود و یا به مردم سوء ظن پیدا می‌کند.

۲۷ - ﴿الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾.

خوب نیست و هیچ خیری در آن وجود ندارد و نابسامانی و به هم‌ریزی در آن است.

۲۸- ﴿كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمَيِّتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾.

۲۹- ﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾

این دو آیه، یک آیه‌ی استخاره است. اشارات این دو آیه به شرح ذیل است:

﴿كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا﴾: کار دارای پیشینه است و چنین نیست که به صورت ابتدایی شروع شود و مصلحتی نیز در آن نبوده و به کفران نعمت انجامیده است. باید دقت داشت که کفران نعمت یا علمی است یا عملی. کفران علمی انجام کار بدون تحقیق، مشورت و دقت لازم است.

در صورتی که ﴿كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ﴾ در دل خواننده برجسته شود به این معناست که با همه‌ی انعطاف‌پذیری که در کار وجود دارد، معلوم نیست خواهان بتواند در انجام آن موفق شود و کار را به پایان رساند. ﴿ثُمَّ﴾: داشتن گره را می‌رساند و هرچه به تکرار آن افزوده شود بر داشتن زحمت بیش‌تر و مشکلات فراوان دلالت دارد. هم‌چنین این کار بدون کمک دیگران، یا گرفتن وام، شریک یا مشاور عملی نمی‌شود. ﴿ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ ممکن است خواهان به هنگام پرداختن به این کار بمیرد یا در راه بماند و از این رو باید کار را به دیگری واگذار کند و خود را کنار بکشد.

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا﴾: استخاره با حفظ شرایطی که گفته شد با آن که ظاهر خوشی ندارد اما نباید تنها ظاهر آن را دید، بلکه این کار بسیار خوب است تا جایی که شاید به نعمتی فراوان برسد و تمامی زحمات‌ها و خسارت‌های پیشین جبران شود. این آیه می‌رساند

خواهان کار خود را کم اهمیت گرفته است و بهای لازم را به آن نمی‌دهد. هم‌چنین هرچند این کار زحمت و سختی دارد نباید آن را ترک کند، اما با این وجود، نتیجه‌ی آن محدود است.

﴿ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ﴾: در صورتی که کار به نتیجه برسد، دامنه‌ی آن توسعه می‌یابد و واژه‌ی ﴿السَّمَاءِ﴾ کشش‌دار بودن و توسعه‌پذیر بودن آن را می‌رساند و نه آن که وی بر آسمان بر شود. اگر از هفت آسمان نام برده شود، بر بسیاری توسعه‌پذیر بودن آن دلالت دارد.

﴿وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾: خداوند تبارک و تعالی به این کار نظر دارد و از آن پشتیبانی و حمایت می‌کند.

همان‌گونه که گفته شد این دو آیه، یک آیه‌ی استخاره است که دو مضمون متفاوت دارد و باید دید آیه‌ی اولی بر دل صاحب استخاره برات می‌شود یا آیه‌ی دوم، اما عالمان به استخاره در چنین استخاره‌هایی لازم است دو رکعت نماز بگزارند تا به نتیجه‌ی نهایی دست یابند یا استخاره‌ی دیگری بگیرند که چگونگی آن در جلد نخست گذشت.

۳۰- ﴿وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً، قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ، وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ، قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾.

آیه‌ی سی تا سی و نهم از آیات مجموعی است و همه‌ی آن یک استخاره را می‌رساند و همه‌ی آن یک ماجرا دارد؛ همان‌طور که هر یک به تنهایی و نیز گاه دو آیه از آن به صورت مجموعی نیز معنایی دارد و صاحب استخاره باید تشخیص دهد آیا مجموع آن برای خواهان است یا هر یک از آیات به تنهایی. در این آیات، خداوند، آدم، فرشتگان، شیطان و زمین حضور دارد و بر وجود اختلاف شدید دلالت دارد و هرچه بر تعداد این گروه‌ها افزوده شود، اختلاف آن شدیدتر می‌گردد.

با توجه به اختلاف جمعی در این آیه، ظاهر این کار چنین است که در آن نوعی اشکال حقوقی پیشامد می‌کند و برای گریز از آن باید هرگونه توافقی مکتوب گردد و به امضا و ثبت رسد اما در صدر و ذیل آن از خداوند و فرشتگان یاد می‌شود که بر غیر عادی بودن باطن کار و پیشرفت آن دلالت دارد و نباید به سبب اختلاف و پیشامد حادثه‌ای ناگوار از آن دست برداشت.

﴿قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ﴾ بر وجود نوعی اشکال در کار دلالت دارد و از این رو نباید بدون ثبت و سند با آن مواجه شد.

﴿جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً﴾: حادثه و مشکلی در کار رخ می‌دهد که رفع آن در آینده به سند نیاز دارد، از این رو کار نباید شفاهی باشد.

﴿قَالَ إِنِّي أَغْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾: این کار داری باطن و ماورایی است که خواهان از آن آگاهی ندارد و از این رو خواهان نباید تنها مشکلات ظاهر کار را ببیند و باید آن کار را پی بگیرد.

﴿وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ﴾: هر چند در این کار درگیری است اما نباید خود را به آن درگیری‌ها مشغول داشت و کار بدون پرداخت به آن نیز پیش می‌رود.

این استخاره به اعتبار ذیل و صدرش بسیار عالی است. توجه به ﴿مَنْ يُفْسِدْ فِيهَا وَيَسْفِكِ الدِّمَاءَ﴾ بد بودن کار را می‌رساند و به اعتبار ﴿وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ﴾ و نیز ﴿قَالَ إِنِّي أَغْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ می‌توان آن را عالی دانست و به اعتبار ﴿جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً﴾ حادثه‌ای ناگوار پیشامد می‌کند و از این رو ترک آن بهتر است. تشخیص این موارد با صاحب استخاره است. وی با صفای باطن یا تجربه و مؤانست با آیات الهی و حس تیزی که در گرفتن الهام دارد تشخیص می‌دهد که کدام فراز آیه مربوط به خواهان است. استخاره با قرآن، کریم کاری بسیار ظریف و

باریک است و استخاره کننده باید چنان به خدا توکل داشته باشد تا وقتی چیزی به ذهن وی می‌نشیند، آن را با آسودگی خاطر و بدون دغدغه بیان دارد.

۳۱- ﴿وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا، ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾

۳۲- ﴿قَالُوا: سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا، إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾.

این دو آیه، یک آیه‌ی استخاره است و اشارات آن به شرح ذیل است: ﴿وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا﴾: این کار خیرات معنوی دارد و خیر آن نیز بسیار است. دو واژه‌ی علم و اسماء به این نکته اشاره دارد.

﴿ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ﴾: این کار مخاطب دارد و جمعی است و نه فردی و میان افرادی مشترک است؛ همانند شرکت، ازدواج، معامله یا دانش‌اندوزی و تعلیم دیدن پیش دیگران. هم‌چنین این کار دارای رقیب است و از این رو سرعت عمل در کار و قدرتی عمل نمودن حایز اهمیت است. برای نمونه چنان‌چه این کار، سرمایه‌گذاری در بورس باشد، چنان‌چه خواهان سرمایه‌ی کمی داشته باشد نباید آن را انجام دهد، اما برای فردی سرمایه‌دار خوب است.

﴿فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ﴾: در این کار حسادت، درگیری و دشمنی رخ می‌دهد. البته، ملایکه از این عیوب پاک هستند اما استخاره اصطلاح ویژه‌ی خود را دارد و خواهان در مورد کار خود که امری معنوی است مورد غبطه و حسد واقع می‌شود.

﴿قَالُوا: سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا﴾: درست است که این کار خالی از حسادت و درگیری نیست، اما به نفع خواهان نتیجه می‌دهد و آیه‌ی دوم فرجام استخاره‌ی آیه‌ی نخست است.

ممکن است به دل صاحب استخاره فراز ﴿فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ﴾

برجسته شود و خواهان را از انجام کار باز دارد؛ زیرا می‌داند این کار به دست او به اتمام نمی‌رسد؛ چرا که قول در این آیه علامت درگیری است و ممکن است کار به دادگاه کشیده شود و وی نتواند حقانیت خود را ثابت کند و ﴿ثم﴾ علامت وجود گره و مشکل در کار و ﴿هؤلاء﴾ نشانه‌ی شلوغی آن است. هم‌چنین ممکن است به دل صاحب استخاره برات شود که خواهان می‌تواند از عهده‌ی انجام آن بر آید، بر این اساس صاحب استخاره می‌بیند چه چیزی به او الهام می‌شود و به دلش می‌نشیند. چنین موارد پیچیده و رازآلودی آموزشی نیست و تنها در توان صاحب استخاره و اهل باطن است که چگونگی آن را تعیین می‌کند.

۳۳- ﴿قَالَ: يَا آدَمُ، أَنْبِئُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ، فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ﴾.

﴿أَنْبِئُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ﴾ امر به کار خیر و معنوی نشانه‌ی خوب بودن بسیار آن است. ﴿بِأَسْمَائِهِمْ﴾: این کار دارای کد، برنامه و متد خاصی برای اجرایی شدن است و باید آن را لحاظ نمود و این کار به صورت عادی و معمولی انجام نمی‌شود. هم‌چنین این کار فردی و بسیط نیست، بلکه گیری و جمعی است. ﴿قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ﴾ آیا به شما نگفتم که توان این کار را ندارید، در کار مورد نظر زمینه‌ی چالش و تحدی وجود دارد و باید قدرت تحمل خواهان بالا باشد، اما ﴿وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ﴾ می‌رساند این کار به فرجام و نتیجه می‌رسد. هم‌چنین این کار برای همیشه پنهان نمی‌ماند و سرانجام ظاهر می‌شود و نیز در آن تبدیل و جابجایی وجود دارد.

صاحب استخاره گاه به لحاظ ﴿أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي﴾ می‌گوید کار خوب نیست و نباید آن را انجام داد و با لحاظ ﴿أَنْبِئُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ﴾ و بدون اعتبار کد و برنامه‌ی خاصی که نیاز دارد آن را خوب می‌داند و به اعتبار آن و

لحاظ خصوصیت و ضعف خواهان، وی را از انجام آن حذر می‌دهد و این انس و الفت صاحب استخاره با آیات قرآن کریم است که نظر نهایی را به دل او الهام می‌کند.

۳۴- ﴿وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ﴾.

در این آیه امر وجود دارد، از این رو باید آن را انجام داد. ﴿اسْجُدُوا﴾ امر به سجده است و سجده به کار خوب و خیر معنوی اشاره دارد. اگر به جای سجده به قیام امر شده بود، زندگی دنیوی را معنا می‌داد. سجده نشانگر فروتنی و خیرات معنوی است.

﴿فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ﴾: ترک این کار خیلی بد است و خواهان لازم است پی گیر کار باشد.

﴿وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ﴾: انجام کار با زیان و خسران همراه است. به طور کلی هر آیه‌ای که در آن از «کفر» و مشقات آن استفاده شده، بر زیان باری آن دلالت دارد.

با توجه به تقابل صدر و ذیل آیه‌ی شریفه، نتیجه‌ی کار خوب نیست و ذیل بر صدر آن حاکم است.

۳۵- ﴿وَقُلْنَا: يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ، وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا، وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ، فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾.

۳۶- ﴿فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا، فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ، وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ، وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ﴾.

این دو آیه یک آیه‌ی استخاره است و چنانچه آیه‌ی نخست آمد، آن را باید با آیه‌ی دوم معنا نمود. در این کار فتنه‌گری وجود دارد و چنانچه بتوان فتنه‌گران آن را کنترل کرد، می‌شود آن را انجام داد.

﴿قُلْنَا﴾: اخبار از گذشته است و بر پیشینه و سابقه داشتن این کار

دلالت دارد که با مشکلی رو به رو شده است و خالی از اختلاف و درگیری نیست و خواهان درصدد عیب یابی و رفع نواقص آن است.

﴿اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ﴾: خواهان دارای شریک است.

﴿وَكَلَّا مِنْهَا رَعْدًا حَيْثُ شِئْتُمَا﴾: چنانچه پیش از این، ضرری متوجه خواهان در انجام این کار شده است، اشکال ندارد و آن خسارت جبران می شود.

﴿وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ﴾: این کار دارای خطرهایی است.

﴿فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾: تنها کسی از عهده‌ی انجام این کار بر می آید که قدرت و درایت داشته باشد و گرنه آسیب می بیند.

﴿فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ﴾: با توجه به این که شیطان در فراز ﴿فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ﴾ فاعل اخراج است و خود در بهشت نبوده، وی فتنه گر بوده و از این رو کسی در این کار فتنه انگیزی می کند و او نیاز به کنترل دارد و خواهان نمی تواند به تنهایی از عهده‌ی این کار برآید و در جای نامناسبی قرار می گیرد که برای گریز از آن باید صدقه دهد یا در انجام آن مشاوره نماید و یا خواهان فردی زیرک و قدرتمند باشد. برای نمونه، چنانچه مورد آن ازدواج است و در مورد شخصیت داماد یا عروس به بدی یاد کرده اند، باید دوباره در جای مناسبی تحقیق کند.

﴿اهْبِطُوا﴾: پایان این کار به سقوط، زیان، بدنامی و بدبینی می انجامد و از این رو چنانچه خواهان فرد ضعیفی باشد، برای وی خوب نیست و این کار خیری برای او ندارد، و در صورتی که فردی قوی و نیرومند و پراراده است و کار را از مبادی درست آن پیش می برد، خوب است. هم چنین چنانچه موضوع استخاره مشارکت و سرمایه گذاری باشد باید گفت لازم است سند و مدرک بگیری و سپس بر انجام آن اقدام کنی و چنانچه به طور عادی وارد این کار شود خوب نیست. با توجه به فراز و

فرودهای بسیار این آیه، تشخیص خوب یا بد بودن این کار با صاحب استخاره است.

۳۷- ﴿فَتَلَقَىٰ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ، فَتَابَ عَلَيْهِ، إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾.

انجام این کار به برنامه‌ریزی و طراحی مدل و نقشه‌ی کار و مشورت با مشاور طرح و برنامه نیاز دارد و نمی‌توان بدون فکر و دقت بر مبادی و شرایط اجرای آن بر روی آن سرمایه‌گذاری کرد و نباید بدون گرفتن کارشناس به سراغ عمل به آن رفت و چنانچه خواهان قصد بستن قراردادی را دارد باید برای نمونه وکیل بگیرد. این اشاره (لزوم مشاوره و برنامه‌ریزی) از فراز ﴿فَتَلَقَىٰ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ﴾ به دست می‌آید.

﴿إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾: این کار برای کسی که مشاوره و برنامه‌ریزی داشته باشد فرجام نیکی دارد.

۳۸- ﴿قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا، فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى، فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾.

﴿قُلْنَا﴾: این کار دارای پیشینه و سابقه است.

﴿اهْبِطُوا مِنْهَا﴾: امر به هبوط است و هبوط به پایان و انجام کار دلالت دارد و کاری که پایان داشته باشد خوب است. البته، هبوط گاهی معنای سقوط را می‌دهد که بد است، اما این هبوط به قرینه‌ی ﴿فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى﴾، سقوط نیست و آغازی برای بر شدن به ملکوت آسمان‌ها و زمین است. توپی می‌تواند بالا رود که با ضربه‌ی بیش‌تری به زمین برخورد کند. چنین هبوطی صعود است و نه سقوط. در این کار خیر وجود دارد و باید آن را به سرعت و بدون از دست دادن زمان و با احتیاط و دقت انجام داد و گرنه به زیان خواهان تمام می‌شود. امر به هبوط نشانه‌ی لزوم سرعت داشتن در انجام کار است.

﴿فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾: نباید مسایل ریز این کار را پی

گرفت و باید آن را به سرعت انجام داد و چنانچه از استفاده‌های بسیار آن بگذرد و کار را طولانی مدت نکند و به درازا نکشاند و در انجام آن عجله کند خوب است.

۳۹- ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾

خوب نیست و زیان‌هایی به همراه دارد. البته در صورتی که او عطف لحاظ و به دل برات شود، آن را باید با آیه‌ی پیشین یک استخاره دانست و در این صورت، خوب است و باید در انجام آن سرعت عمل و نیز احتیاط داشت تا به آسیب و زیانی دچار نشود.

۴۰- ﴿يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ، وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ، وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ﴾.

﴿یا﴾: غفلتی در کار است.

﴿بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾: مشکل و آسیبی در کار وجود دارد.

﴿اِذْكُرُوا﴾: غفلت و مشکلی در کار است.

﴿اِذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ﴾: این کار امری دنیوی است که خطری آن را تهدید می‌کند. اگر خواهان قصد مسافرت دارد، از آن رویگردان شود؛ زیرا ممکن است تصادف نماید و نعمت سلامتی خود را از دست دهد و در صورتی که قصد مشارکت با دیگری را دارد درگیری در آن رخ می‌دهد. البته، مخاطره‌ی آن به مرگ نمی‌انجامد؛ چرا که نعمت به مرگ پایان نمی‌پذیرد.

﴿وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ﴾: در صورتی که خواهان ناچار از انجام این کار است باید صدقه دهد یا کار خیری انجام دهد تا ان شاء الله از وی دفع بلا شود اما با دادن صدقه یا انجام کار خیر نیز نباید در عملی کردن آن عجله و شتاب کند.

﴿وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ﴾: باید مواظب بود و احتیاط کرد که این کار خطر دارد

و چنین نیست که با دادن صدقه بتوان بدون هیچ اضطراب و ترسی آن را انجام داد و باید احتیاط نمود و برای نمونه، چنانچه به مسافرت می‌رود باید با سرعتی متعادل رود و در بارندگی یا شب رانندگی ننماید.

۴۱- ﴿وَأْمِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ، وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ، وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا، وَإِيَّايَ فَاتَّقُونِ﴾.

آیه‌ی شریفه هرچند با واو عطف شروع می‌شود، اما در استخاره به آیه‌ی پیشین ارتباطی ندارد و مستقل از آن است. این کار بسیار خوب است اما خالی از مشکلات نیست. اگر خواهان قصد دارد شغلی را برگزیند خیلی خوب است و منافع بسیاری دارد ولی باید مواظب باشد کفران نعمت نکند و برای نمونه، دین خود را به دنیا نفروشد یا سستی و اهمال نکند. نهایت آن نیز به دنیا می‌انجامد و چنانچه به امور دنیوی نیز پایان نپذیرد، ظاهر خوبی دارد. خواهان در این کار به مشکلات باطنی دچار می‌شود و صدق، صفا و توفیق وی کاهش می‌یابد.

﴿وَأْمِنُوا﴾: صیغه‌ی جمع است و شراکت در کار را می‌رساند و کارفردی و شخصی نیست. ﴿بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا﴾: منفعت بسیاری در آن است.

﴿وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ﴾: در این کار باید شرایط متناسب با آن را رعایت کرد و کفران نعمت نداشت. برفرض در صورتی که وی می‌خواهد در آزمون ورودی دانشگاه شرکت کند، باید سختی و زحمت آن را بر خود هموار کند و سستی نورزد و در صورتی که طلبه‌ای است که می‌خواهد به تبلیغ رود نباید امور مادی را در نظر داشته باشد. هم‌چنین اگر به مسافرت می‌رود، باید سفر خود را به معصیت آلوده نسازد و در پی خوش‌گذرانی مذموم و نکوهیده که غفلت از یاد خداوند را در پی می‌آورد نباشد.

﴿لَا﴾: حرف نهی به این معناست که مشکلی در شخص پیدا می‌شود.

۴۲- ﴿وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ، وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ، وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾.

آیهی حاضر با آیهی پیشین به اعتبار «واو» عاطفه یک آیهی استخاره است و باید دید کدام بخش از آیه به دل وی برات می شود. در صورتی که وی به فراز: ﴿وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ﴾ حصر توجه کند، باید به خواهان بگوید این کار با بلاها و خطرات همراه است و نباید آن را به هیچ وجه انجام داد؛ زیرا ممکن است ایمان خود را با این کار از دست بدهد. البته، این کار ممکن است امکانات دنیوی برای وی فراهم آورد اما در پی ضعف ایمان، به مکافات و گرفتاری دنیوی دچار می شود.

﴿وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ﴾: خواهان با انجام این کار برای خود مشکلات عمده و بزرگی به وجود می آورد. وی چنان آلوده می شود که حاضر است ایمان خود را نیز برای رسیدن به دانش و تخصصی یا دنیا از دست دهد.

اگر ابتدای این آیه؛ یعنی: ﴿وَأَمِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا﴾ بر ذهن وی بنشیند، استخاره‌ی آن متوسط است و خواهان باید در انجام آن احتیاط کند، یا باید گفت خوب است اما مشکلات دارد و باید از مخاطرات و آسیب‌های آن غفلت نداشت و به استکبار و کفران نعمت گرفتار نشد و شرایط انجام کار را حفظ نمود.

﴿وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾: در استخاره‌ی نخست، خواهان چنان در پوشاندن حق به قهقرا می رود که خود نیز می داند چگونه از مسیر حق خارج شده است.

۴۳- ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَآتُوا الزَّكَاةَ، وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاٰكِعِينَ﴾.

استخاره‌ی این آیه بسیار عالی است؛ چرا که سه امر به صورت جمع و مطلق در آن است. خواهان در پی انجام کاری واجب و لازم است یا می خواهد به کسی قرض دهد.

﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾: انجام هر کاری را مناسب و خوب می داند؛ چرا که

صیغه‌ی امر به صورت جمع است و «الصلاة» نیز جنس را می‌رساند و اطلاق دارد.

﴿مَعَ الرَّاٰكِعِيْنَ﴾: بهتر است این کار به صورت گروهی و جمعی و یا با مشاوره با کارشناس و مدد گرفتن از کارآگاهان و خبرگان انجام شود.

۴۴ - ﴿اَتَاْمُرُوْنَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ وَاَنْتُمْ تَتْلُوْنَ الْكِتَابَ، اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ﴾.

بسیار بد است. خواهان در پی آن است که کسی را فریب دهد و برای نمونه، خودرویی را که نقص فنی دارد به حيله به دیگری بفروشد یا خانه‌ای را با زرنگی بخرد یا به قصد طمع، می‌خواهد با کسی شریک شود یا به نوعی در پی کلاهبرداری است. صاحب استخاره متوجه این که خواهان چه مشکلی دارد می‌شود ولی جایز نیست مورد آن را به وی بگوید. البته، علم، خود یک حقیقت است و لازم نیست فایده‌ی دیگری در پی آن باشد، پس نباید اشکال کرد علمی که از آن استفاده نشود چه فایده‌ای دارد.

۴۵ - ﴿وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ، وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ﴾.

۴۶ - ﴿الَّذِينَ يَظُنُّونَ اَنْهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ، وَاَنْهُمْ اِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾.

دو آیه‌ی یاد شده یک آیه‌ی استخاره است و آیه‌ی دوم بیان خصوصیات و صفات خاشعان در آیه‌ی نخست است.

﴿وَأَسْتَعِينُوا﴾: باب‌های مزید بر سنگینی کار دلالت دارد و هرچه بر حروف آن افزوده شود، مشکلات کار بیش‌تر می‌شود و انجام آن دقت بیش‌تری را می‌خواهد و نمی‌توان آن را با بی‌حوصلگی و به عجله انجام داد؛ برخلاف فعل‌های مجرد که می‌توان در انجام آن سرعت عمل داشت مگر آن که دلیل خاصی بر عدم آن قرینه شود.

﴿بِالصَّبْرِ﴾: کار طولانی مدت است و بردباری می‌طلبد.

﴿وَالصَّلَاةِ﴾: این کار بسیار دقیق است و کوچک‌ترین کوتاهی و سستی سبب دیدن ضرر می‌شود؛ چرا که «صلاة» به معنای عطف، توجه و آگاهانه کار کردن است.

﴿وَأَنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ﴾: این فراز مطالب پیشین را در خود دارد و بیان صدر آیه است.

﴿الَّذِينَ يَظُنُّونَ﴾: این فراز خاشعان را توصیف می‌کند. تنها در صورتی این کار به نتیجه می‌رسد که مددکار آن اراده‌ای قوی داشته باشد اما در صورتی که دچار ضعف اراده باشد موفق نخواهد شد. صاحب استخاره باید به شخصیت خواهان توجه کند و چنانچه وی عجزول باشد و بردباری و صبر نداشته باشد این کار خوب نیست اما در صورتی که وی شخص موقر و صاحب اراده‌ی محکمی باشد برای وی عالی است. این کار دیررس و پرزحمت و سنگین است و ظرافت دارد و از این رو توجه و حوصله را می‌طلبد و باب «استفعال» و «صبر» و «صلاة» بر سنگینی مضاعف آن دلالت دارد.

۴۷- ﴿يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ، وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾.

۴۸- ﴿وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا، وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ، وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ، وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ﴾.
﴿يا﴾: غفلتی در کار است.

﴿بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾: غفلت و مشکلی در کار است.

﴿اذكروا﴾: خواهان در پی انجام کاری است که ماهیت آن برای وی روشن نیست. انجام این کار در پی دقت، توجه و مشورت برای یافتن نقطه‌ی ضعف و اشکال کار خوب است و باید دقت داشت که خواهان برای چند کار یک استخاره نگرفته باشد. در ضمن نمی‌توان برداشت کرد این کار دارای پیشینه بوده است.

﴿وَإِنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾: باید در انجام کار عجله و شتاب نمود تا روند کار از کنترل خواهان خارج نشود و خیر آن نصیب دیگری نگردد.

﴿وَاتَّقُوا يَوْمًا﴾: بپرهیز و شتاب نما و در صورت نداشتن تعجیل در کار، آسیب‌ها، خطرهای یا ضررهای آن قابل جبران نخواهد بود و مصیبت و پریشانی را سبب می‌شود.

﴿وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ﴾: خواهان در این کار فریب می‌خورد و کسی نیز نمی‌تواند از او حمایت و دستگیری کند.

نتیجه این که این کار به شرط شیء و مشروط است و چنانچه بی‌درنگ و به دور از غفلت و یا با سستی پی‌گیری شود، نتیجه بخش است و اقدام دیر هنگام بر آن سبب می‌شود کار از دست رود. برای نمونه، چنانچه خواهان قصد ازدواج داشته باشد و عجله نکند، ممکن است خواستگار دیگری بر او پیشی گیرد. هم‌چنین مشکلی در برنامه‌ریزی یا چگونگی انجام کار یا در طرف مقابل است و از این رو لازم است کار به روشنی و به دور از غفلت و با ثبت و سند دنبال شود و هرگونه قراردادی ضامن اجرایی داشته باشد.

﴿وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ﴾: در صورتی که خواهان این کار را انجام دهد و خسارتی ببیند و برای نمونه او را فریب دهند و از او کلاه‌برداری کنند، دیگر از وی کاری ساخته نیست و چنانچه پی‌گیر آن باشد، باز خسارت خواهد دید.

«یا»، «بنی اسرائیل» و «اذکروا» هر سه از غفلت در کار حکایت می‌کند و نشان می‌دهد در این کار مشکل بزرگی است.

۴۹- ﴿وَإِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ، يُدَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ، وَيَسْتَخِينُونَ نِسَاءَكُمْ، وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ﴾.

﴿وَإِذْ﴾: غفلتی در این کار است. خواهان پیش از این کاری را شروع

کرده و با حوادثی رو به رو شده که انجام آن کار را به مشکل انداخته و وی درمانده شده است و نمی‌داند چه راه چاره‌ای دارد. برای نمونه، با کسی درگیر شده، در تحصیلات خود مردود گردیده، به دادگاه کشانده شده، خستگی روحی پیدا کرده یا از ازدواج خود پشیمان شده است.

«اذ» در سوره‌ی بقره کاربرد زیادی دارد که می‌رساند این سوره از سوره‌های پر حادثه است.

﴿نَجِّينَاكُمْ﴾: این کار شدنی است. البته، خطاب در این آیه بنی اسرائیل است و هر جا از این قوم یاد شود، غفلی در کار است.

هر چند ظاهر این کار خوب نیست و گرفتاری دارد، اما کار به انجام می‌رسد و نهایت آن خوب است. صاحب استخاره ممکن است به اعتبار «اذ» و ادامه‌ی آیه که همان «اذ» را معنا می‌دهد، خواهان را از انجام کار برحذر دارد.

﴿وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ﴾: این فراز، «اذ» در صدر آیه را معنا می‌نماید و مکافات آن را بیان می‌کند و می‌رساند این کار حادثه‌خیز با آن که در میانه‌ی کار، نسیم نجاتی بر آن وزیدن می‌گیرد ممکن است سرانجام نیکی نداشته باشد؛ چرا که ذیل آیه خوب نیست و تشخیص آن با صاحب استخاره است.

۵۰- ﴿وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ، فَأَنْجَيْنَاكُمْ، وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ، وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ﴾.

﴿وَإِذْ فَرَقْنَا﴾: «اذ» نشانه‌ی وجود مشکلی در کار است و ﴿فَرَقْنَا﴾ علامت به هم ریزی و آشفتگی بودن آن است.

﴿الْبَحْرَ﴾: این کار پر منفعت است.

﴿فَأَنْجَيْنَاكُمْ﴾: کار یاد شده موفقیت‌آمیز خواهد بود.

﴿وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ﴾: چنانچه در این کار رقیبی وجود داشته باشد،

وی قدرت رقابت با خواهان را نخواهد داشت.

﴿وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ﴾: ترک این کار خوب نیست و برای ترک آن نمی‌شود
 استخاره گرفت؛ چرا که این راه ضد و مقابل ندارد.

ذیل این آیه، نتیجه‌ی نهایی استخاره را بیان می‌دارد و «اذ» در صدر
 آیه را معنا می‌کند و فرجام نیک این کار پر زحمت را می‌رساند.

۵۱- ﴿وَإِذْ وَاَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً، ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ
 ظَالِمُونَ﴾.

۵۲- ﴿ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ، لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾.

این دو آیه یک استخاره است.

﴿وَإِذْ﴾ خواهان بر آن است برای کاری سابقه‌دار و دارای مشکل
 استخاره کند.

﴿ثُمَّ﴾: وقفه، گره و مشکلی در کار است.

﴿وَاعَدْنَا مُوسَىٰ﴾: وعده به پیامبران نشان نیک بودن کار است.

﴿أَرْبَعِينَ لَيْلَةً﴾: این کار دیررس است و هم‌چنین آینده‌ی روشنی ندارد
 و ممکن است به نتیجه نرسد.

﴿ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ﴾: تمامی کار خوب است اما ناگهان آفت و
 حادثه‌ای پیش می‌آید که به اصل کار ارتباطی ندارد اما آن را از بین می‌برد.
 برای نمونه بر آن است تا شرکتی تأسیس کند، اما جنگ یا آتش‌سوزی
 تمامی سرمایه‌ی وی را از بین می‌برد.

﴿ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ﴾: برای نتیجه‌بخش بودن این کار باید صدقه و
 خیراتی داد و با بردباری آن را پی گرفت و با حفظ این دو شرط، کار
 سودآور خواهد بود.

﴿لَعَلَّكُمْ﴾: «لعل» در تمامی موارد کاربرد خود در قرآن کریم قطعیت
 دارد و نه احتمال و کار قطعی خداوند را می‌رساند.

﴿تَشْكُرُونَ﴾: شکر؛ موفقیت در کار است.

﴿لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾: ذیل نیکوی یاد شده، «اذ» در صدر آیهی استخاره را معنا می‌کند و این کار سخت را با فرجامی نیک ترسیم می‌نماید. «اذ» مشکل‌دار بودن کار و «وعده» دیررس بودن آن را می‌رساند اما «لعلکم تشکرون» در ذیل وعده‌ی خداوند به پیغمبر است، و شکر موفقیت در کار است و از این رو باید گفت انجام این کار خیلی خوب است اما دیررس و مشکل‌دار است و آفت نیز می‌خورد ولی با صبوری و برابری، در نهایت هرچند آسیبی به آن وارد شود و برای نمونه، جنگ شود، به نفع وی است.

۵۳- ﴿وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ، لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾.

﴿وَإِذْ﴾: مشکلاتی در انجام این کار است و از این رو بدون تأمل و برنامه‌ریزی و در صورت نیاز، گرفتن وکیل یا مشاور نمی‌شود بر انجام آن اقدام کرد و نباید در اقدام به آن عجله کرد.

﴿وَالْفُرْقَانَ﴾: برای نوشتن قرارداد باید وکیل یا شاهدی حاضر باشد و چنانچه خواهان خودسرانه به آن اقدام کند با مشکل رو به‌رو می‌شود و برای نمونه، در مورد ازدواج، نیاز به مشورت دارد و نباید خودسر باشد. کار مورد نظر خوب است.

۵۴- ﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ: يَا قَوْمِ، إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجَلِ، فَتَوْبُوا إِلَى بَارِئِكُمْ، فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ، ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ، فَتَابَ عَلَيْكُمْ، إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾.

﴿وَإِذْ قَالَ﴾: کار قصد شده از اختلاف، دعوا و درگیری خالی نیست و ممکن است اختلاف در میراث یا ملکی باشد و کار به دادگاه کشیده شود. اما با توجه به فراز ﴿فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ﴾ انجام آن لازم است و باید در مشکلات آن صبور بود و نه آن‌که به دیگران فشار آورد.

﴿إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ﴾: مشکلی که خواهان خود آن را ایجاد کرده، وی

نیز باید آن را به پایان رساند. ترک این کار خیلی بد است و در انجام آن نیز باید احتیاط کرد.

﴿فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ﴾: نباید در انجام این کار سهل انگاری داشت، بلکه باید برای حل اختلاف اقدام نمود زیرا ممکن است کار بدتر از آن چه که هست شود و باید به دعوا دامن زد تا اختلاف برطرف گردد و نه آن که از آن کنار کشید. گاه وارد درگیری شدن سبب پایان یافتن نزاع می شود و دامنه‌ی آتش را می خواباند.

﴿إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾: کار مورد نظر ایده‌آل و مناسب نیست ولی ترک آن نیز به مکافات می انجامد.

نتیجه‌ی استخاره این است که با آن که این کار مشکلات، گرفتاری و درگیری دارد، ترک آن نیز خوب نیست و باید با احتیاط بر عملی نمودن آن اقدام کرد و ان شاء الله به نفع خواهان به پایان می رسد. البته باید صبور و بردبار بود و چاره‌ای از پشت سر گذاشتن گرفتاری‌های آن نیست.

۵۵- ﴿وَإِذْ قُلْتُمْ: يَا مُوسَىٰ، لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَىٰ اللَّهَ جَهْرَةً، فَآخَذْتُمْ الصَّاعِقَةَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ﴾.

۵۶- ﴿ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾.

هر دو آیه یک آیه‌ی استخاره است.

﴿وَإِذْ قُلْتُمْ﴾: مخاطب آیه امت پیامبر اکرم ﷺ است و از باب جعل مماثل چنین تعبیری دارد؛ یعنی شما نیز همانند بنی اسرائیل می باشید. ﴿لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ﴾: «نؤمن» جمع است و خواهان با عده‌ای قصد انجام کاری را از روی ظلم و قلدری یا زورآزمایی دارد و طرف مقابل آنان یک نفر است که پشتوانه‌ای قوی دارد و از این رو خواهان کاری از پیش نمی برد. در هر موردی که الزام از ناحیه‌ی بندگان باشد، آن کار خوب نیست. «لن تؤمن» استمرار و پی گیری کار را می رساند.

﴿لَكَ حَتَّىٰ نَرَى اللَّهَ﴾: «لك» و مفعول واقع شدن «الله» نشانه‌ی آن است که طرف مقابل، فردی مظلوم است.

﴿فَأَخَذْتُمُ الصَّاعِقَةَ﴾: خواهان باید بداند هرچند زور وی بر طرف مقابل او چیره است اما ناگهان ورق بر می‌گردد و خداوند کسی را بروی مسلط و حاکم خواهد کرد که به مراتب، بدتر از اوست.

﴿ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ﴾: ممکن است این کار به نابودی خواهان بینجامد.

﴿لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾: توصیه‌ی دوباره به ترک این کار است و نباید این کار را انجام داد.

عاقبت این کار خوب نیست و در آن ضرر و زیان است. شروع این کار باشکوه و شدنی می‌نماید اما ناگهان بر عکس خواهد شد و بلا و مشکلات کار خواهان را فرا خواهد گرفت.

۵۷- ﴿وَضَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ، وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَى، كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ، وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾.
بسیار خوب است.

﴿الْغَمَامَ﴾: خیرات و برکات این کار در راه است و باید بی‌درنگ و به سرعت در پی انجام کار رفت.

﴿وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَى﴾: خیراتی است که زحمت آن را دیگران کشیده‌اند.

﴿كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾: «طیب» خیری است که هیچ ضرری در آن نیست. نباید گذاشت با معطلی و سستی خواهان، خیرات و برکات آن از دست رود و هرگونه اهمال و سستی سبب می‌شود این خیرات نصیب دیگری شود. برای نمونه ممکن است قصد داشته باشد ملکی را بخرد که بی‌درنگ قیمت‌های آن بالا می‌رود و چنانچه وی نخرد، معامله با

دیگری انجام می‌شود و ترقی قیمت آن که در راه است به او می‌رسد و از این رو باید خیلی سریع اقدام کرد و چنانچه قیمت آن به نظر وی بالاست باید آن را بپردازد.

﴿وَمَا ظَلَمُونَا﴾: قرآن کریم زرنگی و حيله‌گری را از کسی نمی‌پذیرد. تمامی زحمت این کار را فرد دیگری کشیده است، و مَنْ و سَلْوَى و طَبِیَات و خیرات آن در صورت اقدام سریع خواهان به وی می‌رسد و از این رو، خواهان که زحمتی برای این سود بسیار نبرده است نباید به تنهایی از آن استفاده کند و لازم است حق دیگران را بپردازد.

﴿وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾: در صورتی که خواهان از این سود به تنهایی بهره برد مصیبت و بدبختی وی را گرفتار می‌کند و ممکن است برای نمونه تصادف کند، منزل وی در آتش بسوزد، خود یا یکی از فرزندانش معتاد شود و... .

در بحث‌های اخلاق گفته‌ایم هرگاه خداوند خیر سرشار و بدون زحمتی مانند مال یا علم نصیب کسی کرد وی نباید آن را به تنهایی و بدون انفاق مصرف کند زیرا در این صورت وی دچار مصیبت، گرفتاری و مکافات خواهد شد.

۵۸- ﴿وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ، فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا، وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا، وَقُولُوا حِطَّةً، نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ، وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ﴾.

پیش‌تر گفته شد در استخاره باید صدر و ذیل آیه را دقت کرد، تمام آیه باید در صدر و ذیل پیدا شود ولی هر فراز این آیه‌ی شریفه مربوط به یک نفر است و چنین نیست که صدر و ذیل و وسط آن با هم تفاوت داشته باشد. اول، آخر و وسط این آیه تمام از خیرات حکایت دارد. توضیح فرازهای این آیه شریفه به قرار ذیل است:

﴿وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ﴾: خواهان پیش از شروع کار یا پس از مدتی

مشکل عمده‌ای پیدا می‌کند. باید برای انجام آن بی‌درنگ اقدام کرد. این فراز یک استخاره است.

﴿فَكُلُوا مِنْهَا﴾: از نتیجه‌ی این کار بدون از دست دادن وقت استفاده‌کن و در آن درنگ ننما.

﴿فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ﴾: خیری مانند ارث که خواهان برای آن زحمتی نکشیده است به وی می‌رسد و دیگری کاشته و وی برداشت می‌کند. در مصرف این خیر باید موازین و مرزهای شرعی را پاس داشت و از آن انفاق کرد و خیراتی داد تا به عافیت‌طلبی، راحت‌خواهی و گمراهی نیفتاد.

﴿وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا﴾: این کار زحمت دارد.

صدر، وسط و ذیل این آیه خوب است. این آیه چند آیه‌ی استخاره است و هر فراز آن برای کسی است و تشخیص آن با صاحب استخاره است.

﴿وَقُولُوا حِطَّةٌ﴾: ممکن است خواهان از سر عافیت‌طلبی به گمراهی دچار شود.

﴿وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ﴾: زحمت این کار برای خواهان است و بهره‌ی آن نصیب دیگری می‌شود اما باید آن را انجام داد.

وجود حروف عطف اعم از «ثم»، «فاء» و «واو» همانند «اذ» نشانه‌ی وجود گره و مشکلی در کار است.

۵۹- ﴿فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ، فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾.

پیش از این گفته شد چنان‌چه خیری که زحمت آن را دیگری متحمل شده به کسی رسید وی نباید به تنهایی از آن استفاده کند و گرنه به آفت و شر دچار می‌شود و این آیه‌ی شریفه چگونگی آن شر را بیان می‌دارد.

﴿فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا﴾: قول همان کاری است که ما پیش از این گفتیم. آن کار رایگان و خیر بی‌زحمت را به تنهایی مصرف کردند و در نتیجه ما نیز چنین کردیم: ﴿فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ﴾: در این کار حيله‌گری است و بسیار بد است و به زیان خواهان تمام می‌شود؛ چرا که ﴿بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾، یعنی همان‌گونه که تو حيله و نیرنگ زدی ما نیز خیر الماکرین هستیم. برای نمونه، خودرویی که خواهان قصد فروش آن را دارد دارای نقص فنی است و با آن تصادف نموده است. در این آیه، افزوده بر بدی، تهدید نیز هست و تبدیل و حيله‌گری را خواهان انجام می‌دهد، اما رجز و مکافات آن را خدا می‌رساند، مکافاتی که به این کار ارتباط ندارد و برای نمونه، منزلی را که به هزینه و تعمیر نیاز دارد با حيله‌گری به دیگری می‌فروشد، اما پای وی در حادثه‌ای می‌شکند یا دزد خودروی وی را به سرقت می‌برد یا فرزند او می‌میرد یا به اعتیاد دچار می‌شود و یا همسر وی طلاق می‌گیرد و ...

۶۰- ﴿وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ، فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ، فَاَنْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا، قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرِبَهُمْ، كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ، وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ﴾.

﴿وَإِذِ﴾، ﴿اسْتَسْقَى﴾ که فعل مزید است و ﴿لِقَوْمِهِ﴾ که قوم بنی اسرائیل را یاد می‌کند، دلیل بر وجود مشکلاتی در کار است اما با این وجود، بقیه‌ی فرازهای آیه می‌رساند که این کار بسیار خوب است. در ضمن، کار مورد نظر همانند نیاز به آب، امری ضروری است و باید انجام شود، از پیش ادامه داشته و شخص در آن مانده و از این رو عقب افتاده است.

﴿اسْتَسْقَى﴾: چون از باب استفعال است معنای طلب دارد و چون ماده‌ی آن «سقی» است عطش، نیاز و خواهش خواهان را می‌رساند و چون سه حرف آن زاید است، طلب شدید را می‌رساند و از این رو کار

سختی و مشکلات فراوانی دارد؛ به ویژه آن که در رابطه با قوم بنی اسرائیل است. اما کسی از آب بی‌نیاز نیست و با توجه به طلب شدید آن، ضروری بودن انجام آن را خاطر نشان می‌شود.

﴿فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ﴾: خواهان به تنهایی توان انجام این کار را ندارد و فرد دیگری باید وارد این کار شود وگرنه تلاش فردی در این کار سودی نمی‌بخشد، در ضمن، انجام آن به امکانات نیاز دارد.

﴿اضْرِبْ﴾: در این کار، شدت و دشواری وجود دارد.

﴿الْحَجَرَ﴾: کار مورد نظر سخت است.

﴿فَأَنْفَجَرْتُمْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا﴾: در این کار خیرات عمومی حادث می‌شود و خیر آن به دیگران نیز می‌رسد.

﴿قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرِبَهُمْ﴾: مردم خود آن را پی می‌گیرند و از آن بهره

می‌برند.

﴿كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ﴾: در ابتدا، خطاب آیه به حضرت

موسی علیه السلام بود و در این جا خطاب به جمعی است که حضرت موسی در آن نیست؛ چرا که وی فساد ندارد و از این رو ممکن است این رزق به خواهان که در پی کار است نرسد، اما با این وجود، کار بسیار عالی است و فساد ﴿وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ﴾ شامل خواهان که در جمع این گروه نیست نمی‌شود.

نتیجه‌ی این استخاره چنین است: خیلی خوب است، اما خواهان نمی‌تواند آن را به تنهایی انجام دهد و باید از دیگری کمک بگیرد و راه کار لازم آن را پیدا کند و در این صورت، خیر آن به دیگران نیز می‌رسد. این کار طولانی و بلند مدت است. اگر برخی در روند انجام آن به گناه دچار شوند، برای خواهان مشکلی پیش نمی‌آورد و ذیل آیه به فاعل «استقسی» ارتباطی ندارد. در کنار هر کار خیری ممکن است برخی به معصیت آلوده شوند که به ماهیت آن کار ارتباطی ندارد.

۶۱- ﴿وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ، فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسَها وَبَصِلَها. قَالَ أَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ، اهْبِطُوا مِصْرًا، فَإِنَّ لَكُمْ مَّا سَأَلْتُمْ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلِيلَةُ وَالْمَسْكَنَةُ، وَبَاؤُا بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ، ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ، ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ. ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ، ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ﴾.

این آیه تا ﴿وَبَاؤُا بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ﴾ دو آیهی استخاره است و بقیه‌ی آیه نیز آیه‌ای دیگر در استخاره است.

﴿لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ﴾: خواهان در انجام این کار قصد زیاده‌روی، حرص و طمع دارد.

﴿فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا﴾: خواهان در این کار برای خود ایجاد دردسر و زحمت می‌کند یا کاری را شروع می‌کند که نتیجه نمی‌دهد.

﴿يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ﴾: خواهان در این کار، مقاصد دنیوی و شکمی دارد.

استخاره‌ی آن خیلی بد است و خواهان با انجام این کار به مشکلات حتمی گرفتار می‌شود. اذیت و آزار، بیماری و پیری زودرس حاصل از فشار کار برخی از این مشکلات است. ممکن است مشکلات دیگری هم داشته باشد که می‌فرماید: ﴿قَالَ أَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي﴾.

﴿اهْبِطُوا مِصْرًا﴾: مصر حرص، طمع، کثرت و زیادی خواهی در گشایش است و «اهبطوا» نزول و سقوط را می‌رساند.

برای نمونه، چنان‌چه خواهان بخواهد نزد استادی درس بخواند، خیلی بد است؛ چرا که ممکن است استاد دارای مشکل بیانی یا فکری باشد و نتواند مطالب را به آسانی به دانشجو انتقال دهد و وی آن را به دنیای آلوده می‌کشاند و طمع به آن دارد که نزول و هبوط است و نه دخول در دنیا.

﴿وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ﴾: چنان ذلتی بر آنان زده شده که قومی که از آسمان من و سلوی به آنان می‌رسید به سیر و پیاز زمینی نیازمند شدند.

﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ، ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ﴾.

عوارض، مشکلات و ضررهایی در این کار ایجاد می‌شود که ثمره‌ی کردار گذشتگان است و گاه نیز مکافات عمل خواهان است. ترک این کار لازم است و برای ترک آن نباید استخاره گرفت. افزوده بر این، برای ترک آن باید صدقه داد یا قرائت قرآن کریم نذر امام زمان نمود یا صلوات فرستاد یا دعایی خواند تا گرداب مشکلات آن، شخص را فرو نکشد و انسان که موجودی ضعیف است برای قدرت یافتن باید یکی از این کارهای خیر را انجام دهد.

﴿ذَلِكَ﴾: ابهام دارد و باید دید آیا مشار الیه آن از شرور و سیئات است که در این صورت پیام آن منفی و خطرناک است و اگر از خیرات و حسنات است، پیامی مثبت و امیدبخش دارد.

﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ﴾: طغیان و سرکشی دینی مانند استکبار در برابر حق است. و شاید با عالمی یا با یکی از سادات و ذریه‌ی پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ درگیر شده یا به صغیری ظلم کرده یا به فرد مظلومی حمله کرده یا به وقفی تجاوز نموده و حال در گرداب عاقبت آن وی را فرو می‌کشد و باید تاوان پس دهد. «ذَلِكَ بَأَنَّ» کنایه از بلاپیچ شدن است.

﴿ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا﴾: طغیان و سرکشی اخلاقی مانند تعدی، تجاوز و آلوده شدن به مال حرام را شامل می‌شود.

در واقع این فراز می‌فرماید: مردم آزاری بسیار بدتر از کارهای حرام

دیگر است. مردم آزاری همانند فراز نخست است و ارتداد می آورد اما فراز دوم حکایت از فسق و تجرّی به حریم شریعت و طغیان عملی دارد. به مجاز و مبالغه می توان گفت: «می بخور، منبر بسوزان، مردم آزاری مکن!». باید از آزار مردم ضعیف ترسید؛ چرا که «قهار»، «متکبر» و «جبار» پشت سر افراد ضعیف پنهان می شود. یکی از اصول اخلاقی این است که انسان باید از افراد ضعیف بترسد؛ چرا که خداوند در پشت آنان پنهان شده و از این رو خطرناک است و خداوند ظلم و تعدی به وی را نمی پذیرد و در صورت ظلم به وی آسیبی به او یا خانواده و فرزندان وی یا دین و آخرت او وارد می آورد.

ترک این کار برای خواهان مشکل است و به ضررها و آسیب های آن گرفتار می شود و از این رو باید برای وی دعا کرد تا خداوند او را نجات دهد تا عمری به بدبختی دچار نشود.

نباید پنداشت هرچه از الفاظ و واژگان یا فرازهایی که در آیه است به استخاره ارتباط دارد و در این آیه نیز ذیل آیه مربوط به ماجرای دیگر است که در این آیه آمده است. صاحب استخاره باید ببیند کدام فراز بر دل وی می نشیند و همان را برای خواهان معنا نماید.

۶۲- ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ، وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾.

﴿إِنَّ﴾: تقریر و محکمی کار را می رساند. اشباع و تشدید، هر دو بر تقریر دلالت دارد. در صوت شناسی خواهیم گفت که در میان حروف مشبّه (إِنَّ، أَنْ، كَأَنَّ، لَيْتَ، لَكِنَّ و لَعَلَّ) تنها «لِیت» تشدید ندارد، ولی اشباع دارد.

کار مورد نظر بسیار خوب است و انجام آن هیچ گونه مشکلی ندارد.

البته با توجه به خصوصیات خواهان ممکن است برای فردی خوب و برای فرد دیگری خوب تر باشد.

﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا﴾: همه‌ی خوبی‌ها و آنچه به ایمان و دیانت ارتباط دارد در این آیه است.

﴿وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ﴾: چون در این آیه از افراد مختلف نام برده شده، این آیه برای هر کسی به گونه‌ای است و میان بسیار خوب با توجه به «الذین آمنوا» و خوب با توجه به «والذین هادوا» و متوسط با توجه به «والنصارى والصائبين» نوسان دارد. هم‌چنین با توجه به این که در این آیه از گروه‌های مختلفی نام برده شده ممکن است هم‌چون نصاری و صائبین در انجام این کار پیشی گیرند و از این رو باید در انجام آن سرعت عمل داشت و عجله نمود.

﴿وَعَمَلٍ صَالِحاً﴾: افزوده بر ایمان، اهل کار هستند و عمل نیز دارند. ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى﴾: از پیشی داشتن «الذین آمنوا» بر «والذین هادوا والنصارى» دانسته می‌شود در این کار باید عجله کرد و در غیر این صورت ممکن است دیگری در آن پیش قدم شود. تعبیر «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا» بر لزوم توکل و جمعیت خاطر اشاره دارد و تقریر آن را می‌رساند.

این آیه از آیات ملکوتی است.

﴿فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾: این فراز می‌رساند خواهان در هر گروهی که بگنجد خیر خود از این کار را می‌برد.

﴿وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾: این کار هیچ گونه زحمت و مشکلی ندارد.

۶۳- ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ، خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾.

﴿وَأَذِّنْ﴾: این کار خالی از زحمت و مشکل نیست و چنانچه ابتدا و انتهای آیه در نظر گرفته شود نتیجه‌ی استخاره به دست می‌آید.
 ﴿أَخَذْنَا﴾: کار سنگین است. هم «اخذ» سنگین است و هم «نا».
 ﴿مِيثَاقِكُمْ﴾: کار سنگین است و نوعی تعهد در آن است. تعهد دادن سنگین و سخت است.

﴿فَوْقَكُمْ﴾: سنگینی و سختی کار را می‌رساند.
 ﴿الطُّورُ﴾: کار سنگین و سخت است.
 ﴿خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ﴾: با توجه به سنگینی مضاعف کار، در انجام آن نباید سستی و اهمال داشت. چنان این کار سنگین و پراهمیت است که انسان پی گرفتن آن سفارش می‌شود.

﴿مَا﴾: مای موصوله نشان از سنگینی و پیچیدگی کار دارد.
 ﴿كُمْ﴾: چنین نیست که کار یاد شده عمومی بوده و انجام آن در توان هر کسی باشد، بلکه کار خصوصی است و تنها از عهده‌ی انسان‌های نیرومند و قوی بر می‌آید.

﴿آتَيْنَاكُمْ﴾: با توجه به خطاب آیه، کار عمومی نیست و خطاب آن خاص است.

﴿وَأَذْكُرُوا مَا فِيهِ﴾: باید مواظب بود و توجه به کار داشت و غفلت ننمود.

﴿لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾: کار سنگین و پر زحمت است و معلوم نیست این کار موفقیت‌آمیز باشد و هر کسی از عهده‌ی انجام آن بر نمی‌آید. می‌فرماید «خذوا بقوة» تا موفق شوید و چنین نتیجه‌ای بگیرید: «لعلکم تتقون». معنویت این کار بسیار است ولی سنگین و دیررس است و ممکن است به نتیجه نرسد. انجام این کار نیاز به هزینه و صرف پول دارد. لعل دلیل بر پیدایش تفرقه و انشعاب در میان همکاران و در طول روند کار است و از

این رو باید شعبه‌های آن را دید و این گروه‌ها در آیه‌ی بعد آمده و از این رو آیه‌ی بعد با این آیه، یک آیه‌ی استخاره را شکل می‌دهد.

چنین آیاتی برای کارهای معنوی؛ مانند: علم و تحقیق و دانش اندوزی در حوزه یا دانشگاه یا کارهای بزرگی مانند تأسیس کارخانه یا مؤسسه‌ای می‌آید. کاری که به خواهان تمام نمی‌شود و دیگری باید آن را به نتیجه برساند.

۶۴- ﴿ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ، فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾.

همان‌گونه که گذشت در استخاره، این آیه با آیه‌ی پیشین یک آیه است و شعبه‌های آن را بیان می‌دارد.

﴿ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ﴾: برخی از افراد در میانه‌ی راه ریزش دارند.
 ﴿فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ﴾: برخی که ریزش داشته‌اند دوباره باز می‌گردند و خداوند از آنان دستگیری می‌کند.

باید برای انجام این کار رفت و با آن که در آن سختی و بیچارگی است و ظاهر آن خوب نیست، اما ناگهان حادثه‌ای رخ می‌نماید و خیر آن به خواهان می‌رسد. برای نمونه، خانه‌ای به وی با کلاه‌برداری فروخته می‌شود، اما ناگهان خیابان مهمی از کنار آن می‌گذرد و ترقی قیمت بسیاری می‌یابد. چنین چیزی از فضل خداوند است و به سنگینی این کار ارتباطی ندارد بنابراین باید برای استمرار خیرات آن صدقه داد و از نیازمندان دستگیری نمود.

البته، صاحب استخاره ممکن است با توجه با شخصیت خواهان به تحمل، صبر، بردباری و نداشتن عجله در انجام کار توصیه کند یا به فردی بگوید آن را نباید انجام داد چرا که وی از کسانی است که ریزش دارند و از آنان دستگیری نمی‌شود.

باید دانست خیرها در ثقل و سبکی و گوارایی یکسان نیست. گاه خیر «طور» است و گاه «میثاق» و گاه «کتاب»؛ ولی هر سه بسیار سنگین است و از این رو می‌فرماید: «خُذْهَا بِقُوَّةٍ»، اما یک وقت «فَضْلُ اللَّهِ» است. «فَضْلُ اللَّهِ» ممکن است از طور بالاتر باشد یا مثل کتاب باشد، اما آسان، سهل و سبک باشد؛ چنان که خسته کننده نباشد.

۶۵- ﴿وَلَقَدْ عَلَّمْتُمُ الَّذِينَ آٰتَدَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ، فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ﴾.

صدر و ذیل آیه به ترک این کار توصیه دارد و از این رو بسیار بد است. ﴿وَلَقَدْ عَلَّمْتُمُ﴾: باید به پیش از این فراز توجه داشت و سابقه‌ی آن را دید اما با لحاظ ﴿الَّذِينَ آٰتَدَدُوا مِنْكُمْ﴾ مستقل است. ﴿آٰتَدَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ﴾: کار مورد نظر فسق و معصیت بوده و برخلاف طهارت و حق است.

﴿كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ﴾: این کار ضد و مقابل چیزی است که خواهان می‌اندیشد. افراد مورد اشاره در آیه در پی منفعت بودند و چنین پاسخی شنیدند. هم‌چنین با توجه به ﴿كُونُوا﴾ ضرر آن فعلی و آنی است و نه تدریجی و ممکن است کل کار با شکست مواجه شود و آثار آن به سرعت ظاهر گردد و نیز احتمال تصادف و حادثه‌ای ناگوار و حتی مرگ و میر در آن وجود دارد و این فراز مانند نفرین عملی است و بیچارگی را در پی دارد. چنان‌چه خواهان ناگزیر از انجام آن باشد، باز هم بد است حتی اگر با دادن صدقات و خیرات، آن را انجام دهد.

۶۶- ﴿فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ﴾.

این آیه با آیه‌ی پیشین یک آیه‌ی استخاره است و همانند استخاره‌ی آن بد است اما با عنایت به ذیل آن که می‌فرماید: ﴿وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ﴾ چنان‌چه خواهان مجبور به انجام آن است و چاره‌ای دیگر ندارد، آن کار

را با صدقه و دادن خیرات و انفاق به نیازمندان شروع کند و دعا و توکل داشته باشد و از دیگران نیز بخواهد برای او دعا کنند یا با خود عهد کند تا وقتی این کار به پایان می‌رسد، هر روز قرائت قرآن کریم داشته باشد یا آن را به همراه خود بردارد.

۶۷- ﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوءًا، قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ﴾.

﴿وَإِذْ﴾: باید در کار توجه و احتیاط داشت؛ چرا که این کار ظریف، گسترده و پیچیده است و نیاز به دقت دارد و کم‌ترین پراکندگی خاطر سبب اشتباه در کار می‌شود. «اذ»؛ یعنی توجه کن. «اذ» آهنگ توجه است. در صوت‌شناسی نیازی به دانستن معنای کلمه نیست و خود آهنگ، معنا را می‌رساند.

﴿أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً﴾: این کار امر مستقلی نیست تا بتوان آن را به تنهایی انجام داد و خواهان باید ببیند با چه کسی همسایه، همکار یا همراه می‌شود. افزوده بر این، این کار را باید با کار دیگری انجام داد و از این نظر نیز به آن وابسته است؛ چنانچه آیه می‌فرماید برای این که مشکل شما حل شود، گاوی بکشید. بنابراین کار نیاز به مشورت، گرفتن وکیل، ثبت و همانند آن دارد.

﴿قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوءًا﴾: اگر خواهان بدون انجام کارهای لازم و وابسته و برنامه‌ریزی مناسب بر انجام آن اقدام کند آسیب می‌بیند.

﴿قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ﴾: این کار غیر است و نمی‌توان بی تفاوت از کنار آن گذشت و باید واکنش مثبت نشان داد؛ چرا که قوم موسی می‌گویند آیا تو ما را به سخریه گرفته‌ای و وی نمی‌گوید من شما را مسخره و استهزا نمی‌کنم، بلکه پاسخ دیگری می‌دهد و می‌گوید کسی که دیگری را مسخره می‌کند از جاهلان است.

صاحب استخاره باید با خصوصیات و شخصیت خواهان آشنا باشد تا بتواند استخاره‌ی این آیه را بر اساس آن بیان دارد. این کار برای کسی که توجه و اهتمام به کار دارد خوب است ولی برای جوانی ساده، بی تجربه و عجول خوب نیست.

تمسخر، فرهنگی ناآگاهانه است و از نظر روان‌شناسی، اگر کسی دیگری را مسخره کند و فردی که این صحنه را می‌بیند، از این کار خشنود شود، مشکلات روحی و روانی دارد، ولی اگر کسی از این رفتار ناراحت شود، خلق و خوی غیرتی و خصوصیات روانی مثبتی؛ مانند: غیرت، عفت و متانت دارد؛ از این رو حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَام نیز در این جا می‌فرماید: **﴿أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ﴾**؛ و غیرت و اصالت وی از این آیه نیز فهمیده می‌شود.

۶۸- **﴿قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ؟ قَالَ: إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بَكْرٌ، عَوَانُ بَيْنَ ذَلِكَ، فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ﴾**.

﴿يُبَيِّنْ لَنَا﴾: اهتمام، صبوری و حوصله در کار را می‌رساند، و چنانچه خواهان فاقد این خصوصیات اخلاقی است برای وی خوب نیست.
﴿بَقَرَةٌ﴾: کار توسعه می‌یابد و گسترده می‌شود.

﴿بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بَكْرٌ﴾: کار مشکلات بسیاری دارد و سخت است.
﴿فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ﴾: کار مورد نظر با همه‌ی سختی و مشکلاتی که دارد، شدنی است.

۶۹- **﴿قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لُونُهَا؟ قَالَ: إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءٌ فَاقِعٌ لُونُهَا، تَسْرُ النَّاطِرِينَ﴾**.

﴿قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لُونُهَا؟﴾: این کار گسترده و وسیع است و زحمت و مشکلات بسیاری دارد.

﴿تَسْرُ النَّاطِرِينَ﴾: اگر کار به درستی انجام گیرد و مشکلات آن تحمل شود، بسیار شیرین و عالی است.

۷۰- ﴿قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ؛ إِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا، وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ﴾.

﴿وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ﴾: باید کار را انجام شده انگاشت و نباید در اقدام بر آن کوتاهی داشت؛ زیرا نتیجه‌ی آن خیلی عالی است. البته، انجام آن به درازا می‌کشد.

۷۱- ﴿قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولَ تُثِيرُ الْأَرْضَ، وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ، مُسَلَّمَةٌ، لَا شِيَةَ فِيهَا، قَالُوا الْآنَ حِثَّ بِالْحَقِّ، فَذَبْحُوهَا، وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ﴾.

در انجام کارها نباید سخت گرفت و وسواس داشت و گرنه هرچه بیش‌تر درکاری سخت گرفته شود، مشکلات آن افزون می‌شود. خداوند می‌فرماید گاوی ذبح کنید، اما بنی اسرائیل چنان بهانه‌جویی کردند و سخت گرفتند که بیچاره شدند. خواهان نباید این کار را انجام دهد و این کار خوب نیست. خواهان به زحمت و اذیت گرفتار می‌شود، مگر این‌که روش خود را تغییر دهد و دوباره استخاره بگیرد.

۷۲- ﴿وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارْتُمْ فِيهَا، وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ﴾.

﴿وَاللَّهُ مُخْرِجٌ﴾: بسیار خوب است و کار نتیجه می‌دهد؛ هر چند در آن توجه و دقت لازم نباشد و قتل نیز در صدر آیه باشد؛ چرا که این بنده نیست که کار را پیش می‌برد، بلکه خداوند است و از این رو جز نفع و خیر نیست.

۷۳- ﴿فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا، كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى، وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾.

﴿فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا﴾: با آن که هر جای حیوان را می‌شود به جسد میت زد، اما خداوند می‌خواهد بر آنان سخت گیرد، و چون بنی اسرائیل سخت‌گیری، بهانه‌گیری و شکاکی داشتند خود را به دم حیوان دچار ساختند و دم حیوان ایستاده به زمین نمی‌آید و سخت‌ترین جای حیوان

است. از این فراز دانسته می‌شود آنان پرسش‌های دیگری نیز داشته‌اند که قرآن آن را بازگو نکرده است و آنان خود سخت‌ترین جای حیوان را انتخاب کرده‌اند.

﴿كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى﴾: در این کار استفاده و منافع غیر عادی است. این کار با آن که پرزحمت و سخت است بسیار خوب است و باید کار را به سرعت پی گرفت و در صورتی که تأخیر انداخته شود باعث بروز مشکل می‌شود و مشکلات آن در آیه‌ی بعد آمده است.

۷۴- ﴿ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ، فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً، وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ، وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقُّ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ، وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ، وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾.

آیه‌ی یاد شده دارای چند آیه‌ی استخاره است که برخی از آن عبارت است از:

﴿ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ، فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً﴾؛
﴿وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ﴾؛
﴿وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقُّ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ﴾؛
﴿وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ﴾؛
﴿وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾.

از این آیه می‌توان استخاره‌های دیگری نیز به دست آورد که ما در پی تفصیل آن نیستیم. استخاره‌های رقمی و عددی آن با مثلثات، مربعات و ترتیباتی که ریخته می‌شود قابل کشف است که در این کتاب پی گرفته نمی‌شود و باید آن را در جای دیگر جست‌وجو کرد.

آیه‌ی نخست بیان می‌دارد که کار سختی و گرفتاری بسیار دارد و نتیجه‌ای نیز در آن نیست و بد است و باید ترک شود. این کار از سنگ سخت‌تر است و در آن درآمد، سود و خیری نیست و بسیار بد است.

آیات بعد اقسام سنگ‌ها و به تعبیر دیگر مشکلات و مراتب متفاوت آن را بیان می‌دارد. آیه‌ی دوم خوب و دارای نتیجه است اما دیررس است و آیه‌ی سوم سنگین و متوسط است و آیه‌ی چهارم با آن‌که نتیجه دارد خالی از مشکلات نیست و استخاره گیرنده باید با شناختی که از خواهان دارد، آیه‌ی وی را به دست آورد.

۷۵- ﴿أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوا، وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾.

این آیه مستقل نیست و از آیات جمعی است و با هفت آیه‌ی بعد یک آیه‌ی استخاره است و همه نیز بد است.

﴿أَفَتَطْمَعُونَ﴾: طرف مقابل طمع و قصد کلاه‌برداری دارد و خواهان آگاهانه فریب می‌خورد و از این رو این کار مشکلات بسیاری دارد و خوب نیست.

نباید پنداشت طرف مقابل به خواهان ارادت و ایمان دارد و با آگاهی با وی قرار فریب‌کارانه می‌گذارد و به قرارداد و امضای خود عمل نخواهد کرد.

۷۶- ﴿وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَا بِغُضِّهِمْ إِلَىٰ بَعْضِ قَالُوا أَمْ تَحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاوِرَكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَ فَلَا تَعْقِلُونَ﴾.

خواهان به این کار به سادگی می‌نگرد و طرف مقابل وی فرد اصلی و تصمیم‌گیر ماجرا نیست و فرد دیگری او را هدایت می‌کند و از این رو این کار بد و خطرناک است و در صورتی که خواهان زیرک و زرنگ باشد و در زمره‌ی خردورزان باشد، با توجه به ﴿أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾ انجام کار برای وی، در صورتی که توجه و دقت داشته باشد و غفلت نورزد خوب است.

با توجه به صدر و ذیل آیه و مقایسه‌ی آن به دست می‌آید که ایمان بدون عقل و خردورزی ارزشی ندارد و عقل در هر جا باشد خوب است،

حتی اگر دشمن انسان عاقل باشد، بهتر است تا این که انسان دشمنی بی‌خرد داشته باشد؛ چرا که دشمن نادان هم خود و هم دشمن خود را به هلاکت می‌اندازد؛ چنان‌چه در مثل آمده است:

دشمن دانا بلندت می‌کند بر زمینت می‌زند نادان دوست
۷۷- ﴿أَوْ لَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ﴾.

در میان هفت آیه‌ای که یک آیه‌ی استخاره را تشکیل می‌دهد، این آیه از همه بهتر است اما با توجه به آیات پیشین این کار مشکل دارد و نباید بر انجام آن اقدامی نمود؛ مگر آن که خواهان به انجام آن ناچار باشد که در این صورت، خداوند مدد می‌کند و کاروی با همه‌ی مشکلاتی که دارد و تلاش او به نتیجه می‌رسد؛ چرا که می‌فرماید: ﴿اللَّهُ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ﴾.

۷۸- ﴿وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِيًّا، وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ﴾.

این آیه به موردی اشاره دارد که اختیار شخصی با خود او نیست و دیگری برای وی تصمیم می‌گیرد و از این رو استخاره‌ی آن خوب نیست. برای نمونه، همسری اختیار می‌کند که او را به گمراهی می‌کشاند یا شریکی بر می‌گزیند که مال حرام وارد کار وی می‌کند و تغییر آن در کنترل خواهان نیست.

۷۹- ﴿فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَيْسَتْ رَأْيًا بِهٖ ثَمَنًا قَلِيلًا، فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ، وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ﴾.

اگر خواهان در سه آیه‌ی اخیر به استخاره عمل نکند و وارد کار شود، نتیجه‌ی آن را در این آیه می‌بیند. ﴿فَوَيْلٌ﴾: در این آیه سه بار تکرار شده که نشانه‌ی نهایت بدی آن است و نه خیر دنیا در آن است و نه خیر آخرت و نه سبب آرامشی می‌شود. این آیه از این جهت منحصر به فرد است. در تفأل، برای دریافت عاقبت خیر یا شرّ افراد از «ویل»ها می‌توان گزاره‌های بسیاری به دست آورد.

﴿ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ﴾: تزویر و حقه‌ای در کار است.
 ۸۰- ﴿وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً، قُلْ أَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا، فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ، أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾.

سران یهود همانند برخی از سران مرشدها و دراویش و فراماسونرها به دین خود اعتقادی نداشتند و احکام دین خود را به بازی می‌گرفتند. روایت «شر الناس خدامنا» نیز به این حقیقت اشاره دارد. با توجه به این نکته، کار مورد نظر بسیار بد است و نباید به آن نزدیک شد. هیچ زمینه‌ی خیری در آن نیست و فلاکت، بدبختی، حرمان و پریشانی را به دنبال دارد.

۸۱- ﴿بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾.

گناه‌کاران بر سه دسته هستند: یکی کسی که گاهی گناه می‌کند اما در گناه کردن به عادت نیفتاده، و دودیدگر کسی که گناه او را به عادت کشانده، و سوم کسی که افزون بر گناه کردن، گناه‌کار پرورش می‌دهد. پی‌آمد تکرار گناه، تکذیب آیات خداوند و راهنمایان او و بی‌اعتقادی به آنان است. روان‌شناسی نیز این مسأله را تأیید کرده که کسی که در گناه اوج می‌گیرد، به «تکذیب» می‌رسد؛ یعنی چنان انحطاطی می‌یابد که نمی‌تواند حق را بپذیرد.

«اولئك» در آیه‌ی شریفه به چنین افراد ممتاز و خاص اشاره دارد و نه به همه‌ی گناه‌کاران و تنها چنین کسانی هستند که به جهنم می‌روند؛ کسانی که با تکرار گناه به بی‌اعتقادی رسیده‌اند. بی‌اعتقادی بسیار بدتر از بی‌عملی است. بی‌عملی با هر خطایی که همراه باشد، باخوش اعتقادی قابل جمع است. چنین افرادی باور به خدا و پذیرش گناه خویش افتاده و گاه دل شکسته‌اند و بر خوبی و مهربانی خدا دل بسته‌اند. بدتر از

بی اعتقادی بداعتقادی است؛ زیرا بداعتقادی عناد می آورد و از این رو باید شبهات اعتقادی را پی گیر و پاسخ گو بود. استخاره‌ی این آیه - که آخرین آیه از آیات جمعی است - بسیار بد است.

۸۲- ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ، أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾.

استخاره‌ی این کار خیلی خوب است، اما با توجه به فراز ﴿وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ زحمت، تلاش و دقت را نیاز دارد. این کار سیری عادی و طبیعی دارد و خالی از ماجراجویی است و صفا و سلامت دارد. ﴿هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ انجام کار تدریجی است اما نتیجه‌ی آن دوام و استمرار دارد.

۸۳- ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ، وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا، وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ، وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا، وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَآتُوا الزَّكَاةَ، ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ، وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ﴾.

این کار با توجه به واژه‌های «اذ»، «أخذ»، «ميثاق»، «بنی اسرائیل»، «لا تعبدون إلا الله»، «ذی القربی» و «الیتامی و المساکین» خیلی سنگین، گسترده، پیچیده و پر زحمت است و آفت و آسیب به آن وارد می شود، و خواهان باید برای توان انجام آن، این کار را کوچک و محدود نماید اما بسیار خوب است.

﴿مِيثَاق﴾: این کار نیاز به چند استخاره دارد تا در پرتو مقایسه‌ی میان آن‌ها راه صواب تشخیص داده شود و در غیر این صورت، به نتیجه نمی رسد.

۸۴- ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ، وَلَا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ، ثُمَّ أَفْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ﴾.

«وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ»: کار سختی و مشکلات بسیاری دارد و زمینه‌های تخریب در آن است؛ زیرا در صورتی که به کسی اطمینان داشته باشند، از او مدرک نمی‌گیرند. أخذ میثاق در مواردی است که تخلف و زمینه‌ی تخریب در کار است؛ به ویژه آن که آیه، میثاق را درباره‌ی عدم خون‌ریزی و مسایل مشابه عنوان می‌کند و از این رو خوب نیست.

۸۵- «ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ، وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ، تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ، وَإِنْ يَأْتُوكُمْ أُسَارَى تَفَادُوهُمْ، وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ، أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ، فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ، وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ».

قوم بنی اسرائیل تعهد خود را شکستند و انجام دادند آنچه را که عهد کردند و پیمان بستند که انجام ندهند و از این رو خوب نیست. نتیجه و قیامت این کار بدتر از آغاز و دنیای آن است.

۸۶- «أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ، فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ، وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ».

«فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ»: در صورتی که خواهان بر انجام کار مورد نظر اقدام کند به عوارض و پی‌آمدهای آن گرفتار می‌شود و راه‌هایی از آن نیز ندارد و چنین نیست که تنها ضرری به وی وارد شود و حتی پرداخت صدقه و انفاق نیز بلاهای آن را دفع نمی‌کند. عوارض یاد شده در استخاره‌ی آیات هشتاد و سوم تا هشتاد و ششم با صدقه رفع نمی‌شود؛ چرا که صدقه تنها در دنیا کارآمد است و حال آن که در این آیات از قیامت سخن می‌رود.

۸۷- «وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ، وَوَقَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ، وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ، وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ. أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ

اسْتَكْبَرْتُمْ، فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ، وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ.

این آیه دو آیه‌ی استخاره است و صدر آن بسیار خوب و ذیل آن بسیار بد است.

﴿مُوسَى﴾ و ﴿عِيسَى﴾: زمینه‌های استحکام و خیرات و برکات در این کار است و آن را بسیار عالی می‌سازد.

﴿وَأَيَّدَنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ﴾: در عملی نمودن این کار کسی وی را حمایت می‌کند و مددکار او می‌شود. بنابراین در این کار نباید با عقل حسابگر پیش رفت و خواهان نباید خود را ناتوان از انجام کار ببیند، چرا که هر چند وی ناتوان باشد، این کار را به مدد تأییدات الهی و مباشرت دیگری انجام می‌دهد و باید امید خود را تقویت کند.

باید دانست روح القدس جبرئیل نیست، بلکه مباشر اولیای خدا و انبیای الهی و کسانی است که در افق‌های بلندی گام بر می‌دارند و آنان را از دانش و مدد خود سیراب می‌سازد و از این رو آنان و به ویژه محبوبان این راه که روح القدس در پی آنان است نیازی به بسیاری از درس و بحث‌ها ندارند و به اموری غیر عادی بر می‌خورند و امور آنان به آسانی سامان می‌گیرد و گویی آنان را به جایی بسته‌اند. اگر ذهن و دست انسان به روح القدس برسد و او توجه و تأییدی داشته باشد، به طور حتم بار معنوی وی بسته است و به بسیاری از چیزها نیازی ندارد.

اما آیه‌ی دوم بسیار بد و وحشتناک است و باید ترک شود. در این فراز ناگهان آیه لحن شدیدی به خود می‌گیرد و وقار و متانتی که در آیه‌ی پیشین بود از دست می‌رود و شاید معنای آن این باشد که خواهان چه بسا بارها و بارها مورد لطف و تأیید الهی واقع شده و چه بسا که تا نزدیکی روح القدس نیز رفته باشد و خداوند نهایت امتنان را به وی نموده است اما او نه تنها از آن هیچ استفاده‌ای نکرده، بلکه چنان سقوط و هبوطی یافته که از آنان که چنین وصولی نداشته‌اند نازل تر رفته است.

تشخیص این که کدام یک از فرازهای آیه برای خواهان است با صاحب استخاره است.

۸۸- ﴿وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ، بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ، قَلِيلًا مَا يُؤْمِنُونَ﴾.

﴿قُلُوبُنَا غُلْفٌ﴾: کار قفل است.

﴿لَعَنَهُمُ اللَّهُ﴾: حرمان و شکست را در پی دارد.

۸۹- ﴿وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا، فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ، فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ﴾.

﴿وَلَمَّا﴾: زمینه‌ی اختلاف و مشکل در کار است.

با توجه به صدر ﴿لَمَّا﴾ و ذیل آیه: ﴿فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ﴾، کار مورد نظر خیلی بد است.

﴿جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ﴾: در صورتی که خواهان این کار را انجام دهد، هرچند با شکست مواجه می‌شود و برای او خیلی بد است، اما نفع آن برای دیگری است. برای نمونه، فردی به خواستگاری دختری می‌رود و وی پاسخ منفی می‌شنود اما زمینه‌ی روانی را برای پاسخ مثبت گرفتن خواستگار بعدی فراهم می‌آورد که این ثمره‌ی پنهانی است.

۹۰- ﴿بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ بَغْيًا أَنْ يَنْزِلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ، فَبَاءُوا بِغَضَبٍ عَلَى غَضَبٍ، وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ﴾.

این کار از پیش دارای مشکلاتی است که در روند کار، خود را آشکار می‌سازد و پنهان‌کاری خواهان را ظاهر می‌سازد و حتی ممکن است در ابتدا مسایل به اعتبار ﴿أَنْ يَنْزِلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾ به خوبی پیش رود اما نتیجه‌ای جز مصیبت و حرمان نداشته باشد. خوب نیست.

﴿أَنْ يَنْزِلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾: صاحب استخاره به ندرت به اعتبار این فراز

ممکن است این استخاره را برای خواهان خوب تشخیص دهد که البته بدون توجه و الهام به دل ممکن نیست.

﴿وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ﴾: هر آیه‌ای که زمینه‌های لعن و عذاب و مانند آن دارد، حتی فرازهای مثبت آن نیز خوب نیست. برای نمونه، ممکن است کاری در فردی حال معنوی یا علم ایجاد کند، ولی همان برای وی وزر و وبال یا سبب اعوجاج شود و به خیراتی دست می‌یابد که برای او مشکل‌آفرین است.

۹۱- ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا نُوْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا، وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ، وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ، قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ، إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.

در این آیه از افرادی سخن به میان می‌آید که گفتاری در ظاهر منطقی دارند: ﴿قَالُوا نُوْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا﴾ که ظاهر آرام و خوش آن را می‌رساند اما آنان ایمان خود را کافی می‌دانند و جز باطل را اراده ندارند، از این رو هر چند ظاهر کار خوب است و آغازی خوش و مسالمت‌آمیز دارد، ولی با توجه به فراز ﴿فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ﴾ به نتیجه‌ای نمی‌رسد و باطن آن خراب است.

۹۲- ﴿وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ، ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ﴾.

با این که ﴿جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ﴾ بر خوبی کار دلالت دارد، اما ﴿ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ﴾ می‌رساند که این کار جز حرمان و خسران نتیجه‌ای ندارد و برای نمونه، ممکن است کاری درآمد بسیار داشته باشد و زندگی مادی او سامان بگیرد، اما همین امر سبب می‌شود فرزندان وی به نماز سست یا بی‌اعتقاد شوند.

نباید پنداشت که هر کار خوبی نتیجه‌ای خوب یا هر کار بدی نتیجه‌ای

بد دارد. گاه نمازی انسان را به ریا، استکبار، تکبر و خودنمایی می‌کشاند.

گاهی نیز گناهی باعث انکسار، توبه و فروتنی می‌شود.

﴿ثُمَّ﴾: همیشه بر وجود گره و مشکل دلالت دارد و تقطیع، جدایی و تخالف نتیجه‌ی کار از روند آن را می‌رساند و باید از بعد آن ترسید.

در صورتی که خواهان بتواند خود نگه‌دار باشد و درآمد فراوان حاصل از آن را در عافیت طلبی به کار نبرد و به مردم و فقیران خیر برساند و خمس مال خود را خارج کند، خوب است. البته، این صاحب استخاره است که می‌تواند خصوصیت خواهان را بشناسد و بداند وی به جریان بعد از «ثم» گرفتار می‌شود یا خیر.

۹۳ - ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ، خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ، وَاسْمِعُوا، قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا، وَأُشْرِبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ، قُلْ بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِيمَانُكُمْ، إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.

﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ﴾: هر سه واژه بر وجود مشکلات در کار دلالت دارد؛ به‌ویژه که از میثاق و تعهد و نیز در ادامه که از زیر پا گذاشتن آن سخن می‌گوید و دلیل بر آن است که کار نتیجه‌بخش نیست و در آن تخلف و خلف وعده رخ می‌دهد.

﴿وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ﴾: صاحب استخاره به اعتبار این فراز می‌تواند آن را برای برخی خوب بداند.

﴿قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا، وَأُشْرِبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ﴾: در این کار خیرات فراوان قرار داده شده اما خواهان همه‌ی آن را نادیده می‌گیرد و تخلف می‌کند و چنان به دنیا دل می‌بندد که گوساله جگر وی می‌شود.

۹۴ - ﴿قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِنْ دُونِ النَّاسِ، فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾.

﴿لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ﴾: کار خوب و مناسب است اما فراز: ﴿فَتَمَنَّوْا

الْمَوْتِ می گوید این کار چندان خوب نیست و آن گونه که ظاهر امر نشان می دهد نیست و پشیمانی در پی دارد؛ چنان که آرزوی مرگ می کند. برای نمونه، در صورتی که خواهان بر آن است منزلی خریداری کند، بر اساس این آیه، خوب است اما آن طور که مالک یا بنگاه دار از آن ستایش می کند نیست و پی یا شالوده ی آن سست است یا در صورتی که خواهان به خواستگاری می رود، دختر مورد علاقه ی وی زیبارو و خوش صحبت است اما بعد از مدتی متوجه می شود وی نوعی بیماری یا دهانی بدبو دارد.

شاید بیش از چهل سال است که نگارنده برای دیگران استخاره می کند. روزی یکی از طلاب می خواست ازدواج کند و نزد بنده استخاره کرد و بد آمد اما وی پیش خود گفته بود استخاره به دل است و دختر مورد علاقه ی وی خوب و شایسته است و با او ازدواج کرد. روزی بعد از مدت ها او را دیدم. وی گفت همسری که اختیار کرده دچار ناراحتی روانی است و خانواده ی دختر آن را از وی پنهان داشته اند و در صورتی که وی را از خواب صبح بیدار کنم تا شب دچار اختلال روانی می گردد و سبب می شود وی از درس و بحث و با بماند.

اگر خواهان چاره ای از انجام این کار ندارد، می تواند با دادن صدقه، آن را عملی سازد، ولی در صورتی که می تواند راه و روش دیگری را برگزیند، باید آن را انتخاب کند.

۹۵ - ﴿وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ﴾.

﴿وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ﴾: تمنی در استخاره به معنای تحمل است و خواهان نمی تواند آن را تحمل کند و کار را در میان راه رها می کند یا در صورتی که برای ازدواج باشد به طلاق یا کدورت می انجامد و یا یکی از آن دو می میرد.

سه آیهی اخیر در استخاره یکسان است.

۹۶- ﴿وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِ، وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ، وَمَا هُوَ بِمُزَحَّزَجِهِ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ، وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ﴾.

﴿وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ﴾: خواهان با کسی مواجه می‌شود که از خودراضی، خودخواه، خودنگر و خودمحور است و وی را فریب می‌دهد و به او نیرنگ می‌زند و از این رو اشتراک، ارتباط، استحکام و بقا ندارد.

﴿لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ﴾: طبیعت و اخلاق طرف مقابل تند و فردی فرصت طلب، خودخواه و زرنگ است.

در این کار جنگ روانی وجود دارد و خواهان یا فریب می‌خورد یا مشکل دیگری پیدا می‌کند.

۹۷- ﴿قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ، مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ، وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ﴾.

﴿عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ﴾: شروع و آغاز کار خوب نیست و مشکلاتی دارد.
 ﴿نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ﴾: خواهان پس از آن که وارد کار شود زمینه‌ای قوی و باطنی خوب دارد و نتیجه‌ی کار وی خیلی خوب است.
 ﴿وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ﴾: این کار افزوده بر زمینه‌های شخصی، دارای زمینه‌هایی عمومی است.

﴿وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ﴾: کار مورد نظر دارای پشتوانه‌ی معنوی و سرشار از خیرات است.

همراه شدن بشارت با ﴿قَلْبِكَ﴾، ﴿بِإِذْنِ اللَّهِ﴾، ﴿مُصَدِّقًا﴾، ﴿هُدًى﴾ می‌رساند که کار بسیار خوب و عالی است.

این استخاره در صورتی که برای رفتن به جبهه و مأموریت باشد

ممکن است خواهان به فیض شهادت نایل آید که وارد شدن به جبهه‌ی جنگ خیلی سخت است و ممکن است پریشانی و پشیمانی و اذیت بیاورد و نگران خانواده‌ی خود شود و یا برای کاری مانند انتخاب طلبگی و به سلک عالمان دینی درآمدن است که ممکن است شروع آن با فقر، شکست اجتماعی و مکافات همراه شود. این آیه برای انجام کارهای بسیار عالی است و نه خرید کت و شلوار و کارهای معمولی.

باید توجه داشت جواب «مَنْ كَانَ عَدُوًّا لَجَبْرِیْلَ» در این آیه نیامده است و از این رو نباید خواهان را آدمی بد و خبیث پنداشت! بلکه جواب آن در آیه‌ی بعد می‌آید و باید این دو آیه را یک آیه‌ی استخاره دانست و در صورتی که نظر صاحب استخاره به ذیل آن عطف شود، پاسخ آن منفی است؛ زیرا مشکلات آن استمرار دارد، اما توجه به صدر آیه، چنین نیست و با آن‌که پر زحمت است مشکلات آن برطرف می‌گردد و البته، خواهان باید مواظب باشد دچار مشکل نشود یا از مشکلات و خطرات آن آسیبی نبیند.

۹۸ - «مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجَبْرِیْلَ وَمِیكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ

لِلْكَافِرِیْنَ».

«فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِیْنَ»: بیان اقتدار خداوند و پاسخ فراز نخست آیه‌ی پیشین است. باید توجه داشت که خداوند نمی‌فرماید «فهو من الكافرین» تا همان‌گونه که گذشت اقتدار خود را نمایش دهد و استقرار را برای الله بگذارد و در ضمن، «عدو» نیز موضوع این گزاره قرار نگیرد. استخاره‌ی آن خیلی بد است و حرمان و مصیبت را همراه دارد.

گاه صاحب استخاره هر دو آیه را یک آیه می‌شمرد و آن را خوب یا بد می‌داند ولی باید مواظب باشد دشمن خوبان نگردد و مانع مهم آن فراز «مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ» است که اگر برداشته شود، حشر با خوبان را در پی

دارد و برای نمونه، خواهان می‌تواند طلبه بشود و با قرآن کریم، احادیث و کتاب‌های دینی و نماز و مانند آن ارتباط یابد و یا در دام باندهای گمراه، گرفتار حرمان شود.

۹۹- ﴿وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ، وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ﴾.

اگر کسی صاحب استخاره بود ممکن است به فردی به اعتبار صدر بگوید خوب است و به فرد دیگر به اعتبار ذیل بگوید خوب نیست؛ زیرا هر چند این کار با توجه به فراز ﴿وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ﴾ خیلی خوب است و خواهان به پیشرفت‌هایی می‌رسد، اما به شرطی که شخص بتواند به نتیجه‌ی منفی کار دچار نشود. نتیجه و پی آمد این کار خوب نیست و کفران نعمت در آن است و ناگهان با تصادفی همه‌ی پیشرفت‌هایی که به دست آورده را از دست می‌دهد.

عالمان به استخاره در صورت مواجهه با این آیه باید دوباره استخاره بگیرند.

۱۰۰- ﴿أَوْ كَلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ، بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾.

از عهد شکنی سخن می‌گوید و کار مورد نظر سنگین و بد است و در آن اتلاف وقت است و مشکلات و عوارضی به همراه دارد و در صورتی که قراردادی نیز نوشته شود ضمانت اجرایی ندارد و نتیجه و فایده‌ای از آن به دست نمی‌آید.

۱۰۱- ﴿وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ، كَانَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾.

کار مورد نظر بد و بی‌نتیجه است و حرمان بسیاری دارد؛ چرا که آیه دارای تفصیل است.

۱۰۲- ﴿وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُو الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سُلَيْمَانَ، وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ، وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا، يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السَّحْرَ، وَمَا أَنْزَلَ عَلَى الْمَلَائِكِينَ بَابِلَ هَارُوتَ

وَمَارُوتَ، وَمَا يُعْلِمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ، فَلَا تَكْفُرْ، فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَرَوْحِهِ، وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ، وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ، وَلَا يَنْفَعُهُمْ، وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ، وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ.*

خوب نیست.

﴿الشَّيَاطِينُ﴾: در این کار فتنه وجود دارد.

﴿عَلَىٰ مُلْكِ سُلَيْمَانَ﴾: در این کار اقتدار وجود دارد؛ به این معنا که

فتنه‌ی آن بسیار پیچیده و گسترده است.

﴿الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكِ سُلَيْمَانَ﴾: مجموع این دو فراز می‌رساند این کار

ظاهری پرشکوه و پراز تبلیغات دارد؛ برای نمونه می‌خواهد با خانمی که

موقعیت اجتماعی و خانوادگی بالایی دارد ازدواج کند.

﴿وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ، وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا﴾: درگیری با افراد صاحب

نفوذ و مقتدر پیش می‌آید و خواهان در برابر طرف مقابل خود مجبور به

عقب‌نشینی یا تحمل خسارات فراوان می‌شود و از این رو نباید به این کار

نزدیک شد. این کار پراز ماجراجویی است و چنانچه خواهان روحیه‌ی

ماجراجویی داشته باشد ضرر می‌بیند و اگر این روحیه را نداشته باشد از

بین می‌رود.

﴿الْبَحْرُ﴾: فتنه‌ای در کار است.

﴿إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ﴾: زمینه‌های شیطانی، فتنه و ماجراجویی در این کار

وجود دارد.

﴿وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ﴾: این کار چنان از ماجراجویی

و فتنه پر است که مداخله‌ی دولت و دستگاه قضایی یا شخص و

اشخاص ثالث را لازم دارد و مداخله‌ی آنان نیز به درگیری، فتنه و

مشکلات دیگری می‌انجامد.

﴿بِإِذْنِ اللَّهِ﴾: فتنه، مشکلات و ضرری که در این کار پیش می‌آید قهری و ضروری است و تخلف بر نمی‌دارد.

اگر جرأت می‌کردم، می‌گفتم پس از آن که استخاره‌ی این آیه را آوردم چه هنگامه‌ای برپا شد، اما نمی‌شود چنین مطالبی را در فضای کنونی طرح کرد.

۱۰۳- ﴿وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا، وَاتَّقَوْا، لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ، لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾.
درست است که این آیه ذیل آیه‌ی پیشین شمرده می‌شود اما در استخاره از آیات مستقل دانسته می‌شود.

﴿وَلَوْ﴾ در همه‌ی موارد تعلیق نباید عجله و شتاب داشت و کار را باید با بردباری و صبر و دادن صدقه و انفاق با اهتمام پیش برد. خوب است.
۱۰۴- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا، وَقُولُوا انظُرْنَا، وَاسْمَعُوا، وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَقُولُوا رَاعِنَا﴾: نیت و قصد خواهان در این کار خیر نیست، هر چند موضوع آن ایمان است.

﴿وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾: مقایسه‌ی صدر و خطاب به مؤمنان با ذیل آیه می‌رساند، این کار نتیجه‌بخش و خوب نیست. البته صاحب استخاره ممکن است به اعتبار: ﴿انظُرْنَا، وَاسْمَعُوا﴾ استخاره را برای کسی خوب بداند.

۱۰۵- ﴿مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ، وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ، وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ، وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ﴾.
﴿يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ﴾: خیر این کار اختصاصی است و به هر کسی نمی‌رسد و از این رو باید دید خواهان فردی مؤمن و نیکوکردار است و قصد وی خیر است که در این صورت خوب است و در صورتی که زیرک و حيله‌گر باشد یا قصد خیری نداشته باشد یا بخواهد مشکلی را

از خود دور دارد و آن را بردوش دیگری بیندازد خوب نیست. بنا براین باید گفت: این کار خیلی خوب است اما به شرط آن که خواهان نخست استغفار و توبه کند و خود را پاک و صاف نماید و صدقه دهد و با نیت خیر بر انجام آن اقدام کند، وگرنه با داشتن نیت بد یا کلاه برداری و نیرنگ و سیاست بازی خوب نیست آن را انجام دهد و در این صورت، ضرر بسیاری به وی وارد می شود و برای نمونه، او می خواهد منزل خود را با فریب به دیگری بفروشد، اما یک ماه بعد آن خانه چندین برابر قیمت فعلی آن ترقی می کند. این فراز مانع از آن می شود که ما صدر و ذیل آن را ملاک و معیار قرار دهیم.

۱۰۶- ﴿مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا، أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

ظاهر آن خوب نیست و با گرفتاری و مشکلات و گاه ضرر و زیان همراه است، اما با این وجود بسیار خوب است.

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾: این ذیل، اضطراب و استرس موجود در صدر آیه را از میان برمی دارد و ﴿أَلَمْ تَعْلَمْ﴾ این معنا را می رساند که خواهان نمی داند و باور نمی کند که خیر این کار چه فراوان است و از این رو نباید به ظاهر پسر مشکل کار نگاه کرد و باید آن را بی درنگ انجام داد.

۱۰۷- ﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾.

این آیه با آیه ی پیشین یک آیه ی استخاره است. در آیه ی پیشین با خواهان اتمام حجت شد و در این آیه وی با تهدید بیش تری رو به روست.

هر چند ظاهر این کار با مشکلاتی همراه است، باید آن را انجام داد و

ترک آن بسیار بد است و فراز ﴿وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾ بر بدی ترک آن دلالت دارد و هر کاری که جایگزین آن شود، به ضرر خواهان تمام می‌گردد.

۱۰۸- ﴿أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ، وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ﴾.

﴿آم﴾: دلیل بر وجود مشکل در کار و ممنوع بودن انجام آن است و خواهان می‌خواهد در کاری وارد شود که در شأن وی نیست و از این رو خوب نیست.

﴿فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ﴾: انجام دادن این کار سبب بی‌چارگی و گرفتاری در مخمصه‌ای نجات‌ناپذیر می‌شود.

﴿تُرِيدُونَ﴾، ﴿تَسْأَلُوا﴾، ﴿رَسُولَكُمْ﴾ و ﴿مُوسَى﴾ می‌رساند استخاره‌ی این کار خوب است و صاحب استخاره ممکن است به اعتبار این واژگان، آن را برای برخی خوب بداند.

۱۰۹- ﴿وَدَكْثِيرٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفْرًا حَسَدًا مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ، فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ، إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

﴿وَد﴾: این کار امری ظاهری و دنیایی است و باطنی ندارد.

﴿حَسَدًا مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ﴾: این کار دنیوی خطرپذیر است و ممکن است انسان را گرفتار کند، دشمن ساز و حسود پرور است و طرف مقابل به عمد به خواهان بدی می‌کند و مشکلاتی را برای وی فراهم می‌آورد، مشکلاتی که راه فرار و چاره‌ی آن در دست خواهان نیست.

﴿فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا﴾: در صورتی که خواهان بتواند مشکلات آن را تحمل کند، ارزش آن را دارد که بر انجام آن کوشا باشد و پایان آن خوب است و مشکلات پیشین را جبران می‌کند.

۱۱۰ - ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَآتُوا الزَّكَاةَ، وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾.

﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَآتُوا الزَّكَاةَ﴾: برای انجام این کار باید زحمت کشید و تلاش نمود و از این رو چنانچه خواهان در پی انجام کاری است که سودآوری آن بدون تلاش و زحمت چشمگیری بالاست، برای وی خوب نیست، اما اگر عافیت طلب نباشد و زحمت آن را به جان بخرد، بسیار خوب است و درآمد و منافع حاصل از آن حلال است.

﴿إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾: طرف مقابل نمی‌تواند خواهان را فریب دهد و به او حيله زند.

این کار خیلی خوب است ولی باید تلاش و زحمت داشت. البته در این صورت آنچه که به دست می‌آید باید نفعی از آن به دیگران رسانده شود و انفاق داشت.

۱۱۱ - ﴿وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَى، تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ، قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾.

﴿وَقَالُوا﴾: مادهی «قول» بر این امر تأکید دارد که این کار جز بر مدار حرف و حدیث نمی‌چرخد و گفت‌وگوی در آن به درگیری منجر می‌شود و عملی در آن دیده نمی‌شود و جز ظاهری که باشکوه می‌نماید اما از حقیقت خالی است چیزی ندارد.

﴿و﴾: بر مشکلات کار افزوده می‌گردد. هم‌چنین «واو» می‌رساند اگر خواهان به انجام کار وارد شود مشکلی که مربوط به زمان‌های قدیم و پیشین است به دست او آشکار می‌شود و برای نمونه، ممکن است به خاطر وجود گرهی در بیست سال پیش، اکنون بده‌کاری پیدا کند.

﴿تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ﴾: در این کار، خیال‌پردازی وجود دارد و آسایش، آرامش، سعادت، خوشی و خیری در آن نیست.

۱۱۲- ﴿بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ، وَهُوَ مُحْسِنٌ، فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ، وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾.

﴿بَلَى﴾: کار خوب است.

﴿أَسْلَمَ﴾: کار زحمت دارد.

﴿أَجْرُهُ﴾: کار مورد نظر از امور و شؤون دنیایی است و برای هر کاری که به آبادی دنیا و خدمت به مردم مفید باشد خوب است و بر فرض که سرمایه‌گذاری در آن به شکست نیز بینجامد باز خوب است.

﴿وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾: کار مورد نظر بیمه است و کم‌ترین

اعوجاج و انحرافی در کار پیش نمی‌آید.

۱۱۳- ﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَىٰ عَلَىٰ شَيْءٍ، وَقَالَتِ النَّصَارَىٰ لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ، وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ، كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ، فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾.

﴿وَقَالَتِ﴾: همه‌ی آن‌چه در ﴿وَقَالُوا﴾ در آیه‌ی پیش گفتیم در این جا نیز

صادق است و با تکرار آن بر مشکلات کار افزوده می‌شود و نیز به خاطر افزوده شدن «تای» تانیث، مشکلات کار دوچندان می‌شود، از این رو بسیار بد است؛ همان‌طور که ﴿فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ دانسته می‌شود چنان درگیری و مباحثه در آن ادامه‌دار است که خانواده‌ی خواهان نیز به درگیری و مخالفت با وی کشیده می‌شوند.

۱۱۴- ﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ، وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا، أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا حَافِقِينَ، لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ، وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾.

﴿مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ﴾، ﴿أَنْ يُذَكَّرَ﴾ و ﴿سَعَىٰ فِي خَرَابِهَا﴾ دلیل بر بدی

بسیارکار است و باید ترک شود. این کار خوف دنیوی و عذاب عظیم و تمامی موارد حرمان و سد سبیل الله را با خود دارد و نهایت آن هم بسیار بد است.

۱۱۵ - ﴿وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ، فَأَيْنَمَا تُولُوا فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾.

﴿وَلِلَّهِ﴾، ﴿الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ﴾ و ﴿فَأَيْنَمَا﴾ دلیل بر سعه‌ی کار است؛ به گونه‌ای که بدون لازم داشتن هیچ پیش شرطی انجام می‌شود و مشکلات آن نیز بن بست و گره ندارد. و دو اسم شریف: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ بر گستردگی بسیار و گوارایی آن دلالت دارد.

۱۱۶ - ﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا، سُبْحَانَهُ، بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، كُلُّ لَهُ قَائِتُونَ﴾.

خیلی خوب است و ابتدای این کار مشکلات و گرفتاری دارد اما با این وجود خوب است.

۱۱۷ - ﴿بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾.

﴿بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾: اراده‌ی خداوند و ابداع و نوآوری در کار است و هیچ گونه مشکلی در این کار پیش نمی‌آید و بسیار عالی است.

﴿كُنْ فَيَكُونُ﴾: کار دارای قاعده و قانون است و بدون آن نتیجه نمی‌دهد. دو آیه‌ی فوق یک آیه‌ی استخاره است و بر این اساس، با آن که استخاره‌ی صدر آیه دارای مشکلاتی است اما از ذیل آن به دست می‌آید که مشکلات کار هموار خواهد شد. فزاهای زیر همه بر همواری این کار دلالت دارد: ﴿سُبْحَانَهُ﴾، ﴿لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾، ﴿كُنْ فَيَكُونُ﴾.

۱۱۸ - ﴿وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ، تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ، قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾.

صدر این آیه خوب نیست اما صاحب استخاره ممکن است به لحاظ ذیل و وجود فزاهایی در آن، کار مورد نظر را برای برخی خیلی خوب بداند. این فزاهای عبارت است از: ﴿يُكَلِّمُنَا اللَّهُ﴾، ﴿تَأْتِينَا آيَةٌ﴾ و ﴿قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ﴾.

این استخاره برای افراد عادی و سست خوب نیست؛ چرا که کار آن بسیار سنگین است و موضوع مورد نظر برای کارهایی مانند ازدواج یا تغییر شغل و همانند آن که انجام آن انرژی و توان و اهتمام مضاعفی را می‌طلبد می‌آید. وجود دو ﴿قال﴾ نشانه‌ی سخت و مشکل بودن این کار است و از در بر داشتن چنین زمینه‌های دشوار و نامناسبی حکایت می‌کند.

۱۱۹- ﴿إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا، وَلَا تُسْأَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ﴾.
﴿أَرْسَلْنَاكَ﴾: کاف خطاب آن نشانه‌ی وجود ضمانت در انجام کار

است و از این رو بسیار خوب است
﴿بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا﴾: انجام این کار که همه‌ی مراحل و روند اقدام بر آن و بشارت و مشکل آن نیز الهی است با خداست و خواهان باید حرکت کند و مشکلات آن نیز از ناحیه‌ی خداوند است و خیر خود را دارد.

﴿وَلَا تُسْأَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ﴾: عوارض و مشکلات این کار به هیچ وجه نباید به چشم آید و مهم نیست؛ چون درباره‌ی آن از خواهان بازخواست نمی‌شود و بر عهده‌ی او گذاشته نمی‌شود و حتی گفته می‌شود از اصحاب جحیم نیز پرسش نمی‌شود تا چه رسد به خواهان.

۱۲۰- ﴿وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ، قُلْ إِنْ هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهُدَىٰ، وَلَئِنَّ آتَابِعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾.

﴿وَلَنْ﴾: این کار به موفقیت، نتیجه و وصول نمی‌رسد و در آن کارشکنی وجود دارد. ﴿لَنْ﴾، ﴿لَمْ﴾ و ﴿لَا﴾ نشان از شکسته شدن و نتیجه ندادن کار است. جمله‌ی ﴿وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ﴾ می‌رساند طرف مقابل تا خواهان را تخریب نکند، وی را رها نمی‌سازد. افزوده بر این، کار دارای مخاطره و تهدید است.

﴿مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾: وی در انجام این کار تنها می شود و کار نیز فرجامی ندارد.

این کار با تخریب خواهان همراه است و بر فرض که وی تخریب نشود، کار مورد نظر نتیجه ای ندارد.

۱۲۱- ﴿الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ، أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ، وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾.

این آیه با آن که افراد ذکر شده در آیه ی پیشین را توصیف می کند اما در استخاره با آن ارتباطی ندارد و آیه مستقل است. صدر و ذیل آیه ﴿الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ﴾ و ﴿وَمَنْ يَكْفُرُ بِهِ﴾ موصول و مشروط به صله ی آن است و از آن به دست می آید چنانچه خواهان تنها به کار خود مشغول باشد و به دیگران کاری نداشته باشد بسیار خوب است و گرنه بد است.

۱۲۲- ﴿يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ، وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾.

این کار بسیار خوب و پرشکوه است و به نتیجه می رسد. انعام و بخشش الهی در آن یافت می شود. ﴿أَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾: فایده ی آن گسترده است و باعث مباحثات و بزرگی نیز می شود.

۱۲۳- ﴿وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ، وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ، وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ﴾.

﴿وَاتَّقُوا يَوْمًا﴾، ﴿لَا تَجْزِي نَفْسٌ﴾، ﴿وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا﴾، ﴿وَلَا تَنْفَعُهَا﴾ و ﴿وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ﴾، تمامی بر تهدید، حرمان، نابودی، عدم پذیرش و مقبولیت و غیرمناسب بودن کار دلالت دارد و از مجموع آن یأس و ناامیدی به دست می آید. بد است.

۱۲۴- ﴿وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ، فَأَتَمَّهُنَّ، قَالَ: إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا، قَالَ: وَمِنْ ذُرِّيَّتِي؟ قَالَ: لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ﴾.

﴿وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ﴾: کار سنگین است اما به نتیجه می‌رسد و پایان دارد.

﴿لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ﴾: با آن که در این کار مشکل پیدا می‌شود اما چون بار خود را پیش از آن بسته و برکار چیره است اشکالی ندارد و باید آن را به سرعت و با اهتمام دنبال نماید.

با آن که بسیار خوب است، دو مشکل عمده در آن وجود دارد: یکی آن که پرزحمت است و دو دیگر آن که مکافات دارد. هم‌چنین ابتدای آن خوب است ولی ذیل آن خوب نیست و به مشکل، شکست، انقراض و گرفتاری برخورد می‌کند.

اگر کسی به لحاظ صدر آیه وارد کار شود بدی آن قابل جبران است اما خیرات آن ادامه نمی‌یابد و موقتی است ولی با این وصف، جای نگرانی نیست و کار به نتیجه می‌رسد و از این رو باید با سرعت و اهتمام بر انجام آن اقدام نمود.

۱۲۵- ﴿وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ﴾.

تمامی صفات نیکو و حسن در این آیه وجود دارد؛ مانند: ﴿جَعَلْنَا﴾، ﴿الْبَيْتَ﴾، ﴿مَثَابَةً﴾ و ﴿اتَّخِذُوا﴾ که همه نشانه‌ی خوبی، شکوه و عظمت و گستردگی آن است. عهد که آن نیز با پیامبرانی برجسته هم‌چون ابراهیم و اسماعیل است و طهارت، همراه با جمعیت باشکوه از طواف‌گزاران، عاکفان و اهل رکوع و سجود است که عالی بودن کار را می‌رساند.

۱۲۶- ﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا، وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلًا، ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ، وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾.

این آیه مقید و محدود است. وجود واژه‌هایی چون «رَبِّ»، «اجْعَلْ»، «هَذَا بَلَدًا»، «آمِنًا»، «وَأَرْزُقْ»، «أَهْلُهُ»، «الثَّمَرَاتِ»، «آمِنَ»، «اللَّهِ» و «الْيَوْمِ الْآخِرِ» نشانه‌ی خوبی کار است.

ذیل آیه که از «قَالَ وَمَنْ كَفَرَ» شروع می‌شود، خوب نیست و خیرات آن را مقید می‌سازد و با توجه به این امر است که باید با احتیاط و مواظبت تمام آن را انجام داد تا به گرفتاری و درماندگی دچار نشود. این صاحب استخاره است که به اعتبار صدر یا ذیل چگونگی استخاره را تشخیص می‌دهد.

«فَأَمْتِعْهُ قَلِيلًا»: استخاره‌ی ذیل را توضیح می‌دهد و می‌گوید کار دارای ظاهری فریبنده است.

۱۲۷- «وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا، إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ».

«يَرْفَعُ»، «الْقَوَاعِدَ»، «الْبَيْتِ»، «تَقَبَّلْ» دانسته می‌شود این کار هیچ مشکلی ندارد و بسیار عالی است «إِنَّكَ أَنْتَ»: اهتمام زیادی در کار است.

۱۲۸- «رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ، وَمَنْ ذُرِّيَّتَنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ، وَأَرْنَا مَنَاسِكَنَا، وَتُبْ عَلَيْنَا، إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ».

همانند آیه‌ی پیشین بسیار خوب است، اما ذیل آن حسن و شیرینی آن را ندارد.

۱۲۹- «رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ، وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ، وَيُزَكِّيهِمْ، إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ».

«رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ»، «يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ»، «وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ» و «يُزَكِّيهِمْ» همه بر خوبی بسیار کار دلالت دارد و این کار بسیار عالی است و تمامی خیرات و برکات معنوی را با خود دارد.

﴿إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾: ترک این کار بسیار بد است و انجام آن ضروری است.

﴿وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ﴾: این فراز دعای لطیف و باصفایی دارد به این صورت که دعا کننده بدون این که نامی از خود بیاورد و از «من» سخن گوید، به لسان کلی دعا می‌کند؛ در حالی که به خود اشاره دارد.

۱۳۰ - ﴿وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ، وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا، وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ﴾.

بسیار خوب است.

﴿وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ﴾: مشکل و عوارضی در انجام آن است، اما با این وجود، ترک آن بسیار بد است.

﴿وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا﴾: این کار برگزیدگی دنیوی و صلاح اخروی را در بر دارد.

۱۳۱ - ﴿إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمُ، قَالَ أَسَلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.

بسیار خوب است و هیچ ناشایستی در آن نیست و کار را می‌توان به راحتی و به سهولت انجام داد و خواهان بر انجام آن چیره و تواناست و امری غیر عادی و نیز بی‌برنامگی و بی‌نظمی در آن نیست.

۱۳۲ - ﴿وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ، يَا بَنِيَّ، إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمْ الدِّينَ، فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾.

بسیار خوب است.

۱۳۳ - ﴿أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي، قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَاللَّهُ أَبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ﴾.

بسیار خوب است و کار مورد نظر هر چه باشد، به نتیجه می‌رسد.

از: ﴿شُهَدَاءَ﴾، ﴿حَضَرَ﴾، ﴿يَعْقُوبَ﴾، ﴿إِبْرَاهِيمَ﴾، ﴿إِسْمَاعِيلَ﴾ و

﴿إِسْحَاقُ﴾ که همه از نجبا و برگزیدگان هستند فهمیده می‌شود به هر کاری اقدام شود هم درگیری ندارد و هم دارای نتیجه است.

﴿الْمَوْتُ﴾؛ نشان می‌دهد در این کار افولی وجود دارد ولی در آن خیر است؛ همانند کسی که از دنیا برود و از او ارثی بر جای ماند که هرچند ظاهر آن غم‌انگیز و حزن‌آلود است اما باطن آن شادی‌آفرین است.

۱۳۴ - ﴿تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ، لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلكُمْ مَا كَسَبْتُمْ، وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.

این آیه در استخاره از آیه‌ی پیشین مستقل است. اقدام بر آن خوب نیست؛ زیرا از فراز ﴿وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ فهمیده می‌شود این کار گرفتاری و مشکلات دارد؛ برای نمونه چنان‌چه با دیگری شریک شود، آزار می‌بیند و در صورتی که ازدواج کند، مصیبت بر او وارد می‌شود و در کنار کار مورد نظر مشکلی وجود دارد.

﴿تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ، لَهَا مَا كَسَبَتْ﴾: در صورتی که خیری نیز در این کار باشد با زحمت و گرفتاری همراه است، اما می‌تواند عاقبت خوب و خیری داشته باشد. مثل این که گرفتار رفیق یا همسری می‌شود که به وی بدی می‌کند ولی این در مقابل باید تحمل نماید و چیزی نگوید.

﴿لَهَا مَا كَسَبَتْ﴾: زحمت و تلاش را می‌طلبد. «کسب» از زحمت و رنج حکایت دارد.

﴿وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ﴾: این کار با آن که خیر است، فنا، نابودی و شقاوت ندارد و به عبارت دیگر، انجام این کار حرمان و عاقبت به شری ندارد اما مکافات دارد و بر این اساس، ترک آن بهتر است.

۱۳۵ - ﴿وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا، قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا، وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾.

﴿وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى﴾: به سبب وجود «قالوا» گونه‌ای از

درگیری در کار وجود دارد و از این رو ظاهر و ابتدایی خوب ندارد، اما نهایت و باطن آن بسیار خوب است.

﴿تَهْتَدُوا﴾: در این کار ادعا وجود دارد.

۱۳۶ - ﴿قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ، لَا نَفَرَّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ، وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ﴾.

صدر و ذیل آن بسیار خوب است. کار مورد نظر امری تازه، پیشرو، نتیجه‌دار، بلند مدت، پر ثمر و کشش‌دار و دارای خیر فراوان است؛ و تفاوتی ندارد که خواهان چگونه شخصیتی داشته باشد و برای همه خوب است. برای نمونه، چنان‌چه خواهان برای انجام ازدواج استخاره کند، چنان‌چه دختر مورد خواستگاری کوهی از طلا مهریه‌ی خود قرار دهد، ارزش انجام آن را دارد.

۱۳۷ - ﴿فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدِ اهْتَدَوْا، وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ، فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾.

بسیار خوب است. البته فراز: ﴿وَإِنْ تَوَلَّوْا﴾ می‌رساند این کار دارای مشکلاتی است.

﴿فَإِنْ﴾: مشروط بودن کار را بیان می‌دارد و از خوبی آن می‌کاهد.

﴿وَإِنْ تَوَلَّوْا﴾: در این کار مشکلاتی وجود دارد.

﴿فِي شِقَاقٍ﴾: کار دارای خطراتی است.

﴿فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ﴾: کار خیلی خوب است.

چون مشروط است به خوبی آیه قبلی نیست ولی چون موفقیت آمیز است می‌تواند آن را انجام دهد.

باید توجه داشت فراز شریف: ﴿فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾:

ذکر است و مداومت بر آن برای رفع مشکل و گرفتاری خوب است؛

به ویژه انسانی که خسته شده و مشکلات بر او فشار آورده این ذکر را به گونه‌ی زیر بگوید: ﴿فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ﴾: سه بار، ﴿وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾: یک مرتبه.

۱۳۸ - ﴿صِبْغَةَ اللَّهِ، وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً، وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ﴾.

کار بسیار عالی است و تنوع چشمگیر و شادی بسیاری دارد و خیرات زمینی و آسمانی در آن است.

۱۳۹ - ﴿قُلْ أَتَحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ، وَلِنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ، وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ﴾.

شروع آن بارخ نمودن مشکلات و درگیری و اختلاف همراه است و کار هماهنگ و وفق نیست و تخریب در آن وجود دارد، اما نابودی، هلاکت و حرمانی در آن نیست و از این رو خوب نیست. البته، در صورت ناچاری از انجام آن، فراز ﴿وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ﴾ می‌رساند شاید چاره‌ای در آن باشد.

۱۴۰ - ﴿أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى، قُلْ أَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ، وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ، وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾.

ظاهر خوبی ندارد اما یادکرد از ﴿إِبْرَاهِيمَ﴾، ﴿إِسْمَاعِيلَ﴾، ﴿إِسْحَاقَ﴾، ﴿يَعْقُوبَ﴾ و ﴿الْأَسْبَاطَ﴾ بر وجود خیر باطنی در آن حکایت دارد. ﴿أَمْ﴾: نشانه‌ی درگیری است و به این معناست که باید توقف کرد و این کار را انجام نداد.

این کار خوب نیست و اگر کسی ناچار از انجام آن است باید خیرات آن کار را شناسایی کند و کار را از آن جا شروع کند و به همان دل خوش دارد و ضرر و زیان‌های آن را نیز بپذیرد.

۱۴۱ - ﴿تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ، لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ، وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.

بد است.

﴿تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ﴾: کاری است از گذشته‌های دور که خواهان از

عهده‌ی انجام آن بر نمی‌آید.

﴿لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ﴾: هر چند این کار نتیجه نمی‌دهد اما

خواهان مسؤول آن شناخته نمی‌شود.

﴿وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾: با آن که انجام این کار دارای خساراتی

است، حرمان و شقاوت ندارد.

۱۴۲- ﴿سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَا هُمْ عَنْ قِبَلَتِهِمُ الَّتِي كَانُوا عَلَيْهَا، قُلْ لِلَّهِ

الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ، يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾.

خوب است؛ هر چند از نظر ظاهر، اضطراب و درگیری دارد و شروع

آن خالی از مشکل، درگیری، توهم، تحیر و نارسایی نیست و خواهان با

انسان‌هایی نادان مواجهه می‌شود، در نهایت از آن فارغ می‌گردد.

۱۴۳- ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ، وَيَكُونَ

الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا، وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ

الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ، وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ، وَمَا

كَانَ اللَّهُ لِيُضَيِّعَ إِيمَانَكُمْ، إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَّءُوفٌ رَحِيمٌ﴾.

﴿لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ﴾: خواهان در بحبوحه‌ی کار و در اوج

ماجرا، در دید همگان و هم‌چون قبله‌ی آنان قرار می‌گیرد و بدین سبب

راحتی و آسایش نخواهد داشت. بنابراین آیه برای کسانی که از عهده‌ی

ماجراجویی بر می‌آیند خوب است. هم‌چنین این کار عافیت‌طلبی و

خوش‌گذرانی ندارد و فقط برای کسی که صبور و مقاوم است خیلی

خوب است، و براین اساس، استخاره‌ی آن بر حسب ویژگی‌های

شخصیتی خواهان مختلف می‌شود و تنها برای کسانی خوب است که از

هرراهی و با پرداخت هر هزینه‌ای می‌خواهند به قدرت یا هدفی برسند.

﴿وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ﴾: این کار برای کسانی که

حاضر نیستند برای رسیدن به هدف دست به هر کاری بزنند، خوب نیست.

۱۴۴- ﴿قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ، فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا، فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ، وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ، وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ﴾.

﴿فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ﴾: نهایت کار مورد نظر بسیار خوب است، ولی انتظار و اضطراب دارد. برای نمونه، نمی‌داند معامله‌ای که انجام می‌دهد، طلب وی وصول می‌شود یا خیر. هم‌چنین در این کار دشمنی و مشکل وجود دارد و راحتی و آسایشی در آن نیست.

۱۴۵- ﴿وَلَئِنْ أَتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ، وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتِهِمْ، وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ، وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ، إِنَّكَ إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ﴾.

انجام این کار خوب نیست؛ چون صدر آیه از نامهربانی و ذیل آن از تهدید و میانه‌ی آن نیز از ناچاری و هرج و مرج سخن می‌گوید.

﴿وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتِهِمْ﴾: هرچه که از این کار عاید می‌شود، باید به دیگران داده شود و با این وجود، خواهان باز بده‌کار شناخته می‌شود و از سوی دیگر باز نمی‌توان دست از کار برداشت.

﴿وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ﴾: این کار مشکلات، درگیری و خطر دارد و در صورتی که برای انجام آن اقدام کند، راه بازگشتی ندارد.

۱۴۶- ﴿الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ، وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾.

﴿آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ﴾: انجام این کار خیلی بد است و خواهان با عده‌ای جنایت‌کار، اهل فریب و کسانی که آگاهانه بدی می‌کنند روبه‌رو می‌شود. ﴿يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ﴾: خواهان با کسانی طرف می‌شود که خیره‌سر و خیانت‌کار هستند و موعظه و نصیحت در آنان کارگر نیست.

۱۴۷- ﴿الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ، فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ﴾.

﴿الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ﴾: این کلام از آن خداوند است و کلامی کوتاه هست که می‌رساند کار به زودی به نتیجه می‌رسد، اما باید به جهت ذیل، کار با دقت زیاد و توجه پی‌گیری کرد.

﴿فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ﴾: «لا» بر ضرورت احتیاط و ملاحظه دلالت دارد و دشواری و حساسیت کار را می‌رساند و «فلا تكونن من الممترین» به این معناست که ایمن باش و کار نتیجه‌بخش است.

۱۴۸- ﴿وَلِكُلِّ وَجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّئُهَا، فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ، أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا، إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

کار بسیار عالی، نورانی، آزاد، باز و پر خیر و برکت است و هیچ مشکل و قفلی و گرهی در آن نیست.

﴿وَلِكُلِّ وَجْهَةٌ﴾: کار مورد نظر باسط و باز به تمام معناست.

﴿هُوَ مُوَلِّئُهَا﴾: هیچ‌گونه گرفتاری و محدودیتی در این کار نیست.

﴿فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ﴾: این کار به تلاش و جدیت نیاز دارد؛ چرا که فراز یاد شده به این معناست که با افراد خوبی همراه است و باید تلاش پی‌گیر داشته باشد.

﴿أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا﴾: هیچ چیزی در روند کار از آن کاسته نمی‌شود و سرمایه‌ی اولی آن حفظ می‌گردد و خداوند بر انجام آن تواناست: ﴿إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

۱۴۹- ﴿وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَإِنَّهُ لِلْحَقِّ مِنْ رَبِّكَ، وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾.

بسیار خوب است. البته، آزادی و انبساط آیه‌ی پیشین را ندارد: زیرا فراز: ﴿وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾ به این معناست که باید مواظب بود و بر اساس قاعده و احتیاط حرکت کرد و هیچ‌گونه غفلتی در کار نداشت.

﴿خَرَجْتَ﴾: در این کار باید حرکت و تلاش داشت.

۱۵۰- ﴿وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ، فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي، وَلَا تَمَّ نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ، وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾.

بسیار خوب است، اما طولانی بودن آیه، نشانه‌ی دیررس بودن کار است.

﴿إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ﴾: «منهم» دایره و شمول «ظالمان» را محدود می‌سازد اما وجود «ظلم» در آن نشان این است که کار اضطراب، ترس و دلهره دارد.

﴿فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي﴾: این کار نیاز به زحمت و تلاش دارد و از امور اعطایی نیست.

﴿وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾: کار سنگین است و نیاز به احتیاط دارد.

۱۵۱- ﴿كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ﴾.

﴿أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا﴾: ارسال و رسول از واژه‌هایی است که از عالی بودن کار حکایت می‌کند.

﴿مِنْكُمْ﴾: کار مورد نظر مناسب و هماهنگ با روحیه‌ی خواهان است.

﴿يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا﴾: در این کار خیراتی به خواهان می‌رسد که وی انتظار آن را ندارد.

﴿يُزَكِّيكُمْ﴾ و ﴿يُعَلِّمُكُم﴾ می‌رساند انجام دادن این کار همان و به خیرات آن رسیدن همان و از این نظر انتظاری لازم ندارد و همه پیام‌های مثبتی را در بر دارد.

این آیه برای انجام کارهای معنوی؛ مانند تحصیل علم است و به این معناست که خیرات و برکات فراوانی در آن وجود دارد و حتی از «ارسال» آن نیز بسیاری دانش استفاده می‌شود.

﴿مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ﴾: اگر رسولان الهی برانگیخته نمی شدند، بشر به بسیاری از حقایق دست نمی یافت و موقعیت امروز خود را نداشت. بخش عظیمی از موقعیت امروز مرهون برکات و زحمات انبیا و اولیای خداست.

۱۵۲ - ﴿فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ، وَاشْكُرُوا لِي، وَلَا تَكْفُرُونِ﴾.

کوتاهی آیه و ذکر حق علامت این است که بسیار عالی و زود بازده است اما هم ذکر و هم شکر در آیه مشروط و معلق است و با توجه به آن در صورتی که خواهان نیتی صافی نداشته باشد و قصد زرنگی نماید، بسیار خطرناک است و وی خود آسیب می بیند.

۱۵۳ - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ، إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾: بسیار عالی است و تنها با گروه خاصی مواجه می گردد.

﴿اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ﴾: کار هر چه باشد و به هر گونه انجام پذیرد و خواهان نیز هر کسی باشد، خیری به آن افزوده می شود و به نتیجه نیز می رسد و عنایت خداوند نیز با آن است. البته استعانت و صبر نشان از سنگینی کار دارد و گرنه نیازی به استعانت و صبر نداشت، اما انجام این کار نورانی و عالی در توان هر کسی نیست.

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾: کار وی سامان می گیرد.

۱۵۴ - ﴿وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ، بَلْ أَحْيَاءٌ، وَلَكِنْ لَا

تَشْعُرُونَ﴾.

بسیار عالی است. البته، صدر و ذیل آیه؛ یعنی: ﴿وَلَا تَقُولُوا﴾ و ﴿وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ﴾ تعقید و پیچیدگی کار را می رساند و از این رو طرف مقابل وی انسانی نامناسب یا کاروی امری نامربوط است یا زمینه های درگیری و نیز موفق نبودن در برخی از مراحل کار یا در بعضی از مناطق را لازم دارد.

۱۵۵ - ﴿وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ، وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ﴾.

کار خواهان بسیار خوب است، ولی فراز و نشیب و مشکلات دارد و گاه ممکن است خواهان در این کار شکست بخورد.

دو مشکلی که در آیهی پیشین از آن سخن رفت در این آیه توضیح داده شده و آن دو تعقید و پیچیدگی عبارت است از دو فراز: ﴿وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ﴾ و ﴿وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ﴾ است.

۱۵۶ - ﴿الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾.

هر چند ممکن است در این کار سعادت باشد، ولی عموم افراد در پی دنیایی آباد و دور از غم هستند و سعادت را که در پرتو تحمل مشکلات و مصیبت به دست آید نمی‌خواهند و این آیه بیان می‌دارد کار مورد نظر هیچ‌گونه فایده‌ی دنیوی ندارد و بسیار خطرناک و بد است و مصیبت‌هایی چون مرگ، تصادف، گرفتاری و بلا در آن است که خواهان خواستار آن نیست.

﴿قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ﴾: به هیچ وجه نباید این کار را انجام داد وگرنه مصیبتی به وی می‌رسد.

۱۵۷ - ﴿أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ، وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ﴾.

بسیار خوب است و این آیه خیرات و معنویت آیهی پیشین را بدون مشکلات آن در خود دارد. آیهی یاد شده بسیار ملکوتی و پر خیر و منفعت است.

﴿أُولَئِكَ﴾: افراد مورد نظر بسیار شاخص و مهم هستند و در بلندایی قرار دارند که با تکرار «اولئک» از آنان یاد شده است.

۱۵۸ - ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ، فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا، وَمَنْ تَطَوَّعَ حَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾.

آیهی مذکور از آیات سروری استخاره است.

«الصِّفَاءُ»، «المَرْوَةُ»، «شَعَائِرُ»، «حَجَّ» و «تَطَوُّعٌ» حکایت از خوبی بسیار کار دارد. در این کار، سعادت، عافیت، دنیا، دولت، عشق و شیرینی با هم وجود دارد.

آیه‌ی شریفه در مورد کارهای ابداعی و ابتدایی است و از این رو برای ازدواج، شراکت و یا ساخت و ساز بسیار عالی است.

«فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ»: این کار هیچ مشکلی ندارد.

«فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ»: کار مورد نظر ضمانت دارد و انجام شدنی است.

۱۵۹- «إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَيْنَاهُمْ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ». «الَّذِينَ يَكْتُمُونَ»: بسیار بد است و همین تعبیر برای بد بودن آن و ضرورت ترک آن کافی است.

«أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ»: خیانت و گمراه سازی و ستیز با حق، شکست، عذاب و حرمان در آن است و باید ترک شود و برای ترک آن نیز نمی‌توان استخاره گرفت.

انسان باید به خدا پناه ببرد؛ مراد از «لاعنون» کسی است که دیگران را لعن می‌کند و خود نیز ملعون نیست که چنین کسی منحصر در فرشتگان و معصومان و اولیای الهی علیهم‌السلام است و از این رو شدت این آیه بیش از لعن آن است.

۱۶۰- «إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ، وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ».

این کار متوسط معمولی است؛ چون در آن از توبه، سخن به میان می‌آید و توبه، اصلاح و بیان را لازم دارد.

«فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ»: در این کار، حرمان، گرفتاری، خسارت و

خجالت وجود دارد؛ هر چند شکست‌ها و خسارت‌های آن جبران می‌شود.

۱۶۱ - ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ﴾.

صدر، ذیل و وسط آیه اعلان می‌دارد که این کار بسیار بد است.

۱۶۲ - ﴿خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ، وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ﴾.

بسیار بد است.

﴿خَالِدِينَ فِيهَا﴾: کار مورد نظر با عاقبتی هم‌چون نابودی، قتل،

شکست، تضاد یا آبروریزی همراه است.

﴿لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ﴾: هیچ جهت خیری در این کار وجود ندارد.

۱۶۳ - ﴿وَالْهَكْمُ إِلَهُ وَاحِدٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾.

بسیار خوب است. آیه‌ی یاد شده از بهترین اذکار ارتقایی و در سحر،

طلسم شکن است و خود طلسم نیست.

۱۶۴ - ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي

تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ، وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ

الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ

بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾.

بسیار خوب است و صدر و ذیل و وسط آیه تمام از خیرات و برکات

یاد می‌کند و تمامی فرازهای آن به صورت اثباتی و مثبت است، اما این

امور با طی روند طبیعی خود به دست می‌آید و اعطایی نیست و از این رو

هرچه قاعده و قانون آن بیش‌تر مراعات گردد نتایج عاید از آن نیز بیش‌تر

می‌شود. این نکته از فراز ﴿لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ به دست می‌آید و می‌گوید

کار بر اساس قاعده، نظم و انضباط است که نتیجه می‌دهد.

۱۶۵ - ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَاداً يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ

آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ، وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعاً

وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ﴾.

خوب نیست.

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ﴾؛ این فراز حکایت از وجود خیری در این کار دارد که معلوم نیست بهره‌ی چه کسی می‌شود و این صاحب استخاره است که می‌تواند دریابد آیا آن خیر نصیب خواهان می‌شود تا وی بتواند مشکلاتی که صدر و ذیل آیه به آن اشاره دارد را تحمل کند یا خیر و پاسخ استخاره را بر اساس آن به وی می‌گوید.

۱۶۶ - ﴿إِذْ تَبَرَّءَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ﴾.

کار مورد نظر هیچ خوبی ندارد.

﴿تَبَرَّءَ﴾: درگیری و خصومت در این کار است.

﴿وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ﴾: قطع سبب از بی‌نتیجه بودن، زیان‌باری، گرفتاری و پریشانی کار حکایت دارد.

۱۶۷ - ﴿وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّءَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا، كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ، وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ﴾.

این کار خوب نیست و افزون بر بدی‌هایی که در آیه‌ی پیش از آن یاد شد، حسرت و پشیمانی نیز دارد.

۱۶۸ - ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ﴾.

﴿كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا﴾: کار مورد نظر خوب و نتیجه‌بخش است، ولی انجام دهنده‌ی کار باید احتیاط کند؛ یعنی نسبت به چگونگی و جوانب کار ملاحظه و رعایت داشته باشد.

۱۶۹ - ﴿إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ، وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾.

بسیار بد است. در این کار نه تنها به کار نیکی توصیه نمی‌شود، بلکه به سوء و بدی امر می‌شود؛ آن‌هم از ناحیه‌ی شیطان.

﴿الْفَحْشَاءِ﴾: امر به انجام فحشا نشان از آبروریزی است که بدی بسیار

این کار را می‌رساند.

۱۷۰ - ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ، قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا،
أَوْلُو كَانُوا آبَاءُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئاً وَلَا يَهْتَدُونَ﴾.

خیلی بد است و این کار به عصبیت، قوم‌گرایی، درگیری، لج‌بازی و اختلاف می‌انجامد.

۱۷۱ - ﴿وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعُقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً وَنِدَاءً، صُمٌّ
بُكْمٌ عُمِّي فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ﴾.

نهایت نادانی، گمراهی، تعصب و جهالت در این کار وجود دارد و بسیار بد است. از این کار باید پرهیز داشت و از آن فرار کرد.

۱۷۲ - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ، وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ
إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾.

این کار به نیت خواهان وابسته است. اگر خواهان فرد خیرخواهی باشد و نیت خیر داشته باشد بسیار خوب است و خیر، برکت و طیبات در آن است؛ چرا که خطاب آن به اهل ایمان است و در پایان نیز می‌فرماید: ﴿إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ و به اهل عبودیت مقید است، از این رو برای افراد بد یا کسی که در کار مورد نظر نیت بدی دارد نتیجه‌ای نمی‌دهد.

۱۷۳ - ﴿إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ،
فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ، إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

﴿إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ﴾: تحریم و ممنوعیت در آن است و از این رو بسیار بد است.

﴿فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ﴾: اضطرار و ناچاری در کار پیش می‌آید.
﴿إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾: این دو اسم مبارک ناظر به مشکلاتی است که در کار وجود دارد. چنانچه این مشکلات در خود آیه‌ی شریفه آمده باشد، هیچ خوب نیست و دو اسم یاد شده مشکلات را بر نمی‌دارد؛ ولی اگر به

مشکلات آیه‌ای که پیش از آن است ناظر باشد، کار مورد نظر متوسط است.

﴿الْمَيْتَةَ وَالِدَمَّ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ﴾: گرفتار شدن به مال غصبی یا حرام و ابتلا به حق ضعفا و ایتام و مانند آن در این کار وجود دارد.

۱۷۴ - ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ، وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ، وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

خیلی بد است. آلوده شدن به مال حرام، مال صغیر و یتیم و حق مردم و مانند آن در کار مورد نظر وجود دارد.

﴿وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾: هیچ خیری در این کار نیست.
 ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ﴾: سران و رؤسای قوم، عالمان و اهل فنی با این آیه تناسب دارند که به دین یا کار خود اعتقادی ندارند. این آیه بر بدی کم سابقه‌ی این کار اشاره دارد.

۱۷۵ - ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَىٰ وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ، فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ﴾.

بسیار بد است و بیچارگی و درماندگی را سبب می‌شود.
 ﴿اشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَىٰ﴾: خواهان با کسان‌ی روبه‌رو می‌گردد که با آگاهی به وی بدی می‌کنند.

۱۷۶ - ﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ، وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ﴾.

با توجه به صدر آیه، ظاهر کار خوب است، ولی در واقع هیچ خوبی در آن نیست و کار باطن و محتوا ندارد و تنها ظاهرسازی است.

۱۷۷ - ﴿لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ، وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي

الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ
وَاتَىٰ الزَّكَاةَ، وَالْمُؤْفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ
الْبَأْسِ، أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٨﴾

کار مورد نظر بسیار خوب است، اما طولانی بودن آیه، به درازا کشیده شدن کار و روند درازمدت آن و سنگین و پیچیده و سخت بودن کار را می‌رساند.

﴿لَيْسَ الْبِرَّ﴾: صدر آن منفی است و کار را مقید می‌کند و ﴿وَلَكِنَّ الْبِرَّ﴾ نیز نمی‌تواند آن را از تعقید برهاند.

﴿ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ﴾: سخن از گروه‌هایی گرفتار است که این امر دلالت دارد در روند کار با گروهی رو به رو می‌شود که او را با مشکل مواجهه می‌کنند و کار مورد نظر از مشکلات و سختی‌ها خالی نیست، ولی با این حال، بسیار خوب است.

١٧٨ - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلَى: الْحَرُّ بِالْحَرِّ، وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ، وَالْأُنثَىٰ بِالْأُنثَىٰ، فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبِعْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ، ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ، فَمَنِ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

﴿الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلَى﴾: این کار خوب نیست؛ چون از قصاص و قتل سخن می‌گوید. کار ضرر و زیان و زحمت بسیار دارد.

صدر آیه به اهل ایمان مقید است و ذیل آن نیز تهدید دارد و در این میان از قتل و قصاص سخن می‌گوید و از این رو به هیچ وجه خوب نیست.

١٧٩ - ﴿وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾.

با آن که خیر فراوانی با این کار است، با توجه به ﴿الْقِصَاصِ﴾ ضرر و زیان بسیاری در پی دارد، از این رو نباید به آن نزدیک شد. خوب نیست.

۱۸۰ - ﴿كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةَ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ﴾.

﴿حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ﴾: کار مورد نظر زیان و ضرر بر خواهان وارد می‌آورد یا به شکست منجر می‌شود، با این حال، منافع کار چنان بسیار است که پایان خیری دارد و نمی‌توان آن را ترک کرد. عدم ترک از فراز ﴿حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ﴾: پایان این کار خیر و خوبی است و نباید این کار را ترک کرد.

۱۸۱ - ﴿فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾.

﴿فَمَنْ بَدَّلَهُ﴾: خیلی بد است و خیانت و نیرنگ در کار وجود دارد.
﴿فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ﴾: کار نتیجه‌بخش نیست و به سامان نمی‌رسد و آن را از وی نمی‌پذیرند.

۱۸۲ - ﴿فَمَنْ خَافَ مِنْ مَوْصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ، إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

﴿فَمَنْ خَافَ مِنْ مَوْصٍ﴾: مشکلاتی در این کار هست.
﴿فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ﴾: این کار لازم است و باید انجام شود.
خواهان ناچار است مشکلات کار را تحمل کند و آن را پی‌گیر باشد.

۱۸۳ - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾.

خیلی خوب است، ولی رنج و زحمت دارد.
﴿الصِّيَامُ﴾: کار دارای رنج و زحمت است و امری معنوی نیز می‌باشد و ظاهری نیکو دارد.

۱۸۴ - ﴿أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ، فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ، وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ، فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ،

وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۵﴾

کار مورد نظر خواهان خوب است، اما خیرات باطنی آن بیش از خیرات ظاهری آن است. ظاهر آن با گرفتاری همراه است و تقیید دارد. ﴿أَيَّاماً مَعْدُودَاتٍ﴾: آیه‌ی یاد شده قابض است و در ابتدای آن از ایام معدود و سپس از بیماری، سفر، خسارت، «فدیة طعام مسکین» و «صوم» که بر زحمت دلالت دارد یاد می‌کند و به شرط نیز ختم می‌شود که همه‌ی این موارد قابض بودن کار را می‌رساند. به هر صورت، آیه خوب است، ولی زحمت و مشکلات دارد و فراز ﴿فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضاً أَوْ عَلَى سَفَرٍ﴾ حکایت از وجود مشکلات در این کار می‌کند.

۱۸۵ - ﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ، فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ، وَمَنْ كَانَ مَرِيضاً أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ، يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ، وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ، وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ، وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾

صدر، ذیل و متن آیه بسیار خوب است؛ هر چند به دلیل طولانی بودن آیه و یادکرد از بیماری، کار مورد نظر مشکلات و گرفتاری دارد، اما می‌توان با توجه به صدر ﴿شَهْرُ رَمَضَانَ﴾ و میانه‌ی ﴿أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ﴾ و ذیل ﴿وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾، آن را پشت سر نهاد و از آن گذشت.

۱۸۶ - ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي، فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ، فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي، وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾

این آیه از معنوی‌ترین آیات قرآن کریم است و برای ایجاد قرب و امور باطنی و معنوی زمینه‌های فراوانی دارد. هفت بخش از آن: ﴿عِبَادِي﴾، ﴿عَنِّي﴾، ﴿فَإِنِّي﴾، ﴿أُجِيبُ﴾، ﴿دَعَانِ﴾، ﴿فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي﴾ و ﴿لْيُؤْمِنُوا بِي﴾ حکایت از قرب خداوند به بندگان خویش دارد و آیه‌ای مشابه آن در قرآن کریم یافت نمی‌شود. با این همه قرب، چون کار مود نظر بسیار بلند، بالا و سنگین است، در پایان می‌فرماید: ﴿لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾

کار یاد شده بسیار عالی و خیلی سنگین است و باید همت و مراقبت داشت تا نتیجه دهد. هرگونه سهل انگاری یا کوتاهی در کار یا پی گیری کار به صورت عادی و نه به جد و اهتمام لازم، سبب می شود نتیجه ای از کار به دست نیاید.

۱۸۷ - ﴿أَحَلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصَّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٍ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٍ لَهُنَّ، عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ، فَتَابَ عَلَيْكُمْ، وَعَفَا عَنْكُمْ، فَالآنَ بَاشِرُوهُنَّ، وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ، وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ، ثُمَّ أَتَمُوا الصَّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ، وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ، تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ، فَلَا تَقْرُبُوهَا، كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾.

خیلی خوب است. بلندی آیه از سنگین بودن کار و زحمت داشتن آن حکایت دارد. از سوی دیگر این کار مقید است به: ﴿حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ﴾؛ آن هم خیط در میان؛ یعنی کار تا جایی مقید می شود که به نخ می رسد و ممکن است پاره شود. مورد استخاره ممکن است ازدواج یا مسافرت باشد. اگر خواهان قصد ازدواج داشته باشد، خوب است اما مواجه شدن با مشکلات و سختی ها در آن ضروری و حتمی است.

۱۸۸ - ﴿وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ، وَتَذُلُّوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِنَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾.

بسیار بد است و خیانت و حق کشی و همانند آن در انجام این کار پیش می آید. کار مشکلات فراوانی دارد و از آن جا که آیه کوتاه است و از سوی دیگر از «حکام» سخن می گوید، خطر آفرینی آن بیش تر است و ممکن است خواهان را تا مرز نابودی پیش برد.

۱۸۹ - ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ، قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ، وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا، وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى، وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا، وَاتَّقُوا

اللَّهُ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿١٩٠﴾.

این آیه خوب است.

﴿الْأَهْلَةَ﴾، ﴿مَوَاقِيتُ﴾، ﴿الْحَجَّ﴾، ﴿الْبِرَّ﴾ و ﴿اتَّقُوا اللَّهَ﴾ می‌رساند کار

مورد نظر ارزش معنوی دارد.

﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلَةِ﴾: انجام این کار باید در چارچوب خود باشد و

کار مورد نظر قاعده‌مند است که باید قوانین و آداب آن را پاس داشت. در

انجام این کار باید دقت و مشورت نمود و به صورت گروهی و جمعی بر

عملی کردن آن اقدام کرد.

﴿١٩٠﴾ - ﴿وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ، وَلَا تَعْتَدُوا، إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ

الْمُعْتَدِينَ﴾.

با آن که باطن کار امر به خیر و قتال با کافران است، اما به شر و فساد

آلوده است، از این رو خوب نیست. صدر آیه از ﴿قَاتِلُوا﴾ و ذیل آن از ﴿لَا

تَعْتَدُوا﴾ یاد می‌کند.

خواهان نباید به انجام این کار اقدام کند؛ زیرا با توجه به فراز ﴿لَا

تَعْتَدُوا﴾ توان آن را ندارد و برای وی انجام شدنی نیست و تنها خود را به

عوارض منفی آن گرفتار می‌سازد.

﴿١٩١﴾ - ﴿وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقْتُلُوهُمْ، وَآخِرِ جُوهْمُ مِنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ، وَالْفِتْنَةُ

أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ، وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يُقَاتِلُوكُمْ فِيهِ، فَإِنْ

قَاتَلُوكُمْ فَأَقْتُلُوهُمْ، كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ﴾.

خیلی بد است و هیچ جهت لطفی در این آیه نیست و در سراسر آن از

مقابله و درگیری سخن به میان آمده و از آیات جلالی قرآن کریم است.

البته، تمامی موارد مقابله مقید است: ﴿وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ﴾، ﴿أَخْرَجُوكُمْ مِنْ

حَيْثُ﴾، ﴿وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ﴾ و ﴿فَإِنْ قَاتَلُوكُمْ فَأَقْتُلُوهُمْ﴾.

کار مورد نظر خطرناک است و قتل، انکار، الحاد، دشواری و مشکلات

در آن پدید می‌آید. این آیه بسیار جلالی است؛ زیرا از افرادی یاد می‌کند که جز زور و اقتدار چیز دیگری متوجه نمی‌شوند.

﴿كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ﴾: برای ترک این کار نمی‌توان استخاره کرد و انجام آن اثر وضعی و ابتلا دارد و بلا و گرفتاری دامنگیر خواهان می‌شود؛ هر چند تخلف از استخاره حرام نیست. البته، حرام نبودن ترک استخاره به معنای گرفتار نشدن به ابتلاءات و بلاهای وضعی آن نیست و این دو با هم ملازمه‌ای ندارد.

عمل نکردن به استخاره نوعی کفران نعمت است و کفران نعمت ابتلا و گرفتاری دارد، همان‌گونه که عمل نکردن به ارشاد فرد خیرخواهی، کفران نعمت است و بلا و گرفتاری می‌آورد.

۱۹۲ - ﴿فَإِنْ أَنْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

قرآن کریم در مورد افراد زورگویی که جز زبان شمشیر چیز دیگری نمی‌دانند، لسان تند و سخت‌گیرانه‌ای دارد، اما این آیه می‌گوید در صورتی که چنین دشمنانی کوتاه آمدند و توبه کردند، چیزی بر آنان نیست و تو نیز از آنان بگذر. در واقع، این آیه، تبصره‌ی آیه‌ی پیشین است. این آیه بسیار کوتاه است و پیش‌تر گفته شد آیات کوتاهی که پیام مثبتی در بردارند، در استخاره بسیار خوب است. در کنار آیه‌ی جلالی پیشین با بلندی آن، این آیه کوتاه عالی است. تاکنون آیه‌ای که در آن ﴿غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ آمده باشد، اما خوبی آن بسیار باشد، نداشته‌ایم.

﴿فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾: باید توجه داشت که جواب شرط از جمله‌ی شرط بلندتر است؛ چرا که درصدد برطرف ساختن خوف و ازدیاد لطف است. برای نمونه ممکن است در تصادفی که چند کشته دارد، فردی زنده مانده باشد، باید چنین کسی را پرستاری کرد و با او دوست شد؛ چرا که ممکن است او از دیگرانی که مرده‌اند، بهتر باشد. منطبق قرآن کریم

چنین است و خداوند می خواهد کینه و کدورتی در دل انسان نماند. به هر حال، استخاره‌ی آیه‌ی مورد بحث خیلی عالی است. به دلیل آن که صدر آیه کوتاه‌تر از ذیل آن است و ذیل آن نیز بسیار لطفی است.

۱۹۳- ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ، وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ، فَإِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ﴾.

دین برای زندگی است و قرآن کریم می فرماید کافران نیز تا به فتنه‌گری و اعمال دشمنی نیفتاده‌اند، می توانند زندگی کنند و حتی می فرماید: ﴿فَإِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ﴾؛ یعنی حتی نباید در دل نیز کینه‌ای از آنان داشت. به هر روی، استخاره‌ی این آیه خوب است؛ چون آیه لطیف است و حتی مشکلات و زیان آن نیز نافع است. البته این کار از مخاطرات، دشواری و تنگی خالی نیست.

۱۹۴- ﴿الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ، وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ، فَمَنِ اغْتَدَى عَلَيْكُمْ فَأَعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اغْتَدَى عَلَيْكُمْ، وَاتَّقُوا اللَّهَ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾.

﴿الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ، وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ﴾: کار مورد نظر قانون‌مند است و توصیه می کند اگر کسی مرزشکنی کند، باید با او درگیر شد و مقابله به مثل نمود: ﴿فَمَنِ اغْتَدَى عَلَيْكُمْ فَأَعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اغْتَدَى عَلَيْكُمْ﴾. البته، توصیه به مقابله به مثل تنها منحصر به جنگ و قتال با کافران است و همه‌ی زمینه‌ها و همه‌ی موارد را شامل نمی شود.

استخاره‌ی این آیه خوب است؛ صدر آن خوب و ذیل آن بسیار عالی است، اما منطقه‌ی کاری خواهان بحرانی و همراه با دشواری است. برای نمونه در صورتی که وی بخواهد به مسافرت رود، بارندگی و لغزندگی جاده را در پیش دارد.

۱۹۵- ﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ، وَأَحْسِنُوا، إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾.

صدر و ذیل آیه‌ی شریفه خیلی خوب است.

﴿وَلَا تَلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾: کار مورد نظر مخاطرات دارد. این فراز

هشدار است به خواهان که باید مراقب باشد به خطر مبتلا نشود.

۱۹۶- ﴿وَأْتِمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ، فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ، وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ، فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ، فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ، فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامًا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ، وَسَبْعَةً إِذَا رَجَعْتُمْ، تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ، ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَاتَّقُوا اللَّهَ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾.

بلندی و طولانی بودن آیه نشان می‌دهد کار سخت، سنگین و خسته کننده است.

﴿وَأْتِمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ﴾: امر به پایان بخشیدن به کار است و کار را باید برای خدا تمام کرد و آن را در میانه رها نکرد و در صورتی که انجام کار برای خدا نباشد، خسته کننده می‌شود.

﴿فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا﴾: کار مورد نظر خالی از مشکلات و گرفتاری نیست.

﴿وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾: پایان این کار با «غفور رحیم» نیست و این امر از دشواری و سنگینی کار حکایت دارد. از این فراز تهدید استفاده نمی‌شود تا گفته شود بد است؛ چرا که هم در صدر آیه و هم در ذیل آن امر وجود دارد: ﴿وَأْتِمُوا﴾ و ﴿وَاعْلَمُوا﴾ هر دو به انجام کار توصیه دارد. ﴿فَفِدْيَةٌ﴾، ﴿صِيَامٍ﴾، ﴿تَمَتَّعَ﴾، ﴿تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ﴾ و ﴿حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ﴾ از حسن اصل کار حکایت دارد.

۱۹۷- ﴿الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ، فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ، وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ، وَتَزَوَّدُوا، فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ، وَاتَّقُوا يَا أُولِي الْأَلْبَابِ﴾.

خیلی خوب است، ولی خطر و گرفتاری دارد.

در قرآن کریم کم‌تر آیه‌ای دیده می‌شود که استخاره‌ای را خیلی شیرین و دل‌پذیر بداند؛ زیرا طبیعت ناسوت آکنده از مشکلات است و هیچ کاری حتی خوردن و آشامیدن نیز از زحمت خالی نیست. گویی قرآن کریم نقشه‌ی طبیعت و عالم ناسوت است و از مشکلات و دشواری‌های این عالم حکایت دارد.

﴿فَلَا رَفْثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ﴾: نشانه‌ی آن است که مشکلات کار برطرف می‌شود. هرچند امور یاد شده در آیه نفی شده، پس از آن، همه‌ی حج را خیر می‌داند: ﴿وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ﴾. از این رو باید گفت: روند کار، مشکلات آن را برطرف می‌سازد و خواهان نباید از آن واهمه‌ای داشته باشد.

کاری که خواهان در پی انجام آن است با وجود مشکلات و آفت قهری و طبیعی که دارد، خوب است؛ به‌ویژه آن که امر ﴿وَتَزَوَّدُوا، فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى﴾ با آن است.

۱۹۸- ﴿لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ، فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ، وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَاكُمْ، وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الضَّالِّينَ﴾.

﴿لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ﴾: استخاره‌ی این کار خوب است؛ هرچند ذیل آیه ﴿وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الضَّالِّينَ﴾ آمده، ولی این فراز به اعتبار گذشته است و از این رو همه‌ی آیه خیر است.

﴿عَرَفَاتٍ﴾ و ﴿الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ﴾: شیرینی و گوارایی دنیایی کار را می‌رساند. عناوین مشابه نیز همین معنا را حکایت دارد.

۱۹۹- ﴿ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ، وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ، إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

کار مورد نظر خیلی خوب است و ﴿أَفِيضُوا﴾ و ﴿وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ﴾ و ﴿رَحِيمٌ﴾ افاضه، استغفار و رحمت در کار را می‌رساند.

﴿أَفِيضُوا﴾: انجام این کار در توان عموم است؛ چرا که امر یاد شده خطاب به همگان است.

۲۰۰- ﴿فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا، فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا، وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ﴾.

این آیه دو آیه‌ی استخاره است و آیه‌ی نخست آن خیلی خوب، و آیه‌ی دوم از ﴿فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا﴾ خیلی بد است و هیچ‌گونه خیری در آن نیست و نتیجه‌ای در بر ندارد و صاحب استخاره می‌داند کدام آیه مربوط به خواهان است.

۲۰۱- ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾.

﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا﴾: در این کار خیراتی؛ مانند همسر یا مربی یا فرزند شایسته است که بهره‌ی فرد یا گروهی خاص می‌شود. استخاره‌ی آن خوب است.

۲۰۲- ﴿أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا، وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾.

این کار خوب نیست؛ زیرا صدر آیه از غفلت و پایان آن از مؤاخذة و بازخواست می‌گوید.

۲۰۳- ﴿وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ، فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ، وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَى، وَاتَّقُوا اللَّهَ، وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾.

خیلی خوب است.

﴿فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ﴾: خواهان در انجام کار آزادی عمل دارد و کار اقتضای تغییر و تبدیل آسان را داراست.

۲۰۴- ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَى مَا فِي قَلْبِهِ، وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ﴾.

بسیار بد است.

﴿وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ﴾: گرفتاری زیاد و عناد و دشمنی در کار پدید می آید.
۲۰۵- ﴿وَإِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ، وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ﴾.

خیلی بد است.

﴿وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ﴾: هلاکت نسل و فساد: ﴿وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ﴾
نشانگر وجود معصیت، تجاوز، طغیان و ظلم در کار است، از این رو باید
از آن پرهیز کرد.

۲۰۶- ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ، فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ، وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ﴾.
خیلی بد است.

۲۰۷- ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاةِ اللَّهِ، وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ﴾.
بسیار پر خیر و با معنویت است و این از کوتاهی آیه، متن آن و به ویژه
از ذیل آن استفاده می شود.

۲۰۸- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلَامِ كَافَّةً، وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ، إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ﴾.

خوب است؛ زیرا در ابتدای آن امر آمده است.

﴿وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ﴾: باید احتیاط و مراقبت داشت. ذیل آن
متوسط و حاکی از هشدار است.

۲۰۹- ﴿فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾.
خوب نیست؛ چون لغزش و گرفتاری در آن است و با توجه به ذیل آن
مؤاخذه و شدت نیز در آن است. ﴿عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾: درست است که آیه
برای عذاب نیست، اما از «عزیز حکیم» تهدید بر می آید.

۲۱۰- ﴿هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ، وَقُضِيَ
الْأَمْرُ، وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ﴾.

خوب است، ولی خوبی آن با سرعت، تسندی، سختی و سنگینی
همراه است.

﴿وَقُضِيَ الْأَمْرُ﴾: در هر موردی که از قضا سخن گفته شود، کار آزادی

عمل ندارد و به صورت بسته انجام می شود.

۲۱۱- ﴿سَلِّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ، وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾.

﴿سَلِّ﴾: تهدید را می رساند.

آیه از کفران نعمت: ﴿وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ﴾ و عذاب شدید: ﴿فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ یاد می کند و بر این اساس خیلی بد است.

۲۱۲- ﴿زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا، وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا، وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾.

صدر این آیه خیلی بد و ذیل آن خوب است. انجام این کار برای کسی که اهل تقوا باشد و کار را با دقت، اهتمام و احتیاط انجام دهد، خوب است. با این حال، معلوم نیست خوبی آن برای همه ظاهر شود و صاحب استخاره است که می تواند در این موارد با توجه به شناختی که از شخصیت خواهان دارد تصمیم بگیرد و عالم به استخاره در این آیات به مشکل بر می خورد که راه برون رفت از آن در جلد نخست توضیح داده شد.

۲۱۳- ﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً، فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ، وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ؛ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ، وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ، بَغْيًا بَيْنَهُمْ، فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ، وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾.

این آیه سنگین است و طولانی بودن آن بر وجود مشکلات و مخاطرات در کار دلالت دارد. از سوی دیگر، اختلال و اختلاف و درگیری در روند کار پیش می آید. با این حال، برای کسی که توان گذر از مشکلات را داشته باشد، خیلی خوب است؛ چون ﴿أُمَّةً﴾، ﴿فَبَعَثَ﴾، ﴿مُبَشِّرِينَ﴾،

﴿الْكِتَابَ﴾ و **﴿بِالْحَقِّ﴾**؛ یعنی امت، بعثت، بشارت، کتاب و حق در آن است. بر این اساس باید گفت اگر فرد نیت خیر، توجه، دقت و اهتمام داشته باشد، خوب است؛ ولی در صورتی که می‌خواهد با سستی، اهمال و سهل‌انگاری در پی کار رود، نتیجه نمی‌گیرد.

۲۱۴- **﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ، وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ، مَسْتَهْتُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ، وَزُلْزَلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرَ اللَّهُ؟ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ﴾**.

﴿حَسِبْتُمْ﴾: ابتدای کار خوب نیست؛ چون بر اساس «حسبان» فرد درگیر خیال‌پردازی و آرمان‌گرایی می‌شود.

﴿مَسْتَهْتُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ﴾: کار سختی و مشکلات دارد که با توجه به ذیل آیه، با صبر و حوصله است که می‌تواند به نتیجه برسد و در این صورت، خیلی خوب است.

﴿حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ... مَتَى نَصُرَ اللَّهُ؟﴾: مشکلات مضاعف کار را می‌رساند که چنان است که مؤمنان را بی‌تاب می‌کند، از این رو کار مورد نظر خیلی سخت و سنگین و همراه با اضطراب و دلهره است، ولی در مجموع و به ویژه در نهایت خوب است.

۲۱۵- **﴿يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ؟ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ، وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾**.

﴿مَاذَا يُنْفِقُونَ﴾: موضوع آیه «انفاق» است، از این رو خیلی خوب است؛ از طرفی انجام آن هیچ مشکلی ندارد.

﴿وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾: کار نباید با امر دیگری اختلاط، تعدد و کثرت داشته باشد و خواهان باید از موضوع کار مورد نظر دور نشود و به انجام همان بسنده کند؛ برای نمونه، اگر می‌خواهد تجارت و کسب کند، کار دیگری را به آن راه ندهد و اگر در پی تحصیل علم است،

شغل دیگری را با آن نیامیزد و در صورتی که می‌خواهد خانه‌ای را بفروشد، چیز دیگری همراه آن نخرد. این نکته از «مِنْ خَيْرٍ» استفاده می‌شود. «خیر» جنس است، ولی وقتی مجرور «مِنْ» واقع می‌شود، انحصار کار را می‌رساند و باید تنها پی‌گیر یک کار باشد.

۲۱۶- ﴿كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ، وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ، وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ، وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾.
خوب است.

﴿كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ﴾: کار ظاهر خوشایندی ندارد و با سختی و گرفتاری همراه است، در عین حال باطن کار بسیار خوب است؛ به‌ویژه این که در ذیل آیه: ﴿وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ آمده است.

۲۱۷- ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ؛ قِتَالٍ فِيهِ؟ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ، وَصَدٌّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ، وَكُفْرٌ بِهِ، وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ، وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ، وَلَا يَزَالُونَ يَقَاتِلُونَكُمْ حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَن دِينِكُمْ إِنِ اسْتِطَاعُوا، وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَن دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾.

بسیار بد است؛ چون سراسر آیه از قتال، صد راه حق، کفر، اخراج، فتنه و ارتداد سخن می‌گوید و پایان آن نیز منفی است. کار مورد نظر خیلی خطرناک است و به مشکلی گرفتار می‌شود که قابل دفع یا جبران نیست و خواهان در انجام اصل کار اختیار خود را از دست می‌دهد و کنترل آن با دیگران است و پایانی جز سقوط نیز ندارد: ﴿هُم فِيهَا خَالِدُونَ﴾.

۲۱۸- ﴿إِنَّ الدِّينَ أَمْنٌ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَةَ اللَّهِ، وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.
بسیار خوب است.

﴿أَمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا﴾: ظاهر کار سختی و مشکلاتی دارد.
﴿أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَةَ اللَّهِ﴾: باطن کار خیلی خوب است و فرجامی
نیک دارد.

۲۱۹- ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ، قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ، وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ
وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا، وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ؟ قُلِ الْعَفْوَ، كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ﴾.

این آیه دو آیه استخاره است و آیهی دوم از ﴿وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا
يُنْفِقُونَ؟﴾ شروع می‌شود.

استخاره‌ی آیه‌ی نخست خیلی بد و استخاره‌ی آیه‌ی دوم خیلی
خوب است و در چنین مواردی صاحب استخاره می‌داند که کدام آیه
مربوط به خواهان است، ولی عالمان به استخاره در بیش‌تر موارد ذیل را
مقدم بر صدر قرار می‌دهند. آنان در صورت نگرانی و حیرت، باید دوباره
استخاره کنند.

۲۲۰- ﴿فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَى؛ قُلْ إِصْلَاحٌ لَهُمْ خَيْرٌ، وَإِنْ
تُخَالَطُوهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ، وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ، وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَغْنَتْكُمْ، إِنْ
اللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾.

خیلی خوب است.

﴿فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾: دنیا و آخرت را با هم دارد.

﴿إِصْلَاحٌ لَهُمْ خَيْرٌ، وَإِنْ تُخَالَطُوهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ﴾: اصلاح و اذن به مخالطه
در آن است.

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَغْنَتْكُمْ﴾: به لحاظ «لاعتنکم» باید ملاحظه و احتیاط

داشت؛ چون خواهان با افراد ضعیف و یتیم ارتباط دارد.

۲۲۱- ﴿وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَنَّ، وَلَا أُمَّةً مُؤْمِنَةً خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَا
أَعْجَبْتُمْ، وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا، وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَا

أَعْجَبَكُمْ، أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ، وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ، وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۲۲۲﴾.

خیلی خوب است

﴿وَلَا تَنْكِحُوا﴾: موضوع آیه نکاح و ازدواج است که نماد رغبت است؛

افزون بر این، سخن از خیر و دعوت است.

﴿أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ﴾: این فراز چون در ادامه با فراز: ﴿وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى

الْجَنَّةِ﴾ همراه است، باید گفت کار خیلی خوب و نتیجه بخش است.

﴿وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ﴾: چیزی از کار کاسته یا تلف نمی شود.

﴿لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾: کار مورد نظر عمومی و در توان همه است. البته، در

صورتی نتیجه می دهد که توجه و دقت را داشته باشد.

بلندی آیه نیز بر وجود مشکلات در کار دلالت دارد که باید با دقت و

اهتمام در رفع آن کوشش کرد.

۲۲۲- ﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ؛ قُلْ هُوَ أَذَى، فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ، وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ، فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ، إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ﴾.

خوب نیست؛ چون امر به کناره گیری و دوری: ﴿فَاعْتَزِلُوا﴾ و نهی از

انجام: ﴿وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ﴾ دارد.

کار مورد نظر به مال حرام یا معصیت آلوده می شود و ذیل آن تأثیری

در کار ندارد.

﴿وَيَسْأَلُونَكَ﴾، ﴿الْمَحِيضِ﴾ و ﴿أَذَى﴾ همه از بدی کار حکایت دارد.

تمامی آیاتی که «سؤال» در آن است می رساند مشکلی در کار است.

۲۲۳- ﴿نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ، فَاتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ، وَقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ، وَاتَّقُوا

اللَّهَ، وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلَاقُوهُ، وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ﴾.

خیلی خوب است.

﴿نَسَاؤُكُمْ﴾: در هر موردی که «نساء» آمده باشد، دنیا و مواهب و بهره‌های دنیوی در آن است.

﴿حَرْتُ﴾: حکایت از دنیا است.

﴿فَاتُوا حَرَّتَكُمْ أَنِّي سَتُّمُ﴾: خواهان در انجام کار آزادی عمل دارد.

﴿وَقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ﴾: کار به سامان و نتیجه می‌رسد. این نتیجه در ازدواج به معنای فرزندان خوب و در غیر ازدواج، به معنای ثمرات و خیرات فراوان و پدید آمدن سرمایه‌ی افزوده در کار است.

﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلَاقُوهُ﴾: کار مورد نظر بسیار خوب است و کاستی ندارد.

تمامی مراحل کار خوب، شیرین و گواراست و خوبی آن نیز مطلق است و هیچ یک از فرازهای آن به چیزی مقید نشده است.

﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ﴾: نشانه‌ی تهدید نیست و افراد ناآگاه و گاه استبدادی گفته‌اند: هر جا سخن از ملاقات خداست، یعنی نزدیک نشوید (!) بترسید. چنین افکاری سبب می‌شود انسان‌های باصفا در پی خدا نروند؛ زیرا انسان باصفا می‌گوید: من از ترس و تهدید خوشایندی ندارم. «ملاقوه» ملاقات خدا و دیدار با محبوب است. اگر آدمی خوب و متقی باشد، خداوند او را در آغوش می‌گیرد و نوازش می‌کند. ملاقات محترمانه است و در آن حرمت و احترام وجود دارد و نه برخورد بد و خشن. ملاقات یعنی برخورد محترمانه، دوستانه و گوارا و چیزی از ضرب و زور از آن برداشت نمی‌شود. لقاء و تلاقی به معنی معاشقه است، و نه سختی و جهنم. ملاقات؛ واژه‌ای شیرین و دل‌نشین است. تلاقی، رو به رو شدن و معاشقه است.

این آیه از آیات مطلق خیر است و در آن قیدی نیست و خواهان هر کاری را که قصد داشته باشد، می‌تواند انجام دهد. آیه بیش‌تر ملکوت

دنیایی دارد تا آخرتی، و از آیاتی است که به مطایبه می توان گفت: اگر شخص بخواهد با سر به درون چاه نیز رود، باز خوب است؛ چون به طور حتم وی با سر به گنج می رسد.

۲۲۴- ﴿وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ، وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾.

خوب نیست.

﴿وَلَا تَجْعَلُوا﴾: نهی از انجام کار است.

﴿عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ﴾: از خداوند مایه نگذارید؛ به این معناست که خواهان در انجام کار ناتوان و درمانده شده و از این رو از دیگری مایه می گذارد و چنین کسی به حتم ضرر و زیان می بیند.

﴿وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ﴾: با مشکلاتی برخورد می کند که ناچار از تقیه و پرده پوشی می شود.

۲۲۵- ﴿لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ، وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ، وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ﴾.

خوب نیست، ولی اگر خواهان آن را انجام دهد، ممکن است فرجام بدی نداشته باشد.

﴿يُؤَاخِذُكُمْ﴾: مؤاخذه و بازخواست در انجام این کار است.

﴿غَفُورٌ حَلِيمٌ﴾: خیری که خواهان برای آن رنج و زحمتی ندیده ممکن است با انجام این کار به وی رسد.

نتیجهی استخاره این است که چنانچه ناچار از انجام کار مورد نظر باشد، متوسط و در نهایت ممکن است خوب شود.

۲۲۶- ﴿لِلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ، فَإِنْ فَاءُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

کار مورد نظر بد نیست و نتیجهی آن دیررس است.

﴿تَرْبُصٌ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ﴾: نتیجه‌ی کاری که در نیت دارد نقد و فعلی نیست، ولی خوب است؛ زیرا باز «غفور رحیم» دارد.
 ۲۲۷- ﴿وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ، فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾.
 خوب است.

﴿عَزَمُوا﴾: توصیه به فعل و انجام کار است.
 ﴿الطَّلَاقَ﴾: نشانه‌ی آزادی است. هر چند طلاق مبعوض است، ولی در استخاره این گونه نیست.
 خوب است؛ زیرا عزم و آزادی در آن است و در نهایت می‌فرماید:
 خداوند سمیع و علیم است.

۲۲۸- ﴿وَالْمُطَلَّاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ، وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَبَعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ، إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا، وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ، وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ، وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾.
 بسیار خوب است.

﴿وَالْمُطَلَّاتُ﴾: در این کار آزادی است.
 ﴿يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ﴾: نشان از زمانمند و دیررس بودن کار است.

﴿وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ﴾: کار مشکلات باطنی دارد.
 ۲۲۹- ﴿الطَّلَاقُ مَرَّتَانٍ، فَإِمْسَاكَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ، وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْنَاهُمْ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ، فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ، تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ، فَلَا تَعْتَدُوهَا، وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾.

خیلی خوب است. طلاق به معنای «آزادی» است و در هر آیه‌ای بیاید خوب است.

۲۳۰- ﴿فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ، فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ، وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾.

بسیار خوب است. با آمدن واژه‌ی «طلاق» می‌توان بدون آن که به ادامه‌ی آیه نگاه کرد، گفت خوب است.

۲۳۱- ﴿وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرَّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ، وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِيَتَعْتَدُوا، وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ، وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا، وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ، وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِهِ، وَاتَّقُوا اللَّهَ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾.

بسیار خوب است؛ زیرا موضوع آن «طلاق» است و هر جا سخن از طلاق باشد همه‌ی فرازهای آیه خوب است.

﴿وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا﴾: باید مواظب بود به دلیل خوبی بسیار این کار به اسراف گرفتار نشد؛ چرا که در طلاق آزادی است و آزادی نیازمند خویشتن‌داری است.

۲۳۲- ﴿وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ، ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، ذَلِكَمْ أَزْكَى لَكُمْ وَأَطْهَرُ، وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾.

بسیار خوب است؛ چون موضوع آن طلاق است. جامعه‌ی علمی جامعه‌ای است که جای باز شدن در آن باشد و جامعه‌ای که به صورت نسبی و به حسب جمعیت آن، درصد کمی طلاق در آن وجود نداشته باشد، افول پیدا می‌کند. طلاق، یعنی جابه‌جایی؛ نه خشونت. اگر جامعه نتواند جابه‌جایی داشته باشد و زن و شوهر به اجبار کنار هم زندگی کنند، به قهقرا می‌رود. گاهی برای فرار از یک ناهنجاری هزاران معصیت در زندگی پیش می‌آید. در خانواده‌های مذهبی و متدین به دلیل یک طلاق

انجام نشده گناهان بسیار انجام می‌شود و زن و شوهر بد اخلاقی، غیبت و ظلم و ستم بر یکدیگر روا می‌دارند اما حاضر به طلاق نیستند.

۲۳۳ - ﴿وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ، وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ، لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا، لَا تُضَارَّ وَالِدَةٌ بِوَلَدِهَا، وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَالِدِهِ، وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ، فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا، وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ، وَاتَّقُوا اللَّهَ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾.

آیه ی بلندی است و از این لحاظ، خالی از مشکلات نیست.

﴿وَالْوَالِدَاتُ﴾: استخاره ی آن خیلی خوب است؛ زیرا موضوع آن «والدات» است.

﴿يُرْضِعْنَ﴾: شیر نشان از عشق، علم، صفا و پاکی است.

﴿حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ﴾: دور کامل در کار را می‌رساند.

﴿لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ﴾: کار مقید است ولی مشکلی در کار نیست.

﴿لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا﴾: کار به زحمت، دردسر و سختی دچار

نمی‌شود؛ از این رو به اعتبار فراز یاد شده باید گفت ترک آن بد است.

همه ی فرازهای این آیه گواراست و تمامی زمینه‌ها و امکانات موردنیاز برای کاری خیر و امری مهم که انجام آن طولانی و درازمدت است را دارد.

کار مورد نظر پشتوانه و ذخیره دارد و پر خیر و برکت و گسترده است.

۲۳۴ - ﴿وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا، فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ، وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾.

با آن که موضوع این آیه «وفات» و «مرگ» است، استخاره ی آن خوب است.

﴿يَتَرَبَّصْنَ بَأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا﴾: کار مدت و زمان خود را لازم

دارد و دارای جدول زمانی است.

﴿بِالْمَعْرُوفِ﴾: کار مورد نظر خوب و شایسته است، و ظاهر آن

نیکوست. البته، باطن این کار نیز خوب است.

۲۳۵ - ﴿وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ، عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ، وَلَكِنْ لَا تُؤَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا، وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ، فَاحْذَرُوهُ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ﴾.

خوب نیست و مشکلات و گرفتاری‌های ظاهری و باطنی دارد.

﴿وَلَا جُنَاحَ﴾: وجود «لا» نشانه‌ی نهی است ولی چون همراه جناح

آمده: ﴿فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهِ﴾ نمی‌توان «لا» را منفی گرفت؛ اگرچه ممکن است

خالی از مشکلات نیز نباشد.

﴿وَلَكِنْ لَا تُؤَاعِدُوهُنَّ سِرًّا﴾: بر ترک سفارش دارد. هم‌چنین می‌رساند

خواهان در پی کتمان و پنهان داشتن این کار است.

﴿وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ﴾: بر ترک کار توصیه می‌کند.

﴿فَاحْذَرُوهُ﴾: نهی و دور داشتن آن از «لا» بیش‌تر است.

۲۳۶ - ﴿لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً، وَتَعُوهُنَّ عَلَى الْمَوْسِعِ قَدْرَهُ، وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدْرَهُ، مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ، حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ﴾.

﴿لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ﴾: چون اطلاق دارد بر جواز فعل دلالت می‌کند ولی

به لحاظ «لا» بدون مشکل نمی‌باشد.

﴿مَتَّعُوهُنَّ﴾: امر است و به انجام کار سفارش دارد.

﴿مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ﴾ و ﴿حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ﴾: کار مورد نظر خوب

است.

«احسان»، «حق» و «معروف» در هر آیه‌ای که باشد نشان از کار بسیار خوب است.

۲۳۷- ﴿وَإِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ، وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى، وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾.

در این آیه‌ی شریفه نیز از طلاق سخن می‌گوید و از این رو خوب است و نیازی نیست به فرازهای دیگر توجه کرد.

۲۳۸- ﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى، وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾.

﴿حَافِظُوا﴾ بر سنگینی کار دلالت دارد و نشان می‌دهد که در کار مورد نظر نوعی امانت داری رخ می‌دهد؛ حال یا سرمایه است یا فرزند یا علم و به هر حال، این کار امری شخصی نیست. ﴿قُومُوا﴾: سنگینی کار را می‌رساند. «قوموا» می‌گوید: سرا پا بایست و به کار اهتمام داشته باش.

این کار بسیار خوب و سنگین است.

۲۳۹- ﴿فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ﴾.

خوب است.

﴿خِفْتُمْ﴾: اضطراب، نگرانی و سرگردانی دارد. البته نگرانی آن امری طبیعی است؛ چون فعل جمع است.

﴿فَأَذْكُرُوا اللَّهَ﴾: باید در انجام کار توکل داشت و با توکل است که نگرانی و اضطرابی که در ابتدای کار وجود دارد با پیشرفت کار و روشن شدن چگونگی آن برطرف می‌شود.

۲۴۰- ﴿وَالَّذِينَ يَتُوفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذُرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ، مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ، فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ

مَعْرُوفٍ، وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٤٠﴾

خیلی خوب است؛ به ویژه آن که «فلا جناح» و «معروف» در آن است.
﴿فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْتُمْ﴾: خواهان باید تلاش کند نیت آلوده‌ای نداشته باشد.

٢٤١- ﴿وَلِلْمُطَلِّقَاتِ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ، حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ﴾

ابتدای آیه از طلاق می‌گوید و بنابر این، استخاره‌ی آن خیلی خوب است. در ادامه «متاع»، «معروف»، «حق» و «متقین» آمده که همه خوبی کار را می‌رساند.

٢٤٢- ﴿كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾

﴿كَذَلِكَ﴾: آیه‌ای که در آن «كذلك» آمده باشد، قانون و قاعده‌ای علمی را در یکی از شاخه‌های علم بیان می‌کند و باید با دقت و مطالعه در آن آیه، تلاش نمود تا به کشف آن نایل آمد؛ برای نمونه اگر می‌فرماید: ﴿كَذَلِكَ نَحْيُ الْمَوْتَى﴾ به این معناست که زنده کردن مردگان دارای قاعده‌ای علمی است که بشر با کشف آن می‌تواند به این دانش دست یابد.
کار مورد نظر قانونمند است و باید قاعده‌ی آن را رعایت کند. این کار برای فرد شایسته خیلی خوب و سنگین است.

٢٤٣- ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ، فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ: مُوتُوا، ثُمَّ أَحْيَاهُمْ، إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ، وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ﴾

این آیه به اعتبار فراز میانی: ﴿خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ﴾ بسیار سنگین و پرمخاطره، اما با این وجود خوب است. البته، هر کسی از عهده‌ی آن برنمی‌آید و تشخیص آن با صاحب استخاره است. این آیه چند استخاره است و صاحب استخاره است که فراز مربوط به خواهان را از صدر، ذیل یا میانه‌ی آیه تشخیص می‌دهد. استخاره‌ی صدر

و ذیل آیه خوب نیست و گرفتاری و مشکلات پیش می‌آورد، اما همان گونه که گذشت فراز میانی آن به کارهایی مانند جهاد و دانش اندوزی یا ایثار و گذشت اختصاص دارد و خیلی خوب است، ولی باید مواظب بود که به کفران نعمت دچار نشد؛ چرا که می‌فرماید: ﴿وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ﴾. این آیه سنگین است و بدیهی است کسی که می‌خواهد در پی شهادت یا علم یا ایثار و گذشت رود باید توان برداشتن چنین بار سنگینی بردوش خود را داشته باشد و چنانچه خواهان توانمندی آن را داشته باشد، برای وی خوب است. برای نمونه، کسی است که می‌خواهد ضمانت دیگری را نماید، در صورتی این آیه برای وی مناسب است که او توان پرداخت وام ضمانت شده را داشته باشد؛ چرا که ممکن است وی مجبور شود تمامی وام مذکور را بپردازد، بدون آن که خرده‌ای بر دیگری بگیرد.

باید توجه داشت که صدر و ذیل این آیه، یک آیه‌ی استخاره و میانه‌ی آن آیه‌ی دیگری است و صدر با ذیل تکمیل می‌شود و پیش از این گذشت که در استخاره لازم نیست همه‌ی محتوای یک استخاره در کنار هم آمده باشد و تشخیص آن با صاحب استخاره است.

عالم استخاره در مواردی که یک آیه از قرآن کریم چندین آیه‌ی استخاره است و از تشخیص آیه‌ی مربوط به خواهان عاجز و ناتوان می‌شود باید دوباره استخاره بگیرد تا در نهایت یک آیه بر دل وی بنشیند.

۲۴۴- ﴿وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾.

﴿وَقَاتِلُوا﴾: امر به «قتل» است و صیغه‌ی امر به انجام کار رهنمون می‌دهد. کار مورد نظر خیلی خوب است و با آن که از قتل سخن می‌گوید، اما این کار نیز انگیزه‌ی الهی دارد: ﴿وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾.

۲۴۵- ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً، وَاللَّهُ

يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾.

﴿مَنْ ذَا الَّذِي﴾: آزادی و گشادگی و بساطت در کار را می‌رساند و هر چه که آزادی در کار را برساند؛ مانند: ﴿من يشاء﴾ خوب است.

﴿يُقْرِضُ اللَّهُ﴾: نسبت دادن وام به پروردگار بر نیکویی کار دلالت دارد.
 ۲۴۶- ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَأِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى إِذْ قَالُوا لَنَبِيِّ لَهُمْ ابْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، قَالَ: هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا؟ قَالُوا: وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَائِنَا، فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ﴾.

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَأِ﴾: دارای زبان تهدید است و از این جهت کار مورد نظر خطرناک است؛ به ویژه آن که ذیل آیه نیز می‌فرماید: ﴿وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ﴾.

از دیگر واژه‌هایی که بر بدی این کار دلالت دارد عبارت است از: ﴿بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾، ﴿نُقَاتِلَ﴾، ﴿أَلَّا تُقَاتِلُوا﴾، ﴿وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا﴾ و ﴿تَوَلَّوْا﴾. کار مورد نظر باید ترک شود.

۲۴۷- ﴿وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ: إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا، قَالُوا: أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ، قَالَ: إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ، وَاللَّهُ يُؤْتِي مَلِكَهُ مَن يَشَاءُ، وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾.

﴿وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ﴾: همین فراز، خوبی کار را می‌رساند. به صورت کلی هرگاه در آیه‌ای خداوند متعال یا یکی از معصومان علیهم‌السلام یا مؤمنی سخن بگوید، کار مورد نظر خوب است؛ چرا که آنان جز از ملکوت سخن نمی‌گویند و کلام نیکو از کار خوب حکایت دارد. البته در برخی موارد قرینه بر خلاف آن وجود دارد.

با توجه به تعدد گفتارها، در این کار مخالفت، درگیری و مشکلات به وجود می‌آید، اما خوب است.

﴿مَنْ يَشَاءُ﴾ و ﴿وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾: این کار دارای وسعت و گشایش است و از این رو نتیجه‌ی فراوانی دارد.

﴿وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ﴾: در این کار هم سود دنیوی است و هم بهره‌ی اخروی و معنوی.

﴿وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَنْ يَشَاءُ﴾: ایتای الهی نیز خوب بودن آن را منظور دارد.

۲۴۸ - ﴿وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ: إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ، فِيهِ سَكِينَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ، وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ، تَحْمِلُهَا الْمَلَائِكَةُ، إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُمْ؛ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.

بسیار خوب است.

﴿فِيهِ سَكِينَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ﴾: نیت خواهان ازدواج و همنشینی با دیگری است و سکینه بر خیر بودن آن نظر دارد.

﴿وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ﴾: گنج، عتیقه و نتیجه‌ی مهمی از این کار به دست می‌آید و تنها واژه‌ی ﴿بَقِيَّةٌ﴾ بر آن دلالت دارد.

۲۴۹ - ﴿فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ، فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي، وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرَبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ، فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ، قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهِ: كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ، وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾.

خواهان در پی کاری است که خیلی خوب است، ولی دو آفت و آسیب دارد: یکی این که به اعتبار کیفیت، مشکلات و دشواری‌های زیادی دارد و دو دیگر این که: بسیاری از افراد در انجام آن درمی‌مانند و آن را به سرانجام نمی‌رسانند: ﴿فَشَرَبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ﴾.

خوبی این کار به لحاظ آن است که آیه با امری مثبت آغاز شده و در

ادامه: ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ﴾ و ﴿الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهَ﴾ آمده است. مهم‌تر از این، کیفیت کار است که با فراز: ﴿كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً﴾ مورد تأکید قرار گرفته که نشان از موفقیت در کار است. البته این کار سنگین و سخت است و سنگینی و دشواری آن نیز پی‌آمد ابتلاهای آن است؛ مانند: ﴿إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ﴾.

۲۵۰- ﴿وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا: رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا، وَثَبَّتْ أقدامَنَا، وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾.

این آیه مانند آیه‌ی پیشین است و ویژگی‌های آن را دارد و برای نمونه، ﴿وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ﴾ مانند: ﴿فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ﴾ و نیز: ﴿وَوَثَّبتْ أقدامَنَا، وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ همپایه‌ی: ﴿الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهَ﴾ است.

﴿رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا﴾ از سنگینی و سختی کار حکایت دارد. ﴿وَوَثَّبتْ أقدامَنَا﴾: این کار آفات و آسیب‌های زیادی دارد که باید به آن توجه کامل و دقت فراوان داشت. این فراز بیان می‌دارد بسیاری از اشخاص به انجام کار مورد نظر خود موفق نمی‌شوند و اهل ثبات و پایداری و بردباری در این کار پر مشکل اندک هستند.

۲۵۱- ﴿فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ، وَقَتَلَ دَاوُودُ جَالُوتَ، وَأَتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ، وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ، وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ، وَلَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾.

این آیه همانند دو آیه‌ی پیشین است. ﴿فَهَزَمُوهُمْ﴾ مانند: ﴿فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ﴾ و ﴿وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ﴾ و نیز: ﴿وَقَتَلَ دَاوُودُ جَالُوتَ﴾ مانند: ﴿كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً﴾، ﴿رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا﴾ و ﴿وَوَثَّبتْ أقدامَنَا﴾ و نیز ﴿وَلَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾ مثل: ﴿وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ و ﴿وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ است.

سه آیه‌ی یاد شده با هم شباهت بسیار دارد و هر سه آیه سه ضلع دارد: استخاره‌ی هر یک بسیار خوب است، هر یک بسیار سنگین است و افراد بسیاری از انجام آن باز می‌مانند و مردود می‌شوند.

در انجام استخاره باید به این اصل دقت داشت که: هر کار بسیار عالی و مبارک و خجسته‌ای بسیار سنگین و سخت است و هر کار سختی، مردودی بسیاری دارد و از این رو برای تشخیص خوب یا بد بودن کار خواهان باید از این اصل غفلت نداشت و تناسب سنگینی کار و ارزش آن و توان خواهان را سنجید.

۲۵۲- ﴿تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ، وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ﴾.

﴿تِلْكَ﴾: همواره در مقام بیان قاعده و قانونی علمی است و منش هستی و آفرینش را تبیین می‌کند و ﴿آيَاتُ﴾ همان قوانین یاد شده است. این آیه نیز مانند سه آیه‌ی پیش دارای سه جهت است: هم خوب است و هم سنگین و سخت و هم پذیرفته‌شدگان آن اندک است. برای مثال: ﴿وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ﴾ همانند: ﴿وَلَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾، ﴿وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ و ﴿وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ در سه آیه‌ی گذشته است.

﴿تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ﴾: کار خواهان خیلی خوب است.

﴿عَلَيْكَ﴾ و ﴿بِالْحَقِّ﴾: این کار سنگین است و مردودی بسیاری دارد.

۲۵۳- ﴿تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ، مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ، وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ، وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ، وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ، وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَفْتَتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ، وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا، فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ، وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ، وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَفْتَتَلُوا، وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ﴾.

﴿تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ﴾ در آیه‌ی پیشین ملاک و مناطی کلی را بیان می‌کرد و

فراز: ﴿تِلْكَ الرُّسُلُ﴾ به معرفی مصادیق و افراد آن می‌پردازد. تمامی اشیا و

همه‌ی افراد انسانی آیات و نمودهای خداوند متعال هستند و ﴿تَلُكُ الرُّسُلُ﴾ تنها بخشی از آن را خاطرنشان می‌شود. در پدیده‌های هستی هیچ دو نمود مساوی و برابر یافت نمی‌شود و خداوند متعال در آفرینش هر پدیده‌ای در شأنی است و ﴿فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ﴾ به رسولان ویژگی ندارد؛ اما جای این پرسش است که چرا این آیه‌ی شریفه تنها رسولان را خاطرنشان شده است؟ پاسخ این است که غیر از انبیا و اولیای الهی که نبوت باطنی و نه تشریعی دارند، دیگران افزوده بر فضایل در نقایص نیز با هم برابری ندارند و در آنان هم افضل از دیگری است و هم بدتر از دیگران، اما حیث برتری در نقایص و کمبودها در پیامبران وجود ندارد و آنان در اصل کمال و عصمت و طهارت با هم اشتراک دارند و در خصوصیات مرتبه می‌یابند و از این رو آنان مختص به ذکر شده‌اند.

سپس در بیان مقام درجات و مراتب انبیا به موقعیت حضرت عیسی عَلَيْهِ السَّلَامُ اشاره دارد که می‌فرماید: ﴿وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ﴾؛ «روح القدس» را به یاری او گماردیم. روح القدس پدیده‌ای است که با حضرت عیسی همراه بوده، با او سخن می‌گفته و مدد او بوده است. خداوند برخی از بندگان را به چنین پدیده‌ای یاری می‌کند تا به‌ویژه در عوالم بالا تنها نباشند. گاهی کسی خواب می‌بیند در خیابان راه می‌رود یا بر سر سفره نشسته است، ولی زمانی خواب می‌بیند که روی خطی، طنابی یا چوبی یا روی مو یا بر یک دیوار یک سانتی راه می‌رود یا بر فراز قله‌ی کوهی در حرکت است و یا در دریا شنا می‌کند. این خواب‌ها با خواب‌های پیشین تفاوت بسیار دارد و ناسوتی دانسته نمی‌شود و مربوط به عوالم بالاتر است. رؤیا وقتی از ظرف عادی خارج شود، ناسوتی نیست. در ماجرای جناب عیسی عَلَيْهِ السَّلَامُ نیز روح القدس که موجودی غیر عادی و فراتر از ناسوت است او را مددکار بوده است.

کار مورد نظر بسیار عالی است. به صورت کلی هر جا به رسولان اشاره‌ای باشد آن کار خوب است.

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا﴾: کار خواهان سخت و سنگین است و ریزش و مردودی زیادی دارد و اشخاص اندکی به انجام آن موفق می‌شوند. خیرات، کمالات و نتایج معنوی این کار بیش از آثار مادی آن است و باطن کار از ظاهر آن بهتر است؛ هر چند کار از سنخ کارهای مادی باشد. به‌ویژه اگر کسی بخواهد کاری را شروع کند، این آیه برای او بسیار خوب است. این نکته از ﴿تِلْكَ﴾ به دست می‌آید. تلک و اسمای اشاره‌ی دیگر سرفصل به شمار می‌رود و هر آیه‌ای که چنین سرفصل‌هایی داشته باشد، برای شروع کار خیلی خوب است. «لَمَّا» و «اِذَا» مانند «تِلْكَ» سرفصل است، ولی «الم تر» سرفصل نیست و از کاری که دارای پیشینه است و ریشه در گذشته دارد خبر می‌دهد. این آیه برای کارهای بدوی و بکر خیلی خوب است.

۲۵۴- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعُ فِيهِ وَلَا حِلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ، وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾.

بسیار خوب است، ولی کاری که بر اساس آن انجام می‌گیرد، کم مصداق پیدا می‌کند و باید آن را به سرعت پی‌گیر بود و بدون از دست دادن وقت، آن را به سرانجام رساند. از این رو می‌فرماید: ﴿مَنْ قَبِلَ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعُ فِيهِ﴾. هرگونه تأخیری در انجام این کار سبب می‌شود فرصت عملی کردن آن از دست رود. برخی از زمان‌های ذکر شده در آیات حکم سرفصل را دارد که می‌رساند باید در انجام کار سرعت عمل داشت و زمان لازم را از دست نداد، اما زمان‌هایی که چنین حکمی را ندارد؛ مانند: ﴿حَوْلِينَ كَامِلِينَ﴾ و ﴿ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ﴾ بر طولانی و زمان بر بودن کار دلالت دارد و به این معناست که کار سریع انجام نمی‌شود و برای انجام، زمان خود را می‌طلبد.

۲۵۵ - «اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ، لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ، يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ، وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ، وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ، وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا، وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ».

این آیه و دو آیه بعد «آیه الكرسي» را شکل می‌بخشد و این که برخی گفته‌اند آیه الكرسي تنها همین آیه است، سخن درستی نیست، هر چند این سه آیه با هم تفاوت‌هایی دارد. آیه الكرسي از برترین آیات و از عظیم‌ترین آن است که بسیاری از کارهای سخت را می‌توان با مدد گرفتن از آن انجام داد. آیه‌ی یاد شده ده پایه دارد و با هر پایه‌ی آن می‌توان کارهایی را عملی نمود. اهل معرفت، این آیه را از گنج‌های الهی می‌دانند که در قرآن کریم قرار گرفته است.

ده پایه‌ی آن عبارت است از:

الف: «اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ»؛

ب: «الْحَيُّ الْقَيُّومُ»؛

ج: «لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ»؛

د: «لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ»؛

ه: «مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ»؛

و: «يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ»؛

ز: «وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ»؛

ح: «وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ»؛

ط: «وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا»؛

ی: «وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ».

در سه فراز نخست آن به طور حتم اسم اعظم قرار دارد و دیگر فرازهای این آیه پیکره‌ی اسمای مذکور در این سه فراز می‌باشد. ما به آثار

و پی آمده‌های این آیه نمی‌پردازیم و تنها شایان ذکر است که این آیه از مهم‌ترین آیات قرآن کریم است که باید شب و روز بر تلاوت آن مداومت داشت. در این آیه‌ی شریفه تراکم انرژی فراوان است و تلاوت آن در هر روز انرژی‌زا و توان‌آور است. باید توجه داشت در صورتی سزاوار است این سه آیه به عنوان ذکر قرار گیرد که برای ذاکر سنگین نباشد و به او فشار نیاورد. البته اگر این آیات را اندک و تنها چند مرتبه بخواند، اشکال ندارد، ولی اگر بخواهد زیاد از آن استفاده کند، باید با تجویز مربی شایسته باشد. قرآن کریم پس از ذکر این سه آیه به سراغ مردم می‌رود و آنان را خطاب قرار می‌دهد و پیش از این نیز خطاب آیات پیشین با مردم بود که توجه به آن به دست می‌دهد که این سه آیه همچون گنجینه‌ای است که در این جا پنهان شده است. ظاهر آن چون آیات دیگر است، ولی باطن آن از کنوز الهی است.

استخاره‌ی آن بسیار خوب است و کار مورد نظر دارای اسرار، امور غیر عادی و نتایج منحصر به فرد است که از دو فراز نخست در صدر و فراز پایانی آیه ظاهر می‌شود. این کار سنگین، ولی ملکوتی، آسمانی و اقتداری است.

۲۵۶ - ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ، قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ، فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى، لَا انفِصَامَ لَهَا، وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾.

کار مورد نظر خیلی خوب، سنگین و انرژی‌زا است.

۲۵۷ - ﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا، يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ، وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ، يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ، أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ، هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾.

این کار خیلی خوب، بسیار سنگین، ملکوتی و انرژی‌زا است.

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ﴾: باید توجه داشت شیطنت و دامن

زدن به صفات منفی، انسان را از صفا و طهارت به کلی دور می‌سازد. این فراز می‌گوید بعضی انسان‌ها گویند که چهار چشمی‌اند و به جای دو چشم، چهار چشم دارند! باطن این افراد بسیار آلوده و ناهنجار است. اولیای خدا با آن که هزاران چشم دارند، ولی چشمشان نمی‌بیند. آدم‌های شیطان صفت چهار چشم دارند و با همه‌ی آن‌ها می‌بینند. گفت: «مرغ صد تخم دارد و دم نمی‌زند؛ خروس یکی دارد و فریاد می‌زند!» این‌ها جز چشمان خود چشم‌های دیگری پیدا می‌کنند که آنان را از نور به ظلمات می‌برد. آدم‌های هفت خط، شیطان صفت و حقه‌باز و انسان‌های زرنگ، بازیگر و نیرنگ باز خوراک جهنم می‌شوند. باید میان دانایی و بصیرت و شارلاتان بازی و حق‌سازی که به هم شباهت دارند تفاوت گذاشت، هر چند فاصله‌ی این دو بسیار است.

۲۵۸- ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ، إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ: رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ، قَالَ: أَنَا أَحْيِي وَأُمِيتُ، قَالَ إِبْرَاهِيمُ: فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ، فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ، وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾.

خیلی خوب، ولی سنگین و سخت است؛ چون در آن تهدید وجود دارد، اما نهایت و پایان نیکی دارد: ﴿فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ﴾. تهدید از فراز: ﴿أَلَمْ تَرَ﴾ دانسته می‌شود.

۲۵۹- ﴿أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا، قَالَ: أَنِّي يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا؟! فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ، ثُمَّ بَعَثَهُ، قَالَ: كَمْ لَبِثْتَ؟ قَالَ: لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ، قَالَ: بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ، فَانظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ، لَمْ يَتَسَنَّهْ، وَانظُرْ إِلَى جَمَارِكَ، وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ، وَانظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا، ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا، فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ: أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

کار مورد نظر خیلی خوب اما غیر عادی است و مرگ و زندگی، نظر و

توجه، رفت و آمد، شکست و پیروزی و فراز و نشیب‌های بسیاری در آن است، ولی فراز: ﴿أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ بر نفی مشکلات و گذرازان دلالت دارد.

۲۶۰- ﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ، أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ؟ قَالَ: أَوْ لَمْ تُؤْمِنْ؟ قَالَ: بَلَىٰ، وَلَٰكِن لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي، قَالَ: فَاخُذْ أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ، فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ، ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ جُزْءًا، ثُمَّ ادْعُهُنَّ، يَأْتِينَكَ سَعْيًا، وَاعْلَمْ: أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾.

خیلی خوب و غیر عادی و سنگین است ولی با توجه به امری که به حضرت ابراهیم در آیه وجود دارد باید کار را به صورت فنی و بر اساس قاعده و قانون و نقشه انجام داد و برای نمونه، در صورتی که خواهان می‌خواهد با کسی قرارداد کاری یا تجاری ببندد، باید وکیل یا شاهد گرفت و چنانچه پروژه‌ای است باید زمان‌بندی شود و شرایط آن به صورت دقیق تعیین گردد تا وی را دچار مشکل و آسیب نسازد.

۲۶۱- ﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ، فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ، وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ، وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾.

کار مورد نظر خیلی خوب، و در آن وسعت، گشایش و بسط است و هیچ‌گونه قبض و ناآرامی در آن وجود ندارد.

۱۳۳

﴿يُنْفِقُونَ﴾: ماده‌ی «نفق» نشان از سبکی و گشایش کار و نرمی آن دارد. «نفاق» را از آن جهت نفاق نام نهاده‌اند که سنگینی «کفر» را ندارد.

۲۶۲- ﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، ثُمَّ لَا يُتَّبَعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذَىٰ، لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ، وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾.

با توجه به وجود ماده‌ی «نفق»، بسیار خوب است و تمام آن بسط و گشایش است.

۲۶۳- ﴿قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذَىٰ، وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ﴾.

بسیار خوب است. در هر آیه‌ای که واژه‌ی «صدقه» باشد بر خوبی کار مورد نظر دلالت دارد.

۲۶۴- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى، كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ، وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ، فَأَصَابَهُ وَابِلٌ، فَتَرَكَهُ صَلْدًا، لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا، وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾.

با توجه به فراز: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ و وجود واژه‌ی «صدقه» کار خواهان بسیار خوب است و با توجه به کاربرد ماده‌ی «نفق» این کار وسعت و گشایش و آزادی عمل دارد ولی خواهان باید مواظب باشد کار خود را آلوده نسازد و فراز: ﴿كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ﴾ به آن هشدار می‌دهد.

۲۶۵- ﴿وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاةِ اللَّهِ وَتَثْبِيتًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ، كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ، فَآتَتْ أُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ، فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطُلَّ، وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾.

بسیار عالی است.

۲۶۶- ﴿أَيُّدُ أَحَدِكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ، وَهُوَ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ، فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ، فَاحْتَرَقَتْ، كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ﴾.

با توجه به این که از آیه‌ی ۲۶۱ تا این آیه از «انفاق» سخن گفته می‌شود، کار مورد نظر بسیار خوب است و آزادی عمل دارد و تنها باید مراقب بود کار با سلامت انجام شود تا به عوارض سوء احتمالی آن گرفتار نیاید و فراز: ﴿فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ، فَاحْتَرَقَتْ﴾ به آن هشدار می‌دهد.

۲۶۷- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ، وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ، وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ﴾.

موضوع این آیه نیز انفاق است و از این رو بسیار خوب است.

۲۶۸ - ﴿الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ، وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا، وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾.

استخاره‌ی این آیه دو بعد دارد و کار خواهان هم می‌تواند بهترین کار باشد و هم بدترین کار، و با توجه به این که آیه‌ی شریفه «شیطان» را در صدر آورده و آن را پیش داشته، بدی و بطلان کار افزون است و خوبی و حقانیت آن کم‌تر بهره‌ی کسی می‌شود، از این رو باید گفت: خوب نیست؛ مگر به صورت استثنا که تشخیص آن با صاحب استخاره است.

۲۶۹ - ﴿يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ، وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا، وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ﴾.

حکمت آن است که انسان تنها خداوند را ببیند و به غیر او آویزان نشود. نتیجه‌ی این کار بسیار عالی است و هیچ‌گونه بدی و ناخوشایندی ندارد، ولی چون سنگین است، فردی که بتواند آن را به فرجامی نیک برساند اندک است: ﴿وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ﴾. باید توجه داشت فراز: ﴿مَنْ يَشَاءُ﴾ به عبارت گفته شده مقید است و مطلق نیست تا گشایش و وسعت در کار را برساند.

۲۷۰ - ﴿وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ، فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ، وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾.

با توجه به کاربرد ماده‌ی «نفق»، کار مورد نظر بسیار خوب است و در آن گشایش و آزادی عمل است و خطری نیز خواهان را تهدید نمی‌کند؛ چون: ﴿فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ﴾ در اصطلاح استخاره به معنای «یحفظه» است. علم موجب حفظ آبروی آدمی است؛ چنان که امیرمؤمنان علیه السلام می‌فرماید: «المال تحفظه والعلم يحفظك». خداوند حافظ و نگاهبان خواهان است و رقیبان و مخالفان وی پاسداری ندارند: ﴿وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾ و آنان نمی‌توانند در کار وی کارشکنی ایجاد کنند. آنان حتی

توانایی حفظ خود را ندارند تا چه رسد به این که بتوانند به وی آسیبی برسانند؛ در حالی که او در پناه حمایت خداوند است.

۲۷۱ - ﴿إِنْ تَبَدُّوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ، وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ، وَيَكْفُرْ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ، وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾.

با توجه به فراز: ﴿فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ﴾ این کار خیلی خوب است اما عبارت: ﴿وَيَكْفُرْ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ﴾ می‌رساند کار یاد شده خالی از مشکلات و زحمت و سختی نیست.

۲۷۲ - ﴿لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ، وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ، وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا نَنْفُسُكُمْ، وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ، وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ﴾.

آیه‌ی شریفه دارای سه فراز مهم است که دو مورد آن با «وما تنفقوا» و یک مورد با «وما تنفقون» شروع می‌شود و هر سه مورد بر خوبی بسیار کار دلالت دارد، اما باید توجه داشت صدر آیه با فراز: ﴿لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ﴾ و ذیل آن با: ﴿وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ﴾ آمده است و نشان می‌دهد که در صورتی انجام این کار برای خواهان خیر و مفید است که نیت و انگیزه‌ی وی در انجام آن خیر باشد. هم‌چنین با توجه به تکرار ماده‌ی «انفاق» در عملی کردن آن نباید بخل و حساست ورزید و باید دستی گشاده و باز داشت. خیر آن نیز هم جمعی است و هم فردی و آسیب و مشکلی در پی ندارد و فقط انگیزه‌ی آن باید معنوی باشد و انفاق و بخشش‌های وی نباید دل او را تنگ سازد و به او فشار وارد آورد. عبارت: ﴿وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ﴾ به تنهایی یک آیه‌ی استخاره است و معنوی بودن کار را می‌رساند. در این آیه از سه انفاق سخن گفته شده که یکی ﴿فَلَا نَنْفُسُكُمْ﴾ و دومی ﴿ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ﴾ و سومی ﴿يُوَفَّ إِلَيْكُمْ﴾ است و هر ضمانتی را می‌رساند که بر عظمت و بزرگی کار دلالت دارد.

۲۷۳ - ﴿لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ، يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ، تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ، لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا، وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾.

کار با آن که سختی و مشکلات دارد، بسیار خوب و ﴿فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾ است و در پایان آن از انفاق سخن گفته شده است. کار مورد نظر ابتدایی است و پیشینه‌ای ندارد. سخت و مشکل بودن آن از: ﴿يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ﴾ دانسته می‌شود. البته، با توجه به عبارت: ﴿لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا﴾ مهم این است که این کار حساب شده و با برنامه انجام شود و در این صورت یادکرد از «انفاق» در پایان آن و با ضمانت: ﴿فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾، سختی‌های آن پشت سر گذاشته می‌شود و فرجام خوشی دارد. با این توضیح، تناسب این آیه با آیات پیشین به دست می‌آید.

۲۷۴ - ﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُم بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً، فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ، وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾.

انفاق در هر صورت و با هر نیتی حتی اگر انگیزه‌ی غیر الهی داشته باشد نیک است، و بر این اساس در هر موردی که از انفاق سخن رود، آن کار خوب است. باید توجه داشت که کار خیر، خیر است و نیت خیر در اصل خوبی آن دخالتی ندارد، ما این نکته را در جای خود توضیح داده‌ایم و در آن جا گفته‌ایم این اشتباه است که انسان کار خیری را به سبب نداشتن نیت و انگیزه‌ی الهی ترک کند.

۲۷۵ - ﴿الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ، ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا، وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا، فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ، وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ، وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ، هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾.

﴿الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا﴾: ربا در برابر و مقابل انفاق است. کسی که انفاق و

بخشش دارد، سرمایه‌ی خود را می‌ریزد ولی رباخوار در ربا بر آن است تا این سرمایه را جمع کند و بر آن بیفزاید. کار مورد نظر بسیار بد است و پریشانی، نکبت، زشتی و پلیدی را در پی دارد.

﴿فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ﴾: اگر چه «الله»، «بیع» و «موعظه» در این آیه استفاده شده است، اما موعظه‌ی آن نیز خیربرانگیز نیست.

۲۷۶ - ﴿يَمْحَقُ اللَّهُ الرَّبَا، وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ، وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ﴾.
خیلی بد است.

۲۷۷ - ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ، وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾.
خیلی خوب است، ولی با توجه به عبارت: ﴿وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ و

فرازهای بعدی کاری پر زحمت است و مشکلاتی را به همراه دارد و خواهان با تحمل زحمت و سختی آن است که خیر کار را می‌برد.

۲۷۸ - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ، وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرَّبَا، إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.

با آن که کار مورد نظر خوب است، اما خواهان با توجه به فراز: ﴿وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرَّبَا﴾ در بحران قرار می‌گیرد؛ چون ممکن است نتواند آن را رها کند و از این رو به آفت و آسیب دچار می‌شود.

۲۷۹ - ﴿فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُؤُوسُ أَمْوَالِكُمْ، لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ﴾.

موضوع این آیه نیز ریاست و از این روی، استخاره‌ی این آیه بسیار بد است.

۲۸۰ - ﴿وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ، وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾.

در این آیه نیز از صدقه سخن به میان می‌آید و کار مورد نظر امر خیری

است و از این رو بسیار خوب است. در آن وسعت و گشایش است و قبضی ندارد و دلیل آن فراز: ﴿فَنظَرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ﴾ است.

۲۸۱- ﴿وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ، ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ، وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾.

خوب است، اما سنگین است و باید جانب احتیاط و دقت را پاس داشت؛ چرا که می‌فرماید: ﴿وَاتَّقُوا يَوْمًا﴾ و نیز موضوع آن بازگشت به سوی خداست که امری سنگین است: ﴿تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ﴾ و نیز هر عملی به نام خواهان تمام می‌شود و وی نتیجه‌ی کردار خود را می‌بیند؛ هر چند اصل بازگشت به سوی خدا و نیز دادن جزا و پاداش به کردار امری نیکو و خوب است و توقع عادلانه‌ای است و در این کار نیز ستم و ظلمی وجود ندارد.

۲۸۲- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ، وَلْيَكْتُب بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ، وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ، فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ، وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ، وَلَا يَبْخَسَ مِنْهُ شَيْئًا، فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمْلََّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ، وَاسْتَشْهِدُوا شَهِدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ، فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّن تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا، فَتُذَكَّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى، وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا، وَلَا تَسْأَمُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ، ذَلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ، وَأَقْوَمٌ لِلشَّهَادَةِ، وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا، إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ، فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا، وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ، وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ، وَإِنْ تَفَعَّلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ، وَاتَّقُوا اللَّهَ وَبِعَلِّمُكُمُ اللَّهُ، وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾.

آیه‌ی حاضر بلندترین آیه‌ی قرآن کریم است که در بلندترین سوره که سوره‌ی بقره است قرار دارد و از این دو جهت حایز اهمیت و اهتمام

است. محتوای آیه بیان برخی از احکام شریعت در موضوع بدهی و دین است و تنها فراز آن که بسیار سنگین است آموزه‌ی ملکوتی: ﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ﴾ که می‌شود واو به معنای حتی باشد.

کاری که خواهان قصد انجام آن را دارد شلوغ، سنگین و پر مخاطره است؛ زیرا می‌فرماید: ﴿فَاكْتُبُوهُ﴾؛ یعنی ممکن است سبب درگیری و زیان باشد، اما چون تنها احتمال آن می‌رود کار را بد نمی‌سازد و این کار خوب است؛ هرچند خالی از مشکلات نیست و در نهایت سخت و خسته کننده است.

۲۸۳- ﴿وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَّقْبُوضَةٌ، فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي اؤْتُمِنَ أَمَانَتَهُ، وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ، وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ، وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آثِمٌ قَلْبُهُ، وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾.

استخاره‌ی این آیه خوب است ولی سنگین است و مشکلاتی دارد. در این آیه فقط یک مورد ملکوتی دارد یعنی غیر احکام است و آن: ﴿وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ، وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ﴾ است که جایگاه گناه کتمان و خیانت که سبب فساد انسان می‌شود را خاطر نشان می‌شود که گناه قلب است و قلب ریشه در باطن آدمی دارد که شناسی او را ویروسی می‌سازد: ﴿وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آثِمٌ قَلْبُهُ﴾ که بسیار سنگین است. استفاده از صیغه‌ی فاعل در ﴿آثِمٌ﴾ مداومت گناه کار به این عمل را می‌رساند و گناه وی عملی مقطعی نیست. در قرآن کریم از این مورد که گناه به قلب نسبت داده شود اندک است. با این توضیح به دست می‌آید که کار مورد نظر خوب است ولی سنگین و سخت است و به احتیاط و دقت و توجه نیاز دارد.

۲۸۴- ﴿لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، وَإِنْ تُبَدُّوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوُهَا يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ، فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ، وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ، وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

خیلی خوب است؛ خواه آشکار باشد یا پنهان: ﴿فِيغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ﴾ و لازم نیست خواهان کار خود را پنهان کند یا از کسی بترسد و پایان آن نیز: ﴿وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ است که بسیار عالی است.

۲۸۵- ﴿أَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ، وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ، لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ، وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا، وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾.

با توجه به: ﴿أَمِنَ﴾ و ﴿سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا﴾ خیلی خوب است و تمامی این کار خیر و برکت است.

۲۸۶- ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا، لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ، رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا، رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا، رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ، وَاعْفُ عَنَّا، وَاعْفِرْ لَنَا، وَارْحَمْنَا، أَنْتَ مَوْلَانَا، فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾.

خوب است ولی خیلی سنگین و بزرگ و با مخاطره است و قدرت تحمل بالایی را می‌طلبد. این کار زمان‌بر و دیررس است، اما با توجه به پایان آیه، فرجام خوبی دارد.

سوره آل عمران

۱- ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الم﴾.

چگونگی ورود به هر سوره از قرآن کریم و روش به دست آوردن استخاره‌ی آیاتی که دارای حروف مقطع است در بیان استخاره‌ی آیه‌ی نخست سوره‌ی بقره گذشت. با توجه به آن مطالب و بالحاظ آیه‌ی پایانی این سوره که آیه‌ی شریفه‌ی زیر است: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ، لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ باید گفت: کار مورد نظر خوب است اما انجام کار مشکلاتی را به همراه دارد؛ چرا که لعل در عبارت: ﴿لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ و نیز واژه‌های: ﴿اصْبِرُوا﴾ و ﴿صَابِرُوا﴾ و ﴿رَابِطُوا﴾ از سنگینی کار و این که معلوم نیست کار به نتیجه‌ای برسد حکایت می‌کند.

۲- ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾.

کار مورد نظر سنگین و پیچیده است و لازم است از کجی، کاستی و ناراستی پرهیز داشت که در این صورت، کار مورد نظر بسیار شیرین، گوارا و خوب است و از این رو در استخاره‌ی این آیه باید به خصوصیات و صفات خواهان توجه داشت و خوب یا بد بودن آن را با این لحاظ تعیین نمود.

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾: هر آیه‌ای که در آن از «لا» و «الا» استفاده شود، سنگین است و چنانچه «لا» به تنهایی باشد به ترک آن رهنمون می‌دهد. اسمای

الهی نیز بر سبک یا سنگین بودن کار دلالت دارد و کیفیت و چگونگی آن را می‌رساند. در این آیه، اسمای: «اللَّهُ»، «هُوَ»، «الْحَيُّ» و «الْقَيُّومُ» به کار رفته که خیلی سنگین است.

۳- «نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ، مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ، وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ».

کار خوبی است اما سنگین است و باید از کثرتی و کاستی دوری جست. موضوع این آیات کارهایی معنوی است که صفای نفس‌رامی طلبد. «بِالْحَقِّ»: کار باید قانونمند باشد.

«مُصَدِّقًا»: خالی از هرگونه ناراستی و زرنگی شیطانی باشد.

«بَيْنَ يَدَيْهِ»: نتیجه‌ی آن قطعی و قابل دسترس است.

۴- «مِنْ قَبْلُ هُدًى لِلنَّاسِ، وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ، إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ، وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ».

موضوع این آیه نیز کارهای معنوی است و در صورتی که خواهان نیت و انگیزه‌ی خیری داشته باشد و در طول روند کار از زرنگی و شیطنت بپرهیزد، انجام آن کار برای وی خیر است و گرنه نه، از این رو ذیل آیه در واقع صدر آن را بیان می‌دارد و با آن تنافی ندارد.

۵- «إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ».

خوب است اما نباید کار را به صورت پنهانی و مخفیانه انجام داد. کار مورد نظر از امور ظاهری، علنی، اجتماعی، مشارکتی، عمومی و تعاونی است که پنهانی را بر نمی‌تابد و چنانچه در انجام آن هرگونه مخفی‌کاری و گذاشتن رمز و قفل صورت بگیرد به آن آسیب می‌رساند.

۶- «هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ».

خوب است؛ هرچند ترکیب «لا» و «الا» می‌رساند این کار سنگین

است اما ﴿كَيْفَ يَشَاءُ﴾: از امور دنیایی است که مدد و عنایت خداوند با آن است و موفقیت‌آمیز می‌باشد.

۷- ﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ، مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ، هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ، وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ، فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ، وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ، وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ، كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا، وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ﴾.

کار مورد نظر بسیار سنگین، پیچیده، اساسی و ریشه‌ای و دارای خطرات و فتنه‌هایی است که موفقیت آن را محدود می‌سازد؛ اگرچه بسیار خوب است.

۸- ﴿رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً، إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ﴾.

خوب اما بسیار سنگین است و با توجه به: ﴿لَا تُزِغْ﴾ پرتگاه و خطر دارد. البته «لا»ی آن با توجه به این که ﴿رَبَّنَا﴾ دارد و دعایی است و متعلق آن ﴿إِذْ هَدَيْتَنَا﴾ ست، انجام آن خوب است.

۹- ﴿رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ، إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ﴾
کاری اجتماعی، سنگین و شلوغ است و در صورتی که خواهان دارای اخلاقی خوش است و توانمند و واسع باشد خوب است و برای کسی که محدود و عصبی است و اذیت می‌شود و توان کار طولانی اجتماعی را ندارد بد است.

تلاوت نه آیه‌ی یاد شده را باید قدر دانست و بر آن مداومت داشت تا بر انسان تأثیر گذارد. در این آیات از مبدء تا معاد سخن گفته شده است.

۱۰- ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئاً، وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ﴾.

کار مورد نظر بسیار بد و خطرناک است و بدی آن مطلق است و نه

مشروط و مقید یا محدود و ﴿مِنَ اللَّهِ﴾ بر اطلاق آن می‌افزاید و هیچ امید بهبودی در آن نیست و ترک آن لازم است و برای ترک آن درست نیست که استخاره‌ی دیگر گرفته شود.

۱۱- ﴿كَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ، وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا، فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ، وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾.

خوب نیست هر چند اطلاق آیه‌ی پیشین را ندارد و به ﴿كَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ﴾ مقید است، اما باطلی است که نتیجه نمی‌دهد و فرجامی جز شکست ندارد؛ به دلیل: ﴿فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ﴾ و نیز ﴿وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾.

۱۲- ﴿قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَتُغْلَبُونَ وَتُحْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ﴾

خیلی بد است و باید آن را ترک کرد.

با سه آیه‌ی بالا می‌توان هواها و هوس‌ها را کنترل کرد و خود را نرم و رام ساخت؛ هر چند مداومت بر آن خالی از عوارض نیست و مشکلاتی را پدید می‌آورد، اما این آسیب‌ها همانند لزوم تیغ در جراحی می‌ماند و گریزی از آن نیست. از این رو تجویز عارفی انسان‌شناس را می‌طلبد.

۱۳- ﴿قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِتْنَةِ الْتَقَاتِ، فِتْنَةٌ تَقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَأُخْرَىٰ كَافِرَةٌ، يَرَوْنَهُمْ مِثْلِهِمْ رَأْيَ الْعَيْنِ، وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصَرِهِ مَن يَشَاءُ، إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ﴾.

اصل این کار خوب است اما باید در بیان استخاره‌ی آن به صلاحیت خواهان توجه داشت و در صورتی که وی انگیزه‌ای الهی دارد و از زرنگی و شیطنت دوری می‌کند، انجام آن را به وی توصیه نمود. این شرط از فراز: ﴿فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾ استفاده می‌شود که به معنای روند سالم و طبیعی کار است. برای نمونه، چنان‌چه بخواهد کاسبی و تجارت نماید، اما خلق بدی دارد یا انسان بی‌تربیتی است یا گران‌فروش است، در کاسبی خود ضرر و زیان می‌کند و برای آن سبیل و طریقی ندارد.

﴿يَرَوْنَهُمْ مِثْلَيْهِمْ رَأْيَ الْعَيْنِ﴾: کار جالب و شگفتی آور و تازه‌ای است.
﴿وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصْرِهِ مَنْ يَشَاءُ﴾: خواهان از ناحیه‌ی خداوند کمک و مدد می‌شود.

﴿لَعِبْرَةٌ لِّأُولِي الْأَبْصَارِ﴾: کار وی بلند و ماندگار است، نه کوتاه و موقت.
۱۴ - ﴿زَيْنٌ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ، ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا، وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَآبِ﴾.

خیلی خوب است و کار خیری اجتماعی، همگانی و از مظاهر دنیاست که ظاهر آن نیکوست، اما خطرهایی نیز دارد، نتیجه‌بخش است و نتیجه‌ای دنیوی را در پی می‌آورد و برای کارهای معمولی است. ﴿وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَآبِ﴾: ظاهر این کار از باطن آن بهتر است و باطن چندان پری ندارد.

۱۵ - ﴿قُلْ أَوْبِنْتُكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ ذَلِكُمْ، لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، خَالِدِينَ فِيهَا، وَأَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ، وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ، وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ﴾.

خیلی خوب و از کارهای دنیوی است که ظاهر آن عالی است. سالم و ماندگار است و اضطرابی ندارد و با آرامش انجام می‌شود.

﴿أَوْبِنْتُكُمْ﴾: بر کار خیری آگاهی پیدا می‌نماید و این کار نو و تازه است.
﴿جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾: ممکن است کار مورد نظر کشاورزی و باغداری یا امری مربوط به کشت و کار باشد و از این آیه کار صنعتی استفاده نمی‌شود بلکه موضوع آن کارهای طبیعی اعم از: کشاورزی، باغداری و جنگل‌بانی است.

﴿وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ﴾: می‌شود این کار ازدواج باشد که از شئون بندگان است.

۱۶- ﴿الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنا آمَنَّا، فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾.

خیلی خوب است؛ به ویژه باطن آن بسیار نیکوست، اما خطراتی دارد که برای دفع آن باید صدقه یا نذر داد.

﴿ذُنُوبَنَا﴾: گناه، گرفتاری و مشکلات است.

﴿وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾: دفع گرفتاری‌هاست که نیازمند دادن خیرات؛

مانند: نذری یا صدقه است.

۱۷- ﴿الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَانِتِينَ وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ﴾.

کار مورد نظر باطن خوبی دارد و پنج گروه یاد شده همواره به امور معنوی و باطنی و کارهای الهی؛ مانند: علم، عبادت و زیارت مشاهد مشرفه، رهنمون می‌دهند.

ذکر این پنج گروه بر تنوع کار دلالت دارد. ظاهر آن سنگین است و صبوری، پاکی، فروتنی، گذشت، توجه و دقت را می‌طلبد.

﴿الْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ﴾: از «سحر» لزوم دقت و تفکر و مطالعه در کار و داشتن برنامه و نقشه را یادآور می‌شود. «لیل» نیز همین‌طور است با این تفاوت که توجه در آن نیست و این سحر است که توجه می‌آورد.

۱۸- ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ، قَائِمًا بِالْقِسْطِ، لَا إِلَهَ

إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾.

﴿شَهِدَ اللَّهُ﴾: این کار ضمانت شده، قطعی و الهی است و در خوبی آن سخنی نیست. خداوند، توحید، فرشتگان، دانش، عزت و عدالت در این آیه هست که بر خوبی بسیار کار دلالت دارد.

﴿هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾: ترک این کار خیلی بد است؛ زیرا بعد از عزت و

حکمت، چیزی جز ذلت نیست.

۱۹- ﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ، وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ

مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ، بَغْيًا بَيْنَهُمْ، وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾.

صدر آیه خوب و ذیل آن خطرناک است و مشکلاتی ظاهری را به

همراه دارد و سبب اختلاف می‌شود و ممکن است به پیروزی نرسد، ولی باطن و هدف و اصل حرکت آن نیک و خوب است؛ هرچند در طریق و مسیر آن با مشکلات گوناگونی رو به‌رو می‌شود.

۲۰- ﴿فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسَلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ، وَمَنِ اتَّبَعَنِ، وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ أَسَلَمْتُمْ؟ فَإِنْ أَسَلَمُوا فَقَدْ اهْتَدَوْا، وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ، وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ﴾.

این کار در صورتی که خواهان فردی زرنگ و زیرک به معنای مثبت آن باشد خوب است. موضوع این آیه توحید شخصی است و از این رو سنگین است و دقت و اهتمام را لازم دارد. باطن آن همانند ظاهر آن خیلی خوب است، ولی ظاهر آن به سبب اختلافی که در آیه آمده است و نیز به سبب یادکرد از «اهل کتاب» مشکلات بسیاری دارد. باید توجه داشت در هر موردی که از «کتاب» یا «اهل کتاب» سخن به میان می‌آید، در آن اختلاف پیش می‌آید.

﴿وَإِنْ تَوَلَّوْا﴾: ممکن است این کار نتیجه‌بخش نباشد و به شکست بینجامد. باید توجه داشت خوب و خیر بودن کار با شکست آن تنافی ندارد. برای نمونه، ممکن است کسی استخاره نماید به سفر رود و خوب آید، اما در سفر تصادف کند و بمیرد، اما این شکست برای او خیر باشد؛ به این معنا که ممکن است در صورت زنده ماندن قاتل بی‌گناهی شود و آخرت خود را تباه کند.

﴿وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ﴾: مراد از عباد کارهای طبیعی است.

۲۱- ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾.

خیلی بد است.

۲۲ - ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ﴾.

بد است و شکست آن قطعی است و نتیجه‌ای ندارد. ترک آن لازم است.

﴿أُولَئِكَ﴾: تفاوتی ندارد که آن کار بزرگ باشد یا کوچک و نزدیک باشد یا دور.

﴿حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ﴾: شکست آن قطعی است.

﴿وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ﴾: نتیجه‌ای ندارد و کسی نمی‌تواند مانع زیان و ضرر آن باشد.

۲۳ - ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ، يُدْعُونَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ، لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ، ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمْ وَهُمْ مُعْرِضُونَ﴾.

﴿أَلَمْ تَرَ﴾: خوب یا بدی این کار روشن است و با کمی توجه به دست می‌آید. هم‌چنین این کار سنگین است.

چنانچه خواهان فردی قوی و بانفوذ است، انجام این کار خوب است و در صورتی که ضعیف است خوب نیست. نهایت آن خطرناک است و با گرفتاری، مشکلات، جدایی و به هم‌ریزی همراه است و نتیجه‌ای ندارد و از این رو تنها افراد قوی و پرتوان از عهده‌ی انجام آن بر می‌آیند.

۲۴ - ﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ، وَغَرَّهُمْ فِي دِينِهِمْ، مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ﴾.

به صورت مطلق بد است. ﴿النَّارُ﴾، ﴿وَعَرَّهْمُ فِي دِينِهِمْ﴾ و ﴿يَفْتَرُونَ﴾ بر بدی آن دلالت دارد. غفلت و ناآگاهی در آن است. به اعتبار ادعایی که دارند و نیز: ﴿وَعَرَّهْمُ فِي دِينِهِمْ﴾ قانونمند است و ﴿ذَلِكَ﴾ نیز به وجود حکمی کلی اشاره دارد.

۲۵ - ﴿فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ، وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ، وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾.

﴿فَكَيْفَ إِذَا﴾: سختی کار آشکار است و در این زمینه همانند «الم تر» است. بر این اساس باید با دقت و حسابرسی و ملاحظه آن را انجام داد. ﴿وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ﴾: این کار خیر قهری ندارد و بهره‌دهی آن به میزان تلاش و دقت خواهان بستگی دارد. در انجام استخاره باید دقت داشت که آیا این کار خیری قهری دارد یا کسبی، تا در صورت موفقیت‌آمیز نبودن آن به خیر قهری آن برسد. برای نمونه، اتومبیلی می‌خرد تا با آن کار کند، اما در کار با آن موفق نمی‌شود ولی ترقی قیمت آن، بهره‌ای است قهری که به وی می‌رسد.

۲۶ - ﴿قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ، تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ، وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ، وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ، وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ، بِيَدِكَ الْخَيْرُ، إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

بسیار خوب است و در آن دولت، عزت، نیکویی باطن و ظاهر به صورت مطلق و دایمی وجود دارد.

این آیه را می‌توان در سجده یا قنوت به صورت عادی خواند و از آثار آن بهره برد و استفاده از آن نیاز به تجویز خاص ندارد.

۲۷ - ﴿تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ، وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ، وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ، وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ، وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾.

خیلی خوب است. ولوج، حرکت، سیر و تغییر حالت در آن دیده می‌شود. باید دقت داشت که ﴿تُولِجُ اللَّيْلَ﴾ با ﴿تُولِجُ النَّهَارَ﴾ آمده است که در این صورت ورود به شب به تنهایی نیست تا گفته شود کار به بن‌بست می‌رسد و قفل می‌کند؛ همان‌گونه که ﴿تُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ﴾ با ﴿تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ﴾ همراه است و از این رو خیلی خوب است.

﴿وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾: رزق و پویایی در آن است و چون به ﴿مَنْ تَشَاءُ﴾ مقید است زحمت و رنجی ندارد.

بخش دوم: طبق قواعد اصطلاحات و رموز تجارت برآیات سوردهی آل عمران

۲۸- ﴿لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ، وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً، وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ، وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ﴾.

﴿لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ﴾: انجام این کار برای مؤمنان و صالحان خوب نیست؛ هرچند ممکن است برای فاسقان خوب باشد.
﴿فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ﴾: باید کار مورد نظر را ترک کرد که نتیجه‌ای ندارد.

﴿وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ﴾: خطرناک است و در آن تهدید وجود دارد.
﴿وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ﴾: اگر با تهدید یا آیات عذاب همراه شود، تهدید به نابودی و مرگ دارد و باید ترک شود.

۲۹- ﴿قُلْ إِنْ تَحْفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمُهُ اللَّهُ، وَيَعْلَمَ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

خوب است ولی پیچیدگی دارد، و شروع آن سنگین است اما پایان خوش و خیری دارد.
﴿يَعْلَمُهُ اللَّهُ﴾: خیلی سنگین است و پنهان کاری و احتیاط را بر نمی‌تابد و چنین کارهایی نتیجه‌ای ندارد.

۳۰- ﴿يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا، وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ، تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا، وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ، وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ﴾.
﴿مَا عَمِلَتْ﴾: کار سخت و پر مشقت و زحمت است و نیازمند رنج و تلاش است، از این رو سنگین است و ترک آن با توجه به: ﴿وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ﴾ بهتر است اما انجام آن با لحاظ: ﴿وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ﴾ اشکال ندارد.

۳۱- ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ، وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ، وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

خوبی آن به دلیل وجود «ذنوب» مشروط و مقید است.

﴿قُلْ﴾: صیغه‌ی امر است و به حرکت برای انجام کار مورد نظر توصیه دارد و در هر آیه‌ای که آمده باشد بر خوبی و حسن کار دلالت دارد؛ اگرچه در برخی موارد، قرینه بر خلاف آن وجود دارد.

﴿تُحِبُّونَ اللَّهَ﴾: حب شدید می‌تواند از ازدواج یا اقدامی شادمانه که با میل و خواسته‌ی خواهان هماهنگ است خبر دهد. موضوع حب همواره کاری است که گشایش و وسعت و آزادی عمل در آن است، مانند حرفه‌ی معلمی و دبیری و نه مقامی مانند قضاوت که شغلی قبضی دانسته می‌شود.

﴿وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾: این دو اسم مبارک از پیشامد خیرات قهری حکایت دارد.

۳۲- ﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ، فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ﴾.
 خوب است و ترک آن به اعتبار: ﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ﴾ بد است و نمی‌شود برای ترک آن استخاره کرد.

۳۳- ﴿إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾.
 کاری معنوی و خوب است که گزینش آن به لحاظ: ﴿إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ﴾ ویژگی دارد و برگزیدن مخصوص است و دوام و استمرار آن را نیز می‌رساند.

۳۴- ﴿ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ، وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾.
 خوب است.

﴿ذُرِّيَّةً﴾: استمرار و دوام کار را می‌رساند. «اصطفی» در آیه‌ی پیشین نیز همین نکته را خاطر نشان می‌شود.

۳۵- ﴿إِذْ قَالَتِ امْرَأَةُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا، فَتَقَبَّلْ مِنِّي، إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾.
 خیلی خوب است.

﴿مُحَرَّرًا﴾: در هر آیه‌ای که یکی از مشتقات «حرّ» آید، همانند طلاق بر نیکویی کار دلالت دارد.

﴿نَذَرْتُ﴾: کار مورد نظر امری معنوی است.

۳۶- ﴿فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ انِّي وَضَعْتُهَا اُنْثَىٰ، وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ، وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْاُنْثَىٰ، وَاِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ، وَاِنِّي اَعِيذُهَا بِكَ، وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾.

بسیار خوب است و همه‌ی آن خیر است.

﴿فَلَمَّا وَضَعَتْهَا﴾: زحمت دارد و تلاش خواهان را می‌طلبد.

﴿رَبِّ﴾ و ﴿وَاللّٰهُ﴾: ارتباط با پروردگار بر حسن کار دلالت دارد و باطن

کار بسیار خوب است. باطن این کار از ظاهر آن بسیار بهتر است

﴿سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ﴾: هرگونه نام‌گذاری انحصار کار را می‌رساند.

﴿اَعِيذُهَا بِكَ﴾: استعاذه هم از انحصار کار حکایت دارد و هم از

سنگینی آن.

۳۷- ﴿فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ، وَاَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا، وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا، كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا، قَالَ يَا مَرْيَمُ اَنْتِ لِكِ هَذَا؟ قَالَتْ: هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ، اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾.

خوب است و هیچ‌گونه سختی ندارد؛ چرکه پذیرش الهی و کفالت زکریا و رزق پروردگار را به صورت بی‌شمار دارد و فراوانی نعمت را می‌رساند.

﴿وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا﴾: کار مورد نظر ظاهری باشکوه و دنیایی دارد و

گوارا و شیرین است. «حسن» و «نبات» هر دو خیرات و برکات است.

۳۸- ﴿هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ، قَالَ رَبِّ، هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً، اِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ﴾.

﴿هُنَالِكَ﴾: بر وجود قاعده و قانون در کار دلالت دارد و هر کس

قاعده‌ی آن را مراعات کند، از خیر آن بهره می‌برد.

﴿إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ﴾: کار خواهان بسیار خوب است بدون آن که سنگینی داشته باشد. «سمیع» می‌رساند که کارگوار است؛ به‌ویژه در این آیه که «طیب» نیز هست.

۳۹- ﴿فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ: أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيحْيَى، مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِنَ اللَّهِ، وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ﴾.

بسیار عالی است؛ زیرا ندای فرشتگان و قیام برای نماز و یادکردن از محراب و نیز بشارت الهی، سید، رسول، یحیی و تصدیق کلمه از خیرات بسیار حکایت دارد. خیر آن مطلق است و قید محدود کننده‌ای ندارد و قیده‌های آن؛ مانند: ﴿فِي الْمِحْرَابِ﴾ و ﴿مِنَ اللَّهِ﴾ نیز خیر و خوبی است. این کار ملکوت و باطن دارد و می‌توان آن را بدون تأمل و ملاحظه‌ای انجام داد.

۴۰- ﴿قَالَ: رَبِّ، أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِي الْكِبَرُ وَامْرَأَتِي عَاقِرٌ؟ قَالَ: كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ﴾.

خیلی خوب است. ﴿كَذَلِكَ اللَّهُ﴾: قاعده و قانون است و خیرات آن فراوان است.

﴿وَقَدْ بَلَغَنِي الْكِبَرُ وَامْرَأَتِي عَاقِرٌ﴾: کار مورد نظر غیر عادی است ولی خیلی خوب است.

۴۱- ﴿قَالَ: رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً، قَالَ: آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْزًا، وَاذْكُرْ رَبَّكَ كَثِيرًا، وَسِيْحَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ﴾.

بسیار خوب است. این کار امری غیر عادی است که رمز و کد دارد و نمی‌توان به تنهایی آن را انجام داد و به مربی و مشاوره نیاز دارد و چون کار سنگین و پیچیده است باید کار مرحله به مرحله پی گرفته شود: ﴿بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ﴾ و همواره آن را لحاظ نمود.

۴۲ - ﴿وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ﴾.

بسیار خوب است و مشکلی نیز ندارد و به اعتبار: ﴿إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ﴾ موفقیت آمیز و نتیجه بخش است.

این آیه برای ازدواج، مسافرت، خرید ملک و مستغلات خیلی خوب است.

۴۳ - ﴿يَا مَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ، وَاسْجُدِي، وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾.

خیلی خوب ولی پر زحمت است. با توجه به این که از قنوت به سجده و سپس به رکوع می رود مخالف قواعد است و نوعی براندازی و به هم ریزی در آن است.

﴿وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾: در انجام این کار باید از افراط و تفریط دور شد و به صورت معمول گام برداشت و در عملی کردن آن طمأنینه داشت.

۴۴ - ﴿ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ، نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ، إِذْ يُلقُونَ أَقْلَامَهُمْ، أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ، وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ﴾.

کاری است که همانند قمار برد و باخت دارد و باید دید خواهان چگونه شخصیتی دارد و تنها صاحب استخاره است که می تواند خوبی یا بدی این کار را برای خواهان تشخیص دهد؛ چرا که می فرماید: ﴿ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ﴾؛ به این معنا که کار به هیچ وجه نشان نمی دهد که چه عاقبت و نتیجه ای دارد. برای نمونه، ممکن است خرد آدمی خرید خانه ای را مناسب بداند، اما چاه آن در آینده ریزش کند و یکی از ساکنان آن جان خود را از دست دهد، این گونه است که می گوییم برد و باخت دارد و تنها صاحب استخاره است که چگونگی کار و فرجام آن را می بیند. اگر صاحب استخاره آن را برای خواهان خوب بداند، خوبی آن فراوان است و همه کار آن الهی است. عالم به استخاره به دستور گفته شده در جلد

نخست باید عمل نماید و احتیاط را در بیان استخاره‌ی چنین آیاتی از نظر دور ندارد.

۴۵- ﴿إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ، اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ، وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ﴾.

﴿مِنَ الْمُقَرَّبِينَ﴾: بسیار خوب و عالی است و هیچ مشکلی در انجام آن رخ نمی‌دهد. کلمه، وجیه، دنیا و آخرت و هر چیزی که انسان دوست دارد در آن هست و هم‌هی آن نتیجه هست و تلاش و زحمتی را بر نمی‌تابد و باید بدون تأمل آن را پی گرفت.

۴۶- ﴿وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا، وَمِنَ الصَّالِحِينَ﴾

باطن آن امور معنوی است؛ از این رو ظاهری ندارد؛ چرا که می‌فرماید: ﴿وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ﴾ و در ظاهر، هیچ کودکی در گهواره سخن نمی‌گوید.

۴۷- ﴿قَالَتْ رَبِّ، أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ، قَالَ: كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ، إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾

خوب است اما خالی از مشکلات نیست.

﴿أَنَّى﴾: همواره بر سنگینی کار و پیچ و گره داشتن و سخت بودن آن

دلالت دارد.

۴۸- ﴿وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ﴾.

بسیار عالی است.

۴۹- ﴿وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ، أَنِّي أَخْلَقُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ، فَأَنْفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ، وَأُبْرِئُ الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ، وَأُحْيِي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ، وَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا لَأْتَكُلُونَ وَمَ أَلْتَخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ، إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.

بسیار خوب است و نتیجه‌ی فراوانی دارد. با توجه به معجزات یاد

شده، در این کار هم تکنیک و هم تاکتیک وجود دارد.

﴿رَسُولًا﴾: رسالت، وصول و موفقیت است.

﴿أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ﴾: این گونه معرفی بیان می‌دارد که کار دارای ملاک و میزان است.

﴿أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ﴾: خواهان در این کار آرمان و هدف دارد.

﴿فِي ذَلِكَ لآيَةٌ لَكُمْ﴾: هر کاری که مورد نظر است می‌توان آن را انجام داد.

۵۰- ﴿وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْ مِنَ التَّوْرَةِ وَلَا حِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ، وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ، فَاتَّقُوا اللَّهَ، وَأَطِيعُوا﴾.

این کار دارای گذشته و پیشینه است و کار بدوی به شمار نمی‌رود و فرد دیگری بخش نخستین کار را انجام داده و خواهان کار وی را ادامه می‌دهد، خیلی خوب است.

﴿وَلَا حِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ﴾: برای خواهان موفقیتی از این کار به دست می‌آید که برای پیشینیان حاصل نشده است.

﴿وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ﴾: به صورت کلی در هر موردی که از «آیه» سخن گفته می‌شود، آن کار انجام شدنی و خوب است.

﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ، وَأَطِيعُوا﴾: باید جانب احتیاط را ملاحظه کرد.

۵۱- ﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ، فَاعْبُدُوهُ، هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ﴾.

خیلی عالی است و مشکلی در روند اجرایی شدن کار پیش نمی‌آید. ﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ﴾: این کار راهنما، زمینه و برنامه دارد و از کارهای اصولی است که مخاطره‌ای در آن نیست و فقط باید انجام شود.

﴿هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ﴾: کار آسان و راحتی است.

۵۲- ﴿فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ: مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ؟ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ: نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ، آمَنَّا بِاللَّهِ، وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾.

﴿فَلَمَّا أَحَسَّ﴾: این کار سنگین و پر خطر است و نباید فریب ظاهر آن را خورد و ممکن است انجام آن به شکست بینجامد.

﴿نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ﴾: این کار نتیجه بخش است و خیر و موفقیت در آن است و پایان خوشی دارد؛ هر چند زحمت و سختی دارد.

این صاحب استخاره است که فراز مربوط به خواهان را تشخیص می دهد و با توجه به آن به وی پاسخ می گوید و عالم به استخاره باید دوباره استخاره کند تا یکی از صدر یا ذیل بر دل وی قرار گیرد.

۵۳- ﴿رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ، وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ، فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ﴾.

﴿فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ﴾: باید در انجام کار سرعت گرفت و آن را به تأخیر نینداخت. «فاکتبنا»؛ یعنی ما را نیز بنویس و به این معناست که هرگونه دیرکرد سبب از دست رفتن کار می شود.

کار مورد نظر جمعی است و موردی فردی در این آیه دیده نمی شود. باید بر اساس ملاک و میزان و قانون آن پیش رفت. نتیجه ی آن نیز خیلی خوب است.

۵۴- ﴿وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ، وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ﴾.

خوب نیست. در هر موردی که از مکر خداوند متعال خبر داده شود؛ هر چند ممکن است ظاهر کار خوب باشد اما نتیجه و فرجامی جز ایجاد بحران و سلب آرامش ندارد و خواهان از آن کار؛ اگرچه خیر باشد، هیچ بهره ای ندارد، از این رو باید آن را به کلی ترک کرد.

۵۵- ﴿إِذْ قَالَ اللَّهُ: يَا عِيسَى، إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ، وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا، وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ، فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾.

این استخاره برای مسافرت، هجرت و هر چیزی که در آن جابه جایی و نقل مکان باشد، خیلی خوب است، اما بالحاظ: ﴿فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ﴾ که در آن حکم است، در مورد پیوند خویشاوندی و ازدواج خوب نیست. در هر موردی که حکم باشد نباید خطر سقوط و شکست را نادیده گرفت.

۵۶- ﴿فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَذُّهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ﴾.

حکم پیشین را اعلان می‌کند و باید توجه داشت که به آنان در دنیا وعده‌ی عذاب می‌دهد، براین اساس، حکم باید در ناسوت انجام گیرد. استخاره‌ی آن خیلی بد است.

۵۷- ﴿وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ، وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾.

اجر مربوط به کارهای دنیوی و غیر الهی است و ثواب به کار ایمانی تعلق دارد. اجر مزد است و برای کارهای محدود و کوتاه دنیوی است. ﴿فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ﴾: چیزی از تلاش و زحمت و هزینه و سرمایه‌گذاری او از بین نمی‌رود و کاستی نمی‌پذیرد و همه‌ی هزینه‌ها باز می‌گردد.

۵۸- ﴿ذَلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ﴾.

خیلی خوب و عالی است. مراد از ﴿الْآيَاتِ﴾ همین قرآنی است که در نزد ماست و ﴿وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ﴾ معارفی است که در دست پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قرار دارد، از این رو باید کار مورد نظر را با کارشناسی پیش برد و به تناسب کار، وکیل یا مهندس ناظر یا مشاور داشت.

۵۹- ﴿إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ، خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ، ثُمَّ قَالَ لَهُ: كُنْ فَيَكُونُ﴾.

خیلی خوب است و کار دارای قاعده و قانون است؛ چنان‌که از آن به عنوان مثل یاد می‌کند.

﴿كُنْ فَيَكُونُ﴾: کار مورد نظر انجام شدنی است و با توجه به سرعتی که در شکل بخشیدن و آفرینش وجود دارد، در همه‌ی موارد کاربرد آن باید به انجام کار سرعت بخشید و تأخیر را روا نداشت و در ضمن، نمی‌توان آن را ترک کرد و برای ترک آن نباید استخاره نمود.

۶۰- ﴿الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ، فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ﴾.

خیلی خوب است اما به اعتبار: ﴿فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ﴾ سنگین است. ممکن است کار مورد نظر در ظاهر خطرآفرین باشد ولی لازم است؛ چرا که معنویت این کار بالاست و برای نمونه، ممکن است شهادت را نصیب خواهان سازد.

۶۱- ﴿فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ، وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ، وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ، ثُمَّ نَبْتَهِلْ، فَنَجْعَلْ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ﴾.

آیهی شریفه آیهی مباحله است، از این رو کار خواهان خیلی سنگین است و در آن درگیری و جدال وجود دارد و کار هر چند صورت و ظاهر نیکویی داشته باشد باید ترک گردد.

﴿فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ﴾: در هر موردی که مادهی «حج» و مشتقات آن وجود دارد در آن جدال و درگیری پیش می‌آید و ممکن است حق الناس یا حق یتیم و مظلوم دیگر بر عهدهی وی آید.

۶۲- ﴿إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ، وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ، وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾.

خوب است.

﴿الْقَصَصُ﴾: کار ریشه در گذشته دارد و امری بدوی و تازه تأسیس نیست. هم‌چنین دارای قاعده و نظام است، از این رو انجام شدنی است و چگونگی آن و آغاز و انجام آن مشخص و قابل پیش‌بینی است و بر این اساس، خوب است.

۶۳- ﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ﴾.

خوب است و باید انجام شود و ترک آن بد است و برای ترک نیز نمی‌توان استخاره گرفت.

﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا﴾: به این معناست که این کار تنها یک راه برای انجام دارد و نمی‌توان گزینه‌ای در برابر و مقابل آن داشت، از این رو ترک آن بد است و برای ترک آن نمی‌شود استخاره‌ای دیگر کرد. «ولی» بر وجود خطر و آسیب در کار دلالت دارد.

﴿فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ﴾: اگر این کار انجام نشود، فساد، ضرر و زیان دامن خواهان را خواهد گرفت.

۶۴- ﴿قُلْ: يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ، أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ، وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا، وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ، فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾.

﴿قُلْ﴾: تحریک و تحریض برای انجام کار است و نیز سنگین بودن آن را می‌رساند.

﴿أَهْلَ الْكِتَابِ﴾: درگیری و نزاع در آن است.

﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا﴾: اگر کار مورد نظر انجام نشود، نتیجه‌ای بهره‌ی خواهان نمی‌شود و وی زیان و آسیب می‌بیند.

۶۵- ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، لِمَ تُحَاجُّونَ فِي إِبْرَاهِيمَ، وَمَا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ، أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾.

خوب نیست و درگیری دارد و بدی آن آشکار است و عقل آن را در می‌یابد.

۶۶- ﴿هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ، فَلِمَ تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ، وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾.

خوب نیست و درگیری، مکافات و گرفتاری دارد.

۶۷- ﴿مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا، وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا، وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾.

خوب نیست.

۶۸- ﴿إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ، وَهَذَا النَّبِيُّ، وَالَّذِينَ آمَنُوا، وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ﴾.

﴿إِنَّ﴾ تأکید بر انجام کار است.

﴿بِإِبْرَاهِيمَ﴾: وجود «باء» بر حرکت دلالت دارد و نوعی تحریک بر عملی کردن کار است.

﴿وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ﴾: دادن ضمانت به خواهان است.

این کار در صورتی برای خواهان خوب است که کارهای وی غیر اخلاقی و همراه با زرنگی شیطانی نباشد، وگرنه از آن آزار می‌بیند. خوبی این آیه مطلق است و نباید زمینه‌های غیر معنوی در آن راه یابد.

۶۹- ﴿وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ، وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ، وَمَا يَشْعُرُونَ﴾.

در آن اختلاف، درگیری و نگرانی است، از این روسخت و سنگین است، اما با لحاظ: ﴿وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ﴾ خوب است و باید با احتیاط و با سند کار کرد و نه دوستانه و با اعتماد بر حسن ظاهر افراد مقابل.

۷۰- ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ﴾.

مشکلات و درگیری دارد و با توجه به: ﴿وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ﴾ ایجاد اختلاف و بحران در کار به صورت عمدی انجام می‌گیرد و بر این اساس، بد است.

۷۱- ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾.

خیلی بد است. در آن اختلاف و درگیری است که به صورت عمدی ایجاد می‌شود. حيله، حقه و نیرنگ در آن است.

۷۲- ﴿وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ: آمِنُوا بِالَّذِي أُنزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجَهَ النَّهَارِ وَاكْفُرُوا آخِرَهُ، لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾.

﴿طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ﴾: اختلاف و درگیری دارد، اما مشکلات آن کم تر از تعبیر: ﴿أَهْلُ الْكِتَابِ﴾ به صورت مطلق و بدون قید است. از ریزش گروهی خبر می دهد.

این کار سنگین، پیچیده و همراه با حقه و نیرنگ است.

۷۳- ﴿وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ، قُلْ: إِنَّ الْهُدَىٰ هُدَىٰ اللَّهِ، أَنْ يُؤْتَىٰ أَحَدٌ مِثْلَ مَا أُوتِيتُمْ أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ، قُلْ: إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ، يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ، وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾.

﴿يُحَاجُّوكُمْ﴾: در این کار اختلاف پیش می آید.

این آیه دو استخاره دارد که اولی بد و دومی خوب است. آیهی دوم از: ﴿قُلْ: إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ﴾ شروع می شود.

این صاحب استخاره است که آیهی مربوط به خواهان را تشخیص می دهد. برای تقریب ذهن می توان گفت دو زن در بازار به زمین می خورند و یکی گردن بند خود را گم می کند و دیگری آن را می یابد، باید دید خواهان در انجام کار خود از کدام یک می باشد.

﴿وَلَا تُؤْمِنُوا﴾: کار مورد نظر سنگین، مشکل و پیچیده است.

اگر بر دل عالم به استخاره چیزی برات نشد، وی باید دوباره استخاره بگیرد. البته، می توان این اشکال را طرح کرد که چرا این دو آیه در کنار هم آمده و آیا تحریف در ترتیب و چیدمان آیات راه یافته است یا خیر؟

۷۴- ﴿يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ، وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ﴾.

﴿يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ﴾: بدون تأمل و دقتی خاص و در امنیت کامل می توان کار را انجام داد و خوب است.

۷۵- ﴿وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِقِنطَارٍ يُودِّهِ إِلَيْكَ، وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِدِينَارٍ لَا يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا، ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّيِّينَ سَبِيلٌ، وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾.

﴿مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا﴾: این کار باید در چارچوب قواعد آن انجام گیرد و چنانچه قانون آن رعایت نگردد، پشیمان می شود. در هر موردی که اهل کتاب آمده باشد، هرگونه بی احتیاطی سبب می شود حيله و نیرنگی به وی وارد آورند. حيله و دروغی عمدی و برنامه ریزی شده و نه به سبب اجبار و اضطراری؛ چنانکه می فرماید: ﴿وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ که دقت بسیار را می طلبد و هر کاری را باید با ثبت و سند انجام دهد.

۷۶- ﴿بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ﴾.

﴿بَلَىٰ﴾ و حروف به صورت کلی که تصرف و اشتقاق را بر نمی تابد، تحریک و برانگیختن بر انجام کار است و به این معناست که اگر مشکلی در روند انجام کار پیش آید، آن مشکل برطرف می شود و لطف خداوند شامل وی می گردد. برای نمونه، اگر به سفر رود و خودروی حامل وی پنجر شود، کسی از راه می رسد که به وی مدد رساند. البته در برخی موارد، قرینه بر خلاف آن وجود دارد.

۷۷- ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا، أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ، وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ، وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَلَا يُزَكِّيهِمْ، وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

﴿يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا﴾: آغاز و انجام و ظاهر و نتیجه ی آن دنیوی است.

﴿أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ﴾: این کار بهره ای آخرتی ندارد و از این رو کار مورد نظر هر چند نتیجه ی اندک دنیوی داشته باشد، ضد آخرت است و به مال یتیم و صغیر یا دزدی و حرام آلوده می شود و به ظلم و بدبختی کشیده می شود و یا پریشانی و مصیبت برای وی می آورد و به هیچ وجه خوب نیست.

۷۸- ﴿وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُودُونَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ، وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ، وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ، وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ، وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾.

خدعه، فریب، نیرنگ و حقه‌بازی در آن است و به افرادی غیر صالح که به عمد بدی می‌کنند، گرفتار می‌شود. دین‌فروشی، فساد و بدبختی نیز می‌آورد.

۷۹- ﴿مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ، ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ: كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ، وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّانِيِّينَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ الْكِتَابَ، وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ﴾.

باید خواهان را لحاظ نمود و با لحاظ: ﴿وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّانِيِّينَ﴾ در صورتی که کار دور از فریب و حقه و پنهان‌کاری و به آشکارا پیش رود اشکال ندارد. البته باید احتیاط بسیار داشت که خود نیز فریب نخورد. با توجه به این که صدر این آیه بد و ذیل آن خوب است و خواهان قصد سفر داشته باشد، می‌توان آن را برای وی خوب دانست، اما به شرط آن که مسیر مسافرت خود را تغییر دهد و گرنه ممکن است تصادف کند و حتی سبب مرگ و میر شود. این صاحب استخاره است که می‌تواند در این زمینه حکم کند.

۸۰- ﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا، أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾.

خیلی بد است.

۸۱- ﴿وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ، ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ، قَالَ: أَأَقْرَضْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَلِكُمْ إِصْرِي؟ قَالُوا: أَأَقْرَضْنَا، قَالَ: فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ﴾.

بسیار خوب است. کاری غیر الزامی و ایثاری است.

﴿أَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَلِكُمْ إِصْرِي﴾: گرفتاری و مشکلات دارد.

﴿فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ﴾: باید پی‌گیر کار بود و آن را محکم

دنبال نمود.

۸۲- ﴿فَمَنْ تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾.

خیلی بد است و گرفتاری و مشکلات خود را دارد و مردودی‌ها را

معرفی می‌کند.

۸۳- ﴿أَفَعَبِّرَ دِينَ اللَّهِ يَتَّبِعُونَ لَهُ أَتَمَّ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا

وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ﴾.

خوب نیست و باید ترک شود.

۸۴- ﴿قُلْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا، وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ

وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ، لَا

نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ﴾.

بسیار خوب است و تفاوتی ندارد که خواهان چگونه شخصیتی

داشته باشد، اما به اعتبار: ﴿قُلْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ﴾ سنگین و معنوی

است؛ چرا که ایمان امر ساده و راحتی نیست.

۸۵- ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ، وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ

الْخَاسِرِينَ﴾.

خیلی بد است.

۸۶- ﴿كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ، وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ،

وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ، وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾.

بسیار بد است.

﴿كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا﴾: آنان هدایت‌پذیر نیستند.

﴿وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ﴾: حق را می‌دانستند، اما آنان درگرو منافع

مادی خویش بودند و به آن عمل نمی‌کردند و انکار و مخالفت آنان

عمدی بوده است.

۸۷- ﴿أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ أَنْ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ﴾.

بسیار بد است. لعنت و طرد در آن است و گرفتاری، نکبت و پریشانی را دارد.

۸۸- ﴿خَالِدِينَ فِيهَا، لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ، وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ﴾.

بسیار بد و خطرناک است.

از سه آیه‌ی یاد شده استفاده می‌شود: کسی که بعد از ایمان و شهادت به رسالت پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و دیدن بینات دچار کفر شود، هدایت نمی‌پذیرد؛ مگر آن که خود خواهان آن شود.

۸۹- ﴿إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ، وَأَصْلَحُوا، فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

خوب است.

﴿إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا﴾: در بیان اشعار به علت و بعد از شدت است و نشانه‌ی گرفتاری زیاد است.

﴿فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾: خیراتی قهری و ناخواسته دارد و صاحب استخاره است که باید تشخیص دهد آیا چیزی از این خیرات به خواهان می‌رسد یا خیر.

این آیه از آیه‌ی ۸۷ استثناست و نه از آیه‌ی ۸۹؛ زیرا کسی که وارد آتش می‌شود توبه ندارد.

۹۰- ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أَزَادُوا كُفْرًا لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ، وَأُولَئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ﴾.

بسیار بد است. مردم آزاری، تجاوز و تعدی عمدی در آن است که هیچ‌گاه از راه خود باز نمی‌گردند.

۹۱- ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلءُ الْأَرْضِ ذَهَبًا، وَلَوْ افْتَدَى بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ، وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ﴾.

خیلی بد است. هیچ‌گونه زمینه‌ی خیر در این کار نیست و زیان

اجتماعی و دینی را به دنبال دارد و باعث ظلم عمدی به مردم و دین‌داری می‌شود. در ضمن، یأس، نکبت، پریشانی و واماندگی را موجب می‌گردد.

۹۲- ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ، وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾.

خیلی خوب است.

﴿لَنْ﴾: نوعی تقیید است و به این معناست که کار گسترده نیست و تنها برای برخی از افراد توانا مناسب است و صاحب استخاره است که تناسب آن با خواهان را تشخیص می‌دهد. فراز: ﴿وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾ نیز بر لزوم داشتن چنین توانمندی تأکید می‌کند؛ چرا که اگر موضوع انفاق نباشد و خواهان نتواند خود را به مرتبه‌ی لازم ارتقا دهد، حکمی نیز بر آن بار نمی‌شود.

۹۳- ﴿كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلالًا لِيَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَائِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ، قُلْ: فَأَتُوا بِالتَّوْرَةِ، فَاتْلُوهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾.

هرچند خوب است و گستردگی و انبساط دارد ولی از عبارت: ﴿كَانَ حِلالًا لِيَنِي إِسْرَائِيلَ﴾ به دست می‌آید کار مزاحم دارد و آفت و آسیب می‌بیند و با مشکلاتی همراه است.

﴿إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾: کار مشروط است و باید آن را با احتیاط و دقت پی گرفت.

۹۴- ﴿فَمَنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾.

بسیار بد است.

﴿افْتَرَى﴾: اضطراب و آشفتگی و تشنج را پدید می‌آورد و بر این اساس، بسیار خطرناک است و نباید نزدیک آن رفت.

۹۵- ﴿قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾.

بد نیست. از واژه‌های: ﴿قُلْ﴾، ﴿صَدَقَ﴾، ﴿اللَّهُ﴾، ﴿فَاتَّبِعُوا﴾، ﴿مِلَّةَ﴾،

﴿إِبْرَاهِيمَ﴾ و ﴿حَنِيفًا﴾ و نیز: ﴿مَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ خوبی بسیار کار دانسته می شود. البته با توجه به «قل» باید گفت این کار خالی از زحمت و مشکلات نیست. هم چنین به اعتبار: ﴿مَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ که ادعاست، در آن درگیری وجود دارد.

۹۶- ﴿إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا، وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ﴾.

بسیار خوب است.

﴿أَوَّلَ﴾: نشانه‌ی تازه و بکر بودن و شروع کاری تأسیسی است.

﴿بَيْتٍ﴾: ماندگار است.

﴿وُضِعَ لِلنَّاسِ﴾: نفع و سودی از این کار به مردم می رسد و عام المنفعه است.

﴿بِكَّةَ﴾: کار دارای برکت است.

﴿وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ﴾: در آخر آیه آمده و می رساند پایان این کار خوش

است.

۹۷- ﴿فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ، مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ، وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا، وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ، مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا، وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾.

بسیار خوب است.

﴿حُجُّ﴾: کار به زحمت و تلاش نیاز دارد و سنگین است.

﴿وَمَنْ كَفَرَ﴾: ممکن است این کار به فرجام نرسد و مردودی نیز داشته

باشد و صاحب استخاره از این لحاظ به خواهان توجه دارد.

۹۸- ﴿قُلْ: يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ، وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا

تَعْمَلُونَ﴾.

بسیار بد است.

﴿أَهْلَ الْكِتَابِ﴾: نزاع و حيله در کار است.

﴿لِمَ تَكْفُرُونَ﴾: نکوهش بسیار و تأکید بر ترک کار مورد نظر است و

تأکید آن بیش از نهی است.

۹۹- ﴿قُلْ: يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، لِمَ تَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ مَن آمَنَ، تَبْغُونَهَا عِوَجًا، وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ، وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾.

بسیار بد است.

﴿وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾: تهدیدی سخت و با شدت است و به این معناست که اگر خواهان گرفتار و درگیر شود، راه برون رفت و چاره‌ای از این چالش نمی‌یابد.

۱۰۰- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، إِنْ تَطِيعُوا فَرِيقًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ﴾.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾: تثبیت در کار را می‌رساند.

﴿إِنْ تَطِيعُوا﴾: تعلیق است و بر وجود مشکلات و سختی‌هایی در روند کار هشدار می‌دهد که گذر از آن نیازمند احتیاط و دقت است.

صدر آیه خوب و ذیل آن بر داشتن احتیاط و دقت تأکید دارد.

۱۰۱- ﴿وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ، وَفِيكُمْ رَسُولُهُ، وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ﴾.

با توجه به دو فراز متفاوت آیه که دومی از: ﴿وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ﴾ شروع می‌شود باید گفت اگر خواهان فرد نیکوکردار و خوش باطنی است، انجام آن برای وی خوب است و گرنه باید آن را ترک نماید. در صورت نخست، برای فرد مؤمن زحمت و مشکلاتی به همراه دارد که نباید احتیاط و دقت را از نظر دور داشت.

حسن این کار از ﴿آيَاتُ اللَّهِ﴾، ﴿رَسُولُهُ﴾ و ﴿مَنْ يَعْتَصِمُ بِاللَّهِ﴾ دانسته می‌شود.

صاحب استخاره به اعتبار فراز نخست می‌تواند آن را برای فردی بد و به لحاظ ذیل، آن را خوب بداند و در واقع، آن را دو آیه‌ی استخاره می‌شمارد.

۱۰۲- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ، وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾.

بسیار خوب است، اما احتیاط و دقت را لازم دارد.

﴿يَا﴾: از بیگانگی و دوری حکایت دارد.

با آن که حرف ندا دوری را می‌رساند، عبارت: ﴿حَقَّ تَقَاتِهِ﴾ می‌گوید این دوری امری طبیعی و مقتضای اهمیت کار است که هر کس را توان رسیدن به آن نیست.

﴿وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾: در روند انجام این کار، آفت و آسیب‌هایی خواهان را تهدید می‌کند که لزوم دقت و توجه و نیز احتیاط را می‌طلبد.

۱۰۳- ﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا، وَلَا تَفَرَّقُوا، وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً، فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ، فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا، وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ، فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا، كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ، لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾.

اگر خواهان تخلف شخصی نداشته باشد و قانون‌مند عمل کند با آن که سنگین، سخت و دیررس است، خطر دارد ولی خیلی خوب است و او را نجات می‌دهند.

﴿لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾: ممکن است برخی به نتیجه نرسند، بر این اساس باید احتیاط کرد.

۱۰۴- ﴿وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ، وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ، وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾.

بسیار خوب است و مشکلی در انجام آن پیش نمی‌آید. کار مورد نظر از کارهای معنوی، فرهنگی و تبلیغاتی است که اقدام به آن خوب است. ﴿وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾: ضمانت در نتیجه دادن کار است.

۱۰۵- ﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ،

وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾

بسیار بد است. کاری است که در آن آگاهانه به وی حيله زده می شود و پراکندگی و اختلاف و گرفتاری به مشکلات را سبب می شود؛ به ویژه اگر خواهان فرد بی اعتقاد و نادرستی باشد که هیچ خیری در آن نیست و باید بی درنگ ترک شود.

﴿يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ، فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ﴾ ۱۰۶

بسیار بد است.

﴿وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ﴾: خطر، گرفتاری، پریشانی، عذاب و آبروریزی دارد. صاحب استخاه می تواند با توجه به فراز: ﴿تَبْيَضُّ وُجُوهٌ﴾ به کسی بگوید: نذر یا صدقه ای بپرداز یا مشاور بگیر و این کار را انجام ده.

﴿وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ، هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ ۱۰۷

بسیار خوب است.

﴿وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ﴾: چون مقید به روز قیامت نشده، کار بسیار گسترده است. کار مورد نظر آبرومندانه و گواراست.

﴿هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾: در پایان آیه آمده و استمرار و دوام کار را حکایت دارد.

﴿تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ، نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ، وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعَالَمِينَ﴾ ۱۰۸

بسیار خوب است.

﴿تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ﴾: کاری است قانون مند که نظام اجرایی آن را نباید نادیده گرفت.

﴿نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ﴾: در بین راه مدد و کمک می شود.

﴿وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعَالَمِينَ﴾: این کار هیچ ضرر، مشکل و مصیبتی

ندارد.

۱۰۹- ﴿وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ﴾.

بسیار خوب است، کاری است محکم، مقتدر، قوی، دارای پشتوانه و با نتیجه‌ی عالی.

﴿وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾: هیچ‌گونه مشکل و ضرر و زیانی متوجه خواهان نمی‌گردد.

﴿وَأِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ﴾: نتیجه‌ی مورد نظر از این کار به دست می‌آید.
 ۱۱۰- ﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلدِّينِ اسِرًا قُرُونًا بِالْمَعْرُوفِ، وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ، وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ، مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ، وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ﴾.

خوب است ولی درگیری، اختلاف و خطر حيله در آن است.
 ﴿تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ، وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾: کار را باید با شرایط و مقررات آن پی گرفت.

﴿وَلَوْ آمَنَ﴾: تعلیق در آن است و احتمال به سامان نرسیدن کار می‌رود.
 ﴿مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ، وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ﴾: کار خواهان پرزحمت، طولانی و کم نتیجه اما خوب و خیر است چون تحریض دارد: ﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ﴾.

۱۱۱- ﴿لَنْ يَضُرُّكُمْ إِلَّا آذَى، وَإِنْ يِقَاتِلُوكُمْ يُؤَلُّوكُمُ الْأَدْبَارَ، ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ﴾.
 کاری پر خطر و سخت است اما نتیجه می‌دهد و به انجام آن نیز مجبور است؛ به شرط آن که به تناسب کار احتیاط و دقت داشته باشد؛ به این معنا که به مقتضای کار، باید مشاور، کارشناس و وکیل بگیرد و کار را با سند و ثبت پیش برد.

﴿لَنْ يَضُرُّوكُمْ﴾: باید از سختی‌های کار نترسید. داشتن کارشناس، شریک، مشاوره و گرفتن سند به تناسب کار لازم است.

۱۱۲- ﴿ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَّةُ أَيْنَ مَا تُثُفُوا إِلَّا بِحَبْلٍ مِنَ اللَّهِ، وَحَبْلٍ مِنَ النَّاسِ، وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ، وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ، ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ، ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ﴾.

خیلی بد است و ضرر و تجاوز در آن است و مشکلات زیادی دارد.

﴿إِلَّا بِحَبْلٍ مِنَ اللَّهِ، وَحَبْلٍ مِنَ النَّاسِ﴾: توحید نباید رهزن دیدن خلق و

مردم شود و اسباب و علل مادی و ظاهری را نباید نادیده گرفت.

۱۱۳- ﴿لَيْسُوا سَوَاءً، مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ

وَهُمْ يَسْجُدُونَ﴾.

بد نیست. بخشی از اهل کتاب که افراد خوبی بوده‌اند را بیان می‌کند،

اما کار خالی از مشکل نیست و بسیار سخت است؛ چرا که غیر از یادکرد

از اعمال عبادی، طرف دوم آن نیامده است. با این وجود، نتیجه می‌دهد.

۱۱۴- ﴿يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ، وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ،

وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ، وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ﴾.

کار دارای رنج و زحمت است و به اعتبار: ﴿أُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ﴾

نتیجه بخش و خوب است.

۱۱۵- ﴿وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ﴾.

خیلی خوب است.

﴿وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ﴾: آزادی عمل در کار را می‌رساند و

این که هر کاری انجام شود، ضایع نمی‌گردد و نتیجه‌ی آن را می‌بیند.

﴿وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ﴾: انجام آن مشکل و ناکامی ندارد و نتیجه بخش

است.

۱۱۶- ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا،

وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ، هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾.

بسیار بد است.

در روند کار با افراد بد و خطرناکی روبه‌رو می‌شود که سبب می‌گردند نه تنها کار برای خواهان هیچ نتیجه‌ای نداشته باشد، بلکه اعتبار، آبرو و سرمایه‌ی خویش را نیز به تناسب کار از دست دهد و ضایع و تباه شود و به حرمان گرفتار آید، بر این اساس، ترک آن لازم است.

۱۱۷ - «مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرَّتِ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتَهُ، وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ، وَلَكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ».

بسیار بد است و همهی تلاش‌ها و زحمات خواهان هدر می‌رود و اتلاف عمر صد درصد است.

۱۱۸ - «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ، لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا، وَدُوا مَا عَنْتُمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ، وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ، قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ الْآيَاتِ، إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ».

خیلی بد است. مخاطب نهی آن مؤمنان هستند و به این معناست که مؤمن هیچ‌گاه چنین کاری نمی‌کند.

بغض، عناد، پنهان کاری و تهدید در آن است و به این معناست که اگر کار مورد نظر انجام شود، همهی مسؤولیت و نتیجه‌ی آن با شماست و نوعی اتمام حجت است.

۱۱۹ - «هَا أَنْتُمْ أَوْلَاءُ تُحِبُّونَهُمْ، وَلَا يُحِبُّونَكُمْ، وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ، وَإِذَا لَقَوْكُمْ قَالُوا آمَنَّا، وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْنَا مِنَ الْأَنَامِلِ مِنَ الْغَيْظِ، قُلْ: مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ، إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ».

خیلی بد است.

کفر، نفاق، خدعه، فریب، خشم، غضب، درگیری و عناد در آن است و هرگونه حرکت، همراهی یا مشارکت برای انجام این کار بد است.

۱۲۰ - «إِنْ تَمَسَسْتُمْ حَسَنَةً تَسُوهُمْ، وَإِنْ تَصِبُّكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا، وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا، إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ».

خوب نیست و فضای کار بسیار ناسالم، غیر مجانس و اصطکاک پذیر

است. بله، با توجه به: ﴿وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا﴾، ضمانتی است بر این که اگر خواهان وارد کار شود و صبر و تحمل داشته باشد، ضرر نمی بینید، ولی چنین صبر و تحملی که توان بالایی می طلبد، به ندرت یافت می شود.

۱۲۱- ﴿وَإِذْ عَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ، وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾.
با آن که بد نیست، مناسب نیز نمی باشد؛ چرا که چنان پیچیده است و ظرافت و قانونمندی ویژه و زحمت بسیار دارد که ترک آن لازم است.
۱۲۲- ﴿إِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا، وَاللَّهُ وَلِيَهُمَا، وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾.

برای کسی که اهل صلاح و ثواب است و می خواهد کار را به صورت طبیعی و روال عادی آن انجام دهد خوب است.
۱۲۳- ﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ، فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾.
خیلی خوب است. قوت، قدرت و توانمندی می آورد و تغییر و تبدیل در آن وجود دارد.

۱۲۴- ﴿إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ: أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنَزَّلِينَ﴾.

بسیار عالی است. کاری است که خیری قهری و غیر کسبی و باطنی در آن است. کمک و مدد دیگران و آشنایان را نیز با خود دارد و مدد منحصر به فرشتگان نیست؛ چرا که استخاره اصطلاح خود را دارد. کاری است آسان و راحت.

۱۲۵- ﴿بَلَى، إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ فُورِهِمْ هَذَا، يُمِدِّكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ﴾.

بسیار خوب است. سنگین و مهم است و آسان و راحت انجام نمی پذیرد و نصرت و تأیید در آن هست، بر این اساس، انجام شدنی است.

۱۲۶ - ﴿وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ، وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُم بِهِ، وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾.

خیلی عالی است. کاری است شیرین و خوشایند که بشارت و نصرت در آن است.

۱۲۷ - ﴿لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْتَسِبُهُمْ، فَيُنْقَلِبُوا خَائِبِينَ﴾.

بسیار بد است. روزی دیگران را از بین می‌برد و زیان‌بار است و نتیجه‌ای نیز برای خواهان ندارد.

۱۲۸ - ﴿لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبُهُمْ، فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ﴾.

خوب نیست. کار قفل و بسته است و نتیجه‌ای ندارد.

۱۲۹ - ﴿وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ، وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾.

خیلی خوب است. کار وسیع و آزاد است.

﴿وَاللَّهُ﴾: لام حرف بسط است که در ادبیات به اختصاص خواننده می‌شود و در کتاب‌های ادبیات از آن سخنی به میان نیامده است.

﴿وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾: نعمت فراوان این کار غفلت‌زاست ولی خیری قهری در آن هست.

۱۳۰ - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُّضَاعَفَةً، وَاتَّقُوا اللَّهَ، لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾.

بسیار بد است.

۱۳۱ - ﴿وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ﴾.

تعبیر دیگری از ریاست، از این رو استخاره‌ی آن بسیار بد است.

۱۳۲ - ﴿وَاطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ، لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾.

خیلی خوب است. نباید در مقام اطاعت از رسول، به داده‌های عقل جزئی اعتماد داشت و اطاعت‌پذیری از نبی باید بدون چون و چرا باشد.

۱۳۳ - ﴿وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ، وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ، أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ﴾.

خیلی عالی است. امر و مسارعت در آن است و باید آن را بی‌درنگ انجام داد.

﴿وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ﴾: گشایش، رحمت، نعمت، صفا و خوبی در آن هست.

۱۳۴ - ﴿الَّذِينَ يَنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ، وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ، وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ، وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾.

اوصاف متقیان است و خیلی خوب است اما پر بحران، پر مشکل و سنگین است.

۱۳۵ - ﴿وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ، فَاسْتَغْفَرُوا لِدُنُوبِهِمْ، وَمَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾.

خوب نیست. پر مخاطره و کاری ماجراجویی و سنگین است که انجام آن هر چند خوبی‌هایی داشته باشد به صلاح نیست. از کارهایی است که در روند انجام آن، ناگهان فردی یا چیزی جابه‌جا می‌شود یا می‌میرد و مصیبت و مشکلات در پی دارد.

۱۳۶ - ﴿أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ، وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، خَالِدِينَ فِيهَا، وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ﴾.

خیلی خوب است. این کار زحمت بسیار دارد. کاری است باوقار و پرفرار.

۱۳۷ - ﴿قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُمْ سُنَنٌ، فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ، فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ﴾.

خوب نیست و باید ترک شود.

۱۳۸ - ﴿هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ، وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ﴾.

بسیار خوب است.

﴿هَذَا﴾: واسع، باز و گسترده است و قبض و قفلی ندارد.

﴿بَيَانٌ﴾: دولت، ظهور، حرکت، استقامت، دارایی و استفاده است.

﴿وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ﴾: خیرات باطنی است.

۱۳۹ - ﴿وَلَا تَهِنُوا، وَلَا تَحْزَنُوا، وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ، إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.

خیلی عالی است؛ هر چند از دل‌نگرانی‌هایی خالی نیست. کار بلند دارد.

﴿إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾: در انجام این کار به تناسب باید خصوصیات و شرایطی لحاظ شود و مشاوره داشته باشد یا وکیل یا شریک بگیرد یا نذر و صدقه‌ای داشته باشد. چنین کارهایی بخشی از اسباب دنیوی است که برخی از کارها بدون تحقق آن انجام نمی‌شود.

۱۴۰ - ﴿إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ، وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ، وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا، وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ، وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾.

سه گروه محبوبان: ﴿وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ﴾، و محبان: ﴿وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا﴾ و غافلان: ﴿وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾ را بیان می‌کند. خوب است، اما خسارت و مشکلاتی دارد. کار انجام شدنی است.

﴿وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ﴾: قدرت مانور و آزادی عمل در آن وجود دارد و می‌توان به سرعت تغییر موضع داد و از این لحاظ کشش و گنجایش دارد.

﴿وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا﴾: نباید این کار را ترک کرد و از موانع و مشکلات آن ترسید؛ چرا که این موانع برطرف می‌شود و هر کس با آن مقابله کند، شکست می‌خورد.

۱۴۱ - ﴿وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا، وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ﴾.

خیلی بد است و باید ترک شود؛ چرا که خطرناک است و نتیجه‌ای جز خسران ندارد.

۱۴۲ - ﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ، وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ، وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ﴾.

خوب است. کاری ویژه است و افراد غیر ویژه در انجام آن ضرر می‌کنند. کاری است شیرین، گزینه‌دار، زمینه‌دار و سخت.

۱۴۳ - ﴿وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ، فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ﴾.

خوب نیست و در آن بلند پروازی و خیال‌پردازی است و نتیجه‌ای ندارد. خواهان به چیزی اشتغال می‌ورزد که پایان و نهایی برای وی ندارد و چیزی برای او نمی‌ماند.

۱۴۴ - ﴿وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ، قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ، أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ، وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئاً، وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ﴾.

﴿وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ﴾: کاری بسیار سنگین است.

انجام آن بسیار عالی است اما کم‌تر کسی از عهده‌ی انجام آن بر می‌آید و کم‌تر فردی می‌شود که در انجام این کار پر خطر موفق شود.

۱۴۵ - ﴿وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كِتَاباً مُوَجَّلاً، وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا، وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا، وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ﴾.

خوب است و دنیا و آخرت دارد و هر کس هر نیتی که در انجام کار داشته باشد از امور دنیوی یا معنوی و اخروی، به آن می‌رسد.

۱۴۶ - ﴿وَكَأَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قَاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُونَ كَثِيرٌ، فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَمَا ضَعُفُوا، وَمَا اسْتَكَانُوا، وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ﴾.

خیلی خوب اما سنگین است و صبر و تحمل بسیار می‌طلبد. ضعف و استعانت در آن هست و ممکن است که نتیجه‌ی آن در آخرت دیده شود و به شهادت در راه خدا بینجامد.

۱۴۷- ﴿وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا، وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا، وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾.

خیلی خوب است و داشتن توکل شرط انجام آن است. در این کار خیرات ناگهانی و غیر قابل انتظار و پنهانی است و به اعتبار دعایی بودن آن، طلب، تمنی و بزرگی را نیز دارد.

۱۴۸- ﴿فَاتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا، وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ، وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾.

ارزش این کار بسیار است و خیراتی را بهره‌ی خواهان می‌کند. نعمت دنیا و شکوفه‌ی آخرت در آن وجود دارد و بقا و ماندگاری آن را می‌رساند.

۱۴۹- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، إِنْ تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا يَرُدُّوكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ، فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ﴾.

خوب است ولی باید در انجام آن اهتمام و زیرکی داشت. تهدید و تقیید را دارد و به این معناست که کم‌ترین بی‌دقتی ممکن است سبب شکست در کار شود.

۱۵۰- ﴿بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ، وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ﴾.

بسیار عالی است. همه‌ی فزاینده‌های آن تأکید بر اقدام بر عمل است. ﴿بَلِ﴾: امر به انجام است.

۱۵۱- ﴿سَنُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا أَشْرَكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا، وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ، وَبِئْسَ مَثْوَى الظَّالِمِينَ﴾.

خیلی بد و سخت است و هیچ نتیجه و زمینه‌ی موفقیت، پیروزی و برکت ندارد و در پایان نیز نمی‌تواند از آن بیرون رود. ترک آن لازم است و برای ترک آن نیز به استخاره‌ای دیگر نیاز نیست.

این آیه تا آیه‌ی ۱۵۶ همه از جنگ، سختی، سستی، شکست، درگیری، خطا و خیانت سخن می‌گوید.

۱۵۲ - ﴿وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحُسُّونَهُمْ بِإِذْنِهِ، حَتَّى إِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَارَ غَتُّمُ فِي الْأَمْرِ، وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ، مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا، وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ، ثُمَّ صَرَفَكُمُ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ، وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ، وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾.

بسیار عالی است ولی حوادثی را در باطن و پنهان دارد که سبب فرود، شکست و عصیان می‌گردد و به تدریج و در روند کار خود را نشان می‌دهد؛ از این رو سنگین و سخت است. اما صدر و ذیل آیه بر نیک بودن کار دلالت دارد: ﴿وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ﴾ و ﴿وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾.

۱۵۳ - ﴿إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوُونَ عَلَى أَحَدٍ، وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أُخْرَاكُمْ، فَأَتَابَكُمْ عَمَّا بَغِمَ لَكُمْ لِكَيْلًا تَخْزِنُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ، وَلَا مَا أَصَابَكُمْ، وَاللَّهُ حَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾.

خوب نیست و کاری است سنگین و سخت که نتیجه‌ای ندارد. گریز، غم، حزن، مصیبت و به اعتبار: ﴿حَبِيرٌ﴾ تهدید در آن است.

۱۵۴ - ﴿ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنَةً نِعَاسًا يَغْشَى طَائِفَةً مِنْكُمْ، وَطَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ، يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ؟ قُلْ: إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ، يُخْفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ، يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هَاهُنَا، قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ، وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ، وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ﴾.

خوب نیست؛ چرا که با افراد ناشایست درگیر می‌شود. گرفتاری، پریشانی، مصیبت، پنهان‌کاری و اختلاف دارد.

۱۵۵ - ﴿إِنَّ الدِّينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ التَّقَى الْجَمْعَانِ، إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بَعْضَ مَا كَسَبُوا، وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ، إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ﴾.

خوب نیست؛ چون بازگشت و واپس‌گرایی، درگیری، نامردی و

تخلف در آن پیشامد می‌کند و تنها ممکن است برخی از خسارات آن جبران شود که ناچیز است و قابل اعتنا نیست و باید ترک شود.

۱۵۶- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُزًى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا، لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ، وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾.

خوب نیست و سبب بدبینی، گرفتاری، سختی و تهدید می‌شود و هرچه خود را از آن دور دارد بهتر است.

۱۵۷- ﴿وَلَيْنُ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ﴾.

باطن آن خوب است اما ظاهر آن پر از سختی، مشکلات و نگرانی است.

﴿خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ﴾: باطن آن از ظاهر آن بهتر است.

۱۵۸- ﴿وَلَيْنُ مُتُّمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لِإِلَى اللَّهِ تُحْشَرُونَ﴾.

بد نیست. کاری است قهری، اجباری که درگیری دارد و سخت و سنگین است، اما باطن نیکی دارد: ﴿لِإِلَى اللَّهِ تُحْشَرُونَ﴾.

۱۵۹- ﴿فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ، وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ، فَاعْفُ عَنْهُمْ، وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ، وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ، فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾.

خیلی خوب است؛ چرا که خداوند با پیغمبر خویش سخن می‌گوید و در تمامی موارد تخاطب و گفت‌وگوی خداوند با پیامبران بر حسن کار دلالت دارد. اما خالی از سختی نیست.

﴿وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ﴾: لو بر خطر، اضطراب و نگرانی دلالت

دارد.

﴿فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ﴾: در همه‌ی موارد توکل، به تناسب کار باید وکیل،

مشاور، شریک یا مددکاری داشته باشد.

۱۶۰- ﴿إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ، وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ، وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾.

عالی است و هیچ مشکلی ندارد و همان معنای توکل را توضیح می دهد.

۱۶۱- ﴿وَمَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يَغُلَّ، وَمَنْ يَغُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾.

خوب نیست و خیانت، زرنگی و کلاه برداری در آن حادث می شود. خیانت از گناهانی است که آثار وضعی آن حتی با توبه برداشته نمی شود و مانند غل و زنجیری بر گردن او تا قیامت باقی است و در آن روز خود را آشکار می سازد.

۱۶۲- ﴿أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ، وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ، وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾.

با توجه به دو فراز ﴿وَمَا أَوَاهُ جَهَنَّمُ﴾ و ﴿وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾ موضوع آیه اهل جهنم است، از این رو، خوب نیست و باید آن را ترک کرد.

۱۶۳- ﴿هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ، وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ﴾.

درجات با توجه به آیه ی پیشین از اختلاف مرتبه سخن می گوید و متوسط است و نتیجه ی خیری در آن نیست. سختی نیز دارد. بهتر است ترک شود.

۱۶۴- ﴿لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ، يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ، وَيُزَكِّيهِمْ، وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ، وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾.

خیلی خوب است. اما منت، بعثت، رسالت، تلاوت، تزکیه، تعلیم و حکمت از سنگینی آن حکایت دارد. حالات متنوعی با زمینه هایی عالی دارد. موفقیت و نتیجه بخش بودن آن تضمینی و صد درصد است.

﴿وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾: تغییر و تبدیل در آن است و تاثیر

بسیاری در تغییر مسیر و شکل زندگی خواهان دارد.

۱۶۵ - ﴿أَوْلَمَّا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

خوب نیست و سبب وارد آمدن مصیبت، خسارت و آسیب به خواهان و دیگران می شود. پرخطر و مشکل دار است و باید راه دیگری را برگزیند؛ مگر آن که ضرورت ایجاب کند و به انجام آن مجبور باشد؛ مانند رفتن به جنگ، که باز خسارت خود را دارد.

۱۶۶ - ﴿وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ التَّقِيَّ الْجَمْعَانِ فَبِإِذْنِ اللَّهِ، وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ﴾.

درگیری، گرفتاری و آسیب در آن است و باید ترک شود.

۱۶۷ - ﴿وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَاتَّبَعْنَاكُمْ هُمْ لِلْكَفْرِ يَوْمئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ﴾.

خوب نیست. کفر، نفاق، کتمان و ادعا در آن است و با افرادی مواجه می شود که صداقتی ندارند.

۱۶۸ - ﴿الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا: لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا، قُلْ: فَادْرَأُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ، إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾.

بالحاظ ﴿لَوْ﴾، موفقیت و صداقت در آن نیست و اختلاف و درگیری در آن است.

۱۶۹ - ﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا، بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ﴾.

باطن آن خیلی خوب است، علیرغم ظاهر آن که قتل و شهادت است. ابتدا و شروعی پر مشکل دارد و سرانجام و پایانی خوش، نیک و نتیجه بخش که دوام و استمرار دارد.

۱۷۰ - ﴿فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ، وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ، أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾.

بسیار خوب است.

۱۷۱ - ﴿يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ، وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ﴾.

بسیار خوب است. سه آیهی شریفه‌ی فوق را می‌توان یک آیه‌ی

استخاره دانست که آیه‌ی مذکور نتیجه‌ی آن را بیان می‌دارد.

۱۷۲ - ﴿الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ، لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾.

خوب است، اما مشکلات، درگیری و زحمت دارد و پر مشقت است.

۱۷۳ - ﴿الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ: إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ، فَآخْشَوْهُمْ، فَزَادَهُمْ إِيمَانًا، وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ، وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾.

خوب است. شروع آن با مشکلات و درگیری همراه است، ولی پایان

نیکی دارد.

۱۷۴ - ﴿فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ، لَمْ يَمَسْسَهُمْ سُوءٌ، وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ، وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ﴾.

خیلی خوب است. نعمت و فضلی در آن است که هیچ مشکل و آفت

و آسیبی ندارد.

﴿وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ﴾: روند کار سالم و طبیعی است.

۱۷۵ - ﴿إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ، فَلَا تَخَافُوهُمْ، وَخَافُونَ، إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.

باید دید خواهان شخصیتی ضعیف دارد یا قوی، این کار برای فرد

ضعیف النفس که اعتمادی به خود ندارد خوب نیست ولی برای افراد

محکم، استوار و پر درایت خیلی خوب است تا بتواند از مشکلاتی که در

آغاز کار او را تهدید می‌کند به سلامت بگذرد.

۱۷۶- ﴿وَلَا يَخْزُنكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ، إِنَّهُمْ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا، يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا فِي الْآخِرَةِ، وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾.

خوب است اما اضطراب و دلهره دارد و برای دیگران و شاید برای عموم، آسیب و زیان داشته باشد.

۱۷۷- ﴿إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا، وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

بسیار بد است و در آن تبدیل و تحویل به ضرر و زیان وجود دارد.
 ۱۷۸- ﴿وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّي لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ، إِنَّمَا نُمَلِّي لَهُمْ لِيُزَادُوا إِثْمًا، وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ﴾.

خیلی بد است. ممکن است در ظاهر و در ابتدای کار، خیر و بهره‌ای برای خواهان داشته باشد، ولی زیان آن در میانه‌ی کار آشکار می‌شود و هرچه به پایان آن نزدیک‌تر می‌شود بر آن افزوده می‌گردد و ضرر و زیان آن تثبیت شده است و همواره رو به افزایش می‌باشد: ﴿لِيُزَادُوا إِثْمًا﴾.

۱۷۹- ﴿مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ، وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ، وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مِنْ رُسُلِهِ مَنْ يَشَاءُ، فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ، وَإِنْ تَوَمَّنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾.

خیلی خوب است؛ اگرچه کار طولانی و دیررس است و نتیجه‌ی آن که خوب است زود به بار نمی‌نشیند و کاری است دیر بازده.

۱۸۰- ﴿وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ، هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ، بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ، سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾.

بسیار بد است. با آن که ظاهر خوبی دارد، نتیجه‌بخش نیست و خداوند است که همه‌ی آن را از خوب و بد می‌گیرد و چیزی برای خواهان ندارد. اگر این کار شر باشد، وزر و وبال آن بر عهده‌ی خواهان می‌آید، و چنانچه خیر باشد، فایده‌ی آن را دیگری می‌برد.

۱۸۱- ﴿لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا: إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ، سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا، وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ، وَنَقُولُ: ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ﴾.

خیلی بد است هم باور و اعتقاد آنان صحیح نیست و هم کرده‌ی آنان باطل است. بسیار بد است.

۱۸۲- ﴿ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ، وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ﴾.

خوب نیست. گمراهی، پلیدی، گرفتاری، عذاب، شکست، بدبختی، فقر و فلاکت نصیب خواهان می‌شود و باید از آن دوری کرد.

۱۸۳- ﴿الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عٰهَدَ إِلَيْنَا آلا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِينَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ، قُلْ: قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ، وَبِالَّذِي قُلْتُمْ، فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ، إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾.

خوب نیست و بهانه‌گیری، دروغ، نادرستی و خیانت در آن فراوان هست. تعلیق بر امر غیر عادی: ﴿حَتَّىٰ يَأْتِينَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ﴾ نشان از گره کار است و مشکلی قانونی یا اجرایی به تناسب کار پدید می‌آید و برای نمونه، می‌خواهد چاه عمیقی حفر کند به سنگ می‌خورد و نمی‌توان بر این کار حساب باز کرد.

۱۸۴- ﴿فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِكَ، جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ﴾.

بد است؛ چرا که درگیری، نارسایی و عدم موفقیت در آن هست و کاری است بدون نتیجه و بی‌اساس.

۱۸۵- ﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ، وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ، وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ﴾.

﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾: کاری است طبیعی که روال قانونی خود را دارد و در ابتدا، خطرات و مشکلات و زیان‌های فراوانی دارد.

﴿فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ﴾: این کار برای برخی از

افراد نتیجه‌ای خوب دارد که تشخیص آن با صاحب استخاره است، از این رو می‌توان گفت این آیه، دارای دو آیه‌ی استخاره است.

۱۸۶ - ﴿لَتُبْلَوْنَ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ﴾.

ابتلا، مشکل، درگیری و اختلاف در آن هست ولی پایان خوبی دارد که با صبر، حلم، بردباری و بالا بردن حس تحمل پذیری می‌توان به آن دست یافت.

۱۸۷ - ﴿وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ، وَلَا تَكْتُمُونَهُ، فَبَدُّوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ، وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا، فَبُئْسَ مَا يَشْتَرُونَ﴾.

خوب نیست و انجام دادن آن خطرناک است و باید ترک شود. در آن کتمان، تخلف، فرسایش و مواجهه با افراد ناشایست پیش می‌آید و بسیار سنگین است.

۱۸۸ - ﴿لَا تَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا آتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا، فَلَا تَحْسِبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ، وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

بسیار بد است. باید ترک شود؛ چرا که وی را فریب می‌دهند و زحمت کار با خواهان است و نتیجه و بهره‌ی آن به دیگری می‌رسد و افزوده بر این، خواهان را به گرفتاری، پریشانی و ورشکستگی دچار می‌سازد.

۱۸۹ - ﴿وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

عالی است. شایسته است این آیات به عنوان ذکر قرار گیرد؛ خواه به گاه بیداری از خواب باشد یا وقت خوابیدن. کاری است کامل و دارای سلامت، نشاط و موفقیت، قوت و قدرت.

۱۹۰ - ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ﴾.

خوب است. نشانه‌ی آگاهی، صحت و بزرگی است.

۱۹۱ - ﴿الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ، وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّنَا، مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا، سُبْحَانَكَ، فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾.

خیلی خوب است. کار مورد نظر ملکوتی و با خیر و برکت و نتیجه بخش است و مشکلاتی دارد که برطرف می‌شود.

۱۹۲ - ﴿رَبَّنَا، إِنَّكَ مَن تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَيْتَهُ، وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾.

اگر توکل بر خداوند داشته باشد، خیلی خوب است و گرنه به او آسیب و خسارت می‌رساند.

۱۹۳ - ﴿رَبَّنَا، إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ، فَاٰمَنَّا رَبَّنَا، فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا، وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا، وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ﴾.

بسیار عالی است. کاری است ظاهری، ایمانی که موفقیت و خیرات قهری در آن هست و ناخودآگاه و پیش‌بینی نشده سبب گشایش می‌شود و از مشکلات کار کاسته می‌گردد.

در هر موردی که خطاب دعایی باشد، گشایشی در کار وجود دارد و از مشکلات کار کاسته می‌شود.

۱۹۴ - ﴿رَبَّنَا، وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ، وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ﴾.

بسیار عالی است و موفقیت و سلامت در آن؛ به‌ویژه در کارهای معرفتی است.

۱۹۵ - ﴿فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ، بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ، فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُوذُوا فِي سَبِيلِي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ، وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

الْأَنْهَارُ، ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ، وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿۱۹۶﴾.

بسیار عالی و پر خاصیت و پر خیرات است.

﴿رَبُّهُمْ﴾: صفت فعلی است و به این معناست که کار تحقق می‌یابد.

خیر آن مطلق است ولی مشکلات زیادی دارد که می‌توان آن را پشت

سر گذاشت و پایان آن بسیار عالی است.

۱۹۶- ﴿لَا يَغْرَنُكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ﴾.

بد است. کار ظاهر و تبلیغات دارد اما باطن و حقیقت ندارد و

نتیجه‌بخش نیست. در آن ریا، خودنمایی، فخر به دنیاداری و موفق جلوه

دادن خود وجود دارد تا خواهان فریفته شود و فریب خورد.

۱۹۷- ﴿مَتَاعٌ قَلِيلٌ، ثُمَّ مَا لَهُمْ جَهَنَّمَ، وَبِئْسَ الْمِهَادُ﴾.

خوب نیست؛ هرچند ظاهر داشته باشد. نتیجه‌ای ندارد و زیان بار

هست.

۱۹۸- ﴿لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، خَالِدِينَ فِيهَا

نُزُلًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ، وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ﴾.

بسیار عالی است.

﴿اتَّقَوْا رَبَّهُمْ﴾: با توجه به این که «رب» صفت فعلی است باید گفت

خواهان در کارهای خود خداوند را ملاحظه می‌کند و به گناه و معصیت

نمی‌گراید.

﴿جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، خَالِدِينَ فِيهَا﴾: خیرات و برکات آن

مستمر و جاری است.

۱۹۹- ﴿وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ، وَمَا أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ، وَمَا أَنْزَلَ إِلَيْهِمْ

خَاشِعِينَ لِلَّهِ، لَا يَشْتُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا، أُولَئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ، إِنَّ

اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾.

خیلی خوب است ولی مشکل دارد و سخت است و اختلاف و

درگیری نیز دارد.

﴿سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾: هرگونه محاسبه‌ای بر سخت‌گیری و سخت بودن کار دلالت دارد؛ به ویژه آن که با سرعت نیز همراه شده که به دقت مضاعف آن اشاره دارد و باید مواظب و مراقب بود و در انجام کار احتیاط لازم و ثبت و سند مورد نیاز را از دست نداد و با مشورت و اهتمام به کار پرداخت.

۲۰۰- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾.

﴿اصْبِرُوا﴾: تحمل پذیری نسبت به انجام کارهای شخصی و بردباری برگذر از مشکلات حاصل از آن است.

﴿وَصَابِرُوا﴾: تحمل پذیری نسبت به کارها و امور مربوط به دیگران که در انجام آن سستی، کوتاهی و سهل انگاری می‌کنند و از این جهت آزار و اذیت می‌شود.

﴿وَرَابِطُوا﴾: محکم کردن ارتباط با خداوند و داشتن روابط عمومی سالم با بندگان اوست.

انجام آن عالی است؛ اگرچه به لحاظ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ و ﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ﴾ و امر به صبر، سخت و سنگین است.

سوره نساء

۱- ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، يَا أَيُّهَا النَّاسُ، اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ، وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا، وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً، وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ، إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾.

این آیه به اعتبار: ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ خوب است اما میزان و درصد خوبی آن که با ملاحظه‌ی تمامی سوره و با احاطه به آن به دست می‌آید تنها در توان صاحب استخاره است.

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ﴾: کار مورد نظر وسعت و گشایش دارد و انجام آن در توان هر کسی است. چگونگی کار باز و روشن است. عمومیت دارد.
 ﴿الَّذِي خَلَقَكُمْ﴾: سخن گفتن از آفرینش بر وسعت، گشایش کار، گستردگی و قدرت مانور و استقرار آن دلالت دارد.
 کار بسیار خوب، باز و شادی است.

۲- ﴿وَأَتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ، وَلَا تَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ، وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ، إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا﴾.
 ﴿وَأَتُوا﴾: تمامی موارد «ایته» خیلی خوب است.

﴿وَلَا تَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ﴾: ترک آن بد است.

۳- ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ، فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ، ذَلِكَ

أَذْنَىٰ إِلَّا تَعُولُوا ﴿٤﴾.

خیلی خوب است. شروع آن با مشکلاتی همراه است و نگرانی و اضطراب هم در صدر و هم در ذیل آن وجود دارد که می‌رساند کار سنگین است.

﴿خِفْتُمْ﴾: کار مورد نظر سنگین و سخت است.

۴- ﴿وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدَقَاتِهِنَّ نِحْلَةً، فَإِنْ طَبِنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا﴾.

بسیار عالی است. «ایتناء»، «صدقه»، «نحله»، «طبن» و به‌ویژه «هنیئاً مریئاً» همه از خوبی و حسن کار حکایت دارد.

۵- ﴿وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا، وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا، وَاكْسُوهُمْ، وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾.

صدر آن نهی دارد و از سفیهان و اموال سخن می‌گوید که برگرفتاری و درگیری دلالت دارد و ذیل آن به ترک کار اشاره دارد که ترک آن خوب است و در واقع می‌گوید این کار را نکنید و کار دیگری انجام دهید.

۶- ﴿وَابْتَلُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ، فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ، وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبُرُوا، وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ، وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ، فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهِدُوا عَلَيْهِمْ، وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا﴾.

خیلی خوب است، اما مشکلاتی قهری دارد که برطرف می‌شود.

﴿وَابْتَلُوا﴾: ابتلا بر گزینشی نبودن کار و رزقی بودن آن دلالت دارد.

۷- ﴿لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ، وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ، نَصِيبًا مَفْرُوضًا﴾.

کاری بسیار خوب است که هیچ مشکلی ندارد و منافع و بهره‌های آن متفاوت و برای افراد مختلفی است.

۸- ﴿وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ، وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾.

خیلی خوب است. قسمت، رزق و قول معروف، خوبی کار و مشکل نداشتن آن را می‌رساند. این آیه با آن که هم چون آیه‌ی شریفه‌ی پنجم دارای ﴿فَارْزُقُوهُمْ﴾ است، اما به اعتبار ذیل آیه با آن متفاوت است.

۹- ﴿وَلِيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا عَلَيْهِمْ، فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ، وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾.

خوب نیست. خطرهای زیادی خواهان را تهدید می‌کند و در آن شرط، خوف و خشیت است، بر این اساس، ترک آن بهتر است.

۱۰- ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا، وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا﴾.

بسیار بد است. موضوع آن فرد عاصی، گناه، حرمان، فسق و کینه است و انجام آن خطرات بسیاری دارد و ترک آن لازم است.

۱۱- ﴿يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا الشُّدُّسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ الشُّدُّسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾.

توصیه، تقسیم ارث، وراثت که احکام گوناگون و بسیاری دارد در آن هست که بر شلوغی کار دلالت دارد و نه بر سنگینی آن. کار مورد نظر عمومی، مستمر و گشاده است. طولانی بودن آیه را نباید از نظر دور داشت که به سنگین و زمان‌بر بودن کار اشاره دارد. خوب است.

۱۲- ﴿وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ، فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلِكُمُ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ، مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِينَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ، وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَتُمْ

إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وُلْدٌ، فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمْنُ مِمَّا تَرَكْتُمْ، مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ، وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً أَوْ امْرَأَةٌ وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتُ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا الشُّدُسُ، فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُضَارٍّ وَصِيَّةً مِنَ اللَّهِ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ.*

با توجه به تنوع موضوعات آن، خیلی شلوغ است ولی سنگین نیست. انجام آن خوب است.

۱۳- ﴿تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ، وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، خَالِدِينَ فِيهَا، وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾.

خیلی خوب است. شلوغی ندارد. شاید کار خواهان به ازدواج منجر شود یا فرزندان صالحی بیابد و خلاصه بر نتیجه‌ی کار دلالت دارد.

۱۴- ﴿وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا، خَالِدًا فِيهَا، وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ﴾.

خیلی بد است و سبب حرمان می‌شود.

۱۵- ﴿وَاللَّاتِي يَأْتِينَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِسَائِكُمْ، فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ، فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى يَتَوَفَّاهُنَّ الْمَوْتُ، أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا﴾.

﴿الْفَاحِشَةُ﴾: آبروریزی و لکه‌دار شدن حیثیت خواهان در آن پیش می‌آید.

خیلی بد است. این کار به شکست می‌انجامد و چه بسا که سبب مرگ وی شود.

۱۶- ﴿وَاللَّذَانِ يَأْتِيَانَهَا مِنْكُمْ فَادُّوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا، إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا﴾.

خوب نیست گرچه پایان آن نوعی سبک‌باری را دارد.

۱۷- ﴿إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ، ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ، فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ، وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾.

بد نیست و متوسط است. گرفتاری و مشکلاتی دارد که زشت و ناپسند نیست.

﴿التَّوْبَةُ﴾: بر وجود گرفتاری و مشکلی که ناپسند نیست دلالت دارد.

۱۸- ﴿وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ، قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْإِنَّ، وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ، أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾.

خیلی بد است. باید توجه داشت این آیه می‌فرماید: (لَيْسَتِ التَّوْبَةُ)؛

یعنی موضوع توبه را نفی می‌کند، از این رو نباید آن را متوسط دانست.

۱۹- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرْهًا، وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَا آتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبِينَةٍ، وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ، فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا﴾.

انجام آن خوب نیست.

با توجه به فراز اخیر این آیه، اگر خواهان به استخاره عمل نکرد و آن را انجام داد، باید کار را در میانه‌ی آن رها نکند و آن را تا پایان انجام دهد، شاید برخی از ضررهای آن جبران شود.

۲۰- ﴿وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا، أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا﴾.

﴿اسْتِبْدَالَ﴾: تغییری است ناشی از طبیعت و دست تقدیر در آن دخالت دارد و نه اراده‌ی آدمی.

در انجام هر کاری باید به طبیعت و تقدیر آن کار تن داد و نباید به اراده‌ی خود اصرار و امتنانی داشت یا پیوسته برای انجام هر کاری استخاره نمود تا بتواند بهترین اراده‌ی خود را اعمال دارد. ممکن است

خواست طبیعت با آن همراه شود و به نتیجه رسد و ممکن است چنین نشود، بر این اساس، باید توکل نمود و نذر، صدقه و فعل خیری داشت. کار مورد نظر سخت و سنگین است و خیلی خوب نیست و باید در آن صبر و حوصله داشت و بی‌تابی ننمود.

۲۱ - ﴿وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَىٰ بَعْضُكُمُ إِلَىٰ بَعْضٍ، وَأَخَذَنَّ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا﴾.

خیلی بد است.

﴿كَيْفَ﴾: خیلی سنگین است و حکم لای نهی به اضافه‌ی تهدید را دارد. البته در نتیجه‌گیری نهایی باید دید چیزی هست که آن را به جواز کار تنزل بخشد یا خیر؟

﴿أَخَذَنَّ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا﴾: ترک عهد و میثاق است که ناجوان‌مردی، سبک‌سری، کار غیر عاقلانه، زیاده‌روی و زیاده‌خواهی را می‌رساند.

۲۲ - ﴿وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ، إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا، وَسَاءَ سَبِيلًا﴾.

خوب نیست و ترک آن لازم است و نمی‌شود برای ترک آن استخاره کرد.

﴿مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ﴾: کاری است تکراری، دارای مشکل، از پیش مانده، غیر عادی که به ماجراجویی می‌ماند.

۲۳ - ﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ، وَبَنَاتُكُمْ، وَأَخَوَاتُكُمْ، وَعَمَّاتُكُمْ، وَخَالَاتُكُمْ، وَبَنَاتُ الْأَخِ، وَبَنَاتُ الْأُخْتِ، وَأُمَّهَاتُكُمْ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ، وَأَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرِّضَاعَةِ، وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ، وَرَبَائِبُكُمْ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ، فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ، وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ، وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ، إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾.

خوب نیست و بهتر است ترک شود. چیزی جز محدودیت، گرفتاری

و پریشانی ندارد. ممکن است با بستگان و آشنایان خود درگیر شود. البته، نقاط مثبتی چون: ﴿أُمَّهَاتِكُمْ﴾، ﴿رَبَائِبِكُمْ﴾ و ﴿غُفُوراً رَحِيماً﴾ در آن است، اما شدت درگیری آن چنان زیاد است که به ترک آن توصیه می‌شود.

۲۴ - ﴿وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ، وَأُحِلَّ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ، فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً، وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَاضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ، إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيماً حَكِيماً﴾.

خیلی خوب است. کاری است مقدس، متشخص، شیرین، زیبا و تمیز که استمتاع و بهره‌دهی دارد.

۲۵ - ﴿وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلاً أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ، فَمِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ، وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ، فَانكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ، وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ، مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ، وَلَا مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ، فَإِذَا أُحْصِنَ فَإِنَّ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ، ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ، وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ، وَاللَّهُ غُفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

خوب است، اما با توجه به بلندی آیه، کار مورد نظر فرسایشی و سخت است، از این رو نباید بدون آگاهی و آمادگی به آن وارد شد. بله، صاحب استخاره این توان را دارد که با احاطه‌ی خویش بر آیه، بخشی از آن را به عنوان آیه‌ی استخاره بر گزیند.

۲۶ - ﴿يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ، وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ، وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾.

خیلی عالی است. در هر موردی که از اراده‌ی خدا سخن رود، انجام آن کار شایسته و آبرومند است.

۲۷- ﴿وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ، وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا﴾.

بسیار خوب است، اما باید سعی و تلاش داشته باشد از خلاف، حيله و خدعه پرهیزد.

۲۸- ﴿يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ، وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا﴾.

انجام آن خوب است؛ اگرچه سستی و ضعف خود را دارد و کاروی عظیم و محکم نیست.

۲۹- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ، وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ، إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾.

خیلی عالی است. تلاش و زندگی در آن هست ولی باید مواظب بود آلوده به حرام نشود و به سبب عنوان کردن از چند موضوع متفاوت، کار مورد نظر سنگین است.

۳۰- ﴿وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصَلِّيه نَارًا، وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا﴾.

خیلی بد است و باید ترک شود.

۳۱- ﴿إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ، وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا﴾.

کاری پاک و مقدس است که خیری ارفاقی و آسایش و آرامشی قهری و غیر کسبی دارد، بر این اساس، عالی است. نیاز به نیت سالم دارد.

۳۲- ﴿وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ، لِيَلْزَجَالَ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبُوا، وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبْنَ، وَأَسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ، إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾.

خیلی خوب است در صورتی که خواهان فردی آزاداندیش و غیر متعصب و باز باشد نه سختگیر که در غیر این حال برای وی مناسب و مفید نیست.

۳۳- ﴿وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوَالِي مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ
أَيْمَانَكُمْ، فَآتُوهُمْ نَصِيبَهُمْ، إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيداً﴾.

خیلی خوب است. بر کار چیره و محیط است.

۳۴- ﴿الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ، بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ، وَبِمَا
أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ، فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ، وَاللَّاتِي
تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ، وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ، وَاصْرَبُوهُنَّ، فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ
فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً، إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيماً كَبِيراً﴾.

بسیار خوب است. با توجه به یادکرد از: ﴿النِّسَاءِ﴾ کار شیرین و دلپذیر
و خوشایندی است. در آن تبدل و تغییر پذیری است. درگیری نیز دارد.

۳۵- ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِنْ أَهْلِهَا، إِنْ
يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا، إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيماً حَبِيراً﴾.

شروع آن سخت و پایان آن خوب است.

﴿شِقَاقٌ﴾: مشکلات و سختی هایی دارد.

۳۶- ﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ، وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئاً، وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَاناً، وَبِذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ، وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ، وَالْجَارِ الْجُنْبِ، وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ،
وَابْنِ السَّبِيلِ، وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ، إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالاً فَخُوراً﴾.

در این کار مشکلات، گرفتاری، پریشانی، انحراف و ظلم برای طرف
مقابل خواهان اقتضا و زمینه دارد و وی مظلوم و ستم دیده واقع می شود،
از این رو اگر خواهان فردی مؤمن است که رعایت حال ضعیفان را دارد
انجام آن برای وی خوب است؛ چرا که به کسی ظلم روا نمی دارد و از
عوارض آن مصون می ماند، اما در صورتی که وی خود نگه دار نیست،
باید آن را ترک کند.

۳۷- ﴿الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ
فَضْلِهِ، وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَاباً مُهِيناً﴾.

خوب نیست. با افرادی خبیث و خودخواه که همه چیز را برای خود

می خواهند و نسبت به بذل کمالات و علوم و تخصص یا اموال خویش بذلی ندارند و انحصارگرا می باشند رو به رو می شود.

۳۸- ﴿وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ، وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ، وَلَا بِالْيَوْمِ
الْآخِرِ، وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا﴾.

از انفاق سخن به میان آمده، پس اصل عمل خیر است ولی کار مورد نظر امری معنوی نیست؛ به این معنا که حُسن فعلی دارد ولی حُسن فاعلی ندارد، از این رو خوب نیست.

۳۹- ﴿وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ، وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا﴾.

این کار نتیجه بخش نیست.

۴۰- ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ، وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا، وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا﴾.

شک و شبهه‌ای در آن پیش نمی آید و کار مورد نظر سنگین و سخت است و عوارض و بی‌آمدهایی دارد. خیراتی قهری نیز دارد. انجام آن خوب است.

۴۱- ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ، وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا﴾.

خیلی خوب است. شهادت و گواهی نشانه‌ی باز بودن و عاقبت خیر است، اما با توجه به ﴿فَكَيْفَ﴾ که نهی همراه با تهدید است مشکلاتی در کار ظاهر می شود که خود را زود نشان می دهد، از این رو سنگین و سخت است و به لحاظ وجود شهادت و گواهی است که می توان آن را انجام داد.

۴۲- ﴿يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا، وَعَصَوُا الرَّسُولَ، لَوْ تُسَوَّىٰ بِهِمُ الْأَرْضُ، وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا﴾.

خوب نیست: چون دشمنی، درگیری، ناراحتی، ملاحظه‌ی رفیق و آشنایان و پارتی بازی در آن است و کار به هیچ وجه پاک و طیب نیست؛ چرا که می فرماید: ﴿لَوْ تُسَوَّىٰ بِهِمُ الْأَرْضُ﴾.

۴۳ - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ، حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ، وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ، حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا، وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا، فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ، إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا﴾.

﴿لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ﴾: مشکلات و سختی‌های فراوان در روند این کار پیش می‌آید اما انجام آن اشکال ندارد. البته، با توجه به مقید بودن آن، در صورت پیشامد ضرورت، اگر کسی مایل به انجام آن شود باید همت و توکل داشته باشد.

۴۴ - ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يَشْتَرُونَ الضَّلَاةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ﴾.

خوب نیست. ﴿أَلَمْ تَرَ﴾، ﴿الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ﴾ و ﴿وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ﴾ که کفران نعمت و تغییر دادن راه هدایت و مسیر درستی و گمراه کردن انسان‌ها در آن است و می‌خواهد علایم راهنمایی را تغییر جهت دهد.

۴۵ - ﴿وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ، وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَلِيًّا، وَكَفَىٰ بِاللَّهِ نَصِيرًا﴾.

خیلی خوب است. ظاهر آن سخت و مشکل زاست ولی پایان بسیار خوبی دارد. آمدن دو ﴿وَكَفَىٰ﴾ به این معناست که خداوند به صورت مضاعف و دو برابر از خواهان حمایت می‌کند.

۴۶ - ﴿مَنْ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ، وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا، وَأَسْمَعُ غَيْرَ مُسْمَعٍ، وَرَاعِنَا لَيًّا بِالسِّنْتِهِمْ، وَطَعْنًا فِي الدِّينِ، وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا، وَأَسْمَعُ وَأَنْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمَ، وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ، فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا﴾.

بسیار بد است و نتیجه‌ای ندارد. با افراد حيله‌گر و هفت خط رو به رو می‌شود که ظاهر ساز، خوش زبان، خوش برخورد و بد باطن و زیان بار

هستند و این آیه از نزدیک شدن به آنان بسیار هشدار می‌دهد و در این جهت کم‌تر می‌توان مانند آن را یافت. آنان آگاه و دانا هستند و عالمانه و عامدانه حيله‌گری می‌کنند، از این رو خیلی سخت تغییر می‌کنند.

۴۷- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ، آمِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ، مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا، فَنَرُدَّهَا عَلَىٰ أَدْبَارِهَا، أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ، وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا﴾.

خوب است، اما از مشکلات و گرفتاری خالی نیست، با این وجود، انجام شدنی است: ﴿وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا﴾.

۴۸- ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ، وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ، وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا﴾.

خوب نیست و پایان خوشی ندارد.

﴿لَا يَغْفِرُ﴾: سخت‌گیری تمام است.

۴۹- ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ، بَلِ اللَّهُ يُرَكِّي مَنْ يَشَاءُ، وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا﴾.

خوب نیست و ظاهر سازی در آن است و باطنی ندارد.

۵۰- ﴿انظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ، وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا﴾.

خوب نیست.

۵۱- ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ، يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ، وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا﴾.

بسیار بد است؛ به ویژه آن که افزوده بر اهل کتاب، از جبت و طاغوت نیز سخن می‌گوید.

۵۲- ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ، وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا﴾.

لعن پرودگار در آن است؛ به ویژه لعن دوم آن که هم خاص است و هم مانند مطاوعه و اثرپذیری، تحقق یافته است. بسیار بد است.

﴿لَعَنَهُمُ اللَّهُ﴾: این کار گناه کبیره و در ردیف قتل، غارت و خیانت است. هم چنین ابتر و بی نتیجه است.

﴿فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيراً﴾: شکست و نابودی آن حتمی است و هیچ کس نمی تواند او را یاری و نصرت کند.

۵۳- ﴿أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ، فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيراً﴾.

خوب نیست. کار مورد نظر سود، بهره و خیری دارد که چون به خواهان برسد و وی بر آن چیره شود، همه را از آن محروم می کند. با آن که نصیب و ملک دارد، ولی: ﴿فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيراً﴾: موفقیت خواهان و به نتیجه رسیدن کار همان و شکست و حرمان وی نیز همان.

۵۴- ﴿أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ، فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ، وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكَاً عَظِيماً﴾.

بسیار خوب است.

﴿يَحْسُدُونَ﴾: درگیری با افراد آلوده، نگرانی، پریشانی، اذیت و آزار دارد. حسد همان بیماری ها و مشکلات اخلاقی، روانی، اجتماعی است. به صورت کلی هرگاه یکی از مشتقات حسد در آیه بیاید و متعلق آن کمالات و موفقیت باشد، انجام آن کار خوب است؛ چرا که انسانی که موفق و پیروز می شود و بلندی مرتبه پیدا می کند، مورد حسد واقع می شود. حسد همواره در انسان های ضعیفی که نمی توانند به متعلق حسد دست یابند دیده می شود.

۵۵- ﴿فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ، وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيراً﴾.

خیلی بد و خطرناک است.

۵۶- ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصَلِّيهِمْ نَاراً، كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُوداً غَيْرَهَا، لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ، إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزاً حَكِيماً﴾.

خیلی بد است. این کار جز شکست، عقب ماندگی و حرمان چیزی

ندارد.

﴿كَلَّمَا نَضَجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَنَانَهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا﴾: همه‌ی تلاش‌های خواهان بی‌نتیجه می‌ماند و باید آن را در هر مرحله‌ای که هست رها کند، به این معنا که اگر ازدواج نموده باید همسرش را طلاق دهد، چنان‌چه با کسی شریک شده است، باید از او جدا شود، اگر کاسبی نموده باید آن را تعطیل کند و هرگونه تلاشی برای ادامه‌ی روند فعلی راه به جایی نمی‌برد و جز عذاب بیش‌تر برای او حاصلی ندارد.

۵۷- ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا﴾.

بسیار عالی است. نقد، شفاف، راحت و با آرامش و طمأنینه است. برای ازدواج و تحصیل علم بسیار مناسب است.

﴿وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا﴾: آرامش می‌آورد. نباید آرامش‌ها و زاد خیر خود را به بحران‌ها و شر با تصمیم‌گیری برای خود و نادیده گرفتن خواسته‌های الهی تحویل برد.

۵۸- ﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا، وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ، إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ، إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا﴾.

بسیار عالی است؛ چرا که امانت، حکم و عدل در آن است.

۵۹- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ، وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ، فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ، إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾.

خیلی خوب است.

﴿أَطِيعُوا اللَّهَ﴾: بسیار سنگین است.

﴿فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ﴾: نزاع و درگیری آن نیز به خداوند باز می‌گردد و درگیری آن نیز شیرین است.

۶۰- ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ، يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ، وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ، وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾.

خیلی بد است. ﴿أَلَمْ تَرَ﴾ تهدید و ﴿الطَّاغُوتِ﴾ گرفتاری و ﴿يُرِيدُ الشَّيْطَانُ﴾ خواست و اراده‌ی شیطان و گمراهی، ظلم، جور و ستم است.

۶۱- ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ، رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُونَ عَنْكَ صُدُودًا﴾.

بسیار بد است و در آن نفاق است که قرب دینی دارد.

۶۲- ﴿فَكَيْفَ إِذَا أَصَابْتَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ، ثُمَّ جَاءُوكَ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ، إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا﴾.

خوب نیست و گرفتاری و اجبار در آن هست و ناچار می‌شود مشکلات و گرفتاری‌های آن را بپذیرد. البته در صورتی که احسان خداوند شامل وی شود، پایان آن خوب است.

۶۳- ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ، فَأَعْرَضَ عَنْهُمْ، وَعَظَّمَهُمْ، وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا﴾.

بسیار بد است. باید آن را ترک کرد.

۶۴- ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ، وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ، وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ، لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا﴾.

خوب است ولی مشکلات، گرفتاری، ستم‌دیدگی و سختی‌هایی دارد که در نهایت برطرف می‌شود.

۶۵- ﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ، ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ، وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾.

خوب است. بحث معاهده و قضاوت است، براین اساس، کاری است سخت که گرفتاری و درگیری دارد ولی مشکل‌ساز نیست.

۶۶- ﴿وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ، وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ، وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا﴾.

بسیار سنگین، خطرناک و پرزحمت است و با آن که اگر خواهان بتواند آن را به پایان برساند خوب است، ولی انجام آن بعید است و درصد موفقیت آن خیلی اندک است.

۶۷- ﴿وَإِذَا لَاتَيْنَاهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا﴾.

بسیار خوب است. کاری است کوتاه و زودبازده که موفقیت آن فوری و نتیجه‌ی آن قطعی است و هیچ مشکلی نیز ندارد.

۶۸- ﴿وَلَهْدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا﴾.

همانند آیه‌ی پیشین، شیرین، گوارا و زود بازده است.

۶۹- ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ، مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ، وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا﴾.

﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ﴾: اطاعت بر حسن کار دلالت دارد ولی سخت و سنگین است. این کار جمعی و ماندگار است و ظاهر و باطن آن خیلی خوب است.

۷۰- ﴿ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ، وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيمًا﴾.

خیلی خوب است؛ خواه ادامه و ذیل آیه‌ی پیشین گرفته شود یا آیه‌ی مستقل لحاظ شود.

۷۱- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، خُذُوا حِذْرَكُمْ، فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ، أَوْ انفِرُوا جَمِيعًا﴾.

کاری سخت، سنگین و خسته کننده است که با فراز و نشیب و برد و باخت و شکست و پیروزی همراه است: ﴿فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ، أَوْ انفِرُوا جَمِيعًا﴾، اما احتمال موفقیت آن بالاست و انجام آن خوب است.

۷۲- ﴿وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لِيَبْطِئَنَّ، فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَالْ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ، إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا﴾.

خوب نیست. خیلی سخت و سنگین است و مشکلات و ناهمواری و

شکست دارد. هرگاه ادعایی در آیه‌ای طرح می‌شود، بدون قرینه نمی‌توان آن را کاری موفق دانست. بد آموزی و ضد ارزش نیز در آن هست.

۷۳- ﴿وَلَيْنَ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَن لَّمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ، يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ، فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾.

سخت، سنگین و دیربازده است ولی پایان آن بسیار عالی و خوش هست، اما بهتر است خواهان در صورتی که می‌تواند راه دیگری برای انجام آن برگزیند و تغییر روش دهد.

۷۴- ﴿فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ، وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾.

خوب نیست. خیلی سخت و خطرناک است و درگیری دارد، اما با این وجود، از لحاظ معنوی و نه دنیایی خیلی خوب است، اما برای غالب افراد مناسب نیست و خواهان خود را می‌طلبد، از این رو، باید بیش‌تر افراد را از آن پرهیز داد.

۷۵- ﴿وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ، الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا، وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا، وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا﴾.

خوب نیست. به لحاظ مقاتله و جنگ بسیار سخت و سنگین است و احتمال مرگ و کشته شدن در آن وجود دارد. پرهیز از آن لازم است، مگر برای کسی که چنان توانمند باشد که بتواند از مشکلات آن درگذرد.

۷۶- ﴿الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ، فَقاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ، إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا﴾.

این آیه از بحث مستضعفان خارج می‌شود. انجام آن خوب است و مشکلات آن ظاهری و گذراست و زود رفع می‌شود. ترک آن نیز خیلی بد است و حرمان، پریشانی و گرفتاری می‌آورد.

۷۷- ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ، وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَآتُوا الزَّكَاةَ، فَلَمَّا كُنِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ، أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً، وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ، لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ، قُلْ: مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ، وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى، وَلَا تُظَلَمُونَ فَتِيلًا﴾.

بسیاری از ضعف‌ها، گمراهی‌ها و بی‌ایمانی‌ها برای ترس است. فرد ترسو در هر زمینه‌ای که وارد شود، محافظه‌کار شده و لحاظ مردم و اطرافیان را دارد و آن کار را به ناسامانی می‌کشد.

کار مورد نظر سنگین است و مشکلات و درگیری دارد، اما باطن بسیار خوبی دارد ولی چون نوع مردم در پی منافع و زندگی دنیوی خود هستند، باید به چنین افرادی گفت استخاره‌ی آن بد است، مگر برای اهل آن که اندک پیش می‌آید، و برای چنین شخصی شهادت در پایان کار است و سختی‌ها و تهدیدها و تکلیف‌های بسیار از آن می‌بیند.

۷۸- ﴿أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ، وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُشِيدَةٍ، وَإِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ، وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ، قُلْ كُلُّ مَنْ عِنْدَ اللَّهِ، فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا﴾.

خوب نیست. از مرگ و مردن سخن می‌گوید. سنگین، پیچیده و همراه با درگیری است و باید از خیر باطنی آن گذشت و این کار پر دردسر را رها ساخت.

۷۹- ﴿مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ، وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ، وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا، وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا﴾.

مشکلات و سختی دارد و ممکن است به شکست بینجامد و باید با احتیاط و دقت ویژه آن را انجام داد و در این مسیر، کسی نیز مددکار وی نیست.

۸۰- ﴿مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا﴾.

خیلی سنگین و پراز مشکل و خطر است و اگر در روند کار آسیبی به خواهان برسد، کسی از وی حمایت نخواهد کرد. ترک آن خوب است اما انجام آن با حفظ احتیاط و مراقبت و هوشمندی بد نیست.

۸۱- ﴿وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ، فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ، وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّنُونَ، فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ، وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ، وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا﴾.

سخت و سنگین است و در آن درگیری وجود دارد، ترک آن بهتر است و انجام دادن آن بد نیست، اما به آفات، بلایا و آسیب‌های آن گرفتار می‌شود.

۸۲- ﴿أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ، وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا﴾.

کار از روی عدم تدبیر انجام می‌شود و نتیجه‌ای ندارد. اختلاف و درگیری دارد و انجام آن خوب نیست و باید ترک شود.

۸۳- ﴿وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ، وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَىٰ أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ، لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ، وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا﴾.

خوب اما به دلیل پاره‌ای مشکلات، سنگین است و فضل آن مشروط و لولایی است و معلوم نیست بهره‌ی چه کسی می‌گردد، از این رو ترک آن خوب است، اما انجام دادن آن بد نیست.

۸۴- ﴿فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ، وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ، عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكْفِكَ بِأَسِ الَّذِينَ كَفَرُوا، وَاللَّهُ أَشَدُّ بِأَسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا﴾.

خوب نیست چون قتل و تکلیف در آن آمده و پایان آن نیز از شدت عمل سخن گفته شده، که در این صورت خواهان با ضعف و کمبود مواجه می‌شود و نمی‌تواند کار را به سامان و نتیجه برساند.

۸۵- ﴿مَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا، وَمَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا، وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيتًا﴾.

خوب است، چرا که شفاعت دارد. البته خوبی آن به اعتبار یادکردن از گناه، مشروط است و بهتر است نخست صدقه و خیراتی بدهد، سپس آن را انجام دهد.

۸۶- ﴿وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا، أَوْ رُدُّوهَا، إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا﴾.

خیلی خوب است. مبارک است و مشکلی ندارد و پایان آن ضرری ندارد؛ هرچند سود قابل توجهی نیز ندارد. ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا﴾: حساب سختی کار را می‌رساند.

۸۷- ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، لَا رَيْبَ فِيهِ، وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا﴾.

خوب است و ترک آن بد است. باطن آن از ظاهر آن بهتر است؛ چرا که گردآوری تا دامنهی قیامت امری سخت است.

۸۸- ﴿فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ، وَاللَّهُ أَرَّكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا، أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ، وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا﴾.

بسیار بد است.

﴿فَمَا لَكُمْ﴾: تهدید آن بسیار است.

هدایت و گمراهی امری مشاعی است و از علل خود تأثیر می‌پذیرد و انسان تنها باید حسب تکلیف و وظیفه‌ی خود عمل کند و نتیجه بخشی آن در پرتو قانون مشاعی بودن کردار است و به آن نظام مرتبط می‌باشد.

۸۹- ﴿وَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً، فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّىٰ يَهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوهُمْ، وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ،

وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وِلِيًّا، وَلَا نَصِيرًا ﴿٩٠﴾

نهی دارد و باید ترک شود. نتیجه‌ای ندارد؛ چرا که به بی‌پناهی مبتلا می‌گردد.

۹۰ - ﴿إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ، أَوْ جَاءُوكُمْ حَصْرَتِ صُدُورُهُمْ أَنْ يُقَاتِلُوكُمْ، أَوْ يُقَاتِلُوا قَوْمَهُمْ، وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ، فَلَقَاتِلُوكُمْ، فَإِنْ اغْتَرَزُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ، وَالْقُوا إِلَيْكُمْ السَّلَامَ، فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا﴾.

با توجه به استثنا، کاری است سخت و سنگین که مشکلات و درگیری فراوانی دارد. خوب است آن را ترک کند؛ هر چند انجام آن بد نیست.

۹۱ - ﴿سَتَجِدُونَ آخَرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوكُمْ، وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ، كُلٌّ مَا رُدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْكَسُوا فِيهَا، فَإِنْ لَمْ يَعْتَرِلُوكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمْ السَّلَامَ وَيَكْفُوا أَيْدِيَهُمْ فَخُذُوهُمْ، وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ، وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا﴾.

چیزی جز سختی ندارد و سنگین است ولی منافع و خیراتی دارد. با توجه به فراوانی مشکلات آن، بهتر است ترک شود.

می‌توان برای این کار به تغییر در شیوه، یا در وقتی دیگر یا با نیتی دیگر و به صورت کلی با تغییر در یکی از جهات و حیثیات آن استخاره‌ای دیگر گرفت و چنانچه خوب آید، آن را به گونه‌ی یادشده انجام داد.

۹۲ - ﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَأً، وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَأً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ، إِلَّا أَنْ يَصَدَّقُوا، فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ، وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ، فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ، تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ، وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾.

خوب نیست. قتل و آزاد سازی بنده: ﴿فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ﴾ چیزی جز خطر

و خسارت نیست و در پایان نیز به لحاظ دیه: ﴿وَيَةُ مُسْلَمَةٌ﴾ باید تاوان بدهد.

۹۳- ﴿وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ، خَالِدًا فِيهَا، وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ، وَلَعَنَهُ، وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا﴾.

باید ترک شود. بسیار خطرناک است و ممکن است به قتل، بهتان و تهمت دچار شود و آبرو و دین کسی به مخاطره افتد. مراد از قتل تنها کشتن فیزیکی نیست و ترور شخصیت و ریختن آبرو و زدن بهتان را نیز در بر می‌گیرد.

۹۴- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا، وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا، تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا، فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمٌ كَثِيرَةٌ، كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ، فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ، فَتَبَيَّنُوا، إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ حَبِيرًا﴾.

با آن که ظاهر آیه ممکن است مشکلاتی داشته باشد ولی باطن خوب و نیکی دارد و خیلی خوب است.

﴿ضَرَبْتُمْ﴾: نشان از باز و گسترده بودن آن است.

﴿تَبَيَّنُوا﴾: در کار آزادی عمل وجود دارد؛ به این معنا که کار به هر صورت که انجام شود، مشکلات آن برطرف می‌گردد.

۹۵- ﴿لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ، فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً، وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى، وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا﴾.

خیلی خوب است. تلاش و کوشش و زحمت بسیار می‌طلبد و برای فرد تنبل مناسب نیست.

۹۶- ﴿دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً، وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾.

بسیار عالی است.

۹۷ - ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ؟ قَالُوا: كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ. قَالُوا: أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا، فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ، وَسَاءَتْ مَصِيرًا﴾.

از بازخواست و استضعاف و عذاب سخن می‌گوید و خوب نیست. این آیه می‌فرماید به صورت غالبی افراد تنبل و هوس مدار هستند که به استضعاف کشیده می‌شوند و تنها به خوشامد نفس خویش می‌اندیشند. این کار نتیجه‌ای جز زیان، شکست و ورشکستگی ندارد.

۹۸ - ﴿إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ، لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً، وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا﴾.

این آیه به معرفی استضعاف واقعی می‌پردازد. خوب نیست.

۹۹ - ﴿فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ، وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا﴾.

خوب نیست، مگر آن که به انجام آن مجبور باشد.

۱۰۰ - ﴿وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاعِمًا كَثِيرًا وَسِعَةً، وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ، وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾.

شروعی سخت دارد که تغییر حالت گذشته و مهاجرت است ولی

پایان آن خوش است. انجام آن خیلی خوب است.

۱۰۱ - ﴿وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ، إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا، إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا﴾.

درگیری و زحمت بسیار دارد. بهتر است ترک شود؛ اگرچه انجام آن بد

نیست.

۱۰۲ - ﴿وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ، وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ، فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ، وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ، وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ

أَسْلِحَتْكُمْ وَأَمْنَعَتْكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً، وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ
أَذَى مِنْ مَطَرٍ، أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ، وَخُذُوا حِذْرَكُمْ، إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ
لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿۱۰۳﴾.

باید به بلندی آیه توجه داشت و نیز از نماز خوف و جنگ سخن به
میان می آید که سنگینی و خطرناک بودن کار مورد نظر و درگیری و
مصیبت زا بودن آن را می رساند.

۱۰۳- ﴿فَإِذَا قُضِيَتْ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا، وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ، فَإِذَا
اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ، إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾.
خوب است.

۱۰۴- ﴿وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلُمُونَ، فَإِنَّهُمْ يَأْلُمُونَ كَمَا تَأْلُمُونَ،
وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ، وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾.

خوب است ولی مشقت، رنج و زحمت را می طلبد و مشکلات دارد
اما به موفقیت می رسد: ﴿وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ﴾.

۱۰۵- ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ، لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ، وَلَا
تَكُنْ لِلْخَائِبِينَ حَصِيمًا﴾.

خوب است.

﴿بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ﴾: خواهان می داند که چه کاری انجام می دهد.

﴿وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِبِينَ حَصِيمًا﴾: باید در انجام آن احتیاط کند تا به
انحراف، گناه، اجحاف و ظلم به دیگران مبتلا نشود.

۱۰۶- ﴿وَاسْتَغْفِرِ اللَّهَ، إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾.

خوب است. خیرات قهری نیز دارد.

۱۰۷- ﴿وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنفُسَهُمْ، إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَانًا
أَثِيمًا﴾.

خوب نیست. جدال و خیانت در آن است و در فضایی آلوده انجام
می شود.

۱۰۸- ﴿يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ، وَلَا يَسْتَحْفُونَ مِنَ اللَّهِ، وَهُوَ مَعَهُمْ، إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ، وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا﴾.

خوب نیست. استخفاف، اهانت، پنهان کاری و استکبار در آن است. تهدیدی که در آیه است بر بسته بودن کار دلالت دارد.

۱۰۹- ﴿هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا، فَمَنْ يُجَادِلِ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا﴾.

خوب نیست. جدال، درگیری، اختلاف و زیان در آن است و فضای کار سلامت لازم را ندارد.

۱۱۰- ﴿وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾.

خوب نیست؛ هر چند در صورت پرداختن به آن، ممکن است پایان آن خوب باشد و از عوارض آن کاسته گردد.

۱۱۱- ﴿وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ، وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾.

خوب نیست. هیچ نتیجه‌ای ندارد و اصل کار وی گناه است.

۱۱۲- ﴿وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا﴾.

بد است. خواهان در معرض اتهام و تهمت قرار می‌گیرد.

۱۱۳- ﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يُضْلُوكَ، وَمَا يُضْلُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ، وَمَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ، وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ، وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ، وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا﴾.

با اهتمام ویژه خوب است.

﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ﴾: در انجام این کار باید توجه، اهتمام، احتیاط،

توکل و طرح و برنامه داشت. اگر خواهان بخواهد به صورت عادی به کار پردازد خوب نیست و جز ضرر نتیجه‌ای ندارد.

۱۱۴ - ﴿لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ، وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاةِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾.

با آن که ظاهری باشکوه دارد و پایان آن از شروع آن بهتر است ولی خیلی خوب نیست مگر آن که قصد خیر و نیت قربت داشته باشد و بخواهد برای نمونه، دیگری را با خود شریک سازد یا صدقه و خیراتی دهد.

۱۱۵ - ﴿وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ، وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ، وَنُصَلِّهِ جَهَنَّمَ، وَسَاءَتْ مَصِيرًا﴾.

هم برای خواهان و هم برای دیگران بسیار بد است.
﴿يُشَاقِقِ الرَّسُولَ﴾: عناد، درگیری، کلاه برداری و فریب در این کار وجود دارد.

﴿غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ﴾: راهی را برگزیده است که به نابودی وی می انجامد.

۱۱۶ - ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ، وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ، وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾.

خوب نیست. استکبار و اهتمام به نفس در آن است و خواهان توکل و اعتماد بر خداوند ندارد. خیلی بد است. گرفتاری، آلودگی و شکست را در پی دارد و به هیچ وجه ملاحظه نمی شود.

۱۱۷ - ﴿إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنَاثًا، وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا﴾.
خیلی بد است و هیچ نتیجه ای از آن به دست نمی آورد و تمامی تلاش و کوشش وی بی اثر است.

۱۱۸ - ﴿لَعَنَهُ اللَّهُ، وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا﴾.

بد است.

۱۱۹ - ﴿وَلَا ضَلَّٰلَنَّهُمْ، وَلَا مَنِّيَنَّهُمْ، وَلَا مَرْنَنَّهُمْ، فَلْيَبْتَئِكُنَّ آذَانَ الْأَنْعَامِ، وَلَا مَرْنَنَّهُمْ، فَلْيَغَيِّرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ، وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا﴾.

خیلی بد است و تمامی آن پر از مشکلات و سنگلاخ است. قرائت این آیه به اعتبار تشدیدها و ناهنجاری‌های لفظی قلق دارد و چنین آیاتی منتهای گرفتاری، فلاکت و بدبختی را می‌رساند و هنجارها را از بین می‌برد.

۱۲۰ - ﴿يَعِدُّهُمْ وَيُمْنِيهِمْ، وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا﴾.

بسیار بد است.

۱۲۱ - ﴿أُولَٰئِكَ مَا وَاهُمُ جَهَنَّمُ، وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا﴾.

بسیار بد است و خواهان در کاری قرار می‌گیرد که هیچ راه چاره‌ای برای گذر از آن ندارد.

۱۲۲ - ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا، وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا، وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا﴾.

بسیار خوب است و خواهان در پی اقدام بر هر کاری باشد، میمنت، مرحمت، پاکی، طهارت و نیز به اعتبار وعده‌ی الهی ضمانت اجرایی دارد اما هم زحمت دارد: ﴿وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ و هم دیر بازده است: ﴿سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي﴾.

۱۲۳ - ﴿لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ، وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ، مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ، وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا﴾.

خیلی بد است و جز خیال‌پردازی و آرزوهای دور دست چیزی در آن نیست. کسی نیز وی را در انجام آن یاری نمی‌رساند. نتیجه‌ای نیز که به دست می‌آورد عکس انتظار اوست. در آن اختلاف و درگیری وجود دارد و باید ترک شود.

۱۲۴- ﴿وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ، وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا﴾.

عالی است. عمل پیش از ایمان آمده و از ملکوت آن نسبت به آیه‌ی ۱۲۲ همین سوره کاسته شده است. پایان آن خالی از مشکلات نیست و کفران، انحراف یا ضرر و زیان اعتقادی و ذهنی در آن دیده می‌شود و از این نظر باید دقت و احتیاط را داشت و با نیت خیر وارد کار شد.

۱۲۵- ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ، وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا، وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا﴾.

خیلی عالی است. این آیه معنا و مصداق را با هم می‌آورد. ﴿وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ﴾: آزادی عمل آن اندک است و باید مدار و نظامی برای حرکت داشته باشد و قوانین کار مورد نظر را نادیده نگیرد، از این رو محدود می‌شود.

۱۲۶- ﴿وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا﴾.
﴿وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾: کار مورد نظر را با هر شیوه‌ای که انجام دهد خوب است و در آن آزادی عمل کامل دارد و توان تغییرروش در آن بسیار است و در هر شیوه‌ای که کار به بن بست رسد، می‌تواند راه دیگری را برگزیند و آن را تجربه نماید.

۱۲۷- ﴿وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ، قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ، وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتَامَى النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ، وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ، وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوُلْدَانِ، وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَىٰ بِالْقِسْطِ، وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا﴾.

انجام آن بد نیست، ولی ترک آن بهتر است. با اقدام بر آن، مشکل، گره، درگیری و چه بسا آلودگی پدید آید. استفتا، یتامی و مستضعفان از موضوعاتی است که گرفتاری در کار را می‌رساند.

﴿وَيَسْتَفْتُونَكَ﴾: استفتا بر وجود مشکل و گرفتاری در کار دلالت دارد.

۱۲۸ - ﴿وَإِنِ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا، وَالصُّلْحُ خَيْرٌ، وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ، وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا﴾.

با توجه به این که آیه با تأنیث شروع شده، کار مورد نظر در ابتدا پر مخاطره و سنگین است و در پایان آن گشایش بیش‌تری وجود دارد.

۱۲۹ - ﴿وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ، وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ، فَتَدْرُوهَا كَالْمَعْلَقَةِ، وَإِنْ نُصَلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾.

خوب نیست و نمی‌توان آن را انجام داد و باید ترک شود. این آیه می‌فرماید شما نمی‌توانید میان چند همسر خود به صورت عادلانه رفتار کنید؛ چرا که یکی زیباتر، مهربان‌تر و دوست داشتنی‌تر از دیگران است، اما در این صورت، یکی را نیز به کلی ترک نکنید.

۱۳۰ - ﴿وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِنْ سَعَتِهِ، وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا﴾.

خوب است و کار اساسی و محکم می‌شود.

۱۳۱ - ﴿وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ، وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ، وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا﴾.

کار مورد نظر باز و گسترده است و خواهان در انجام آن آزادی عمل دارد، ولی این کار چون امری معنوی است سنگین و سخت است و به لحاظ: ﴿وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا﴾ در آن تهدید است.

۱۳۲ - ﴿وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا﴾.

اقدام بر آن هیچ مشکلی ندارد. خواهان در انجام آن دارای پشتوانه است و محکم می‌تواند آن را عملی سازد و ترک آن نیز خوب نیست.

۱۳۳ - ﴿إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ، وَيَأْتِ بِآخَرِينَ، وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا﴾.

خوب نیست.

۱۳۹ - الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِئْتَعُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿﴾

خوب نیست. موضوع آن منافقان است.

۱۴۰ - وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا، وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا، فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ، إِنَّكُمْ إِذَا مِثْلُهُمْ، إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿﴾

خیلی بد است و از انجام آن پرهیز می‌دهد و به‌ویژه برای ازدواج یا معامله بسیار بد است.

۱۴۱ - الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ، فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فِتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ، وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿﴾

موضوع آن منافقین است. خیلی بد و خطرناک است.

۱۴۲ - إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ، وَهُوَ خَادِعُهُمْ، وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَى، يُرَاءُونَ النَّاسَ، وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿﴾

بسیار بد است. این آیه می‌فرماید میزان نفاق هر آدمی به میزان فراموشی او از یاد خداست.

۱۴۳ - مُذَبِّبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ، لَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ، وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿﴾

بسیار بد است. این کار سبب سرگردانی و گمراهی می‌شود و راه چاره‌ای برای برون رفت از آسیب‌ها و مشکلات آن نمی‌یابد.

۱۴۴ - يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ، أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿﴾

بسیار بد است و هرچه کار کند باز مورد بازخواست و نکوهش واقع می‌شود.

۱۴۵- ﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ، وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا﴾.

موضوع آیه همان مسلمانانی است که در برابر امام معصوم علیه السلام می ایستادند و نفاق داشتند. خیلی بد است.

۱۴۶- ﴿إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا، وَأَصْلَحُوا، وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ، وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ، فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ، وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا﴾.

بد است. درگیری، سختی، پریشانی، شکست، نابودی، انحراف و گمراهی در آن است.

۱۴۷- ﴿مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَدَابِكُمْ، إِنْ شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ، وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا﴾.

در این کار سوء ظن و بدگمانی پیش می آید و ظاهر ناخوشایندی دارد. اگر خواهان اهل دقت، توجه، احتیاط و شکر نعمت است، پایان آن خوب است و گرنه ترک آن بهتر است.

۱۴۸- ﴿لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ، إِلَّا مَنْ ظَلَمَ، وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا﴾.

انجام آن زحمت، رنج و چه بسا ابتلای به ظلم دارد و ترک آن خوب است ولی با توجه به ذیل آیه، اگر آن را انجام دهد، پایان آن خیر است.

۱۴۹- ﴿إِنْ تُبَدُّوا خَيْرًا أَوْ تُخَفَّوْهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوءٍ، فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا قَدِيرًا﴾.

﴿إِنْ﴾: تزلزل را می رساند و بر انجام ندادن کار اشاره دارد.

﴿عَنْ سُوءٍ﴾: بر این که ترک کار بهتر است دلالت دارد.

انجام آن گرفتاری و عدم موفقیت را در پی دارد و ترک آن بهتر است؛ هر چند پایان آن با لحاظ: ﴿فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا قَدِيرًا﴾ خوب است.

۱۵۰- ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ

وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾.

خوب نیست. تفرقه و تبعیض در آن است؛ هر چند پایان آن خوب است و انجام آن نیاز به اراده و اتخاذ دارد و بسیار سنگین است.

۱۵۱ - ﴿أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا، وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّبِينًا﴾.

خیلی بد است و ناهنجاری، پریشانی، گرفتاری و پشیمانی را سبب می‌شود و نتیجه‌ی عکس دارد.

۱۵۲ - ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يَفْرُقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمْ، وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾.

خوب است. امری دنیایی و پرزحمت است که نتیجه‌ی آن محدود و ناماندگار است.

۱۵۳ - ﴿يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنزِلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَى أَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ، فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً، فَآخَذَتْهُمْ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ، ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ، فَعَفَوْنَا عَنْ ذَلِكَ، وَآتَيْنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُبِينًا﴾.

انجام آن با مشکلات همراه است و سبب گمراهی می‌شود و پر مشقت است. برآوردی که خواهان از کار دارد خیال‌پردازی است و به نتیجه نمی‌رسد.

این آیه دارای دو استخاره است و آیه‌ی دوم آن: ﴿وَآتَيْنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُبِينًا﴾ است که خوب است. صاحب استخاره آیه‌ی مربوط به خواهان را تشخیص می‌دهد و عالم به استخاره چنان‌چه قلب وی بر یکی از آیات استقرار نیافت باید استخاره‌ای دیگر بگیرد.

۱۵۴ - ﴿وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ بِمِيثَاقِهِمْ، وَقُلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا، وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ، وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا﴾.

اصل کار خیلی خوب است. ماده‌های: رفع، فوق، میثاق، دخل، باب بر خوبی کار دلالت دارد ولی پایان آن غفلت، عافیت‌طلبی و منفعت‌طلبی است و خواهان به حرمان دچار می‌شود، و باید او را از این امور پرهیز داد.

۱۵۵ - ﴿فَبِمَا نَقُضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بِآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ بَغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ، بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ، فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا﴾.

بسیار بد است. باید ترک شود؛ زیرا غیر از تجاوز، تعدی و مشکلات چیزی در آن نیست. در ضمن از «قلوبنا غلف» فهمیده می شود کار بسته می گردد و راه برون رفتی از مشکلات آن یافت نمی شود. این کار زیان بار بوده و نتیجه‌ی عکس می دهد.

۱۵۶ - ﴿وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا﴾.

انجام این کار درست نیست؛ چون کاری باطل است و حقانیتی ندارد.

۱۵۷ - ﴿وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا قَتَلُوهُ، وَمَا صَلَبُوهُ، وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ، وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ، مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ، وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا﴾.

اقدام به این کار خطرناک است و مشکلات دارد و نتیجه‌ای از انجام آن برای خواهان به دست نمی آید اما راه برای سامان گرفتن کار دیگری هموار می شود، به این صورت که برای نمونه اگر همسر خود را طلاق گوید یا شراکت خود را فسخ نماید، همسر او با فرد دیگری ازدواج می کند و کار شوهر دوم او سامان می گیرد یا شریک وی با دیگری شریک می شود و رونق کار با فرد سوم است.

۱۵۸ - ﴿بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ، وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾.

اقدام به این کار خوب نیست؛ زیرا مشکلات آن برای خواهان است و نتیجه و فایده‌ی کار به دیگری می رسد.

۱۵۹ - ﴿وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ، وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا﴾.

خوب نیست. کار بدون هیچ نتیجه‌ای به درازا می کشد.

۱۶۰ - ﴿فَبَطَّلُوا مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَمًا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ أُحِلَّت لَهُمْ، وَبَصَدَهُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا﴾.

بسیار بد است. چالش، درگیری، مشکلات، مخاطرات و زیان باری کار فراوان است و نتیجه‌ای نیز ندارد.

۱۶۱ - ﴿وَآخِذْهُمْ الرَّبُّ وَقَدْ نُهِوا عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾.

بسیار بد است. نتیجه‌ی عکس و زیان بار می‌دهد و سبب ناسپاسی، گرفتاری و رنج می‌گردد.

۱۶۲ - ﴿لَكِنَّ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ، وَمَا أَنْزَلَ مِنْ قَبْلِكَ، وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا﴾.

انجام آن خوب است و ترک آن نیز اشکال ندارد.
﴿لَكِنَّ﴾، ﴿الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ﴾ و ﴿مِنْهُمْ﴾ علامت بسته بودن و نداشتن آزادی عمل در کار است.

یادکردن از عبادات یاد شده به سختی کار، مشکلات و عوارض آن اشاره دارد.

﴿أَجْرًا عَظِيمًا﴾: کار مورد نظر نتیجه‌ی دنیوی دارد.

۱۶۳ - ﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ، وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ، وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا﴾.

انجام کار مورد نظر بسیار عالی و لازم است. در روند انجام این کار هیچ مشکلی به وجود نمی‌آید. ترک آن بد است.

﴿أَوْحَيْنَا﴾: تکرار آن در این آیه بر آزادی عمل و قدرت مانور کار دلالت دارد.

﴿إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ﴾: نتیجه و منافع کار درازمدت و مستمر است.

﴿يَعْقُوبَ﴾: کار مورد نظر امری معنوی است.

﴿الْأَسْبَاطِ﴾: این کار دارازمدت و مستمر است.

﴿سُلَيْمَانَ﴾: کار خواهان امری دنیوی است.

۱۶۴- ﴿وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ، وَرُسُلًا لَمْ نَقُصُّهُمْ عَلَيْكَ، وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا﴾.

بسیار خوب است. انجام آن آزادی عمل دارد. کاری است معنوی که هیچ مشکلی در انجام آن پیش نمی‌آید.

۱۶۵- ﴿رُسُلًا مَبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ، وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾.

بسیار خوب است و شادی در کار را می‌رساند؛ به‌ویژه اگر آن کار همکاری و همنشینی با دیگری هم‌چون شراکت، ازدواج، مسافرت و تجارت باشد.

۱۶۶- ﴿لَكِنِ اللَّهُ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ، أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ، وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ، وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا﴾.

﴿لَكِنِ﴾: کاری است سخت و مشکل.

﴿يَشْهَدُ﴾: کسانی ناظر انجام کار هستند.

﴿بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ﴾: کاری دقیق و سنگین است.

﴿وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ﴾: این کار رقیب دارد و باید دقت و احتیاط داشت.

﴿وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا﴾: ماده‌ی کافی بر به نتیجه نرسیدن برخی دلالت دارد.

خیلی خوب است ولی باید به اقتضای کار، احتیاط، توجه، کارشناسی، مشاوره و شریک داشت و با ثبت و سند و نوشتن قراردادی

که همه‌ی وجوه کار را به روشنی تعیین کرده بر آن اقدام کرد تا کار به اختلاف و حتی به دادگاه کشیده نشود.

۱۶۷ - ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا﴾.

بسیار بد است و ترک آن لازم است. سبب گمراهی می‌شود و هیچ خیر کسبی یا قهری ندارد.

۱۶۸ - ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا﴾.

این آیه با آیه‌ی بعد یک استخاره دارد. خیلی بد، خطرناک و مشکل‌زاست و سبب حرمان می‌شود. کار هرچه پیش رود بر بدی آن افزوده می‌شود. باید ترک شود.

۱۶۹ - ﴿إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا﴾.

گذشت که بسیار بد است و باید ترک شود.

۱۷۰ - ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ، قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ، فَأَمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ،

وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾.

بسیار خوب است. کار مورد نظر پر مخاطره است اما پایان خوبی دارد.

۱۷۱ - ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ، وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ، إِنَّمَا

الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ، وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ، وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ انْتَهُوا خَيْرًا لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا﴾.

هر چند بد نیست ولی: ﴿أَهْلَ الْكِتَابِ﴾ و تکرار ﴿لَا﴾ و نیز وجود شش فراز که هر یک آهنگی خاص دارد: ﴿إِنَّمَا الْمَسِيحُ﴾، ﴿فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ﴾، ﴿وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ﴾، ﴿انْتَهُوا خَيْرًا لَكُمْ﴾، ﴿إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ﴾ و ﴿لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ می‌رساند کار مورد نظر گره‌دار، سنگین، سخت و مشکل‌زاست و به راحتی انجام نمی‌شود و موانعی در اجرای آن پیش

می آید. به این معنا که اگر کار خواهان، ساخت و ساز باشد ممکن است کار با مشکلات اداری رو به رو شود و چنانچه ازدواج باشد، ممکن است به دعوا، طلاق یا عقیمی دچار شود یا یکی از آنان بیمار شود. خوب نیست.

۱۷۲- ﴿لَنْ يَسْتَنْكَفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ، وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ، وَمَنْ يَسْتَنْكَفَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا﴾.

خوب نیست. کار مورد نظر خلاف و ممنوع یا دست کم ناروا، غیر مناسب و یا انجام نشدنی است.

۱۷۳- ﴿فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ، وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ، وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا، وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا﴾.

این آیه دو استخاره دارد و آیه‌ی دوم از: ﴿وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنكَفُوا﴾ شروع می‌شود. استخاره‌ی نخست خوب است و دومی بد است و سبب غفلت و پشیمانی می‌شود.

۱۷۴- ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ، قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ، وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا﴾.

بسیار خوب و عالی است.

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ﴾: کار مورد نظر باز و گسترده است و آزادی عمل دارد. ﴿قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ﴾: این کار زحمت و رنج ندارد و به آسانی به فراچنگ می‌آید.

﴿نُورًا مُبِينًا﴾: دارای صفا و آرامش است و پرتو دارد؛ به این معنا که خیر آن انحصاری خواهان نیست و دیگران نیز از آن بهره‌مند می‌شوند.

۱۷۵- ﴿فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ، وَيَهْدِيهِمْ إِلَيْهِ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا﴾.

این کار بسیار خوب و عالی است.

واژگان: ﴿وَأَعْتَصِمُوا بِهِ﴾، ﴿فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ﴾، ﴿فَضْلٍ﴾، ﴿وَيَهْدِيهِمْ﴾ و
﴿صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا﴾ بر گستردگی و باز بودن کار دلالت دارد.

۱۷۶ - ﴿يَسْتَفْتُونَكَ، قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ، إِنْ امْرُؤٌ هَلَكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ
أُخْتُ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ، وَهُوَ يَرِثُهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ، فَإِنْ كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا
الثُّلُثَانِ مِمَّا تَرَكَ، وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ، يُبَيِّنُ
اللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَضِلُّوا، وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾.
خوب است.

﴿يَسْتَفْتُونَكَ﴾: این کار حیرت، سرگردانی و سردرگمی دارد.
﴿الْكَلَالَةِ﴾: کار مورد نظر چیزی فرعی، زاید، زودگذر و مقطعی است،
نه مستمر و ریشه‌دار که خیر قابل توجهی ندارد.

سوره های مائده

۱- ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، أَوْفُوا بِالْعُقُودِ، أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ، غَيْرِ مُجْلِي الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ، إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ﴾.

با توجه به این که امر دارد: ﴿أَوْفُوا بِالْعُقُودِ﴾، خیلی خوب است اما به لحاظ یادکرد از اهل ایمان و پاره ای از تکالیف الهی مشکلاتی دارد و فعل، حرکت و تلاش را می طلبد. طیب و غیر طیب و مشوب در این کار به هم آمیخته است و باید تلاش نمود که خود را از امور شبهه ناک و ممنوع پرهیز داشت و از آلودگی دوری نمود. ذکر خوراکی ها می رساند کار بسیار شیرین و گواراست.

۲- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَحْلُوا شَعَائِرَ اللَّهِ، وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ، وَلَا الْهَدْيَ، وَلَا الْقَلَائِدَ، وَلَا آمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ، يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًا، وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا، وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ أَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ تَعْتَدُوا، وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى، وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ، وَاتَّقُوا اللَّهَ، إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾.

با توجه به این که محرماتی که در این آیه آمده بسیار است مشکلات این کار فراوان است. اجحاف و جور در آن پیش می آید. پنج حکم دارد که سنگینی بسیار کار را می رساند؛ چرا که حکم امری سنگین است.

هم چنین اقدام بر آن عمل و تلاش بسیاری را لازم دارد. با این وجود با توجه به صدر آیه که خطاب آن به اهل ایمان است و ذیل آن که: ﴿يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًا﴾ و نیز امر: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى﴾ می باشد انجام این کار خوب است و ادامه ی آیه ناظر به احکام و محرماتی است که در این آیه آمده است.

۳- ﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ، وَمَا أُهْلِلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ، وَالْمُنْحَنِقَةُ، وَالْمَوْفُوذَةُ، وَالْمُتَرَدِّيَةُ، وَالنَّطِيحَةُ، وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ، وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ، وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ، ذَلِكَ فِسْقٌ، الْيَوْمَ يَبْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ، فَلَا تَخْشَوْهُمْ، وَاحْشَوْنِ، الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ، وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي، وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا، فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

شروع آیه با حکم است که سنگینی و سختی بسیار کار را می رساند و انجام آن محرومیت ها و محدودیت ها و خطرهای فراوانی دارد، اما اقدام بر آن بد نیست.

﴿الْيَوْمَ يَبْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ﴾: این فراز مربوط به ولایت حضرت امیرمؤمنان علیه السلام است. خداوند آیات ولایت را در چنین ظرف هایی جاسازی و حفظ نموده است.

فراز: ﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ﴾ تا پایان آیه را در بر می گیرد که در آخر با عبارت: ﴿فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ﴾ استثنا می گیرد و می رساند اهل ولایت نیز به محرومیت گرفتار می شوند و در نتیجه ی داشتن ولایت و تحمل چنین رنج ها و محرومیت ها از دایره ی انعام و چارپا بودن بیرون می آیند.

۴- ﴿يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ، قُلْ: أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ، وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلَّبِينَ، تَعْلَمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ، فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ، وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ، وَاتَّقُوا اللَّهَ، إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾.

خیلی خوب است اما مشکلات و خطر آلودگی را دارد. در آیات پیش

بعد از ذکر چند مورد حرام، تحمل ناپذیری و خستگی مردم از ممنوعیت‌های بسیار را می‌رساند که در قالب پرسش از حلال‌ها زبان به شکوه می‌گشایند.

۵- «الْيَوْمَ أَحَلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ، وَطَعَامُ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ حَلٌّ لَكُمْ، وَطَعَامُكُمْ حَلٌّ لَهُمْ، وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ، وَلَا مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ، وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ، وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ».

«الْيَوْمَ أَحَلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ»: کار مورد نظر باز و گسترده است و انجام آن آزادی عمل و قدرت مانور و قدرت تغییر و آزمایش روش‌های گوناگون را دارد.

شلوغی و سنگینی و سختی کار نیاز به تلاش و مقاومت دارد و کوتاهی در آن ممکن است به خسران و زیان برسد، از این رو می‌فرماید:

«وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ».

۶- «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ، وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ، وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا، وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا، فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ، مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ، وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهَّرَكُمْ، وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ، لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ».

این آیه برخی از اقسام طهارت را بیان می‌دارد و خیلی خوب است. سختی و حرجی در انجام آن نیست.

۷- «وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ الَّذِي وَاثَقَكُمْ بِهِ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا، وَاتَّقُوا اللَّهَ، إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ».

خیلی خوب است.

﴿وَمِيثَاقَهُ الَّذِي وَاثَقَكُمْ بِهِ﴾: کار مورد نظر میثاق و عهد است که تخلف

از آن خوب نیست؛ به این معنا که ترک آن خیلی بد است.

۸- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ، شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ، وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاَنُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا، اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ، وَاتَّقُوا اللَّهَ، إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾.

بسیار خوب است اما سنگین و سخت است و نیاز به تحمل پذیری

بالا دارد؛ چرا که انجام آن مخالف دارد و درگیری پیش می‌آید.

۹- ﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ﴾.

بسیار خوب است؛ چرا که وعده و بشارت الهی است.

﴿الَّذِينَ آمَنُوا﴾: نشان از سنگینی کار است. پاکی و قداست آن را نیز

می‌رساند.

۱۰- ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ﴾.

خوب نیست.

۱۱- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ هُمْ قَوْمٌ أَن يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ، وَاتَّقُوا اللَّهَ، وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾.

بسیار خوب است. صدر و میانه و ذیل آیه با هم هماهنگ و وفق است

و همه آهنگ نیکویی کار را می‌رساند. می‌توان آن را «استخاره‌ی وفق» یا

همسان یا هموار دانست که باسط بودن کار را خاطر نشان می‌شود.

۱۲- ﴿وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ، وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا، وَقَالَ

اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ

وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا، لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ، وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ﴾.

کار مورد نظر بسیار سنگین است و با توجه به شرط‌هایی که در آیه

آمده و فراز پایانی آن، انجام این کار برای کسی که اهل احتیاط است و

نیت پاک و الهی دارد و قصد کلاه‌برداری و حيله ندارد خوب است.

﴿أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾: أخذ میثاق در مورد کارهایی است که احتمال تخلف و خطر در آن می‌رود و در آن احتمال شکست و ناموفق بودن خواهان می‌رود.

۱۳- ﴿فَبِمَا نَفَضْتُمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ، وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً، يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ، وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ، وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ، فَاعْفُ عَنْهُمْ، وَاصْفَحْ، إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾.

انجام آن خوب نیست و سبب درگیری و خیانت می‌شود و ترک آن بهتر است اما اگر خواهان به استخاره توجه ننمود و آن را انجام داد، با آن که از عوارض و آثار آن مصون نمی‌ماند، پایان خوبی دارد و کاروی هموار می‌شود.

۱۴- ﴿وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى، أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ، فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ، فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ﴾.

خوب نیست. از اهل کتاب یاد می‌شود. انجام آن سبب اختلاف، درگیری، دشمنی و کینه می‌شود.

۱۵- ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا، يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ، وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ، قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ، وَكِتَابٌ مُبِينٌ﴾.

خوب نیست؛ چرا که موضوع آن اهل کتاب است. البته اگر خواهان احتیاط بسیار پیشه کند و آن را انجام دهد با توجه به فراز اخیر خوب است، اما با توجه به آسیب‌هایی که از مشکلات آن می‌بیند ترک آن بهتر است.

﴿قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا، يُبَيِّنُ لَكُمْ﴾: بیگانگی در آن است.

﴿تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ﴾: خیانت و پنهان کاری را می‌رساند.

۱۶- ﴿يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ، وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ، وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾.

بسیار عالی است. استخراجی وفق و هموار است و صدر، میانه و ذیل آیه یکسان است. دست خواهان در انجام این کار باز است و مشکلات آن برطرف می‌شود.

﴿وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ﴾: مشکلات کار برطرف می‌شود.

۱۷- ﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ، قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا، وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا، يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ، وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

انجام آن خوب نیست. خطرناک است و درگیری و تهدید در آن است.

۱۸- ﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ، قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ، بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ، يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ، وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا، وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ﴾.

موضوع آن اهل کتاب است و از گناه و عذاب سخن می‌گوید، انجام کار مورد نظر خوب نیست.

﴿وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا﴾: پایان آن نیز نتیجه‌ای در خور ندارد و چیزی برای خواهان نمی‌ماند.

۱۹- ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا، يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى فَتْرَةٍ مِّنَ الرُّسُلِ، أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِن بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ، فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ، وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

موضوع آن اهل کتاب است و خوب نیست.

﴿قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا، يُبَيِّنُ لَكُمْ﴾: بیگانگی با افراد مرتبط با آن کار را

می‌رساند.

﴿عَلَى فَتْرَةٍ﴾: به مشکلات کار اشاره دارد.

﴿فَقَدْ جَاءَكُمْ بِشِيرٌ وَنَذِيرٌ﴾: اگر خواهان بر آن اقدام کند پایان آن خوب است اما زحمات و مشکلات بسیاری دارد که بهتر است آن را ترک کند.
 ۲۰- ﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ: يَا قَوْمِ، اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ، إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ، وَجَعَلَ لَكُمْ مُلُوكًا، وَأَتَاكُمْ مَا لَمْ يَأْتِ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ﴾.
 بسیار خوب است؛ چرا که حضرت موسی علیه السلام، ملوک و ایتاء در آن است.

ارزش استخاره‌ی هر آیه با توجه به موضوع آیه به دست می‌آید و موضوع این آیه حضرت موسی علیه السلام است و نه اهل کتاب و باید در به دست آوردن موضوع هر آیه توجه ویژه داشت تا به خلط و خبط گرفتار نیامد.

﴿مُوسَى﴾: ظاهر کار بهتر و قوی تر از باطن آن است.
 ۲۱- ﴿يَا قَوْمِ، ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ، الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ، وَلَا تَرْتَدُوا عَلَى أَذْبَارِكُمْ، فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ﴾.
 بسیار خوب است اما خطر دارد و باید مواظبت و مراقبت داشت که

به غفلت دچار نشد.
 ﴿وَلَا تَرْتَدُوا عَلَى أَذْبَارِكُمْ﴾: کار مورد نظر خطر دارد و باید در انجام آن آگاه و هوشیار بود و غفلت نداشت.

۲۲- ﴿قَالُوا يَا مُوسَى، إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ، وَإِنَّا لَنَدْخُلُهَا حَتَّى يَخْرُجُوا مِنْهَا، فَإِن يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ﴾.
 موضوع آن اهل کتاب است و آنان هستند که سخن می‌گویند، انجام آن خوب نیست و بهانه‌گیری در آن دیده می‌شود.

۲۳- ﴿قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا: ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ، فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَإِنَّكُمْ غَالِبُونَ، وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.
 خوب است و موضوع آن اهل کتاب نیست و گفته‌های دو نفر را بیان می‌دارد، اما اضطراب، ترس و استرس دارد.

۲۴ - ﴿قَالُوا يَا مُوسَىٰ، إِنَّا لَن نَدْخُلَهَا أَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا، فَادْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا، إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ﴾.

خوب نیست، موضوع آن اهل کتاب است.

۲۵ - ﴿قَالَ رَبِّ، إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي، فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ﴾.

خیلی بد است. خواهان در انجام آن مددکار و پناهی ندارد و به مشکلاتی گرفتار می‌شود.

۲۶ - ﴿قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً، يَتِيهُونَ فِي الْأَرْضِ، فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ﴾.

خیلی بد است.

﴿مُحَرَّمَةٌ﴾: گرفتاری و محدودیت و ﴿يَتِيهُونَ﴾: سرگردانی دارد.

﴿فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ﴾: برای ترک آن نباید استخاره گرفت و مشعر به جمعیت استخاره است.

۲۷ - ﴿وَآتِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنِي آدَمَ بِالْحَقِّ، إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا، فَتُقْبَلُ مِنْ أَحَدِهِمَا، وَلَمْ يَتَّخِذْ مِنَ الْآخِرِ، قَالَ: لَأَقْتُلَنَّكَ، قَالَ: إِنَّمَا يَتَّخِذُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ﴾.

خوب است اما خالی از تعارض و مشکلات نیست.

﴿وَآتِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ﴾: نقل داستان و حکایت به این معناست که کار اتلاف وقت دارد و پریشانی می‌آورد.

﴿وَلَمْ يَتَّخِذْ مِنَ الْآخِرِ﴾: کار به راحتی از خواهان پذیرفته نمی‌شود.

﴿إِنَّمَا يَتَّخِذُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ﴾: کار بسیار قابض است و امید موفقیت آن بسیار اندک است چون متقین محدودتر از اهل ایمان هستند.

۲۸ - ﴿لَئِن بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَكَ، إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ﴾.

کار باسط است و آزادی عمل دارد و فراز: ﴿مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ﴾ نیز

در معنا تأکیدی بر باسط بودن آن و نفی محدودیت است و نه قبض آن، اما درگیری و مشکلات آن چنان است که اگر بتواند در آن وارد نشود بهتر است، با آن که انجام آن نیز ممنوعیتی ندارد.

۲۹- ﴿إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ، فَتَكُونَ مِنَ أَصْحَابِ النَّارِ، وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ﴾.

بسیار بد است. استخاره‌ی آن وفق است و صدر و ذیل کار در بدی یکنواخت است.

۳۰- ﴿فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ، فَقَتَلَهُ، فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾.

بد است.

۳۱- ﴿فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُؤَارِي سَوْأَةَ أَخِيهِ، قَالَ: يَا وَيْلَتَا، أَعْجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُؤَارِيَ سَوْأَةَ أَخِي، فَأَصْبَحَ مِنَ النََّادِمِينَ﴾.

خوب نیست و آلودگی و گرفتاری را به دنبال دارد و نباید آن را انجام داد.

۳۲- ﴿مَنْ أَجَلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا، وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا، وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ، ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ﴾.

بد نیست اما چالش و گرفتاری آن با توجه به یادکرد از قتل و اسراف بسیار است و هرچه از آن فاصله بگیرد و آن را ترک کند بهتر است.

۳۳- ﴿إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا، أَوْ يُصَلَّبُوا، أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ، أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ، ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا، وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾.

بسیار بد است و مشکلات قانونی دارد و کارهای خلافی که دیگران

انجام می دهند از خواهان بازخواست می شود و وی مسؤول آن شناخته می شود. برای ترک آن نمی توان استخاره ای دیگر گرفت و باید ترک شود و انجام آن از سر بی اعتقادی است.

۳۴- ﴿إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ، فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

خوب نیست و ترک آن بهتر است. خواهان ناچار می شود مشکلات دیگران را بر عهده گیرد و برای هموار کردن آن تلاش نماید. البته، پایان آن بد نیست و خیراتی قهری دارد.

۳۵- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ، وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ، وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾.

خیلی خوب است ولی پر زحمت است و نیاز به مجاهده، تلاش و وسیله دارد.

۳۶- ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ، وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

موضوع آن کافرانی هستند که ابزار و وسیله ای ندارند، خیلی بد است. انجام آن خسارت و زیان بسیاری به خواهان وارد می آورد و ضریب خسارت آن بالاست.

۳۷- ﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوكَ مِنَ النَّارِ، وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنْهَا، وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ﴾.

بسیار بد است.

۳۸- ﴿وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ، فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا، جَزَاءً بِمَا كَسَبَا، نَكَالًا مِنَ اللَّهِ، وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾.

خیلی بد است. سبب آبروریزی و ابتذال و نکال می شود.

۳۹- ﴿فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ، فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ، إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

مشکلات و سختی دارد ولی پایان آن خوب است.

۴۰- ﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ، وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ، وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

استخاره‌ی وفق و هموار است، انجام کار عالی است و مشکلی ندارد و سبب ملک و قدرت می‌شود و موفقیت آن حتمی است و ضمان دارد: ﴿وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾؛ به این معنا که هرچه بخواهد می‌شود؛ همان‌گونه که خداوند هرچه بخواهد می‌شود. البته، هرچه بر دل برخی از اولیای خداوند می‌نشیند نیز همان می‌شود که تفصیل آن را باید در جای خود جست.

۴۱- ﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ، لَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ، مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ، وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمَاعُونَ لِلْكَذِبِ، سَمَاعُونَ لِقَوْمٍ آخَرِينَ، لَمْ يَأْتُوكَ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ، يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ، وَإِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا، وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرْ قُلُوبَهُمْ، لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ، وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾.

بسیار بد است. موضوع آن و نیز صدر آن: ﴿الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ﴾ است و ذیل آن نیز: ﴿وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ است و ترک آن ضرورت دارد.

کاری است پر مشکل، ناآرام و حادثه‌خیز که پلیدی و گرفتاری را به دنبال می‌آورد.

۴۲- ﴿سَمَاعُونَ لِلْكَذِبِ، أَكَّالُونَ لِلْسُّخْتِ، فَإِنْ جَاءُوكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ، أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ، وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْئًا، وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ، إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾.

خیلی بد است و بسیار زیان بار است؛ چرا که موضوع آیه ﴿سَمَاعُونَ لِلْكَذِبِ﴾ و مانند آن است و فراز ﴿فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ﴾ حکمی در رابطه با آنان است و موضوعی جدای از آن ندارد.

۴۳- ﴿وَكَيْفَ يُحْكُمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ، فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ، ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ، وَمَا أَوْلَيْكَ بِالْمُؤْمِنِينَ﴾.

خیر، تناسب و موفقیتی در آن نیست.

﴿وَكَيْفَ﴾: کار مشکلات بسیاری دارد و با دیدن آن می توان بر بدی کار

حکم کرد.

۴۴- ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ، فِيهَا هُدًى وَنُورٌ، يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ، الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتَحْفَظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ، وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ، فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ، وَاحْشَوْنَ، وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا، وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ، فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ﴾.

این آیه دو فراز متفاوت دارد که فراز دوم از: ﴿فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ﴾ شروع می شود و تا پایان آیه ادامه دارد. بخش نخست آن خوب و بخش دوم بد است اما با توجه به این که ذیل آن معرفی مصداق و صدر آن ارایه‌ی حکمی کلی است و همواره ذکر مصداق بر حکم کلی تقدم دارد، باید ذیل را معیار استخاره گرفت و انجام کار مورد نظر را بد دانست.

۴۵- ﴿وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ، وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ، وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ، وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ، وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ، وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ، فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ، وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾.

موضوع آن قصاص است، از این رو ضرر و زیان بسیاری در پی دارد و نباید به آن نزدیک شد.

۴۶- ﴿وَقَفَّيْنَا عَلَى آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ، مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ، وَأَتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ، فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ، وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ﴾.

بسیار عالی است.

﴿وَقَفَّيْنَا عَلَى آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ﴾: این کار آزمایش و تست شده و

دارای ضمانت است و هیچ ضرری متوجه خواهان نیست.

﴿بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ﴾: کار سالم و معنوی است.

﴿وَأَتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ﴾: کار مورد نظر چه دنیوی باشد و چه اخروی،

خیرات و برکات دارد.

۴۷- ﴿وَلِيَحْكُمَ أَهْلَ الْإِنْجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ، وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ، فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾.

﴿وَلِيَحْكُمَ﴾: امر به «حکم» الزام در کار را می‌رساند و به این معناست

که نباید آن را به هیچ وجه ترک کرد.

﴿وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ﴾: مشروط بودن کار می‌رساند که باید در انجام کار

احتیاط کرد. شایان ذکر است احتیاط به معنای ترس و عقب‌نشینی از کار

نیست بلکه به معنای پیش‌گیری، دقت، مواظبت، تحصیل مبادی و

شرایط است. «فاحتط لدينك» به معنای فرار از دین نیست، بلکه به این

معناست که باید اهتمام و دقت داشت و مواظبت نمود.

۴۸- ﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ، مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ، وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ، فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ، وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ، لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شُرَعًا وَمِنْهَا جَاءَ، وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً، وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ، فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ، إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا، فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾.

این آیه پنج آیه‌ی استخاره به شرح ذیل است:

الف: ﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ، مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ،

وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ﴾: بسیار عالی است و کار مورد نظر ضمانت اجرا دارد و

بدون هیچ مشکلی انجام می‌پذیرد.

ب: ﴿فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ، وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ﴾:

بسیار خوب است اما باید احتیاط کرد: ﴿فَاحْكُم﴾، و کار را جدی گرفت و

به آن اهتمام داشت: ﴿وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ﴾.

ج: ﴿لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا، وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً﴾: بسیار خوب است چون شرعه و ﴿وَمِنْهَاجًا﴾: هر کس از پرتو روشنایی این کار خیر خود را می برد، اما این خیر محدود است نه گسترده. آیه آهنگ یکسانی ندارد و از اختلاف آهنگ آن دانسته می شود کار مورد نظر خالی از آسیب ها و مشکلات نیست.

د: ﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً، وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ﴾: خوب نیست.

﴿وَلَوْ﴾: خوب نیست.

﴿لِيَبْلُوَكُمْ﴾: فتنه ای در کار است.

ه: ﴿فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ، إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا، فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾: بسیار خوب است.

عالم به استخاره می تواند همه ی آن را یک آیه به شمار آورد و بگوید ترک این کار بهتر است؛ چرا که آیه بلند است و کار مورد نظر دیربازده است و هم چنین چون موضوع این آیات از اهل کتاب به پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رسیده است که هیچ گونه مسانختی در میان نیست و خطاب تغییر می کند بهتر است خود را از این کار کنار کشید.

۴۹- ﴿وَأَن احْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ، وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ، وَاحْذَرْهُمْ أَن يَفْتِنُوكَ عَن بَعْضِ مَا أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ، فَإِن تَوَلَّوْا فَاغْلَمْ، أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ، وَإِن كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ﴾.

با توجه به فراز: ﴿وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ، وَاحْذَرْهُمْ﴾ انجام آن بسیار بد است و نتیجه ای ندارد و کارهای انجام شده از وی پذیرفته نمی شود.

۵۰- ﴿أَفْحَكَمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ، وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾. بسیار بد است؛ زیرا لسانی تهدیدآمیز و با تحکم دارد. انجام آن با مشکلات، گرفتاری، آسیب، پشیمانی و پریشانی همراه است و با افرادی نادان رو به رو می شود.

۵۱- «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ، بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ، وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ، إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ».

خوب نیست؛ زیرا نهی: «لَا تَتَّخِذُوا» دارد. این کار آلوده است و آلودگی آن مسری و سرایت پذیر است. زیان آن ظاهر و آشکار است. نهی خاص این آیه که خطاب آن به مؤمنان است می‌رساند اقدام به این کار برای افراد شایسته خوب نیست، اما برای غیر آنان که از انجام ظلم پروایی ندارند فایده بخش است.

۵۲- «فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ، يُسَارِعُونَ فِيهِمْ، يَقُولُونَ نَخْشَىٰ أَنْ تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ، فَعَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ، فَيُضْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسْرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ نَادِمِينَ».

بسیار بد است. ندامت، پشیمانی، زیان و اضطراب دارد. ترک آن لازم است.

۵۳- «وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا: أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ، إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ، حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ، فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ».

خیلی بد و بسیار زیان بار است. خواهان یا خیرات خاصی را از دست می‌دهد یا معارضه‌ی خاص پیدا می‌کند و ایمان، دین، عرض، آبرو و حیثیت اجتماعی خواهان لکه‌دار می‌شود.

۵۴- «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ، أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ، أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ، يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ، ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ، يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ، وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ».

تمامی مراتب و مراحل آن خوب است. البته باید احتیاط، اهتمام، مسارعت، قوت و قدرت در انجام کار داشت، وگرنه با مشکلاتی مواجه می‌شود؛ چرا که آیه لسان تهدید دارد: «مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ».

۵۵- ﴿إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ، وَهُمْ رَاكِعُونَ﴾.

بسیار خوب است اما یاد کرد از عبادات به معنای لزوم تلاش و زحمت در انجام کار است.

۵۶- ﴿وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ﴾.
خیلی خوب است، اگر اهتمام داشته باشد و سستی نوزد و گرنه زحمت کار با اوست و نتیجه و خیر آن را دیگران می‌برند.

۵۷- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُؤًا وَلَعِبًا، مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكَفَّارَ أَوْلِيَاءَ، وَاتَّقُوا اللَّهَ، إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.
اهل کتاب، کفار و نهی در آن است و انجام آن بد است و زیان معنوی؛ یعنی اضطراب، و از بین رفتن آبرو و حیثیت را سبب می‌شود.

۵۸- ﴿وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا هُزُؤًا وَلَعِبًا، ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ﴾.

خیلی بد است و شروع آن با پیشامد مشکلات ظاهری و آشکار و گرفتاری همراه است و عرض و آبرو را از بین می‌برد.

۵۹- ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، هَلْ تَتَّقُمُونَ مِنَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلُ، وَأَنْ أَكْثَرُكُمْ فَاسِقُونَ﴾.

استخاره‌ی وفق است و بدی آن بسیار است. با توجه به آن که در عبارت: ﴿وَأَنْ أَكْثَرُكُمْ فَاسِقُونَ﴾ ضمیر مخاطب به کار رفته، نه غایب، فسق و بدی آن بسیار نزدیک است و آسیب آن هر لحظه خواهان را تهدید می‌کند.

۶۰- ﴿قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِنْ ذَلِكَ، مَثُوبَةٌ عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ، وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْفُرْدَةَ وَالْحَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ، أُولَئِكَ شَرُّ مَكَانًا، وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ﴾.

بسیار بد است. تغییر ماهیت و تبدیل حالت در آن است و ممکن

است از فراز به نشیبِ ذلت، ورشکستگی، بیچارگی، حرمان ابدی و شکست گرفتار شود.

۶۱- ﴿وَإِذَا جَاءُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا، وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكُفْرِ، وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ، وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ﴾.

خوب نیست و دورویی، ریا و تزویر در آن دیده می‌شود.

۶۲- ﴿وَتَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ، وَأَكْلِهِمُ الشُّحْتَ، لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.

بسیار بد است. به افراد بی‌مرام و دروغ‌گویی گرفتار می‌شود که به آنان اعتماد و اطمینان داشته است.

۶۳- ﴿لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ الشُّحْتَ، لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ﴾.

بسیار بد است.

﴿الرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ﴾: نوع چنین عنوان‌های کلیشه‌ای دینی بر بدی کار

دلالت دارد مگر در برخی از موارد خاص که همراه با قرینه است.

﴿لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ﴾: صنعت بر ظاهر سازی و ریا دلالت دارد.

۶۴- ﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ، غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ، وَلَعْنُوا بِمَا قَالُوا، بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ، يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ، وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا، وَالْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ، وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا، وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ﴾.

خیلی بد است؛ چرا که نفرین، طغیان، کفر، عداوت و کینه‌توزی

دایمی در آن است.

۶۵- ﴿وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ، وَلَأَدْخَلْنَاهُمْ

جَنَّاتِ النَّعِيمِ﴾.

خوب نیست؛ چرا که می‌فرماید: ﴿وَلَوْ﴾.

۶۶- ﴿وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ، مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ، وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ﴾.

گرفتاری، پریشانی، اضطراب، ترس و بدی این کار بسیار زیاد است. کار نتیجه بخش نیست.

۶۷- ﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ، بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ، وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ، وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾.

امر آن خاص و سنگین است و هر کس نمی‌تواند کار را به پایان برساند، اما خوب است.

۶۸- ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ، وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا، فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾.

استخره‌ی آن وفق و هموار است. کار بسیار سنگینی است و ضریب موفقیت آن اندک است اما خوب و عالی است. در هر موردی که از یکی از کتاب‌های الهی یاد می‌شود، کار مورد نظر سنگین است و در این آیه از تمامی کتاب‌های آسمانی سخن می‌گوید و نتیجه این است که برای بسیاری حرمان می‌آورد. البته، تشخیص آن با صاحب استخره است.

۶۹- ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئُونَ وَالنَّصَارَى مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ، وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾.

خیلی عالی است، اما به تلاش و زحمت نیاز دارد. استخره‌ی این آیه وفق است.

۷۰- ﴿لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ، وَأَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رَسُولًا، كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ﴾.

سخت و سنگین است؛ زیرا می‌فرماید: ﴿أَخَذْنَا مِيثَاقًا﴾ و عهد گرفتن و زیر بار مسئولیت رفتن سخت است و گاه عوارض و آسیب‌های مادی یا جانی دارد و ممکن است به فرزند یا یکی از اموال وی آسیبی برسد و

برای لقمه نانی نباید خود را درگیر چنین اموری کرد و باید از آن کنار کشید.

۷۱- ﴿وَحَسِبُوا أَلَّا تَكُونَ فِتْنَةً، فَعَمُوا وَصَمُوا، ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ، ثُمَّ عَمُوا وَصَمُوا كَثِيرٌ مِنْهُمْ، وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ﴾.

خیلی بد است. نتیجه نمی‌دهد و نقطه‌ی کوری دارد که به شکست و حرمان خواهان می‌انجامد.

۷۲- ﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ، وَقَالَ الْمَسِيحُ: يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ، اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ، إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ، وَمَأْوَاهُ النَّارُ، وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾.

با انجام این کار حرمتی برداشته می‌شود و خواهان رو به نابودی و شکست پیش می‌رود و چنان در منجلاب آن گرفتار می‌شود که هیچ راه رهایی از آن نمی‌یابد.

﴿مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ﴾: شرک و مشتقات آن در همه‌ی موارد به معنای کثرت و اختلاف است.

۷۳- ﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ، وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهٌ وَاحِدٌ، وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

خیلی بد است و ترک آن لازم است؛ زیرا از شرک، تهدید و عذاب دردناک سخن می‌گوید.

۷۴- ﴿أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ، وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

خیلی خوب و عالی است و به این معناست که آیا نمی‌خواهید با انجام این کار خیر ببرید. از آن جا که بعد از چند آیه که همه بر بدی استخاره دلالت داشت، این آیه خوب آمده است، شیرینی کار مورد نظر را می‌رساند.

این آیه را می‌توان به عنوان ذکر عام استفاده نمود.

۷۵- ﴿مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ، قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ، وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ، كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ، انظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ، ثُمَّ انظُرْ أَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾.
 بالحاظ ذیل آیه که می فرماید: ﴿ثُمَّ انظُرْ أَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾ پایان خطرناک و خیلی بدی دارد و نباید به ظاهر آن که از مسیح و مریم صدیق سخن می گوید بسنده کرد.

۷۶- ﴿قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا، وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾.

خوب نیست. کار مورد نظر به امور و توجیهاتی نیاز دارد که تأمین نمی شود، از این رو نتیجه بخش نیست.

۷۷- ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ، وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ، وَأَضَلُّوا كَثِيرًا، وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ﴾.
 خیلی بد است و جز اختلاف، درگیری، ضلالت و گمراهی چیزی ندارد.

۷۸- ﴿لِعَنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ، ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا، وَكَانُوا يَعْتَدُونَ﴾.
 خیلی بد است و هیچ امتیاز مثبتی ندارد.

۷۹- ﴿كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ، لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾.
 نتیجه‌ی آن بسیار بد است. آبروریزی و درگیری از عوارض آن است.
 ۸۰- ﴿تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا، لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنفُسُهُمْ، أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ، وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ﴾.

خیلی بد است. گرفتاری ماندگار و پریشانی بسیار می آورد و راه نجاتی برای خواهان نمی ماند.

۸۱- ﴿وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ، وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ فَاسِقُونَ﴾.

خوب نیست و همراه با عوارض سوء و درگیری است.

۸۲- ﴿لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا، وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى، ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَسَّيْسِينَ وَرُهَبَانًا، وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ﴾.

این آیه دارای دو استخاره است. استخاره‌ی دوم آن با فراز: ﴿وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً﴾ شروع می‌شود. استخاره‌ی نخست خیلی بد است و استخاره‌ی دوم بسیار عالی است. کار مورد نظر در استخاره‌ی نخست، کاری اندیشاری، انحرافی، قلبی و نفسی است و ارتباط چندانی با امور مالی ندارد.

۸۳- ﴿وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ، يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا، فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ﴾.

بسیار خوب است و پایان آن نتیجه‌ای عالی به دست می‌دهد. ﴿فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ﴾: کار مورد نظر سنگین است و اهتمام و همت می‌طلبد.

۸۴- ﴿وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ، وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ، وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ﴾.

بسیار خوب و عالی است و برکات معنوی آن فراوان است. کار با توجه به فعل‌های متعدد آن متحول و پر زحمت است. به صورت کلی هرچه بر تعداد فعل‌های به کار رفته در آیه افزوده شود بر لزوم زحمت و تلاش بیش‌تر در آن کار دلالت دارد.

۸۵- ﴿فَأَنَابَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ، تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، خَالِدِينَ فِيهَا، وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ﴾.

بسیار عالی است و خواهان از زحمات و تلاش‌های دیگران بهره می‌برد و نتیجه‌ی کار حاصل زحمت وی نیست. شراکت این کار خوب نیست؛ چراکه جایی برای عمل ندارد تا بخواهد از دیگری کمک بگیرد و

همه‌ی آن نتیجه است، از این رو شراکت آن تنها ضرر و از دست دادن بخشی از نتیجه است.

۸۶- ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ﴾.

خیلی بد و بسیار خطرناک است.

۸۷- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ، وَلَا تَعْتَدُوا، إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾.

بسیار خوب است، اما با لحاظ دو لای نهی و یک لای نفی ممکن است به غفلت و انحراف دچار شود و این امر به شخصیت خواهان وابسته است و ممکن است نیت، قدرت، صلابت و سلامت وی برای انجام این کار بسنده نباشد. البته، لای ﴿لَا تُحَرِّمُوا﴾ با توجه به این که نفی حرمت می‌کند، از آن حلیت برداشت می‌شود و باسط است نه قابض.

۸۸- ﴿وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلالًا طَيِّبًا، وَانقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ﴾.

عالی است. با توجه به قید: ﴿طَيِّبًا﴾ باید خیری از این کار به دیگران رساند. اگر کار مورد نظر برای مسایل مالی است تا می‌شود باید هزینه کرد و هرچه در این راه هزینه شود، کم نمی‌آید.

۸۹- ﴿لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ، وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ، فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ، أَوْ كِسْوَتُهُمْ، أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ، فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ، ذَلِكَ كَفَّارَةُ أَيْمَانِكُمْ، إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ، كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ، لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾.

درگیری، گرفتاری، کمبود و نوعی اجبار و الزام در کار وجود دارد.

﴿فَكَفَّارَتُهُ﴾: کمبود، محدودیت و گرفتاری است.

﴿وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ﴾: این کار پراز زحمت و مشقت است.

﴿لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾: شکر به سختی و زحمت کار اشاره دارد.

۹۰- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، إِنَّمَا الْحَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ،

مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ، فَاجْتَنِبُوهُ، لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾.

با لحاظ: ﴿الْحَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ﴾ ظاهر و دنیای آن خوب است و قدرت مانور و نمایش در آن هست اما باطن ندارد و نتیجه‌ای جز حرمان و پریشانی نمی‌آورد.

۹۱- ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْحَمْرِ وَالْمَيْسِرِ، وَيُضِدَّكُمْ عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ، وَعَنِ الصَّلَاةِ، فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ﴾.

از لحاظ دنیایی پر شکوه است و ظاهر کار خود را خجسته می‌نمایاند ولی بسیار خطرناک و زیان‌بار است و نباید فریب ظاهر آن را خورد و لازم است ترک شود.

۹۲- ﴿وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ، وَاحْذَرُوا، فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَي رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾.

خیلی خوب است اما شرط: ﴿فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ﴾ بر لغزنده بودن کار دلالت دارد و باید در انجام کار احتیاط لازم را نمود و هرگونه لغزش و انحرافی سبب شکست و آسیب می‌شود و در این صورت، کسی نمی‌تواند خواهان را مدد رساند.

۹۳- ﴿لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعَمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ، ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا، ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا، وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾.

خوب است اما سخت، سنگین و پر مشقت است. محسن کسی است که خیر وی طیب و طاهر باشد و احسان نیز امری سنگین و سخت است.

۹۴- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لِيَبْلُوَنَّكُمُ اللَّهُ بِشَيْءٍ مِنَ الصَّيْدِ، تَنَالَهُ أَيْدِيكُمْ وَرِمَاحُكُمْ، لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ، فَمَنْ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

از شکار: ﴿مِنَ الصَّيْدِ﴾ سخن می‌گوید، بنابراین خطرناک است و درگیری دارد. ترک آن بهتر است.

﴿مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ﴾: غیب همان کارهای پنهانی و غیر قابل دسترس و چیزهایی است که به ناگاه و ناگهانه واقع می‌شود، از این رو خطرناک است.

۹۵ - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ، وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمَّداً فَجَزَاءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ، يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ، هَدِيًّا بِالْبَلْغِ الْكَعْبَةِ، أَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسَاكِينَ، أَوْ عَدْلٌ ذَلِكُمْ صِيَامًا، لِيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ، عَفَا اللَّهُ عَمَّا سَلَفَ، وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمِ اللَّهُ مِنْهُ، وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ﴾.

روند انجام کار مورد نظر بسیار طولانی و فرسایشی است و از قتل، کفاره و انتقام سخن می‌گوید، ترک آن بهتر است.

۹۶ - ﴿أَحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ، وَحُرْمٌ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرْمًا، وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾.

خیلی خوب است.

۹۷ - ﴿جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ، قِيَامًا لِلنَّاسِ، وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَائِدَ، ذَلِكَ لَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾.

خیلی خوب است و نباید آن را ترک کند.

﴿وَالْهَدْيِ وَالْقَلَائِدَ﴾: برای انجام این کار باید نذر، قربانی، انفاق یا صدقه‌ای داشته باشد.

۹۸ - ﴿اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ، وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

خوب نیست و با: ﴿اعْلَمُوا﴾ از انجام آن تحذیر می‌دهد. باید ترک شود و گرنه گرفتاری، پشیمانی و اضطراب می‌آورد و ممکن است به خواهان زیان یا آسیب نیز برساند.

۹۹ - ﴿مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ، وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ﴾.

بد نیست ولی می‌شود آن را ترک کرد.

﴿الْبَلَاغُ﴾: انجام آن محدودیت‌ها و مخاطرات بسیار دارد و درصد موفقیت آن پایین است؛ به ویژه که خواهان از چگونگی ماجرا ناآگاه است.

۱۰۰ - ﴿قُلْ لَا يَسْتَوِي الْحَبِيثُ وَالطَّيِّبُ، وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْحَبِيثِ، فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ، لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾.

خوب نیست و سبب آلودگی و گرفتاری می‌شود و ممکن است

نتیجه‌ای نیز در پی نداشته باشد و کار مورد نظر خالی از خردورزی و خیالاتی واهی است: ﴿يَا أُولِي الْأَلْبَابِ﴾.

﴿وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْحَبِيثِ﴾: با آن که ظاهر کار شکوه دارد، باطنی ندارد و زیان‌بار است.

۱۰۱- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَسْأَلُوا عَنَ أَشْيَاءٍ إِن تَبَدَّلَ لَكُمْ تَسْوُكُمْ، وَإِن تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبَدَّلَ لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا، وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ﴾.

خوب نیست و به ناآگاهی، پریشانی و اضطراب می‌انجامد، اما با توجه به عبارت: ﴿عَفَا اللَّهُ عَنْهَا﴾ و نیز ﴿وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ﴾ ممکن است در صورت اقدام بر آن، از مشکلات آن کاسته شود.

۱۰۲- ﴿قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكُمْ، ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ﴾.

خیلی بد است و باید ترک شود که نتیجه‌ای جز کفران و پشیمانی ندارد و خواهان نیز آن را بعد از مدتی در می‌یابد.

۱۰۳- ﴿مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ، وَلَا سَائِبَةٍ، وَلَا وَصِيلَةٍ، وَلَا حَامٍ، وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ، وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ﴾.

خوب نیست. سبب کفران نعمت و تنها خوری می‌شود و حق دیگران را ضایع می‌سازد.

یادکرد از حیوانات بر نعمت و برکت دلالت دارد اما سنگین است. خوراک‌های گوشتی که از بهایم است سنگین است و تا می‌شود باید از آن دوری کرد به عکس گوشت پرندگان که سبک‌باری را سبب می‌شود.

۱۰۴- ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ، قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا، أُولَٰئِكَ كَانَ أَبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا، وَلَا يَهْتَدُونَ﴾.

خوب نیست. ناآگاهی، استکبار، نخوت و گرفتاری در آن پیشامد می‌کند. ۱۰۵- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ، لَا يَضُرُّكُمْ مَن ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ، إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا، فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾.

خوب است. کار مورد نظر سنگین است و خواهان در انجام آن تنها می‌ماند، اما پایان خوبی دارد.

۱۰۶- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمْ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ، ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ، أَوْ أَحْرَانٍ مِنْ غَيْرِكُمْ، إِنْ أَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ تَحْبُسُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ، فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنْ ارْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا، وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَى، وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللَّهِ، إِنْآ إِذَا لَمِنَ الْأَثِمِينَ﴾.

مصیبت و چه بسا مرگ، مشقت و گرفتاری دارد و دیربازده است.

۱۰۷- ﴿فَإِنْ عَثَرَ عَلَىٰ أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّا إِثْمًا فَأَحْرَانٍ يَتُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَوْلِيَانِ، فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا، وَمَا اعتَدَيْنَا، إِنْآ إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ﴾.

خوب نیست و برای ترک آن نباید استخاره کرد و فراز و نشیب آن بسیار است.

۱۰۸- ﴿ذَلِكَ أَذْنَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهَهَا، أَوْ يَخَافُوا أَنْ تُرَدَّ أَيْمَانُ بَعْدَ أَيْمَانِهِمْ، وَاتَّقُوا اللَّهَ، وَاسْمَعُوا، وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾.

خوب نیست. گرفتاری دارد. باید توجه داشت نوع مردم در پی عافیت و آسایش هستند و نه سعادت و آخرت.

۱۰۹- ﴿يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ، فَيَقُولُ مَاذَا أُجِبْتُمْ؟ قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا، إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾.

بسیار خوب است. از خداوند، رسولان الهی و نجابت آنان سخن می‌گوید و فعل «قال»، معلوم است و نه مجهول و قیل و قال را در بر ندارد و جمع بودن آن قوت آن را می‌رساند.

۱۱۰- ﴿إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ، اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ، وَعَلَىٰ والدتك، إِذْ آتَيْنَاكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ، تَكَلَّمَ النَّاسُ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا، وَإِذْ عَلَّمْنَاكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ، وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي، فَتَنْفُخُ فِيهَا، فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي، وَتَبْرِئُ الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي، وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِي، وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنْكَ إِذْ جِئْتَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ، فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا إِسْحَرُومُومِينَ﴾.

بسیار عالی است. البته مشکلات و عوارضی دارد: ﴿إِنْ هَذَا إِلَّا إِسْحَرُومُومِينَ﴾ مذمتی است که اعجاب در آن است.

۱۱۱- ﴿وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي، قَالُوا آمَنَّا، وَاشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾.

کار مورد نظر از لحاظ معنوی بسیار بلندا دارد، ولی ظاهر آن دارای مشکلاتی است.

۱۱۲- ﴿إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ، يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ، هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ، قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ، إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.

بسیار خوب است. زحمت و رنجی را بر خواهان تحمیل نمی‌کند اما با توجه به استفهامی که در آیه است اگر کار محقق شود و روند خود را طی کند، نتیجه‌ی آن بسیار عالی است همان‌گونه که احتمال عدم انجام آن می‌رود، از این رو چیزی برای خواهان نمی‌ماند.

۱۱۳- ﴿قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا، وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا، وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتُنَا، وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ﴾.

خیلی خوب است. هم طلب دارد و هم استمرار و دوام.

۱۱۴- ﴿قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ: اللَّهُمَّ، رَبَّنَا، أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ، تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوْلَادِنَا وَآخِرِنَا، وَآيَةً مِنْكَ، وَارْزُقْنَا، وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ﴾.

بسیار عالی است. پر خیر و برکت و سعادت و سلامت است و استفهامی نیز نیست تا احتمال عدم انجام آن رود.

۱۱۵- ﴿قَالَ اللَّهُ: إِنِّي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ، فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ﴾.

خوب نیست. خطرناک است و صدور ذیل آن هماهنگ و وفق نیست.

۱۱۶- ﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ، أَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي الْهَيْبِينَ مِنْ دُونِ اللَّهِ؟ قَالَ: سُبْحَانَكَ، مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ، إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ، تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي، وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾.

خیلی خوب است؛ چرا که فرجام آن به «عَلَّامُ الْغُيُوبِ» است.

۱۱۷- ﴿مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ، أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ، وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ، فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ، وَأَنْتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾.

بسیار خوب است. اطاعت پذیری، سلامت، سعادت و معنویت را در پی دارد.

۱۱۸- ﴿إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبْدُكَ، وَإِنْ تَغْفِرَ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾.
خوب نیست. هرگاه پیامبری نسبت به قوم خویش بی تفاوت شود و آنان را به خداوند وا نهد، از قابض بودن کار و سختی آن حکایت دارد.

۱۱۹- ﴿قَالَ اللَّهُ: هَذَا يَوْمٌ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ، لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ، ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾.
بسیار عالی است: ﴿رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ﴾ که می‌رساند هرگونه رضایتی از جمله رضایت میان بنده و خداوند و نیز زن و شوهر باید دو سویه باشد. هم‌چنین این امر حایز اهمیت است که آیه‌ی شریفه گفتار خداوند را بیان می‌دارد و از: ﴿يَوْمٌ﴾، ﴿جَنَّاتٌ﴾ و ﴿الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ یاد می‌کند که همه امتیازهای مثبت برانجام کار است.

۱۲۰- ﴿لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَمَا فِيهِنَّ، وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.
بسیار خوب است. این آیه می‌تواند ذکر قرار گیرد. نتیجه‌ی آن قوت، قدرت، شخصیت، عظمت و زدایش خوف و ترس از دل، درمان وسواس، ضعف‌های نفسانی و شکوک شیطانی است.

سوره انعام

۱- ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ، وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ، ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ﴾.

سوره انعام سوره دنیا، مطامع و مشکلات آن است.

استخاره‌ی بسم الله آن با توجه به حمدی که در ادامه‌ی آن آمده خوب است. شروع و ظاهر این کار خوب است و با توجه به بازدهی که دارد باید مراقبت داشت که به غفلت و کفران نعمت دچار نشد.

﴿الظُّلُمَاتِ﴾ و ﴿النُّورِ﴾ مقابل: ﴿السَّمَاوَاتِ﴾ و ﴿الْأَرْضِ﴾ با توجه به این که به آن عطف شده و به اعتبار: ﴿الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ﴾ لف و نشر مشوش است که آن نیز حمد و سپاس الهی را لازم دارد؛ چرا که تقابل و تضاد دنیوی است که حیات و نور را می‌آفریند.

﴿ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ﴾: ممکن است پایان این کار غفلت، حرمان و کفران باشد، از این رو باید احتیاط و مواظبت داشت که به غفلت دچار نشد تا پریشانی و گرفتاری را در پی نیاورد.

﴿يَعْدِلُونَ﴾: اضطراب و پریشانی است که ویژگی اهل دنیا است.

۲- ﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ، ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلًا، وَأَجَلٌ مُّسَمًّىٰ عِنْدَهُ، ثُمَّ أَنْتُمْ نَمْتَرُونَ﴾.

خوب است. باید توجه داشت که در هر کاری: ﴿ثُمَّ﴾ بیاید، بر نقش و تأثیر بنده در سرنوشت خود اشاره دارد و باید آن را از قضا و حکم الهی

که نظام و سیستم آن مشاعی است جدا نمود.
در انجام این کار باید احتیاط و مواظبت داشت.
﴿قَضَىٰ أَجَلًا، وَأَجَلٌ مُّسَمًّى﴾: کار در کوتاه مدت انجام می شود و مستمر
و گسترده نیست و محدودیت دارد، از این رو ممکن است با اندکی
غفلت، به شکست بینجامد.

۳- ﴿وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ، يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ، وَيَعْلَمُ مَا
تَكْسِبُونَ﴾.

خیلی خوب است زیرا به هیچ وجه خلقی نیست و خداوند است که
فاعل آن است، از این رو گسترده است. چون نوعی تهدید را با خود دارد
باید اهتمام داشت، کار افزوده بر ظاهر، نیمه‌ی پنهانی نیز دارد.

۴- ﴿وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ﴾.
بسیار بد است و باید آن را ترک کرد. نتیجه‌ای جز شکست ندارد؛ چرا
که حصر دارد و حصر بر زیان‌باری کار دلالت دارد.

۵- ﴿فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ، فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِئُونَ﴾.

خوب نیست و باید ترک شود. مشکلات و گرفتاری دارد.

﴿مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ﴾: آسیب حیثیتی و آبرویی دارد.

۶- ﴿الَّذِينَ يَرَوُكُم أَهْلِكُنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ، مَكَنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ، مَا لَمْ نُمَكِّنْ
لَكُمْ، وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا، وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ،
فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ، وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ﴾.

خوب نیست. ظاهری باشکوه دارد اما نتیجه‌ای جز زیان‌باری
نمی‌دهد.

۷- ﴿وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ، لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا

إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٨﴾

خوب نیست. تعلیق بر محال است و کار هرچه باشد نتیجه‌ای نمی‌دهد.

۸- ﴿وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ، وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكَاً لَقُضِيَ الْأَمْرُ، ثُمَّ لَا يُنظَرُونَ﴾.

خوب نیست. لو امتناع دارد و از موانع حکایت می‌کند. مشکلات در کار زیاد است و جواب نمی‌دهد.

۹- ﴿وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكَاً لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا، وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبَسُونَ﴾.

هر چند لو دارد اما «جعل» و «لبس» آن را فعلی می‌سازد. کار مورد نظر خوب است.

﴿مَلَكَاً﴾: این کار زمینه‌های غیر عادی دارد، از این رو باید آن را با کارشناسی لازم و مشاوره انجام داد.

۱۰- ﴿وَلَقَدْ اسْتَهْزَأُ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ، فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ، مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ﴾.

خیلی بد است و نتیجه‌ای جز سستی، فرتوتی، گرفتاری و از بین رفتن حیثیت ندارد.

۱۱- ﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ، ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ﴾.

خوب است. امر به سیر و حرکت است. در این کار صاحب تجربه‌ی جدید می‌شود. مخاطراتی نیز دارد که باید با دقت و احتیاط عمل کند تا آسیبی به وی نرسد.

۱۲- ﴿قُلْ لِمَنْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، قُلْ لِلَّهِ، كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ، لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، لَا رَيْبَ فِيهِ، الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾.

بسیار خوب است. باید مواظب بود به حرمان و غفلت دچار نشد. ﴿كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ﴾: اصل این کار ضمانت اجرایی دارد و شدنی

و نتیجه بخش است.

۱۳- ﴿وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾.

بسیار خوب است. در همه‌ی مراحل کار، دست و مدد خدا را می‌بیند و با آن حرکت می‌کند.

۱۴- ﴿قُلْ أَعْيَرَ اللَّهُ اتَّخَذُ وَلِيًّا، فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ، قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ، وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾.

خیلی خوب است.

﴿اتَّخَذُ وَلِيًّا﴾: در این کار مددکار دارد.

﴿هُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ﴾: این کار سودآور است بدون آن که هزینه و مشکلاتی داشته باشد؛ به این معنا که بیش از سرمایه‌ی اولی آن و زحمتی که می‌کشد منفعت دارد.

۱۵- ﴿قُلْ إِنِّي أَخَافُ أَنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾.

خوب اما خطرناک است و ممکن است برای مثال، ناگهان مشکل قانونی پیدا کند و زندانی شود. این آیه بیش‌تر برای کارهای سرّی و پر رمز و راز می‌آید.

۱۶- ﴿مَنْ يُصِرْفَ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ، وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ﴾.

بسیار خوب است. موفقیت آن حتمی است.

۱۷- ﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ، وَإِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

خیلی خوب است. کار طبیعی است و با خواهان تناسب دارد؛ هر چند قبض هم دارد.

۱۸- ﴿وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ، وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ﴾.

کاری طبیعی، مرتب، منظم، رونده و مناسب است.

﴿وَهُوَ الْقَاهِرُ﴾: ضمانت اجرایی دارد.

۱۹- ﴿قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً؟ قُلِ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ، وَأَوْحَىٰ إِلَيَّ هَذَا

الْقُرْآنُ، لِأَنْذِرْكُمْ بِهِ، وَمَنْ بَلَغَ أَتَيْنَكُمْ لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ آلِهَةً أُخْرَى، قُلْ لَا أَشْهَدُ، قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ، وَإِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ.*

خیلی خوب است. کار مورد نظر باز، باسط، آشکار و روشن است. با توجه به تعدد «قل» و «شهادت» هرگونه پنهان کاری به ضرر خواهان تمام می شود و باید این کار به صورت علنی، آشکار و با تبلیغات انجام شود. چون این کار آشکار است رقیب دارد و باید آن را با صلابت انجام داد و چه بسا که با وی دشمنی شود.

۲۰- ﴿الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ، الَّذِينَ حَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ، فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ.*

خوب نیست. خیره سری، عناد، لج بازی و بی انصافی در روند کار پیش می آید و باید آن را ترک کرد.

۲۱- ﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ، إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ.*

خوب نیست.

﴿وَمَنْ﴾: فرد سرشناسی مانع انجام کار می شود و با وی مخالفت می کند.

۲۲- ﴿وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا، ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا آيِنَ شِرْكَائِكُمْ، الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ.*

خوب نیست و نتیجه ای جز ابتلا و گرفتاری ندارد. ضروری برای همه عیان و آشکار می شود.

۲۳- ﴿ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا، مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ.*

خوب نیست. با انسان های فتنه انگیز رو به رو می شود.

۲۴- ﴿انظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ، مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ.*

بسیار بد است. با افرادی برخورد می‌کند فتنه‌انگیز که مانع انجام کار وی می‌شوند.

۲۵- ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ، وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ، وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا، وَإِنْ يَرَوْا كَلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ، يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾.

خیلی بد است. نتیجه‌ای ندارد. کفران نعمت و بی‌اعتقادی در آن است.

۲۶- ﴿وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ، وَيَنْأَوْنَ عَنْهُ، وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ، وَمَا يَشْعُرُونَ﴾.

خوب نیست. دیگران مانع انجام آن می‌شوند. هرگونه اقدام بر آن نتیجه‌ای ندارد.

۲۷- ﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ قَالُوا يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبُ بِآيَاتِ رَبِّنَا وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾.

نتیجه نمی‌دهد و به صورت قهری سبب خستگی خواهان می‌شود. با افرادی ظاهر ساز و خالی از حقیقت و دور از واقعیت ارتباط می‌یابد. اضطراب و نگرانی دارد.

﴿النَّارِ﴾: اضطراب و نگرانی است.

۲۸- ﴿بَلْ بَدَأَ لَهُمْ مَا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ، وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ، وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ﴾.

خوب نیست. هرچه خواهان بر انجام آن اصرار داشته باشد هیچ نتیجه‌ای نمی‌بیند و از هر جا آن را رها کند برای وی سودمند است.

۲۹- ﴿وَقَالُوا إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا، وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ﴾.

ظاهر آن نیکوست و در ابتدا کار پیش می‌رود ولی نتیجه و فرجامی ندارد. باید ترک شود.

۳۰- ﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى رَبِّهِمْ قَالَ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ؟ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا، قَالَ

فَدُوُّوْا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٠﴾

بد است.

﴿وَلَوْ تَرَىٰ﴾: کثرت و مبالغه‌ی در استخاره را می‌رساند؛ به این معنا که اگر استخاره خوب باشد بر خوبی بسیار آن تأکید دارد و چنانچه استخاره‌ی آن بد باشد بر بدی زاید آن دلالت دارد. «بلی» و «بل» نیز چنین است.

۳۱- ﴿قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ، حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا يَا حَسْرَتَنَا عَلَىٰ مَا فَرَطْنَا فِيهَا، وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ، أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ﴾.

خوب نیست. حیثیت و آبروی خواهان از بین می‌رود حتی اگر بخواهد کار نیکی مانند امامت جماعت را بر عهده گیرد.

﴿أَوْزَارَهُمْ﴾: حسرت و خودخوری در کار پیش می‌آید.

۳۲- ﴿وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَلَلدَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾.

خیلی خوب و دنیای محض است و آخرت و باطن ندارد. ممکن است دنیا او را به غفلت گرفتار سازد و به حرمان و کفران گرفتار شود، از این رو باید احتیاط و مواظبت نماید.

۳۳- ﴿قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ، فَإِنَّهُمْ لَا يَكْذِبُونَكَ، وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ﴾.

خیلی بد است. استخاره‌ی آن وفق و همسان است.

۳۴- ﴿وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ، فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كَذَّبُوا، وَأَوْدُوا حَتَّىٰ آتَاهُمْ نَصْرُنَا، وَلَا مَبْدَلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ، وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَّبِيِّ الْمُرْسَلِينَ﴾.

خوب نیست اما اگر خواهان اقدام بر آن کند، پایان آن به خوبی می‌گراید. این آیه دو استخاره دارد و استخاره‌ی دوم آن: ﴿وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ

نَبَاِ الْمُرْسَلِينَ ﴿۳۵﴾ است که برخلاف استخاره‌ی نخست خوب است.
 ﴿۳۵﴾ وَإِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ، فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ
 أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ، وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَى، فَلَا تَكُونَنَّ
 مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿۳۵﴾.

خوب نیست و خواهان دست به هر کاری زند، نتیجه‌ای نمی‌بیند.
 ﴿۳۶﴾ إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ، وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ، ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿۳۶﴾.
 نتیجه‌ی چندانی ندارد و کاری نیست که پویا و دارای رشد باشد.
 خوب نیست.

﴿۳۷﴾ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ؟ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنَزِّلَ آيَةً،
 وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۷﴾.

خوب نیست. ﴿لَوْلَا﴾ در صدر و ﴿لَا يَعْلَمُونَ﴾ در ذیل آن را وفق و
 هموار در بدی می‌سازد.

﴿۳۸﴾ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمٌّ أَمْثَالِكُمْ، مَا
 قَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ، ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿۳۸﴾.

مشکلات آن بسیار است و چه بسا به مرگ و میر و مصیبت بینجامد.
 کار نتیجه‌ی صافی و دنیوی ندارد؛ هرچند روندی رو به جلو دارد: ﴿مَا
 قَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ﴾.

﴿۳۹﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ، مَنْ يَشَأِ اللَّهُ يُضِلَّهُ، وَمَنْ
 يَشَأِ يُجْعَلُهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۳۹﴾.

این آیه دو استخاره دارد. استخاره‌ی دوم آن: ﴿وَمَنْ يَشَأِ يُجْعَلُهُ عَلَىٰ
 صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ است که برخلاف نخستین آن خیلی خوب است.

﴿صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾: کار انجام می‌شود و به نتیجه می‌رسد.
 ﴿۴۰﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ، أَوْ أَتَتْكُمْ السَّاعَةُ، أَعْبَرَ اللَّهُ تَدْعُونَ إِنْ

كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

خوب نیست. کار مورد نظر زیان بار و مضر است؛ به طوری که بدی آن از ابتدا آشکار است. در آن حقه و نیرنگ وجود دارد و کار نتیجه بخش نیست.

٤١ - ﴿بَلْ آيَاهُ تَدْعُونَ، فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ، وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ﴾

درگیری، مشکلات و اضطراب دارد ولی خوب است.

٤٢ - ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ، فَآخَذْنَا هُم بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ، لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ﴾

انجام آن باید به سبب مشکلات و سختی هایی که دارد با احتیاط انجام شود و ترک آن نیز بد نیست.

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا﴾: چون ارسال دارد باید انجام شود.

﴿بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ﴾: کاری است پرمخاطره و سخت.

٤٣ - ﴿فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ، وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

خیلی بد است. ظاهر کار و آغاز آن چنان خود را نیکو می نمایاند که خواهان با خود می گوید چرا باید آن را ترک کرد اما باطن و نتیجه ای ندارد و زیان بار است.

﴿الشَّيْطَانُ﴾: کار مورد نظر تنها زینت و شکوه دنیایی دارد و از باطن و آخرت خبری در آن نیست.

٤٤ - ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِم أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ، حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً، فَاِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ﴾

خوب نیست. عذاب و شکست دارد. درکاری وارد می شود که برای وی پیشامدی اتفاقی، ناخودآگاه و حساب نشده پیش می آورد.

٤٥ - ﴿فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

هر دو استخاره‌ی این آیه خوب است اما دومی: ﴿وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ﴾ عالی و تمام کمال است.

سنگین است و خواهان در انجام این کار که مهم است، حقانیت دارد.
شیرین و گواراست.

غفلت از ذکر «الحمد لله» باعث می‌شود انسان گرفتاری زیادی پیدا
کند. این آیه می‌تواند در رفع گرفتاری‌ها، پریشانی‌ها، مظلومیت‌ها و در
بیماری‌ها و ناتوانی ذکر قرار گیرد. اما کسی می‌تواند از آن استفاده کند که
سالم و درست‌کردار باشد و با توبه و نیت صاف از آن بهره‌برد و گرنه
عوارض بدی برای وی دارد و او را زمین‌گیر می‌کند.

این آیه از طلسمات است. قوت قلب، استحکام همت، اراده و توکل و
رفع وسواس می‌آورد و سبب می‌شود انسان بتواند زیر باران بلا رقص
کنان رود.

اگر آن را با توبه‌ی حقیقی، تطهیر، استغفار و صبر ذکر بگیرد، کسی
نمی‌تواند به او زور بگوید. این آیه حصن و حرز است.

باید توجه داشت که در آن از: ﴿فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ﴾ سخن به میان می‌آید
و ممکن است عوارض آن شامل ذاکر نیز شود. البته، بهره‌بردن از چنین
اذکاری برای زمین‌زدن دیگران از جوان‌مردی به‌دور است. اولیای خدا
اندک موردی می‌شود که از چنین ذکرهایی استفاده کنند.

۴۶- ﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَارَكُمْ، وَخَتَمَ عَلَى قُلُوبِكُمْ، مَنْ إِلَهُ
غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ، انظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ، ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ﴾.

خوب نیست.

۴۷- ﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَعْتَةً أَوْ جَهْرَةً، هَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمُ
الظَّالِمُونَ﴾.

خیلی بد است. گرفتاری و پریشانی می‌آورد.

۴۸- ﴿وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ، فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا

خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٩﴾.

بسیار خوب، شایسته و شیرین است ولی نیاز به زحمت و کار دارد و بهره‌ی آن تدریجی به دست می‌آید.

٤٩- ﴿وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾.

خیلی بد است. گرفتاری، پریشانی، دلهره و اضطراب دارد.

٥٠- ﴿قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ، وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبِ، وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ، إِنْ أَتَيْعُ إِلَّا مَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ، قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ، أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ﴾.

با توجه به تنافی صدر و ذیل آیه، کار مورد نظر سنگین است. دو امر: ﴿قُلْ﴾ تأکید بر انجام آن است.

از این آیه در طلسمات و نیز مفاتیح استفاده می‌شود. استفاده از آن برای کسب رزق، علم، قوت، قدرت و دیگر خیرات مفید است.

٥١- ﴿وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ، لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ، لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾.

خوب نیست و انجام آن سبب پشیمانی، پریشانی، تنهایی، گرفتاری و سختی می‌شود.

﴿وَأَنْذِرْ﴾: آشکاری بدی کار را می‌رساند و خواهان از ابتدا می‌داند کاری را انجام می‌دهد که بد است.

﴿لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ﴾: «لیس» و «لا» در تمامی موارد کاربرد خود از تنهایی خواهان در انجام کار حکایت می‌کند. البته، گاه وی مدد خداوند را با خود ندارد و گاه آدمیان او را تنها می‌گذارند.

٥٢- ﴿وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ، يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ، وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ، فَتَطْرُدَهُمْ، فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾.

خوب نیست. در دو مورد می‌فرماید: ﴿وَلَا تَطْرُدِ﴾.

﴿مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ، وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ﴾: در

روند کار یا مظلوم واقع می شود و آزار و اذیت می بیند یا به ظلم می افتد و گناه کار می گردد.

۵۳- ﴿وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا؟ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ﴾.

خوب نیست. فتنه و مخاطره دارد.

۵۴- ﴿وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ، كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ، أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ، ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ، وَأَصْلَحَ، فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

سلامت و رحمت در آن است. با توجه به کاربرد ایمان و کرداری که بعد از آن آمده، نیازمند زحمت، تلاش و صبر و تحمل پذیری است. البته ممکن است ناآگاهانه به انحراف رود، اما آن را جبران می کند.

﴿جَاءَكَ﴾: بر زنده بودن، حرکت داشتن و ایجاد موج دلالت دارد.

۵۵- ﴿وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ، وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ﴾.

خیلی خوب است. گسترده و آشکار است. راه های گناه کاران را نشان می دهد و موضوع آیه روشنگر نمایانند آیات است و نه جرم مجرمان. ﴿وَكَذَلِكَ﴾: این کار انجام شدنی است.

۵۶- ﴿قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ، قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ، قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا، وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ﴾.

انجام آن سنگین و سخت است ولی خوب است؛ چون دو امر: ﴿قُلْ﴾ دارد. در روند تحقق آن مانع، معارض، و درگیری پیش می آید و کار فرمایشی می شود.

۵۷- ﴿قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي، وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي، مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ، إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ، يَقْضُ الْحَقَّ، وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ﴾.

بسیار خوب، اما سخت، سنگین، طولانی و مستمر است.

﴿يَقْضُ الْحَقَّ﴾: قصه ی حق تعالی هم سنگین است و هم دراز و

طولانی. از این رو، کار دامنه‌دار است و به آسانی به فراچنگ نمی‌آید و ممکن است به وارثان نیز برسد.

۵۸- ﴿قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَقُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ، وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ﴾.

﴿مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَقُضِيَ الْأَمْرُ﴾: کار درازمدت و بلند است.

کار مورد نظر سنگین، سخت و پر مخاطره است و افرادی مانع انجام آن می‌شوند. درگیری دارد. مخاطرات و بلایای آن بیش‌تر برای کسانی پیش می‌آید که خداوند آنان را دوست دارد تا در کوره‌ی بلایا پخته شوند. با این وجود، خوب است.

۵۹- ﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ، لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ، وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبُرِّ وَالْبَحْرِ، وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا، وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلْمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾.

بسیار خوب است. حصر در آن است و حافظ، نگهبان و ضمانت دارد. اراده، اختیار و عمل خواهان در آن تأثیری ندارد و کار به خودی خود رونده است.

آیه‌ی شریفه از آیات ذکر است. فراز: ﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ، لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ﴾ هم طلسم است و هم مفتاح.

کسی می‌تواند آن را برای حدود بیست سال یا بیش‌تر ذکر بگیرد تا خود و صاحب خویش آن هم در زمان غیبت را در این آیه‌ی شریفه بیابد. البته چگونگی استفاده از این آیه نیاز به دستور خاص دارد.

۶۰- ﴿وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ، وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُمْ بِالنَّهَارِ، ثُمَّ يَبْعَثْكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى، ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ، ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾.

خیلی خوب است. با توجه به تعدد حرف عطف: ﴿ثُمَّ﴾ روند کار مرحله به مرحله پیش می‌رود. کار مورد نظر محدود است.

﴿وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم﴾: این کار اراده‌ی الهی را با خود دارد.

۶۱- ﴿وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ، وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً، حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتَ، تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا، وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ﴾.

بسیار عالی و خوب است؛ هر چند بلا یا مرگ در آن باشد، مرگ آن نیز شهادت است.

۶۲- ﴿ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ، أَلَا لَهُ الْحُكْمُ، وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ﴾.

بسیار خوب است. ممکن است انجام کار سرعت بگیرد که در این صورت باید توجه و احتیاط داشت.

۶۳- ﴿قُلْ مَنْ يُنجِيكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ، تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً، لَئِنْ أَنْجَانَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾.

بسیار ضروری و خوب است و نباید ترک شود. انجام آن ضمانت دارد.

۶۴- ﴿قُلِ اللَّهُ يُنجِيكُمْ مِنْهَا، وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ، ثُمَّ أَنْتُمْ مُشْرِكُونَ﴾.

با آن که شروع آن خوب است اما پایان خوشی ندارد و غفلت و گرفتاری می آورد.

۶۵- ﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ، أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ، أَوْ يَلْبَسَكُمْ شِيعًا، وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ، انظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ، لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ﴾.

تفرقه، اختلاف و دیگر مشکلات و گرفتاری‌ها را در پی دارد و نتیجه‌ی آن روشن نیست. ترک شود.

۶۶- ﴿وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ، وَهُوَ الْحَقُّ، قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ﴾.

خوب نیست. نتیجه نمی دهد. باید ترک شود.

۶۷- ﴿لِكُلِّ نَبِيٍّ مُسْتَقَرٌّ، وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ﴾.

خوب نیست. کار انجام می شود ولی ناگهان خود را فریب خورده و زیان کار می یابد.

۶۸- ﴿وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي

حَدِيثٍ غَيْرِهِ، وَإِمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٩﴾.

خیلی بد، خطرناک و زیان بار است.

﴿٦٩﴾ وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ، وَلَكِنْ ذَكَرُوا لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٧٠﴾.

ضمانت اجرایی ندارد و معلوم نیست نتیجه بخش باشد. ترک آن بهتر است؛ هر چند می توان آن را انجام داد.

﴿٧٠﴾ وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا، وَعَرَّتْهُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا، وَذَكَّرَ بِهِ أَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ، لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ، وَإِنْ تَعْدِلْ كُلَّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا، أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا، لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ، وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧١﴾.

خیلی بد است. با توجه به تکرار مادهی «بسل» گرفتاری، نگرانی و پریشانی دارد و چاره ای از آن نیز ندارد.

﴿٧١﴾ قُلْ أَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا، وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَانَا اللَّهُ، كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانَ، لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ انْتِنَا، قُلْ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ، وَأْمُرْنَا لِنُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٢﴾.

دو استخاره است. اولی خوب نیست و باید ترک شود. و دومی آن: ﴿قُلْ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ﴾ است که پایان خوبی دارد.

﴿٧٢﴾ وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَاتَّقُوا، وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٣﴾.

بسیار خوب است.

﴿٧٣﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ، وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ، قَوْلُهُ الْحَقُّ، وَلَهُ الْمُلْكُ، يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ، عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٧٤﴾.

بسیار خوب است.

﴿٧٤﴾ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ آزَرَ اتَّخَذُ أَصْنَامًا آلِهَةً، إِنِّي أَرَاكَ وَقَوْمَكَ فِي

ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۷۵﴾.

خوب است و با توجه به یادکرد از ابراهیم و صلابت وی و خداوند معنویت می آورد اما نه تنها سود مادی و ظاهر خوش ندارد بلکه زیان نیز دارد و خالی از درگیری و مشکلات نیست.

۷۵- ﴿وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكَوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ﴾.

بسیار عالی است. سعادت و استقلال را به همراه می آورد.

۷۶- ﴿فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا، قَالَ هَذَا رَبِّي، فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أَحِبُّ الْأَفْلِينَ﴾.

ظاهر دنیوی و ابتدای آن خوب است اما باطن و فرجامی ندارد بهتر است ترک شود.

۷۷- ﴿فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هَذَا رَبِّي، فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَئِن لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ﴾.

شکوه ظاهری و دنیوی دارد اما باطن و حقیقتی ندارد.

۷۸- ﴿فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هَذَا رَبِّي، هَذَا أَكْبَرُ، فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ﴾.

ظاهر و شکوه دنیوی دارد و کاری شلوغ است اما نتیجه ای به دست نمی دهد و خالی از حقیقت و خیر است.

۷۹- ﴿إِنِّي وَجْهَتُ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا، وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾.

بسیار عالی است. استخاره ی وفق و هموار است. کار مورد نظر انجام می شود. صراحت دارد و نفاقی در آن نیست.

۸۰- ﴿وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ، قَالَ أَتُحَاجُّونِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِ، وَلَا أَخَافُ مَا

تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يُشَاءَ رَبِّي شَيْئًا، وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا، أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿۸۰﴾

این آیه دو استخاره دارد. اولی آن خوب است اما هم شلوغ است و هم درگیری دارد. صراحت و سختی نیز در آن هست و آیه‌ی دوم: ﴿وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾ است که بسیار خوب است و مشکلی ندارد.

۸۱- ﴿وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنْكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا، فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ، إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۸۱﴾

بسیار خوب است اما مقابله، درگیری، ترس و اضطراب دارد و شلوغ، سخت و سنگین است اما پایان خوشی دارد و دیگران نمی‌توانند به او آزاری برسانند.

۸۲- ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ، أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ، وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿۸۲﴾

بسیار عالی است و سبب امنیت، استقلال و آزادی می‌شود.

۸۳- ﴿وَتِلْكَ حُجَّتُنَا، آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ، نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ، إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۸۳﴾

بسیار عالی است؛ صرف نظر از این که خواهان چگونه شخصیتی داشته باشد، برای همه خوب است.

۸۴- ﴿وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ، كُلًّا هَدَيْنَا، وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ، وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ، وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۸۴﴾

بسیار خوب است. حقیقت، شفافیت، روشنی و زیبایی دارد.

۸۵- ﴿وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَى وَعِيسَى وَإِلْيَاسَ، كُلٌّ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۸۵﴾

عالی است.

۸۶- ﴿وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا، وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۸۶﴾

بسیار خوب است.

۸۷- ﴿وَمِنَ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾.

عالی است. با خوبان و خوبی‌ها همراه است.

۸۸- ﴿ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ، يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ، وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِطَ عَلَيْهِمْ، مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.

بسیار خوب است اما مخاطراتی دارد که باید احتیاط کند.

۸۹- ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ، فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَيَسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ﴾.

خوب است اما مشکلاتی دارد.

۹۰- ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ، فَبِهَدَاهُمْ أَقْتَدِهِ، قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا، إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ﴾.

کار مورد نظر امری معنوی و بسیار عالی است.

۹۱- ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ، إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيَّ بَشَرٍ مِنْ شَيْءٍ، قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ؟ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا، وَتُخْفُونَ كَثِيرًا، وَعُلَّمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ، قُلِ اللَّهُ، ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ﴾.

بسیار عالی است اما زحمت، رنج و مقابله با مخالفان را لازم دارد.

۹۲- ﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ، مُبَارَكٌ مُصَدِّقٌ، الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ، وَلِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا، وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ، وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ﴾.

خیلی خوب است و مشکلی در انجام آن پیش نمی‌آید. سیر، حرکت،

خوبی، صفا، صمیمیت، پاکی و درستی در این کار است.

۹۳- ﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا، أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ

شَيْءٌ، وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ، وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو أَيْدِيهِمْ، أَخْرَجُوا أَنْفُسَكُمْ، الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ، بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ، وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ.*

بد است. ظلم، استکبار، درگیری، عناد و آسیب در آن است و گذشته

از این، هیچ نتیجه‌ای در بر ندارد.

۹۴- ﴿وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادَى، كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ، وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ، وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ، الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ، لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ، وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ.*

ظاهر و شروع آن خوب است اما در ادامه بسیار پر زحمت می‌شود و

نتیجه بخش نیز نیست.

۹۵- ﴿إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى، يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ، وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ، ذَلِكَُمُ اللَّهُ، فَانَّى تُؤْفَكُونَ.*

خوب است ولی درگیری، زحمت و مشکلات دارد و غفلت می‌آورد

و زحمتی که کشیده است ممکن است از دست وی برود. برای نمونه،

ممکن است زحمت بکشد و مالی به دست آورد، اما با اندکی غفلت،

دزدی آن را برباید یا درآمد آن را گم کند.

۹۶- ﴿فَالِقُ الْإِصْبَاحِ، وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا، وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا، ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ.*

خیلی عالی است. در روند انجام آن کوچک‌ترین مشکلی پیش

نمی‌آید و موفقیت‌آمیز می‌باشد. خوش و شیرین است و آرامش و

آسایش دارد.

﴿فَالِقُ الْإِصْبَاحِ﴾: کار ظاهری باشکوه دارد و آشکارا انجام می‌پذیرد.

۹۷- ﴿وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ، قَدْ

فَصَلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۹۸﴾

خوب است و با تحمل مشکلاتی که دارد انجام می‌شود. البته زحمت و رنجی که می‌طلبد طبیعی آن است و تحمل آن، موفقیت را در پی دارد.

۹۸ - ﴿وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ، فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ، قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ﴾.

خیلی خوب است اما دیربازده، مشکل و سخت است.

۹۹ - ﴿وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً، فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ، فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا، نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا، وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ، وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ، وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا، وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ، انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ، وَيَنْعِهِ، إِنَّ فِي ذَلِكُمْ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾.

بسیار خوب است؛ ولی زحمت و رنج زیادی را باید تحمل نمود تا به برکات و نعمت‌های آن دست یافت.

۱۰۰ - ﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ، وَخَلَقَهُمْ، وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ، سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ﴾.

خوب نیست. خواهان به اموری مبتلا می‌شود که ناخودآگاه برای وی پیش می‌آید و آن را پیش‌بینی نمی‌کند و بسیار پیچیده است. پرهیز از آن لازم است.

﴿الْجِنَّ﴾: جن و مشتقات آن در هر آیه‌ای که کاربرد داشته باشد بر پیشامد امور ناخودآگاه، پنهانی و پیچیده دلالت دارد.

۱۰۱ - ﴿بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةً وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾.

خوب است اما درگیری، چالش، مانع و مخالف دارد و خواهان را گرفتار می‌سازد.

۱۰۲ - ﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ، فَاعْبُدُوهُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ

شَيْءٍ وَكَيْلٌ ﴿١٠٣﴾.

کار مورد نظر بسیار خوب، محکم، قوی و رونده است و خود به خود پیش می‌رود و سامان می‌گیرد.

۱۰۳ - ﴿لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ، وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾.

بسیار خوب و عالی است و کار به صورت باطنی و پنهانی انجام می‌پذیرد.

۱۰۴ - ﴿قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ، فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ، وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا، وَمَا

أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ﴾.

خیلی خوب است، اما خطراتی مانندگار دارد: ﴿وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ

بِحَفِيظٍ﴾.

۱۰۵ - ﴿وَكَذَلِكَ نُنْزِلُ الْآيَاتِ، وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ، وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾.

خوب است. انجام آن مشکلات، درگیری و زحمت را می‌طلبد.

۱۰۶ - ﴿اتَّبِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ﴾.

خوب است، اما خالی از مشکلات نیست.

۱۰۷ - ﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا، وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا، وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ

بِوَكِيلٍ﴾.

خوب نیست. «لو» و «ما»ی نافیه دارد که سختی بسیار کار را

می‌رساند، ترک آن لازم است و باید از آن دوری کرد.

۱۰۸ - ﴿وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ، فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ،

كَذَلِكَ زَيْنًا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ، ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ، فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.

خوب نیست، مشکلات، درگیری و آبروریزی دارد بدون آن که

نتیجه‌ای داشته باشد و خواهان نیز درمی‌یابد که کارهای وی بی نتیجه

بوده است.

۱۰۹ - ﴿وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ، لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لِيُؤْمِنُوا بِهَا، قُلْ إِنَّمَا

الآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ، وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿﴾.

خوب نیست و باید ترک شود.

هر آیه‌ای که در آن واژه‌های: ﴿أَفْسُمُوا﴾ و نیز ﴿جَهْدٌ﴾ و مشتقات آن به کار رفته، بر وجود درگیری و عناد دلالت دارد.
﴿إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ﴾: خواهان هیچ آگاهی از کار ندارد و با توجه به حصر آن تنها تیری در تاریکی رها می‌کند.

۱۱۰- ﴿وَنَقَلَبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ، كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ، وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾.

خیلی بد و وحشتناک است و جز حرمان، درگیری، آلودگی و پلیدی چیزی ندارد.

۱۱۱- ﴿وَلَوْ أَنَّنَا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَى وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ، وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ﴾.

خیلی بد است. نتیجه‌ای جز شکست، گمراهی، حرمان، یأس و حسرت ندارد.

۱۱۲- ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا، شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ، يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا، وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ، فَذَرُهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ﴾.

خیلی بد است. انجام این کار سبب غربت می‌شود و دشمنان آشکار و پنهان دارد.

۱۱۳- ﴿وَلِتَصْغَى إِلَيْهِ أَفْئِدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ، وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُقْتَرِفُونَ﴾.

خیلی بد است و همه‌ی آن درگیری و سختی است.

۱۱۴- ﴿أَفَغَيْرَ اللَّهِ أَبْتَغِي حَكْمًا، وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا، وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنْزَلٌ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ، فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ﴾.

بسیار بد است. شروع آن زحمت و مشکل بسیار دارد ولی اگر کسی بتواند از آن مشکلات درگذرد پایان آن خوب است.

۱۱۵- ﴿وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا، لَا مُبَدَّلَ لِكَلِمَاتِهِ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾.

خیلی خوب است و از مشکلات در می‌گذرد.

۱۱۶- ﴿وَإِنْ تَطْعَ أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ، إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ، وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ﴾.

خوب نیست و نباید به طمع ظاهری که دارد آن را پی گیر بود که پایان خوشی ندارد و باید ترک شود.

۱۱۷- ﴿إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ، وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ﴾.

به خواهان آسیب می‌رساند و مشکلات آن اندک نیست. اگر مجبور به انجام آن نیست باید کار دیگری برگزیند.

۱۱۸- ﴿فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ، إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ﴾.

خیلی خوب است و نعمت و برکت دنیا را همراه می‌آورد.

۱۱۹- ﴿وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ، وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ، وَإِنَّ كَثِيرًا لَيُضِلُّونَ بِأَهْوَائِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ، إِنْ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ﴾.

خواهان باید به سرعت پی گیر کار شود و با احتیاط تمام آن را انجام دهد و با حفظ این دو شرط بسیار خوب است.

۱۲۰- ﴿وَذَرُوا ظَاهِرَ الْإِثْمِ وَبَاطِنَهُ، إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْإِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ﴾.

مشکلات آن بسیار است؛ به گونه‌ای که نتیجه‌ای از آن به دست نمی‌آورد و باید آن را ترک کند.

۱۲۱- ﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ، وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ، وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰ أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ، وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ﴾.

دو استخاره‌ی این آیه هیچ یک خوب نیست. استخاره‌ی دوم با فراز: ﴿وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ﴾ شروع می‌شود.

۱۲۲- ﴿أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ

فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا، كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۲۳﴾
 اگر خواهان نیت صاف و پاکی دارد از انجام آن خیر می بیند، وگرنه در صورتی که بخواهد از زرنگی و حيله گری استفاده کند، فرجام وی تاریکی است.

۱۲۳- ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُجْرِمِيهَا، لِيَمْكُرُوا فِيهَا، وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ، وَمَا يَشْعُرُونَ﴾.

بسیار بد است. گمراهی، زیان، غفلت و جهالت را در پی دارد.
 ۱۲۴- ﴿وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلَ اللَّهِ، اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ﴾.

اگر خواهان با نیت خیر در پی انجام کار باشد و بدون شک و شرط آن را انجام دهد خوب است.

۱۲۵- ﴿فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ، وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا، كَانَمَا يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ، كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ﴾.

بستگی به شخصیت خواهان دارد و چنانچه بر کار مورد نظر با قصد خیر اقدام کند خوب است، وگرنه خیر.

۱۲۶- ﴿وَهَذَا صِرَاطٌ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا، قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَدَّكُرُونَ﴾.
 بسیار عالی است.

۱۲۷- ﴿لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ، وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.
 خیلی عالی است و هیچ مشکلی در سیر انجام آن پیش نمی آید.
 خیرات، برکات، سلامت، صفا، صمیمیت و قرب با آن همراه است.

۱۲۸- ﴿وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ جَمِيعًا، يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ، قَدْ اسْتَكْرَثْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ، وَقَالَ

أُولَئِكَ هُم مِّنَ الْإِنسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَبَلَّغْنَا أَجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتَ لَنَا، قَالَ
النَّارُ مَثْوَاكُمْ خَالِدِينَ فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ، إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٩﴾

خوب نیست. پنهان کاری در آن است و نتیجه‌ای جز گرفتاری ندارد.

﴿١٢٩﴾ وَكَذَلِكَ نُؤَلِّي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا، بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٢٩﴾

تبانی، خیانت، کلاه‌برداری و فریب در آن پیش می‌آید. پر زحمت و

بی نتیجه است.

﴿١٣٠﴾ يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ، أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ، يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي،
وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا، قَالُوا شَهِدْنَا عَلَىٰ أَنفُسِنَا، وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا،
وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾

فرجام کار زیان و ضرر است و کار نیز سنگین و بزرگ است و با آن که

خوبی‌هایی دارد، اما چنان اندک است که ارزش انجام و اقدام را ندارد.

﴿١٣١﴾ ذَلِكَ أَن لَّمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ، وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ ﴿١٣١﴾

خوب نیست. خواهان با توجه و آگاهی - و نه با غفلت - بدی می‌کند و

کاری نامشروع را انجام می‌دهد.

﴿١٣٢﴾ وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِّمَّا عَمِلُوا، وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾

خیلی خوب است.

﴿١٣٣﴾ وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ، ذُو الرَّحْمَةِ، إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا
يَشَاءُ، كَمَا أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةٍ قَوْمٍ آخَرِينَ ﴿١٣٣﴾

بسیار خوب است. کار حرکت دارد و زنده و تازه است و ممکن است

خواهان به غفلت دچار شود و از این نظر باید مراقب باشد.

﴿١٣٤﴾ إِنْ مَا تُوَعَّدُونَ لَأَتِيَنَّكُمْ، وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿١٣٤﴾

خیلی خوب است کار انجام شدنی است و با توجه به کوتاهی آیه، به

سرعت انجام می‌شود و سبک و آسان است.

﴿١٣٥﴾ قُلْ يَا قَوْمِ، اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ، إِنِّي عَامِلٌ، فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُونَ ﴿١٣٥﴾

لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ، إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿﴾.

خوب است اما کسانی که از عهده‌ی انجام و به فرجام رساندن آن بر نمی‌آیند زیاد هستند. درست است که ذیل آن خوب نیست اما صدر آن قدر و توانمند است و می‌فرماید: ﴿اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ﴾؛ به این معنا که کار را به میزان توانمندی خود پی بگیرید، اما با توجه به تهدید ذیل، باید مراعات احتیاط را نمود.

۱۳۶ - ﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا، فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ بِزَعْمِهِمْ، وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا، فَمَا كَانَ لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ، وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَىٰ شُرَكَائِهِمْ، سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿﴾.

خیلی بد است. در آن جهالت و کودنی است. کار زمان‌بر و فرسایشی می‌شود و زیان‌بار و مضر است و حاصل زحمت وی را دیگران می‌برند. ۱۳۷ - ﴿وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادَهُمْ شُرَكَائِهِمْ، لِيُرَدُّوهُمْ، وَلِيَلْبَسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ، وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ، فَذَرَهُمْ، وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿﴾.

بسیار بد است. انجام آن چیزی جز خطا و ناآگاهی نیست. کارها همه ظاهر سازی و صوری است.

۱۳۸ - ﴿وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ، وَحَرْثٌ، حِجْرٌ لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ بِزَعْمِهِمْ، وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا، وَأَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً عَلَيْهِ، سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿﴾.

خوب نیست. نعمت‌های مادی آن بسیار است اما پلیدی، حرمان، زیان، آلودگی و اضطراب حاصل از امکانات و نعمت‌های به دست آورده، او را بیچاره می‌کند.

۱۳۹ - ﴿وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِّذُكُورِنَا، وَمُحَرَّمٌ عَلَىٰ أَزْوَاجِنَا، وَإِنْ يَكُنْ مِثْنَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ، سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ، إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿﴾.

خوب نیست. ادعاهای توخالی، گرفتاری به مشکلات و نیز حرام خواری و حماقت از آثار و عوارض آن است.

۱۴۰ - ﴿قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ، وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ

افْتِرَاءَ عَلَى اللَّهِ، قَدْ ضَلُّوا، وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾.

خیلی بد است و مشکلات بسیاری دارد.

۱۴۱- ﴿وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ، وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ، وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكُلُهُ، وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ، كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ، وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ، وَلَا تُسْرِفُوا، إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾.

خیلی خوب است. نعمت بسیاری دارد؛ همان‌گونه که زحمت و

تلاش را نیز می‌طلبد.

۱۴۲- ﴿وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا، كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ، وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ، إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ﴾.

خوب است و نعمت آن فراوان است، اما باید مواظب بود به گناه

گرفتار نشد.

۱۴۳- ﴿ثَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ، مِنَ الضَّأْنِ اثْنَيْنِ، وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ، قُلِ الذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ، أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ، نَبِّئُونِي بِعِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾.

خوب است و با توجه به ذکر بهایم و انعام پر خیر و برکت و همراه با

دولت و قدرت است. البته تلاش و زحمت خود را می‌طلبد.

﴿نَبِّئُونِي بِعِلْمٍ﴾: باید در انجام کار اهتمام داشت.

۱۴۴- ﴿وَمِنَ الْأَبِلِ اثْنَيْنِ، وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ، قُلِ الذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ، أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ، أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَصَّاكُمْ اللَّهُ بِهَذَا، فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا، لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ، إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾.

بسیار خوب است و نعمت و برکت دارد اما با توجه به تهدید و

درگیری که در آن است باید احتیاط نمود و توجه داشت.

۱۴۵- ﴿قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً، أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا، أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ، فَإِنَّهُ رِجْسٌ، أَوْ فِسْقًا أُهْلًا لِعَیْرِ اللَّهِ بِهِ، فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

خوب است. نعمت آن فراوان است اما خالی از مشکلات نیست.
 ﴿لَا أَحَدٌ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا﴾: کار مورد نظر باز و باسط است و آزادی عمل دارد.

۱۴۶- ﴿وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَمًا كُلَّ ذِي ظُفْرِ، وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَمًا عَلَيْهِمْ شُحُومُهُمَا، إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوْ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ، ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَغْيِهِمْ، وَإِنَّا لَصَادِقُونَ﴾.

خوب است. از دامداری سخن می‌گوید که برکت دارد اما خالی از تلاش و مشکلات نیست.

۱۴۷- ﴿فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ، وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ﴾.
 بد است.

۱۴۸- ﴿سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا، وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ، كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ، حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا، قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا، إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ، وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ﴾.

بد است. گرفتاری، مشکلات، ناآگاهی و ضرر و زیان را در پی دارد.
 ۱۴۹- ﴿قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ، فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ﴾.

خیلی خوب است. موفقیت و پیروزی در آن است و آزادی عمل آن بسیار است. استخاره‌ی آن وفق و هموار است.

۱۵۰- ﴿قُلْ هَلُمَّ شُهَدَاءَكُمْ، الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَمٌ هَذَا، فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ مَعَهُمْ، وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا، وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ، وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ﴾.

بد است. کار مورد نظر به نتیجه نمی‌رسد. در آیه احتجاج وجود دارد که پیش از این گفته شد از پیشامد مشکلات و گرفتاری حکایت دارد.

۱۵۱- ﴿قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ، إِلَّا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَبِالْوَالِدَيْنِ

إِحْسَانًا، وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ أَمْلَاقٍ، نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ، وَلَا تَقْرَبُوا
الْفَوَاحِشَ، مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ، وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ،
ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ، لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥٣﴾.

از حرمت، شرک، قتل و فحشا سخن می‌گوید و اقدام بر آن چیزی جز
پریشانی، نگرانی، اضطراب و زحمت ندارد.

١٥٣- ﴿وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ، حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ، وَأَوْفُوا
الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ، لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا، وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا
قُرْبَىٰ، وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا، ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ، لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٤﴾.

تمامی فراهای این کریمه در معنا باسط است. بسیار خوب است.

١٥٣- ﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا، فَاتَّبِعُوهُ، وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ، فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ
سَبِيلِهِ، ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ، لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٤﴾.

بسیار عالی است و باید به سرعت پی گیر انجام آن بود و با توجه به
عبارت: ﴿وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ، فَتَفَرَّقَ بِكُمْ﴾ هرگونه تأخیری سبب بروز
مشکلاتی می‌شود.

١٥٤- ﴿ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ، تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ، وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ،
وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً، لَعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٥﴾.

کار مورد نظر خیر معنوی و باطنی دارد و بسیار خوب است. با توجه
به کاربرد دو واژه‌ی: ﴿مُوسَى﴾ و ﴿الْكِتَاب﴾ ظاهر و دنیای آن نیز خوب است.
١٥٥- ﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ، فَاتَّبِعُوهُ، وَاتَّقُوا، لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٦﴾.

خوب و مبارک است.

١٥٦- ﴿أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَنْزَلَ الْكِتَابُ عَلَي طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا، وَإِنْ كُنَّا عَنْ
دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ﴿١٥٧﴾.

گفته‌ی اهل کتاب در آن است و مشکلات و درگیری دارد و خوب
نیست.

١٥٧- ﴿أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ، فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ

مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةً، فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ، بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿۱۵۸﴾.

کفران نعمت، غفلت، حرمان و پریشانی را به همراه دارد و خوب نیست.

۱۵۸- ﴿هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ، أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ، أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ، يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ، أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيْمَانِهَا خَيْرًا، قُلِ انْتظِرُوا، إِنَّا مُنْتَظِرُونَ﴾.

بد است. درصد موفقیت آن بسیار اندک است و مخاطرات قطعی نیز دارد: ﴿قُلِ انْتظِرُوا، إِنَّا مُنْتَظِرُونَ﴾.

۱۵۹- ﴿إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ، إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ، ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾.

چنانچه خواهان به انجام کار وارد شود به چالشی می افتد که کسی نمی تواند از او دستگیری کند و در آن درمانده می شود.

۱۶۰- ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾.

بسیار خوب، باسط، سودآور و شادی آفرین است. ظاهری نیکوتر از باطن آن دارد.

﴿بِالْحَسَنَةِ﴾: دنیا، زیور، زینت، سلامتی، محبت، عشق و شادی در آن است.

۱۶۱- ﴿قُلِ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِثْلَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾.

خیلی خوب است. باطن و معنویت کار مورد نظر بیش از امور مادی و ظاهری آن است.

۱۶۲- ﴿قُلِ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.

۱۶۳ - ﴿لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ، وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾.

این دو آیه یک استخاره را تشکیل می دهد. بسیار خوب و پر معنویت است و جوانه های معرفت در آن شکوفا می گردد. کار امری آشکار است و هیچ پنهانی در آن نیست.

۱۶۴ - ﴿قُلْ أَغْيَرَ اللَّهُ أَبْنِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ، وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا، وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى، ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ، فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾.

تمامی مراحل آن با پنهانی و کتمان انجام می شود. خوب نیست.

۱۶۵ - ﴿وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ، وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ، لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ، إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ، وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

بسیار عالی است. اقتدار، دولت، قوت و قدرت را سبب می شود. البته مشکلات و درگیری هایی دارد.

سوره‌ی اعراف

۱- ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْمص﴾.

استخاره‌ی بسم الله با توجه به آیه‌ی بعد به دست می‌آید؛ زیرا بسمله هر سوره معنایی متفاوت با دیگر بسمله‌ها دارد. با توجه به کاربرد حروف مقطعه، کار مورد نظر پیچیده است و مشکلاتی را به همراه دارد. باید توجه داشت سوره‌ی اعراف بیش‌تر زمینه‌های معنوی و معرفتی و برخی از عرف رایج را برمی‌رسد.

﴿المص﴾: الف خوب است هم ظاهر و دنیا و آرامش و آسایش دارد و هم باطن و معنویت. و میم و صاد، داشتن باطن نیک را می‌رساند.

۲- ﴿كِتَابٌ أَنْزَلَ إِلَيْكَ، فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ، لِيُنذِرَ بِهِ، وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ﴾.

بد نیست. کتاب امری سنگین است که باطن و معنویت دارد اما ظاهر آن جز زحمت و سختی نیست و اگر احتیاط و مراقبت نکند ممکن است به نتیجه‌ای نرسد.

۳- ﴿اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ﴾.

خوب است. نتیجه‌ای اندک دارد و درصد موفقیت آن پایین است. این کار سخت و سنگین نیز هست. انجام آن خالی از اختلاف، درگیری و مخالفت نیست، اما با همه‌ی این موارد خوب است.

۴- ﴿وَكَمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا، فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيَاتًا، أَوْ هُمْ قَائِلُونَ﴾.

خیلی بد است. هلاکت و تهدید در آن هست.

۵- ﴿فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ﴾.

بسیار بد است و بدی آن نیز ظاهر و آشکار می شود.

۶- ﴿فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ، وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ﴾.

در کار مورد نظر حسابرسی و پرس و جو پیش می آید. کاری سخت و دقیق است و با آن که خوب است بهتر است ترک شود وگرنه آسیب و بلا می بیند.

۷- ﴿فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ﴾.

خوب است. کاری دقیق است و باید با تدبیر و آگاهی و کارشناسی و مشاوره با کارآگاهان و خبرگان انجام پذیرد.

۸- ﴿وَالْوِزْنُ يُوَمِّدُ الْحَقُّ، فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾.

این کار بسیار سنگین است و خواهان سنگینی آن را به خوبی احساس می کند؛ به گونه ای که در انجام آن به یأس می رسد. خوب نیست.

۹- ﴿وَمَنْ حَقَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا

يَظْلِمُونَ﴾.

بد، یأس آور و پر مشکل است.

۱۰- ﴿وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ، وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ، قَلِيلًا مَّا

تَشْكُرُونَ﴾.

خیلی خوب است و سبب مکنت و دولت می شود.

۱۱- ﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ، ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ، ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ، فَسَجَدُوا

إِلَّا إِبْلِيسَ، لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ﴾.

بسیار خوب است. موفقیت آمیز است و مخالفانی دارد که نمی توانند ضرر و زیانی به خواهان وارد کنند، بلکه هر کسی که با وی درگیر شود ضرر می بیند.

۱۲ - «قَالَ مَا مَنَّكَ إِلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ، قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ، خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ».

بسیار بد است و حتی با خود نیز درگیر می شود.

۱۳ - «قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا، فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا، فَاخْرُجْ، إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ».

هبوط، سقوط و گرفتاری در این کار است.

۱۴ - «قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُونَ».

کار بسیار درازمدت و فرسایشی می شود. خوب نیست.

۱۵ - «قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ».

خوب نیست و بسیار زمان می برد. مشکلات آن نیز بسیار است.

۱۶ - «قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ».

پراز مشکل و فریب است. خوب نیست.

۱۷ - «ثُمَّ لَا يَأْتِيهِمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ، وَمِنْ خَلْفِهِمْ، وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ، وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ، وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ».

خوب نیست و باید ترک شود. در آن خطر و تهدید وجود دارد.

۱۸ - «قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْذُومًا مَدْحُورًا، لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ».

بسیار وحشتناک است که پرو سرشار از مشکلات است.

۱۹ - «وَيَا آدَمُ، اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ، فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا، وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ، فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ».

عالی است ولی فتنه و درگیری دارد و باید با احتیاط تمام آن را انجام

دهد و با دادن صدقه یا برنامه ریزی درست و مشاوره‌ی تمام بر آن اقدام

کند.

۲۰- ﴿فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوَاتِحِهِمَا، وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ﴾.

بد است. فتنه‌گری شیطانی و وسواس و مشکلاتی دارد که با اضطراب، پریشانی و گرفتاری همراه است.

۲۱- ﴿وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ﴾.

بسیار بد است. فریب و حيله در لباس خیرخواهی در آن است.

۲۲- ﴿فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ، فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوَاتِحُهُمَا، وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ، وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَمَا الشَّجَرَةِ، وَأَقُلْتُ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ﴾.

بسیار بد است. ظاهر و دنیایی پر منفعت و موفقیت‌آمیز دارد اما پایان آن آدمی را به سقوط و خاک سپاه می‌نشانند.

۲۳- ﴿قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا، وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾.

اگر خواهان می‌خواهد کاری انجام دهد که دارای پیشینه است و پیش از این از آن کار به وی خسارت یا آسیبی وارد شده، خسارت گذشته جبران می‌شود، اما اگر خواهان بخواهد به صورت ابتدایی وارد آن کار شود و آن را تازه شروع کند، انجام آن بد است. در چنین مواردی لازم است از خواهان در این مورد پرسش و استعلام شود.

۲۴- ﴿قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ، وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ﴾.

با آن که پر نشیب است اما سرنوشت خوبی دارد.

۲۵- ﴿قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ، وَفِيهَا تَمُوتُونَ، وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ﴾.

خوب است. حیات و حرکت دارد.

۲۶- ﴿يَا بَنِي آدَمَ، قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا، يُؤَارِي سَوَاتِكُمْ، وَرِيشًا، وَلِبَاسُ التَّقْوَى، ذَلِكَ خَيْرٌ، ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ، لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ﴾.

بسیار خوب است. لباس و پوشش هم زینت است هم عامل مقاومت و سلامت، از این رو خواهان با این کار تقویت می‌شود و دولت، قدرت و سلامت می‌یابد.

۲۷- ﴿يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوَاتِهِمَا إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ﴾.

صدر و ذیل آن خوب نیست و باید ترک شود.

۲۸- ﴿وَإِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا، وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا، قُلْ إِنْ أَلَّفَ اللَّهُ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ، أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾.

بد است. هم فاحشه و هم فحشا و آلودگی به صورت سیستماتیک و نظام مند دارد: ﴿وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا﴾.

۲۹- ﴿قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ، وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ، وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ، كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ﴾.

بسیار عالی است. از آیات وفق است. هم تجزیه‌ی آن و واژگان به کار رفته در آن خوب است، به ویژه «القسط» و هم ترکیب آن.

۳۰- ﴿فَرِيقًا هَدَى، وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ، إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ، وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ﴾.

بد است. در هر آیه‌ای که از شیطان و گمراهی سخن می‌گوید، کار مورد نظر جز شکست و گمراهی چیزی ندارد.

۳۱- ﴿يَا بَنِي آدَمَ، خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ، وَكُلُوا وَاشْرَبُوا، وَلَا تُسْرِفُوا، إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾.

بسیار عالی است. صفا، صمیمیت و خوشی در آن است. باید مواظب بود به اسراف و کفران دچار نشد.

۳۲- ﴿قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ، وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ، قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا، خَالِصَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾.

بسیار خوب است. زینت، طیب، رزق، ایمان و خلوص بر خوبی آن دلالت دارد.

۳۳- ﴿قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ، مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ، وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ، وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا، وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾.

بد است. در آن ناآگاهی است.

۳۴- ﴿وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ، فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَجِرُّونَ سَاعَةً، وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ﴾.

بد نیست اما خوب هم نیست. کاری است عادی که روند طبیعی خود را دارد.

۳۵- ﴿يَا بَنِي آدَمَ، إِنَّمَا يَأْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ، يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي، فَمَنِ اتَّقَى وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾.

بسیار عالی است.

۳۶- ﴿وَالَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ، هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾.

خیلی بد است. با توجه به عبارت: ﴿أَصْحَابُ النَّارِ﴾، کار به صورت گروهی و جمعی انجام می‌شود و زیان‌بار و فساد آور است.

۳۷- ﴿فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا، أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ، أُولَئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُمْ مِنَ الْكِتَابِ، حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ قَالُوا أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ، قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا، وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ، أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ﴾.

بسیار بد است. ضلالت، گمراهی و در پایان نیز شکست و خسارت در آن است.

۳۸- ﴿قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ فِي النَّارِ، كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا، حَتَّىٰ إِذَا آدَرَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرَاهُمْ لِأَوْلَاهُمْ رَبَّنَا، هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا، فَأَتَيْهِم عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ، قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٍ، وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ﴾.

خیلی بد است. کاری کثیف و آلوده است که از سر خبثات انجام می‌شود.

۳۹- ﴿وَقَالَتْ أُولَاهُمْ لِأَخْرَاهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ، فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ﴾.

تمامی مراحل کار خیلی بد است.

۴۰- ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ، وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ، وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ﴾.

بسیار بد است و کار انجام ناشدنی و تلاشی بی‌نتیجه است.

۴۱- ﴿لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ، وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ، وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ﴾.

خیلی بد است. تمامی روند کار پر از گرفتاری، پریشانی و آلودگی است.

۴۲- ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا، أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ، هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾.

کار بسیار سنگین است و نیاز به زحمت و تلاش دارد، اما با توجه به فراز: ﴿أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ﴾ نتیجه‌بخش است و خواهان قدرت تحمل آن را دارد، از این رو اقدام بر آن خوب است.

﴿لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾: اقدام بر آن به اهتمام و جدیت در کار و نیز احتیاط یا دادن صدقه نیاز دارد.

﴿الْجَنَّةِ﴾: موفقیت در انجام کار و نتیجه بخش بودن آن است.

﴿أُولَٰئِكَ﴾: نتیجه و نفع این کار همگانی است. هم‌چنین این کار امری عمومی است و نه نادر و کمیاب.

﴿هُم فِيهَا خَالِدُونَ﴾: نتیجه‌ی آن استمرار دارد و ماندگار است و به

دیگران نیز می‌رسد.

۴۳- ﴿وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ، تَجْرِي مِنَ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ، وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ، الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا، وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ، لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ، وَنُودُوا أَنْ تِلْكُمْ الْجَنَّةَ، أُورِثْتُمْوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾.

این آیه دارای چند استخاره است:

الف: ﴿وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ، تَجْرِي مِنَ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ﴾: خیلی

خوب است و مشکلات و کمبودهای مادی را برطرف می‌کند و زندگی را به حرکت و می‌دارد و به آن سامان و به خواهان توانمندی می‌دهد.

ب: ﴿وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ، الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا، وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ﴾:

عالی است؛ به شرط آن‌که در انجام آن سرعت بگیرد و بدون درنگ آن را عملی سازد، وگرنه برخی از خیرات آن از دست وی می‌رود. این نکته از واو عاطفه در فراز: ﴿وَقَالُوا﴾ استفاده می‌شود. واو عطف، چنان‌چه دو آیه‌ی استخاره را به هم مرتبط سازد، سرعت در انجام کار را می‌رساند. برای ترک آن نباید استخاره گرفت.

ج: ﴿لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ، وَنُودُوا أَنْ تِلْكُمْ الْجَنَّةَ، أُورِثْتُمْوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾: خیلی سنگین و مهم است. ﴿جَاءَتْ﴾، ﴿رُسُلُ﴾، ﴿نُودُوا﴾، و ﴿الْجَنَّةَ﴾ مراحل است که وی در روند انجام کار برای موفقیت و به دست آوردن خیرات مدد می‌شود.

﴿أُورِثْتُمْوهَا﴾: کار مشکلات و گرفتاری‌هایی دارد.

۴۴- ﴿وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا، فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا؟ قَالُوا نَعَمْ، فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ﴾.

خیلی بد است و هیچ خیری در آن نیست و استفاده و بهره‌های آن را

دیگران برده‌اند و فرسایش کار و مشکلات آن باقی مانده است که سقوط و افول آن به سرعت خود را نشان می‌دهد. تمامی این معانی از فراز: ﴿وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ﴾ به دست می‌آید و ادامه‌ی آیه تکرار این معناست.

﴿وَنَادَىٰ﴾: کار به زحمت و تلاش نیاز دارد و مشکلاتی دارد که آشکار است و با اندکی تأمل یا مشورت نیز دانسته می‌شود. باید دانست منادی در موارد کاربرد ندا کیست و به چه چیزی ندا می‌دهد و آیا ندا از فراز است یا از فرود.

۴۵- ﴿الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ، وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا، وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ﴾. بسیار بد است. بدی کار با توجه به این که از اسم موصول استفاده شده پنهان است و ممکن است مشاوران و کارشناسان این کار نیز بر آن آگاهی نیابند، از این رو کار مورد نظر مشاوره و کارشناسی را نیز بر نمی‌تابد.

باید دانست در هر موردی که اسم موصول یا ضمیر غایب یا فعل مجهول به کار رود، بر پنهان بودن بخشی از کار دلالت دارد و این امر رعایت احتیاط و دقت را لازم دارد، برخلاف ضمیر مخاطب و اسم اشاره که آشکاری کار را می‌رساند.

﴿كَافِرُونَ﴾: افراد از خودراضی است که نیمه‌ی پنهان کار را نمی‌بینند و به غفلت گرفتار می‌شوند.

۴۶- ﴿وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ، وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ، وَنَادُوا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ، لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ﴾.

خوب است. کار مورد نظر بسیار مهم و سنگین است و از کارهای عمومی مانند خرید خانه یا خودرو نیست. درگیری و اختلاف نیز دارد. ﴿وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ﴾: مخاطره و درگیری دارد.

﴿وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ﴾: مسؤولیت و قدرت اجرایی و بلندای

اجتماعی است که افت و خیز و فراز و نشیب دارد.

۴۷- ﴿وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا، لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾.

بسیار بد است. کار بن بست و بی راهه است و هر چه بیشتر دنبال شود دورتر می گردد. با توجه به ذیل آیه، برای ترک آن نباید استخاره گرفت؛ چرا که آسیب ها و خسارات آن قابل جبران و تدارک نیست.

۴۸- ﴿وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ، قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ، وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ﴾.

خوب نیست.

﴿مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ﴾: این کار نتیجه بخش نیست و فقط گرفتاری و

زحمت دارد.

۴۹- ﴿أَهْوَلَاءِ الَّذِينَ أَفْسَمْتُمْ، لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ، ادْخُلُوا الْجَنَّةَ، لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ، وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ﴾.

آغاز آن با گرفتاری همراه است و مخالفت، درگیری و چالش دارد، ولی خیلی عالی است و نتیجه می دهد.

۵۰- ﴿وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ﴾.

خیلی بد است. کار مورد نظر فرسایشی است و هرچه برای انجام آن سرمایه گذاری شود از بین می رود و بهره ای را نصیب خواهان نمی کند و نه تنها هیچ نتیجه ای ندارد، خسارت و گرفتاری را به خواهان وارد می سازد.

۵۱- ﴿الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا، وَعَرَّتْهُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا، فَالْيَوْمَ نَنسَاهُمْ كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا، وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ﴾.

بسیار بد است. با کسانی رو به رو می شود که آگاهانه فریب و نیرنگ

می دهند و بدی می کنند: ﴿الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا﴾. آنان حتی دین را نیز به بازی می گیرند و به صورت حرفه ای ظاهر سازی می کنند. برای ترک آن نباید استخاره گرفت. اگر خواهان آن را انجام دهد به مشکلاتی گرفتار می شود که راه چاره ای برای برون رفت از آن نمی یابد و کسی نیز وی را حمایت و مدد نمی کند.

۵۲- ﴿وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ، فَصَلَّنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ، هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾. عالی است و خواهان در انجام کار مرتکب اشتباه و خطایی نمی شود و مشکلی پیش نمی آید. این کار پیچیدگی و سیر پنهانی ندارد. ﴿وَلَقَدْ﴾: کار محکم و استوار است؛ به این معنا که اگر کار خوب باشد، در خوبی استوار است و چنانچه بد باشد، بدی آن سست و قابل ریزش نیست.

حروف جر از توفیقات الهی حکایت می کند و برخی از مراحل کار به صورت قهری و ناخودآگاه درست می شود.

۵۳- ﴿هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ، يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ، فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفْعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا، أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلْ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ، قَدْ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ، وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ﴾.

خیلی بد است. گرفتاری، درگیری، ظلم، پشیمانی و پریشانی با آن همراه است.

﴿هَلْ﴾: استفهام نشانه ی درگیری است.

﴿يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ﴾: تهدید را می رساند.

﴿فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفْعَاءَ﴾: هیچ خیری در آن نیست.

با توجه به ذیل آیه که از هیچ یک از اسمای حضرت حق تعالی استفاده نشده است هیچ زمینه ی خیری ندارد تا مشکلات آن را تحمل پذیر سازد، مایوس کننده است و خوب نیست.

۵۴- ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ، الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ، ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ، يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ، يَطْلُبُهُ حَثِيثًا، وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ، أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ، تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾.

خیلی خوب است. کار مورد نظر پر رونق با ظاهری باشکوه و سنگین است. هم چنین این کار بلند، کشیده، پیچیده، گسترده و زمان بر است، اما باید آن را با طمأنینه، احتیاط و حفظ همه‌ی جوانب انجام داد و در صورتی که در انجام آن عجله شود، نتیجه‌ای از آن به دست نمی‌آورد.

﴿إِنَّ﴾: کاری بلند است و همانند قسم می‌ماند.

﴿رَبَّكُمُ اللَّهُ﴾: ترکیب این دو اسم الهی نشان از پیچیدگی کار است. الله اسم جمعی و رب اسم جمعی و عروس اسمای فعلی است و دیگر اسمای فعلی از رب حکم می‌گیرند، اما خود رب از الله حکم می‌گیرد، اما الله با رب کار می‌کند.

﴿الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ﴾: زمان برو درازمدت است. ﴿ثُمَّ﴾: زمان کار طولانی است.

۵۵- ﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً، إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾.

متوسط است. اگر خواهان نیت خیر و تحمل ریاضت و اندیشه‌ی سیاست و تدبیر داشته باشد و از تعدی، تجاوز و ظلم بپرهیزد، انجام آن بد نیست.

﴿ادْعُوا﴾: همت و تلاش خواهان را می‌طلبد.

﴿تَضَرُّعًا﴾: در انجام آن باید ریاضت کشید.

﴿وَخُفْيَةً﴾: باید سیاست، تدبیر و نیروی چاره‌اندیشی داشت.

﴿إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾: با آن که باید در انجام این کار سیاست داشت،

اما هرگونه شیطنت و نیرنگی به ضرر خواهان تمام می‌شود.

۵۶- ﴿وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا، وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا، إِنَّ رَحْمَةَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ﴾.

بسیار عالی است. صدر آن خوب نیست ولی ذیل آن بسیار خوب است. شروع این کار با مشکلاتی همراه است و گرفتاری، پریشانی و چه بسا ورشکستگی دارد اما باید صبور بود و کار را با احتیاط تمام پیش برد تا به دام فساد و گمراهی نیفتد که ناگهان از خوف و طمع بیرون می آید و صحنه تغییر می یابد و پایان آن به خوشی می گراید: ﴿إِنَّ رَحْمَةَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ﴾.

۵۷- ﴿وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَيِّتٍ، فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ، فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ، كَذَلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَى، لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾.

خیلی خوب است اما با توجه به این آیهی شریفه هم از نظر لفظ و هم از لحاظ شمارش نعمت های زمینی طولانی است، روند کار به درازا می کشد و انجام آن مشقت بسیاری را لازم دارد، اما پایان آن خیلی خوب است.

﴿لَعَلَّكُمْ﴾: لعل در تمامی موارد کاربرد، وجود شریکی را می رساند که بخشی از نتیجه را استفاده می کند یا به عبارت دیگر خیر کار مورد نظر به دیگری نیز می رسد و چه بسا عام المنفعه گردد.

﴿الْمَوْتَى﴾: نشان از رنج و زحمت است و باید احتیاط کرد تا آسیبی ندید.

۵۸- ﴿وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ، يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ، وَالَّذِي خَبَثَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًا، كَذَلِكَ نَصْرَفُ الْأَيَّاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ﴾.

بسیار خوب است.

﴿الْبَلَدُ﴾: ظاهر کار بهتر از باطن آن است. کار گسترده است.

﴿الْبَلَدُ الطَّيِّبُ﴾: عافیت در آن است.

﴿بِإِذْنِ رَبِّهِ﴾: این کار با عنایت خداوند و به خودی خود پیش می‌رود و نیاز به زحمت ندارد.

﴿وَالَّذِي حَبَّتْ لَآ يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًا﴾: باطن آن خوب نیست و ممکن است به سبب عافیت و گشایشی که دارد غفلت آورد. از این رو اهتمام، توکل و ذکر را لازم دارد.

۵۹- ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ، فَقَالَ يَا قَوْمِ، اعْبُدُوا اللَّهَ، مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ، إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾.

خوب نیست. برخی از انسان‌های مؤمن و نیک کردار را از سر خباثت اذیت و آزار می‌رساند و به معصیت، بی‌حرمتی، عذاب و پریشانی دچار می‌شود.

﴿عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾: اضطراب، پریشانی، استرس، تنیدگی و پریش روانی را در پی دارد.

۶۰- ﴿قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾.

کار مورد نظر هیچ نتیجه و خیری ندارد و خیلی بد است. پریشانی، تحقیر، گرفتاری، غربت، تنهایی و یار و مددکار نداشتن و نیز اضطراب از عوارض این کار است.

﴿لَنَرَاكَ﴾: با انسانی بسیار مستکبر و مغرور مواجه می‌شود.

این آیه در سحر و جادو از طلسمات است و می‌تواند کسی را پریشان کند.

۶۱- ﴿قَالَ يَا قَوْمِ، لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ، وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.

خوب است ولی خالی از مشکلات روحی و اخلاقی نیست.

۶۲- ﴿أَبْلَغُكُمْ رَسُولَاتِ رَبِّي، وَأَنْصَحُ لَكُمْ، وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾.

خیلی خوب است. کار انجام شدنی است و به اتمام می‌رسد. باطن آن بهتر از ظاهر آن است. گسترده است.

۶۳- ﴿أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ، وَلِتُنْتَفُوا،
وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾.

خوب است ولی تشنج، اضطراب و نگرانی آن بسیار است؛ به گونه‌ای
که اگر ترک شود بهتر است.

﴿أَوْعَجِبْتُمْ﴾: ماده‌ی عجب بر پریشانی و نگرانی دلالت دارد.

﴿وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾: خیری از این کار به دیگران می‌رسد و نیز بخشی

از استرس کار کاسته می‌شود.

۶۴- ﴿كَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ، وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا،
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ﴾.

خوب نیست.

﴿الْفُلْكِ﴾: خطرپذیری و ریسک کار بسیار است، از این رو ترک آن بهتر

است. برای کسی که حس ماجراجویی دارد و می‌تواند کشتی نشین باشد
خوب است.

۶۵- ﴿وَالِیَ عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا، قَالَ يَا قَوْمِ، اعْبُدُوا اللَّهَ، مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ،
أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾.

خوب نیست. در این آیه از ارسال حضرت هود علیه السلام سخن گفته شده
اما از ابلاغ آن چیزی به میان نیامده و در واقع نتیجه ندارد. تمامی موارد
کاربرد استفهام، تعجب و احتمال‌ها در استخاره نوعی تهدید است. ندا
نیز همواره بر زحمت و سختی کار دلالت دارد.

۶۶- ﴿قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ، إِنَّا لَنَرَاكَ فِي سَفَاهَةٍ، وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ
الْكَاذِبِينَ﴾.

بسیار بد است. خواهان شخصیتی است که به سخره گرفته می‌شود.

۶۷- ﴿قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.

خوب است ولی نگرانی، اضطراب و زحمت را با خود دارد. ختام آیه

با ﴿رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ است و عالی است.

﴿لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ﴾: درگیری و اضطراب دارد.

۶۸- ﴿أَبْلَغُكُمْ رَسُولَاتِ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ﴾.

خیلی خوب است؛ هر چند کار ظاهر خوشایندی نداشته باشد، باید

پی گیر آن بود که نتیجه بخش است.

۶۹- ﴿أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ، لِيُنذِرَكُمْ، وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ، وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَسْطَةً، فَاذْكُرُوا آيَةَ اللَّهِ، لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ﴾.

این آیه دو استخاره دارد. ﴿وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ﴾ شروع آیه ی دوم استخاره است.

استخاره ی نخست که استفهام و تعجب دارد، نیازمند زحمت و

تحمل سختی است اما خوب است.

۷۰- ﴿قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا، فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا، إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ﴾.

خیلی بد و نوعی مقابله با حق تعالی است.

۷۱- ﴿قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَغَضَبٌ، أَتَجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءِ سَمِيئْتُمْوهَا أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ، مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ، فَانتظِرُوا، إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنتَظِرِينَ﴾.

این آیه دو استخاره دارد. در استخاره ی نخست مکر الهی است که

فعلیت یافته و با اسمای لطیف خود به گونه ای به خواهان زده است که

هیچ کاری از دست وی بر نمی آید. این کار خسارت بسیاری به خواهان

وارد می آورد.

﴿قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ﴾: تمامی موارد کاربرد آن بر وارد آمدن خسارت دلالت

دارد.

﴿رَجُسُ﴾: جنگ روانی و ضعف اعصاب در آن است.
 ﴿اتَّجَادُلُونَنِي فِي أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ﴾: کار مورد نظر فقط ظاهر و دنیا دارد و هیچ باطنی در آن نیست.

﴿مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ﴾: هیچ خیری در این کار نیست.
 این کار زیان بار است و پلیدی، مجادله و گرفتاری در آن است و هیچ خیر و نتیجه‌ای نیز ندارد.

﴿فَانْتَظِرُوا، إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ﴾: استخاره‌ی دوم است، با توجه به آیه‌ی بعد خیلی خوب است.

انتظار هم بر وصول دلالت دارد و هم بر اضطراب و چون دو معنای متفاوت دارد، باید آن را با توجه به آیه‌ی بعد معنا نمود.

۷۲- ﴿فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَّعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ﴾.

دو استخاره در این آیه هست. آیه‌ی نخست می‌فرماید: ﴿فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا﴾. خوب است. آیه‌ی دوم می‌فرماید: ﴿وَقَطَّعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا، وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ﴾؛ به این معناست که شکست و سقوط خواهان انجام پذیرفته، از این رو بسیار بد است.

۷۳- ﴿وَإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا، قَالَ يَا قَوْمِ، اعْبُدُوا اللَّهَ، مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ، قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ، هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ، لَكُمْ آيَةٌ، فَذَرُوهَا، تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ، وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ، فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

ضرر و آسیب دارد و باید ترک شود.

﴿يَا قَوْمِ﴾: با توجه به ندا نتیجه‌ی کار به نوعی از دست خواهان دور است. دوررس است.

﴿اعْبُدُوا اللَّهَ، مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ، قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ﴾: کار نیاز به سرمایه‌گذاری دارد و شروع آن درآمدی ندارد و همراه با زحمت و سختی است.

﴿هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ﴾: امانت الهی است که نگه‌داری آن سنگین و مشکل است. اضطراب دارد.

﴿فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾: وی از این امانتداری آسیب می‌بیند.
۷۴- ﴿وَإِذْ كُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ، وَبَوَّأَكُمْ فِي الْأَرْضِ، تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا، وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا، فَادْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ، وَلَا تَعْتَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ﴾.

خیلی خوب است. سبب رفاه و عافیت می‌شود و به صورت قهری باید مواظبت داشت تا به غفلت و کفران نعمت گرفتار نیاید. حکومت، دولت، عزت، اقتدار و زینت دنیایی و شکوه چشمگیر و خیره‌ساز دنیوی می‌آورد. باید از کثرت، تزاید و تکاثر که زمینه‌ی انحطاط را فراهم می‌آورد پرهیز داشت. هم‌چنین لازم است از خیری که نصیب وی می‌شود به دیگران انفاق نمود و دستگیر فقیران شد.

﴿إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ﴾: فاعل آن خداوند است، از این رو انجام آن بدون هیچ زحمتی تضمین شده است. این کار شریک و همراه دارد. هم‌چنین سبب عافیت و رفاه می‌شود، از این رو ممکن است غفلت‌آور گردد.

خاطر نشان می‌گردد هرگاه برکات و نعمت‌های دنیوی و رفاه و آسایش آن به انسان رو می‌آورد و انسان همواره موفق و پیروز است و آسیب و بلایی نمی‌بیند نباید از مکر الهی ایمن بود. تمامی کسانی که به مکر خداوند گرفتار شده‌اند عافیت و رونق در کار را دارند؛ چرا که پایان عافیت حرمان است و خداوند با تیغ اسمای جلال به سراغ کسی که به او خیلی لطف دارد نمی‌رود بلکه او را به لطیف‌ترین وجه بر زمین هلاکت می‌زند؛ به گونه‌ای که او نخست متوجه نمی‌شود و با کم‌ترین مقاومتی گرفتار می‌شود. اگر وضع کسی به هم ریخته و با زلف آشفته و سیاه‌روزگار پریشان است، باید بداند که پایان شب سیه سپید است؛ البته پایانی که ممکن است شروع آن برزخ باشد.

۷۵- ﴿قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ؟ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ﴾.

این آیه دو استخاره دارد که پرسش مورد نظر استخاره‌ی نخست است که بسیار بد است و اختلاف و درگیری دارد. اما پاسخ آن استخاره‌ای دیگر است که برای کارهای علمی، معنوی و دینی عالی است؛ هرچند اختلاف را دارد اما برای کاری دنیوی سودآور نیست، از این لحاظ باید از خواهان استفسار نمود. البته شخصیت خواهان و نیت وی برای صاحب استخاره مجسم می‌شود و این عالمان به استخاره هستند که برای شناخت خواهان نیاز به پرسش یا رؤیت وی دارند.

۷۶- ﴿قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ﴾.

خیلی بد است. موضوع آن کافران است.

۷۷- ﴿فَعَقَرُوا النَّاقَةَ، وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ، وَقَالُوا يَا صَالِحُ، انْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا، إِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ﴾.

تهدید، مشکلات و گرفتاری و زیان بسیار در آن است. تهدید، تخریب، حرمان، مکابره و فخرفروشی، جنگ روانی و تضعیف اعصاب با آن همراه است.

۷۸- ﴿فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ﴾.

بسیار بد است. تهدید، گرفتاری و پریشانی می‌آورد.

۷۹- ﴿فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رَسُولَ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّاصِحِينَ﴾.

خوب نیست. بی‌نتیجه است.

﴿فَتَوَلَّى عَنْهُمْ﴾: نتیجه‌ای ندارد.

۸۰- ﴿وَلَوْطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ﴾.

خیلی بد است. ناهنجاری، حرمان، زیان، اسراف، پلیدی و خباثت در آن است.

۸۱- ﴿إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ، بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ﴾.

بدی آن پلید است و به چیزی گرفتار می شود که قابل جبران و تطهیر نیست. برای ترک آن نباید استخاره گرفت.

۸۲- ﴿وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِنْ قَرْيَتِكُمْ، إِنَّهُمْ أَنْفُسٌ يَتَطَهَّرُونَ﴾.

خوب است. شروع آن با مشکلات و گرفتاری هایی همراه است ولی با توجه به ذیل که لحاظ استقلالی ندارد و با قبل از خود پیوند وثیق دارد، آن را به خوبی می گراید.

۸۳- ﴿فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ، كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ﴾.

خوب است اما مشکلات و گرفتاری دارد و ممکن است مرگ و میر در آن باشد.

﴿كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ﴾: پریشانی و مرگ و میر در آن است.

۸۴- ﴿وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا، فَاَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ﴾.

بسیار بد است. بلا و مکافات در آن است و ممکن است به امراض ناعلاج و غیر قابل درمان و گرفتاری که هیچ راه چاره ای برای برون رفت از آن نیست دچار شود.

﴿وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا﴾: بلا، مصیبت و مکافات چون تصادف، مرگ و میر، سرطان، ایدز و همانند آن را می رساند.

﴿فَاَنْظُرْ﴾: آثار و عوارض کار حتمی است و به کار وارد شدن همان و به بلا گرفتار شدن همان.

۸۵- ﴿وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا، قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ، مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ، قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ، فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ، وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ، وَلَا تَفْسُدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا، ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ، إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.

دو آیه ی استخاره است. صدر آن خوب است. کار بلندی است که مرحله به مرحله پیش می رود.

﴿وَالِي مَدِينٍ﴾: کار شیرین و روشن است و ظاهر خوبی دارد.

﴿أَخَاهُمْ﴾: قوت و توان در کار وجود دارد.

﴿شُعَيْبًا﴾: ایمان در آن است.

استخاره‌ی دوم با فراز: ﴿قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ﴾ شروع می‌شود. خوب

است اما گرفتاری، پریشانی، حرمان و خطر دارد.

۸۶- ﴿وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ، وَتَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ مَن آمَنَ بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا، وَاذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا، فَكَثَّرَكُم، وَاَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ﴾.

خیلی بد است. با کسانی رو به رو می‌شود که مانع و دشمن وی هستند و همواره برای وی نوعی گرفتاری پیش می‌آید. انحراف، فریب، کلاهبرداری، غفلت، پریشانی و پشیمانی در آن است. بدی آن در کوتاه‌مدت آشکار می‌شود و خواهان در صورتی که آن را انجام دهد، خود متوجه می‌شود که خطا کرده است.

۸۷- ﴿وَإِنْ كَانَ طَائِفَةٌ مِّنْكُمْ آمَنُوا بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ، وَطَائِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوا، فَاصْبِرُوا حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا، وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ﴾.

کار مشکل و سخت است و درگیری دارد ولی با لحاظ: ﴿وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ﴾ در صورتی که خواهان قصد خیر داشته باشد و با توکل و احتیاط پیش رود و صدقه دهد و با دعا طلب خیر از خدای تعالی داشته باشد، موفق است.

۸۸- ﴿قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِن قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِن قَرْيَتِنَا، أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلَّتِنَا، قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ﴾.

خیلی بد است. به اموری جبری گرفتار می‌شود. استکبار، تهدید، پریشانی خاطر، تغییر روش و پیشامدهای ناگهانی در آن است. برای ترک آن نمی‌شود استخاره‌ای دیگر گرفت.

۸۹- ﴿قَدْ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّانَا اللَّهُ مِنْهَا، وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا، وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا، عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا، رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ، وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ﴾.

آیهی حاضر دو استخاره دارد. استخاره‌ی دوم با فراز: ﴿وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾ شروع می‌شود. استخاره‌ی نخست خوب نیست بر خلاف دومی که خیلی خوب است و سبب گشایش و فتح و هموار شدن مسیر از پیش بسته می‌شود اما خالی از عوارض نیست.

۹۰- ﴿وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنِ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا لَخَاسِرُونَ﴾.

خوب نیست؛ هرچند با افرادی خوب همکار می‌شود. بله در صورتی که کار را با افراد بد و شر ببندد یا خواهان خود در شر قوی باشد، اشکال ندارد. چنانچه کار وی مادی باشد، مخاطره، درگیری و دشمنی دارد. در صورتی که خواهان بخواهد امری معنوی را انجام دهد می‌تواند زحمت، سختی و خسارت آن را تحمل کند.

﴿وَقَالَ الْمَلَأُ﴾: مخالفت‌های آن زیاد است.

﴿مِنْ قَوْمِهِ﴾: مخالفت آن داخلی است و نمی‌توان از آن رهایی جست.

﴿إِنَّكُمْ إِذًا لَخَاسِرُونَ﴾: ماجراجویی است.

۹۱- ﴿فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ، فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَائِمِينَ﴾.

بسیار بد است، نه تنها نباید نزدیک این کار شد، بلکه شاهد ماجرا و ناظر آن نیز نباید بود و فقط باید آن را ترک کرد؛ چرا که ممکن است قتل، تصادف یا دشمنی پیش آید و انگشت اتهام به سوی وی نشانه رود.

باید دانست خواهان این استخاره را ترک می‌کند و خوب نیست وی را در این رابطه نصیحت و اندرز داد؛ چرا که چنین کاری دور از ادب استخاره و نوعی تجاوز است.

۹۲ - ﴿الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَن لَّمْ يَعْنُوا فِيهَا، الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرِينَ﴾.

با توجه به مظلومیت شعیب در میان قوم خود که دو بار در این آیه آمده و خسارت آن قوم که همان تزییع شعیب است، خواهان در انجام کار دچار مشکل می‌شود و آن را نیز به اجبار انجام می‌دهد و به آسیب‌های آن گرفتار می‌شود.

همه‌ی واژگان به کار رفته در این آیه منفی است جز شعیب که در میان این واژگان تنها مانده و محاصره شده است که از بن بست نشان دارد، در چنین مواردی باید دانست خواهان یا خود آن کار را انجام می‌دهد یا تا بخواهد خود را از آن مهلکه بیرون برد، به آسیب‌های آن به اجبار گرفتار می‌آید، اما نباید این مطلب را به خواهان گفت تا در امور شخصی و حریم دیگران دخالتی صورت نگرفته باشد.

۹۳ - ﴿فَتَوَلَّىٰ عَنْهُمْ، وَقَالَ يَا قَوْمِ، لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي، وَنَصَحْتُ لَكُمْ، فَكَيْفَ آسَىٰ عَلَىٰ قَوْمٍ كَافِرِينَ﴾.

نتیجه‌ی دنیوی ندارد اما از لحاظ اخروی مأجور است. اگر خواهان کار را به طمع دنیوی انجام می‌دهد باید آن را ترک کند.

۹۴ - ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ، لَعَلَّهُمْ يَضُرُّوْنَ﴾.

خوب نیست. آشوب و گرفتاری، درگیری، پشیمانی، پریشانی و نگرانی دارد. برای ترک آن می‌شود استخاره کرد و در صورتی که بدی ترک آن بیش‌تر است، آن را انجام داد.

﴿أَخَذْنَا﴾: اضطراب و درگیری در آن است. مرکز ثقل آیه است.
۹۵ - ﴿ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَّوْا، وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ، فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً، وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾.

خیلی بد است و نباید برای ترک آن استخاره گرفت. بلا و گرفتاری دارد. عافیت و غفلت می‌آورد.

﴿فَأَخَذْنَا هُمْ بِغَتَّةٍ﴾: ناگهان خود را با مشکلاتی رو به رو می بیند.
 ﴿وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾: ناخودآگاه و ناآگاهانه به مشکل بر می خورد.
 ۹۶ - ﴿وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ
 وَالْأَرْضِ، وَلَكِن كَذَّبُوا، فَأَخَذْنَا هُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾.

شروعی خوب، خوش و فریبنده دارد و پایان آن خیلی بد است.
 ۹۷ - ﴿أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ﴾.
 خیلی بد است. خواهان ناگهان زیر پای خود را خالی می بیند و متوجه
 پیشامد بلا نمی شود.

۹۸ - ﴿أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ﴾.
 بسیار بد است. بلا به صورت ناگهانی بر خواهان فرو می ریزد، و وی
 بدون آن که بتواند مقاومتی داشته باشد، به آشوب گرفتار می آید و هبوط
 می کند.

۹۹ - ﴿أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ، فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ﴾.
 خوب نیست. مکر الهی با اسمای لطیفی وی را به نابودی می کشد.
 ﴿مَكْرَ اللَّهِ﴾: مشکلات باطنی و پنهانی در کار وجود دارد که به صورت
 تدریجی خواهان را از پا در می آورد.

۱۰۰ - ﴿أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ أَهْلِهَا أَن لَّوْ نَشَاءُ أَصَبْنَاهُمْ
 بِذُنُوبِهِمْ، وَنَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ، فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ﴾.

خیلی بد است. در هر موردی که عبارت: ﴿أَوَلَمْ﴾ وجود داشته باشد
 استخاره‌ی آن خوب نیست. این عبارت مرکز ثقل آیه است و می توان
 ادامه‌ی آیه را در نظر نداشت. صدر و ذیل آیه و موضوع و افراد آن از ابتدا
 تا انتها یکسان است. پایان و فرجام کار مورد نظر غفلت، گمراهی و
 حرمان است؛ هرچند ممکن است از لحاظ دنیوی ظاهری نیکو و
 خوشایند داشته باشد.

۱۰۱- ﴿تِلْكَ الْقُرَى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ﴾.

خوب نیست؛ هر چند شروع آن خوش می‌نماید. صدر و ذیل آیه و افراد آن مختلف و بر دو قسم مؤمن و کافر است. با آن که ممکن است خیری در این کار باشد، ترک آن بهتر است.

۱۰۲- ﴿وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ﴾.
بد است.

﴿وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ﴾: افراد درگیر و مربوط به کار به تعهد خود عمل نمی‌کنند و نباید به ظاهر آراسته و نیکوی طرف مقابل حصر توجه نمود.

۱۰۳- ﴿ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ، فَظَلَمُوا بِهَا، فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ﴾.

خیلی بد است؛ زیرا با آن که در صدر آیه از بعثت حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَامُ سخن می‌گوید، اما در ذیل آن می‌فرماید: ﴿فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ﴾ و هر کاری هر چند خیر باشد نتیجه‌ی عکس می‌دهد.

﴿فَانظُرْ﴾: خواهان بعد از مدتی به چگونگی کار خود پی می‌برد و آگاه می‌گردد که برای نمونه با توجه به این آیه، کار بدی انجام داده است.

۱۰۴- ﴿وَقَالَ مُوسَىٰ: يَا فِرْعَوْنُ، إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.

خیلی خوب است اما با توجه به کاربرد نام فرعون، کار مورد نظر مشکلاتی دارد.

۱۰۵- ﴿حَقِيقٌ عَلَيَّ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ، قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ، فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾.

بسیار خوب است.

﴿حَقِيقٌ﴾: مرکز ثقل آیه در استخاره است و با دیدن آن می‌توان گفت

کار خواهان خوب است و باید آن را به حتم انجام شدنی دانست. ادامه‌ی آیه توضیح این مرکز ثقل است.

باید توجه داشت هرگاه در صدر آیه از حق و مشتقات آن و نیز از اسمای الهی یاد شود، کار مورد نظر خوب اما سنگین است.

۱۰۶- ﴿قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا، إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ﴾.

درگیری دارد و روند کار فرسایشی می‌گردد. شرط و تعلیق نیز حکایتی از وجود گره، گرفتاری و سختی در کار است. کاربرد فراوان فعل در این آیه از پویایی کار و فعال و رونده بودن آن نشان دارد. با این وجود، چون آیه به: ﴿الصَّادِقِينَ﴾ پایان یافته و هرگاه آیه‌ای به «صدق» پایان پذیرد، بسیار خوب است، و نیز چون امر: ﴿فَأْتِ بِهَا﴾ را دارد، انجام آن خوب است. حتی به این اعتبار می‌توان آیه‌ی بعد را نیز خوب دانست.

۱۰۷- ﴿فَأَلْقَى عَصَاهُ، فَإِذَا هِيَ نُجْبَانٌ مُّبِينٌ﴾.

عالی است.

﴿فَأَلْقَى﴾: کار مورد نظر نتیجه‌ی کردار پیشین است و وجود «فاء» بر آن دلالت دارد و چون فعل‌های بسیاری پشتوانه‌ی آن است، به انجام شدن آن باید اطمینان داشت.

﴿نُجْبَانٌ مُّبِينٌ﴾: قدرت و اقتدار است و خواهان به تمام معنا اقتدار می‌یابد.

۱۰۸- ﴿وَنَزَعَ يَدَهُ، فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ﴾.

عالی است.

﴿بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ﴾: شکوفایی و ظهور اقتدار پیشین است. در تمامی موارد کاربرد ماده‌ی نظر، نتیجه‌ی خود را آشکارا به خواهان نشان می‌دهد؛ خواه کار وی خوب باشد یا بد.

۱۰۹- ﴿قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ: إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ﴾.

این آیه با آیه‌ی بعد یک استخاره را شکل می‌دهد و با آن معنا می‌شود.

۱۱۰- ﴿يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَأَمَّاذَا تَأْمُرُونَ﴾.

خیلی بد است؛ چرا که کار به بن بست کشیده می‌شود. نتیجه بخش نیست و پریشانی و گرفتاری می‌آورد.

﴿لَسَاحِرٌ﴾: سحر به صورت کلی بر بن بست کار و بسته بودن و مشکلات آن دلالت دارد. سحر همواره ظاهری قدرتی و پرشکوه دارد. ﴿أَنْ يُخْرِجَكُمْ﴾ نشانه‌ی ضعف است.

۱۱۱- ﴿قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ، وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ﴾.

کار مورد نظر با توجه به فراز: ﴿وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ﴾ دیربازده و دارای مشکلات است و چنان به درازا می‌انجامد که ممکن است خواهان به نتیجه نرسد؛ زیرا کارهایی که فرسایشی است و در بلندمدت انجام می‌شود آسیب و آفت بسیاری می‌بیند.

۱۱۲- ﴿يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ﴾.

کار به بن بست و گرفتاری کشیده می‌شود. خوب نیست.

۱۱۳- ﴿وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ، قَالُوا: إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا، إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ﴾.

ظاهری خوب دارد اما نباید آن را انجام داد؛ چرا که نتیجه‌ای را در بر ندارد و مشکلاتی را نیز به وجود می‌آورد.

﴿إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا﴾: به تناسب کار، آلودگی به رشوه و مانند آن را دارد.

۱۱۴- ﴿قَالَ نَعَمْ، وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ﴾.

نتیجه بخش نیست و کار روندی مناسب و پیشرو ندارد. باید دقت داشت فرعون با این که این اجر را هم اینک محقق می‌داند، به اعتبار «قال» و این که گفته‌ی فرعون است دارای مشکلاتی است. بد است.

۱۲۰- ﴿وَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَاجِدِينَ﴾.

خیلی خوب است. موفقیت و پیروزی می آورد. ظاهر آن باشکوه است ولی به دلیل وجود سحر، پیچیدگی خود را دارد.

۱۲۱- ﴿قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.

بسیار خوب است. کار رونده است.

۱۲۲- ﴿رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ﴾.

عالی است.

۱۲۳- ﴿قَالَ فِرْعَوْنُ: آمَنْتُمْ بِهِ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ، إِنَّ هَذَا لَمَكْرٌ مَكْرُومُهُ فِي

الْمَدِينَةِ لِنُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا، فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ﴾.

خیلی بد است. درگیری، گرفتاری، پریشانی و اضمحلال را در پی دارد.

۱۲۴- ﴿لَأَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ، ثُمَّ لأَصْلَبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ﴾.

بسیار خطرناک است و نباید به آن نزدیک شد؛ هر چند متعلق آن ایمان به خدا و فرجام آن بهشت باشد، اما نوع مردم خطرپذیر نیستند.

۱۲۵- ﴿قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ﴾.

خوب است باید آن را با توکل انجام داد. کاری است ابتدایی که پیشینه‌ای ندارد و باطن آن نیکوست. مخاطراتی نیز خواهان را تهدید می‌کند که باید با توکل، احتیاط، دادن صدقه یا خیرات یا انجام مشاوری آن را انجام دهد.

۱۲۶- ﴿وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْنَا، رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا

صَبْرًا، وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ﴾.

پرمخاطره و بد ظاهر اما خوش باطن و نیک فرجام است. انجام آن سخت و سنگین است و گرفتاری‌هایی را در پی دارد.

۱۲۷ - ﴿ وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذَرَكَ وَالْهَتَكَ قَالَ سَنُقْتُلُ أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴾.

خیلی بد است.

﴿ وَقَالَ الْمَلَأُ ﴾: خواهان با افرادی مواجه می‌شود که ناشناخته‌اند.

فساد، هلاکت، قلدری و زور در آن است و به نتیجه‌ای نیز نمی‌رسد.

۱۲۸ - ﴿ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ: اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ، وَاصْبِرُوا، إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ، وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴾.

بسیار خوب است. باطن کار نیکوست. کاری معنوی است که نتیجه‌ی آن مستمر و پایدار است. دیربازده است، از این رو صبر و بردباری را می‌طلبد. کاری سنگین است.

﴿ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴾: باطن و پایان این کار خیلی بهتر از ظاهر آن است، با آن که ظاهر کار نیز بسیار خوب است: ﴿ إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ﴾. هرگاه یکی از ماده‌های وراثت، هبه و مانند آن در آیه بیاید، بر زحمت و تلاش اندک برای بسامان رساندن کار دلالت دارد و خیراتی غیر منتظره برای خواهان پیش می‌آید.

۱۲۹ - ﴿ قَالُوا أُوذِينَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا، وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا، قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ، وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ، فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴾.

خیلی خوب است اما با لحاظ: ﴿ أُوذِينَا مِنْ قَبْلِ ﴾ موانعی در کار ایجاد می‌شود.

با توجه به استعمال فعل‌های متعدد در این آیه، روند کار پویا و پر تحول است. ماده‌ی «نظر» نیز بر آشکاری و ظهور نتیجه دلالت دارد.

﴿ الْأَرْضِ ﴾: برکت و رونق کار را می‌رساند.

۱۳۰ - ﴿ وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ، وَنَقَصِ مِنَ الثَّمَرَاتِ، لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴾.

خیلی بد است.

﴿أَخَذْنَا﴾: خطر، مکافات، آسیب و گرفتاری‌هایی همانند بیماری و بلا می‌آورد.

۱۳۱ - ﴿فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ، وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا بِمُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ، أَلَا إِنَّمَا طَائِرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ، وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾.

خوب نیست. خیراتی که این کار دارد مشخص نیست به چه کسی می‌رسد و در این زمینه اختلاف پدید می‌آید و افزوده بر این، بدی‌های بسیاری نیز با آن همراه است.

خواهان در انتظار و معطلی واقع می‌گردد.

۱۳۲ - ﴿وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِنَسْحَرَنَّ بِهَا، فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ﴾.

خیلی بد است. هیچ نتیجه و خاصیتی ندارد و هرگونه پرداختن به آن تلف نمودن وقت و سرمایه است.

۱۳۳ - ﴿فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالْدَّمَ، آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ، فَاسْتَكْبَرُوا، وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ﴾.

بسیار بد است. وزر، وبال، فلاکت، شرخری، زرنگی، پرونده سازی، قتل و بلایایی مانند آن در کار است. برای ترک آن نمی‌شود استخاره‌ای دیگر گرفت. باید توجه داشت پایان آیه به صورت تحقیقی و نه تعلیقی می‌فرماید: ﴿وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ﴾.

۱۳۴ - ﴿وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يَا مُوسَىٰ، ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ، لَئِنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ، وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾.

خیلی بد است و باید آن را ترک کرد و در صورتی که به آن پرداخته، در هر مرحله از کار است لازم است آن را رها کند؛ وگرنه خسارت‌های آن بیش‌تر می‌گردد.

﴿وَلَمَّا﴾: گرفتاری و مشکلات است و نوعی تهدید است و چون با ﴿وَقَعَ﴾ همراه شده است به معنای سقوط و شکست است.

﴿وَقَع﴾: امری ناگهانی و پیش‌بینی نشده برای خواهان روی می‌دهد؛ به‌گونه‌ای که قابل پیشگیری نیست. زلزله، تصادف، بیماری خطرناک، آفت و آسیبی مانند باطل شدن سند یا قباله‌ی ملک، زندانی شدن و حوادثی این‌گونه در کار پیشامد می‌کند که غیر مترقبه است.

۱۳۵- ﴿فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَىٰ أَجَلٍ هُمْ بِالْعُوهِ إِذَا هُمْ يَنْكُتُونَ﴾.

بد است. مشکلات و گرفتاری فراوانی دارد.

۱۳۶- ﴿فَانتَقَمْنَا مِنْهُمْ، فَأَعْرَفْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ، بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا، وَكَانُوا عَنْهَا

غَافِلِينَ﴾.

بد است. غرق و هلاکت در آن است. اثر و نتیجه‌ی خوبی ندارد.

۱۳۷- ﴿وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَعَارِبَهَا، الَّتِي

بَارَكْنَا فِيهَا، وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ، بِمَا صَبَرُوا، وَدَمَّرْنَا مَا

كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ، وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ﴾.

عالی است.

﴿وَأَوْرَثْنَا﴾: خیراتی دهشی و بخششی دارد.

﴿وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ﴾: خیرات این کار بسیار است.

﴿وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ﴾: مشکلاتی که در روند کار پیش می‌آید

برطرف می‌شود.

۱۳۸- ﴿وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ، فَأَتَوْا عَلَىٰ قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَصْنَامٍ لَهُمْ،

قَالُوا: يَا مُوسَىٰ، اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا، كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ، قَالَ: إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ﴾.

بد است. درگیری و اختلاف در آن پدید می‌آید. مشکلات باطنی و

فکری و اضطراب روحی روانی و پریشانی خاطر و نگرانی را در پی دارد.

ابتلا و حرمان نیز می‌آورد.

۱۳۹- ﴿إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبَرُّوْنَ مَا هُمْ فِيهِ، وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.

خیلی بد است. بطالت و تضييع وقت و نیز شومی و گرفتاری را به

همراه دارد.

۱۴۰- ﴿قَالَ أَغَيَّرَ اللَّهُ أَبْغِيكُمْ إِلَهَا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾.

بد است. گرفتاری دارد. با آن که امکانات کار فراوان است، اما نتیجه و بازدهی ندارد یا خواهان را به استرس و تنیدگی دچار می‌سازد.

۱۴۱- ﴿وَإِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ، يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ، يُقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُمْ، وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ، وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ﴾.

خیلی بد است. شومی، گرفتاری، پریشانی و حرمان را سبب می‌گردد. کار فرسایشی، کهنه و همراه با مکافات و آسیب است.

۱۴۲- ﴿وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً، وَأَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرِ، فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً، وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي، وَأَصْلِحْ، وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ﴾.

خوب نیست. کاری است سنگین که گرفتاری و مشکلات آن کم نیست. کار شگون و مبارکی ندارد و طیب نیست. بهتر است آن را ترک کرد که نتیجه‌ای جز گرفتاری و پریشانی ندارد.

﴿ثَلَاثِينَ لَيْلَةً﴾: وعده‌ای است که به آن عمل نمی‌شود و آمد و شد در کار وجود دارد.

﴿وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ﴾: نهی از انجام کار است و باید آن را رها کرد.
۱۴۳- ﴿وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا، وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ، قَالَ رَبِّ، أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ، قَالَ: لَنْ تَرَانِي، وَلَكِنْ أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ، فَإِنْ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي، فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا، وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا، فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ، تُبْتُ إِلَيْكَ، وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ﴾.

بسیار خوب است. کار مورد نظر سنگین، بلند، پیچیده و دیربازده است و خیرات آن نیز انحصاری و شخصی است و تنها به یک نفر می‌رسد؛ چرا که موضوع آیه شخص؛ یعنی حضرت موسی عليه السلام است. تمامی زمینه‌ی خیر در این کار جمع است و حتی سنگینی و سختی‌های

آن نیز جهت خیر دارد. اگر کار مورد نظر امری معنوی، الهی و ربوبی باشد مانند تحصیل دانش و زیارت، انجام آن عالی است.

۱۴۴- «قَالَ يَا مُوسَى، إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِي، وَبِكَلامِي، فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ، وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ».

عالی است. کاری است شخصی و فردی؛ مانند: ازدواج یا مسافرت. خیلی سنگین و پیچیده است. خیرات آن باطنی، معنوی و دهشی است و نه کسبی و به آسانی به دست می آید.

۱۴۵- «وَكُتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَابِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً، وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ، فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ، وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَا خُذُوا بِأَحْسَنِهَا، سَأُرِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ».

خوب است؛ با آن که به: «دَارَ الْفَاسِقِينَ» خاتمه می یابد، اما در واقع ختم آن به: «سَأُرِيكُمْ» است. این عبارت می رساند مشکلات این کار نفسی است؛ مانند: دلهره، اضطراب و استرس، نه اموری خارجی مانند شکست و عدم موفقیت یا سقوط و ورشکستگی.

«وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَا خُذُوا بِأَحْسَنِهَا»: سنگینی مضاعف کار را می رساند، بر این اساس، مشکلات بسیاری دارد، اما با توجه به دیگر فزایندها، گرفتاری های آن قابل رفع است.

۱۴۶- «سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِي الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ، وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا، وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا، وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا، ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا، وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ».

خیلی بد و کاری بسیار پیچیده است؛ چرا که هم آیه طولانی و بلند است و هم فزایندهای متعدد، بلند و درهم تنیده ای دارد.

در انجام کار با گروهی لجباز مواجه می شود و تنها با یک نفر مقابل نیست و نیز نتیجه ای را در پی ندارد.

۱۴۷- ﴿وَالَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ، هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.

بد است. سستی و نارسایی دارد و به نتیجه‌ای نمی‌رسد، بلکه زیان بار است و از آن ضرر می‌بیند. برای نمونه اگر برای انجام عمل جراحی استخاره گرفته است، نه تنها از آن بهبودی نمی‌یابد، بلکه آسیبی جسمی یا روانی نیز می‌بیند.

۱۴۸- ﴿وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ حُلِيِّهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُوَارٌ، أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا، اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ﴾.

خیلی بد است. فتنه‌آور، انحراف ساز و زیان‌بار است و حیثیت خواهان را به خطر می‌اندازد. خیانت و گرفتاری‌هایی غیرمنتظره در آن پدید می‌آید.

﴿لَهُ خُوَارٌ﴾: فتنه‌انگیز است.

آیه‌ی شریفه از آیات سحر و از طلسمات است. از این آیه می‌توان سحر سامری را به دست آورد.

۱۴۹- ﴿وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِن لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾.

بد است.

﴿سَقَطَ﴾: فعل مجهول بر افزونی مشکلات کار و ناآگاهی دلالت دارد.

خواهان به بلا و گرفتاری غیرمنتظره‌ای دچار می‌شود و نمی‌داند با چه کسی مقابل و درگیر است.

۱۵۰- ﴿وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا، قَالَ: بِنَسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي، أَعْجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ، وَالْقَى الْأَلْوَابِحَ، وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ، قَالَ: ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعُّوْنِي، وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي، فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ، وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾.

خیلی بد است؛ چراکه پیامبری غضب کرده است. در این کار درگیری

و دعوا پیش می‌آید و حیثیت خواهان لکه‌دار می‌شود. بلا و مکافات و ظلم نیز از آسیب‌های آن است.

۱۵۱ - «قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي، وَلَاخِي، وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ».

بسیار خوب است و مشکلات جزئی آن برطرف می‌شود.
«وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ»: کار مورد نظر گرفتاری و مشکلاتی دارد که چاره‌پذیر است.

۱۵۲ - «إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِمْ، وَذَلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا، وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ».

خیلی بد است. شرک، کفر، غضب، ذلت و خواری در آن است و نه تنها نتیجه‌ای ندارد بلکه خطرناک است. واژه‌های به کار رفته در این آیه یا منفی است یا از واژه‌های خنثی می‌باشد و هیچ جهت مثبتی در آن نیست. به شکست می‌انجامد. البته، مشکلات آن به دلیل وجود فعل‌های معلوم قابل پیش‌بینی است.

۱۵۳ - «وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا، إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ».

مشکلات و گرفتاری دارد اما خیلی خوب است؛ چرا که برای آن نتیجه و فرجامی نیکوست. باید توجه داشت کارهای عالم ناسوت خالی از مشکلات، سختی، رنج و محنت نیست و همین که خیر آن غالب و افزون بر شر آن باشد، برای انجام بسنده است و کم‌تر کار خیری می‌شود که بدون عارضه باشد. عالم ناسوت را نباید با عوالم برتر مقایسه کرد و باید هر یک را در جای خود و با خصوصیات آن دید.

«ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا»: ضمانت انجام کار است.

«مِنْ بَعْدِهَا» تکرار معنای: «ثُمَّ» و وعده‌ی گشایش است.

۱۵۴ - ﴿وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضِبُ أَخَذَ الْأَلْوَاحَ، وَفِي نُسْخَتِهَا هُدًى
وَرَحْمَةً لِلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ﴾.

شروع آن به اعتبار: ﴿وَلَمَّا﴾ سنگین است ولی با این وجود خیلی خوب است.

برای شروع کار باید نیت خیر و استغفار داشت و با توکل یا دادن خیرات و صدقه یا انجام کار خیری به آن پرداخت تا با توجه به فراز پایانی: ﴿لِلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ﴾ که مورد خاصی است و نه عام، خیرات خاص آن را به سوی خود جلب نماید.

۱۵۵ - ﴿وَاخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا، فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلِ وَإِيَّايَ، أَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا، إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ، تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَاءُ، وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ، أَنْتَ وَلِيُّنَا، فَاغْفِرْ لَنَا، وَارْحَمْنَا، وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ﴾.

بسیار خوب است. در مسیر انجام این کار آفت، آسیب، سرگردانی و انحطاط پیش می‌آید. با توجه به تعدد فرازهای آیه، روند کار پیچیده است. با این وجود نقطه‌های مثبت آن بسیار است و آن را عالی می‌سازد. این کار پرخیر و پربرکت است و وصول و نتیجه دارد. به این واژه‌ها می‌توان دقت کرد: ﴿وَاخْتَارَ﴾، ﴿مُوسَى﴾، ﴿سَبْعِينَ﴾، ﴿رَجُلًا﴾ و ﴿لِمِيقَاتِنَا﴾ همه بر قدرتی بودن این کار و توان مندی خواهان دلالت دارد.

﴿لِمِيقَاتِنَا﴾: نتیجه‌ی مثبت کار است که توان اثباتی این استخاره را بسیار بالا می‌برد.

۱۵۶ - ﴿وَكَتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُدْنَا إِلَيْكَ، قَالَ: عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ، وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ، فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ، وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ﴾.

بسیار خوب است؛ زیرا امر: ﴿وَكَتُبْ﴾ در صدر آن جزم آور است. البته

ممکن است گرفتاری‌هایی داشته باشد؛ چرا که می‌فرماید: ﴿عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ﴾. باید امداد، استمداد، توکل و مشاوره داشت.

۱۵۷ - ﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ، الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ، يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ، وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ، وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ، وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ، وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ، فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ، أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾.

این استخاره برای انجام کارهای کلان و پیچیده عالی است و نه برای کارهای خرد و جزئی و کم‌اهمیت و در صورتی که خواهان با توجه به شخصیت خویش کاری خرد را نیت کرده باشد، نباید به این آیه عمل کند.

بلندی آیه دلیل بر پیچیدگی کار است.

﴿مَكْتُوبًا﴾: خیرات آن قطعی است و کار سند و قباله دارد.

﴿أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾: نعمت، برکت، پیروزی و موفقیت را به همراه دارد.

۱۵۸ - ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا، الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ، النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ، الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ، وَاتَّبِعُوهُ، لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾.

بسیار خوب است. «قول»، «ناس» و «میت» نکات منفی آن است. اسناد و توسعه را دارد و امری گسترده، بزرگ و نورانی است که واژه‌های مثبت آن بسیار است.

۱۵۹ - ﴿وَمِنْ قَوْمٍ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ، وَبِهِ يَعْدِلُونَ﴾.

«قوم» همانند واژه‌ی «ناس» است و پایان آن نیز: ﴿يَعْدِلُونَ﴾ است. بد نیست.

۱۶۰ - ﴿وَقَطَّعْنَاهُمْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا، وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ: أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ، فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا، قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرِبَهُمْ، وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ، وَأَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّٰ وَالسَّلْوَىٰ، كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ، وَمَا ظَلَمُونَا، وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾.

با آن که کار مورد نظر خیلی خوب و پر خیر و درآمد است اما ذیل آیه، در روند پیچیده‌ای که دارد می‌فرماید: ﴿وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ که حرمان و کفران نعمت و عافیت‌طلبی را هشدار می‌دهد. برای نمونه ممکن است فرد معامله‌ای انجام دهد و از آن درآمدی سرشار داشته باشد اما فرزند وی از درآمد حاصل از آن مواد مخدر تهیه کند و این گونه به حرمان و کفران نعمت بیفتد یا به گناه، تکبر و فخرفروشی بر فقیران و ضعیفان آلوده گردد. انجام این کار خوب است و خیرات فراوانی همراه دارد ولی باید خیرات آن را به دیگران نیز برساند و انحصارگرا نباشد تا به حرمان و عافیت دچار نشود.

۱۶۱ - ﴿وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ: اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ، وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ، وَقُولُوا حِطَّةٌ، وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا، نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَاتِكُمْ، سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ﴾.

خیلی خوب است اما بر اساس: ﴿حِطَّةٌ﴾ نباید از عهد یا شرط یا مقررات کاری آن تخلف ورزید و برای این منظور باید قرارداد یا جوه آن را درست، دقیق، شفاف و آشکار نوشت و در آن اهمالی از سر خجالت یا رفاقت نداشت تا کار به درگیری و تعارض کشیده نشود.

۱۶۲ - ﴿فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ، فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ، بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ﴾.

بسیار بد است. رنج، عذاب، حرمان و زیان‌های جبران‌ناپذیر می‌آورد. برای ترک آن نمی‌توان استخاره‌ای دیگر گرفت.

﴿رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ﴾: کار مورد نظر قابل پیش‌بینی یا پیش‌گیری نیست.

بلا یا و عذاب های آسمانی نشان می دهد این کار غیر قابل پیش بینی یا دست کم غیر قابل پیش گیری است. برخلاف بلا یا ی زمینی که قابل پیش بینی است و می توان آن را با صدقه، مشورت، توکل، دعا و مانند آن دفع نمود.

۱۶۳ - ﴿وَأَسْأَلُهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ؛ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ، إِذْ تَأْتِيهِمْ حَيَاتُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرْعًا، وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ، كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾.

خیلی بد است. ابتدا برخلاف بلا که فوری است، همیشه تدریجی است. باید کار مورد نظر را ترک کرد که هیچ نتیجه ای جز گرفتاری، ابتلا، خدعه و فریب خوردن ندارد. البته خطراتی مانند مرگ و تصادف در آن نیست.

۱۶۴ - ﴿وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾.

خوب نیست؛ چرا که نتیجه ای ندارد. معارضه و درگیری در آن پدید می آید و با آن که در مقطعی از کار با افرادی نیکوکار مواجه می شود، در پایان این خواهان است که باید معذرت بخواهد. صاحب استخاره به اعتبار: ﴿قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا﴾ می تواند آن را برای برخی از افراد خوب بداند.

۱۶۵ - ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ، وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ، بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾.

عذاب و بلا در آن است. فاعل فعل جلالی حضرت حق تعالی است که عذاب و هلاکت را قطعی می سازد، از این رو، انجام آن خوب نیست. ﴿بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾: ورشکستگی، سقوط و خسارت در این کار است. تمامی مشتقات ماده های فسق و فجور به حتم اضطراب، حزن، اندوه و

تندگی را با خود دارد و این در حالی است که این استرس‌ها هیچ‌گونه خیری برای او ندارد و چنین نیست که روح او را تقویت کند یا مقامات و حالات روحانی و معنوی و افزایش توکل و مانند آن را برای وی در پی داشته باشد.

۱۶۶ - ﴿فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ: كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ﴾.

بسیار بد است. عذاب، بلاهای وحشتناک و بسیار خطرناک و حرمان در این کار وجود دارد.

۱۶۷ - ﴿وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيُبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ، إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ، وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

بسیار بد است. عذاب و بلا و کفران نعمت از عوارض و پی‌آمدهای آن است.

﴿وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾: چون دو اسم مبارک: ﴿لَغَفُورٌ﴾ و ﴿رَحِيمٌ﴾ با هم و بعد از وعید عذاب آمده است، خطر مرگ یا از دست رفتن حیثیت و آبرو خواهان را تهدید می‌کند و باید از کار مورد نظر صرف نظر نماید.

۱۶۸ - ﴿وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمًا، مِنْهُمْ الصَّالِحُونَ، وَمِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ، وَبَلَوْنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ، لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾.

خوب نیست. از آیات ابتلاست و کار مورد نظر خطرناک است و تا خواهان بخواهد به خیری برسد باید رنج و محنتی عظیم را تحمل کند و درد بسیاری ببیند و سختی‌ها و گرفتاری‌های آن فراوان است. خیرات این کار نیز ممکن است حرمان‌آور باشد و خواهان را به عافیت اندازد و پریشانی خاطر و زیان معنوی و باطنی و دوری از حقایق ربوبی را سبب شود.

﴿لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾: مسیر انجام کار ناهموار است و نتیجه‌بخش بودن آن

هیچ ضمانتی ندارد.

۱۶۹ - ﴿فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ، يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَى، وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا، وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلُهُ يَأْخُذُوهُ، أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ، وَدَرَسُوا مَا فِيهِ، وَالِدَارُ الْأُخْرَى خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُتَّقُونَ، أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾.

﴿سَيُغْفَرُ لَنَا﴾: طرف مقابل درگیر در این کار فردی خودخواه است که قساوت قلب دارد.

﴿وَدَرَسُوا مَا فِيهِ﴾: تمامی مشتقات «درس» به این معناست که با افرادی حرفه‌ای در کلاهبرداری و زرنگی و نیرنگ‌بازی مواجه می‌شود.
﴿أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾: پادزهر فراز پیشین است و ضمانت رسیدن به خیرات آن را می‌گیرد. هم‌چنین مشکلات دارد؛ چراکه عقل کم‌ترین چیزی است که در آدمیان یافت می‌شود.

۱۷۰ - ﴿وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ، وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ، إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُضْلِحِينَ﴾.

عالی است. اهتمام و توجه در کار است و عنایت خداوند نیز با خواهان است: ﴿إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُضْلِحِينَ﴾، از این رو ضمانت اجرایی دارد و نتیجه‌بخش و تخلف‌ناپذیر است.

۱۷۱ - ﴿وَإِذْ تَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ، كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ، وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ، خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ، وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ، لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾.

خیلی عالی است؛ در صورتی که خواهان از کار ترس و خوفی به خود راه ندهد و نیز همت و جدیت داشته باشد و اهمال و سستی را از خود دور نماید، وگرنه برای وی نتیجه‌ای نخواهد داشت.

﴿تَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ﴾: بسیار سنگین است.
﴿كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ﴾: سنگینی آن واقعی نیست و نباید از آن ترسید و باید با

توکل جلو رفت.

﴿خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ﴾: در انجام این کار نباید اهمال داشت و گرنه کار به سامان و نتیجه نمی‌رسد. بر این اساس، کار مورد نظر برای کسی که همت ندارد یا می‌ترسد و سست است مناسب نیست.

این فراز از آیات ذکر است و با آن کارهای بسیار سنگینی را می‌توان انجام داد و به ویژه در کسب معرفت بسیار کارساز است و در آن همه چیز هست. ما از این آیه در کتاب: «کتاب معرفت» بیش‌تر سخن گفته‌ایم.

۱۷۲ - ﴿وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ، وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ، أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ، قَالُوا بَلَىٰ، شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ﴾.

بسیار سنگین و سخت است. گروکشی، درگیری، محاکمه و نیاز به رایه‌ی سند و مدرک و نیز گرفتن اقرار و مانند آن در این کار پیش می‌آید و روندی فرسایشی نیز دارد. زرنگی و کلاه‌برداری نیز با آن همراه است. چنانچه نیت خواهان برای کاری مهم باشد به تناسب کار باید وکیل بگیرد و با قباله و ثبت و سند و قرارداد کار کند. انجام این کار به زیرکی، هوشمندی و دانایی نیاز دارد تا بتواند با طرف مقابل خود که بسیار زرنگ و نیرنگ‌باز است تعامل داشته باشد.

۱۷۳ - ﴿أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ، وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ، أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ﴾.

خیلی بد است. هلاکت، شرک و مواجهه با مرده و کسی که معلوم نیست که کیست در آن است و خواهان با همه‌ی کوششی که در این راه انجام می‌دهد، در پایان چیزی بده‌کار می‌شود و اوست که باید پاسخ‌گو باشد. باید آن را ترک کند.

۱۷۴ - ﴿وَكَذَلِكَ نَفُصِّلُ الْآيَاتِ، وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾.

عالی است.

﴿نَفْصُ الْأَيَّاتِ﴾: شیطنت و زرنگی در آن نیست؛ چرا که هیچ‌گونه

اجمالی ندارد. خالی از مشکلات است.

﴿وَكَذَلِكَ﴾: کار به آسانی جمع می‌شود.

﴿يَرْجِعُونَ﴾: هرگاه بازگشت برای فرار نباشد به معنای این است که در

گذشته‌ی آن امنیت بوده است و آرامش و طمانینه را می‌رساند.

این آیه هم‌چون دریا بسیار گسترده است و کار مورد نظر مثبت و خیر

است. ممکن است خیری در آن باشد که نصیب هیچ‌کس نشود.

از این آیه می‌توان در طلسمات استفاده کرد. البته طلسمات که گفته

می‌شود دانشی است ناشناخته همانند دانش استخاره که متأسفانه به

خرافات آلوده شده است.

۱۷۵- ﴿وَآتَلُّ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا، فَانْسَلَخَ مِنْهَا، فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ، فَكَانَ

مِنَ الْغَاوِينَ﴾.

خیلی بد است. زیان، گمراهی، اغفال، اغرای به جهل، تزویر و خدعه

در آن پیشامد می‌کند و خواهان با افرادی زرنگ و حيله‌گر که او را راحت

نمی‌گذارند رو به‌رو می‌شود.

﴿وَآتَلُّ عَلَيْهِمْ﴾: کاری است عبرت‌آمیز.

﴿نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ﴾: خیلی خطرناک است.

﴿آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا﴾: امری اعطایی و بخششی است که نیاز به زحمت و

سختی ندارد.

﴿فَانْسَلَخَ مِنْهَا﴾: تلاش وی نتیجه‌ای نداد.

﴿فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ﴾: به اختیار خود به گمراهی کشیده شد؛ این در حالی

است که ممکن است پیش از این بسیار خوب بوده باشد، اما خود را به

نفسی به هلاکت می اندازد و پیشینه‌ی آباد خود را به نابودی می‌کشد.
 ۱۷۶ - ﴿وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا، وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ، وَاتَّبَعَ هَوَاهُ، فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ، إِنْ تَحْمِلُ عَلَيْهِ يَلْهَثُ أَوْ تَتْرُكُهُ يَلْهَثُ، ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا، فَاقْصِصْ الْقِصَصَ، لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾.

بسیار بد است. خواهان با افرادی سبک مغز مواجه می‌شود که به هیچ وجه او را رها نمی‌کنند و مانند سگی همواره پارس می‌کنند. این کار هم اجباری است؛ به این معنا که اگر آن را به اختیار خود شروع کند در ادامه و استمرار آن مجبور است و در روند آن روی آسایش و آرامش را نمی‌بیند و آثار آن حتی در حالی که به ظاهر تمام شده با او باقی است و همواره به وی آسیب می‌رساند.

﴿الْكَالِبِ﴾: آلوده است و خبثت و حرام خوری و رشوه‌یاری‌بادر آن است.
 ﴿كَذَبُوا بِآيَاتِنَا﴾: تکذیب همان شیطنت، فساد و زورگویی است.
 ﴿لَعَلَّهُمْ﴾: چون با ضمیر غایب است معلوم نیست مخاطب آن چه کسی است و سرنوشت روشنی ندارد.

۱۷۷ - ﴿سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا، وَانفُسُهُمْ كَانُوا يَظْلُمُونَ﴾.
 خیلی بد است. با توجه به تکذیبی که در آن است خدعه، حيله، فریب، شیطنت، ظاهر سازی، پارتی بازی، پرونده سازی و جعل در آن است.

۱۷۸ - ﴿مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي، وَمَنْ يُضِلِّ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾.
 خوب نیست و ﴿مَنْ يَهْدِ اللَّهُ﴾ به گونه‌ی اسمی و غیر خطاب به خواهان آمده و به او ارتباطی ندارد.

۱۷۹ - ﴿وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ، لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا، وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا، وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا، أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ، بَلْ هُمْ أَضَلُّ، أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾.

بسیار بد است. خواهان به ظلم، ستم، آزار و چه بسا قتل و نیز به خیانت آلوده می‌شود و نمی‌تواند خود را از آن پاک سازد و هیچ بیمی ندارد که با چه فردی نیز طرف است. فردی که از انعام و از سگ نیز بدتر است.

۱۸۰ - ﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ، فَادْعُوهُ بِهَا، وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ، سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.

خوب نیست. کار مورد نظر نتیجه‌ای ندارد و بسیار فرسایشی است و خواهان در انجام آن اذیت می‌شود و ضرر نیز می‌بیند. ترک آن بهتر است.

۱۸۱ - ﴿وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ، وَبِهِ يَعْدِلُونَ﴾.

خوب است اما امتی که پذیرش عدالت به حق را داشته باشند بسیار نایاب هستند، از این رو سخت و سنگین و فرسایشی است و بهتر است آن را ترک کرد.

﴿وَبِهِ يَعْدِلُونَ﴾: بسیار سنگین و خطرناک است و در صورت امکان باید خود را از آن کنار کشید. احتمال دارد سود دنیوی نداشته باشد و فقط مشکلات و مشقت و گرفتاری در آن است؛ چرا که استیفای عدالت به حق و نه به ناحق در این دنیا پذیرش ندارد.

۱۸۲ - ﴿وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ﴾.

خیلی بد است. از تکذیب سخن می‌گوید و به این معناست که خواهان با افرادی حرفه‌ای طرف است که قدرت تصدیق دارند و با علم و آگاهی از حق برگشته‌اند و افرادی مدعی بوده‌اند، از این رو خیلی خطرناک هستند. سقوط، هبوط، شکست و فضاحت در آن است.

۱۸۳ - ﴿وَأَمْلِي لَهُمْ، إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ﴾.

خیلی خطرناک است و چنان با غفلت به زمین می‌خورد و حیران و گنگ می‌شود که نمی‌داند علت شکست وی چه بوده است.

۱۸۴ - ﴿أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جَنَّةٍ، إِنَّ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ﴾.

خوب نیست و نباید انجام داد.

﴿أَوْلَمَ﴾: تحذیر و پرهیز دادن از کار است.

﴿مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جِنَّةٍ﴾: با توجه به انکاری که در آیه است، گرفتاری به

خود یا دیگران، پشیمانی، پریشانی و اضطراب دارد.

۱۸۵- ﴿أَوْلَمَ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ،

وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ، فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ﴾.

خوب نیست و با: ﴿أَوْلَمَ﴾ از کار پرهیز می دهد.

﴿قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ﴾: با توجه به اجل هم کوتاه مدت است و هم

خطرناک.

۱۸۶- ﴿مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾.

گمراهی، تباهی، اضمحلال، فقر، پریشانی و بیماری را سبب می شود.

بسیار بد است. برای ترک آن نمی شود استخاره گرفت.

﴿مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ﴾: هیچ کس نمی تواند به خواهان کمکی

کند.

﴿يَعْمَهُونَ﴾: کار قفل می شود و هیچ نتیجه ای نمی دهد و هرگونه

سرمایه گذاری سبب اتلاف آن می شود.

۱۸۷- ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا، قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي، لَا يُجَلِّيهَا

لَوْفَتِهَا إِلَّا هُوَ، ثَقُلَتْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، لَا تَأْتِيكُمْ إِلَّا بَغْتَةً، يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ

حَفِيٌّ عَنْهَا، قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ، وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾.

خوب نیست و باید آن را ترک کرد. در هر موردی که استفهام و پرسش

به کار رود کار مشکلاتی دارد. معلوم نیست طرف دیگر کار کیست و کسی

به خواهان پاسخگو نیست. با توجه به بلندی آیه فرسایشی است.

﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ﴾: کار مورد نظر هیچ خیر و بهره ای دنیوی ندارد.

هرجا سخن فقط از قیامت است، انجام آن به صورت غالب برای

مردمی که منفعت طلب هستند و آخرت را نمی بینند و برای آن استخاره

نمی‌کنند، بد است.

﴿قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي﴾: خواهان به جایی می‌رسد که دیگر چیره‌ی

بر کار نیست و کار از دسترس او خارج می‌شود.

۱۸۸- ﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ، وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَأَسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ، وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ، إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾.

خواهان طرف خود را که به او پاسخ‌گو باشد نمی‌شناسد. نتیجه‌بخش

نیست.

۱۸۹- ﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ، وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا، فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا، فَمَرَّتْ بِهِ، فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْنَا صَالِحًا لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾.

خیلی خوب است و باید بدون هیچ ترس و واهمه‌ای آن را انجام داد.

برکت و رزق دنیوی در آن است.

﴿هُوَ الَّذِي﴾: در تمامی موارد کاربرد آن کار رونده، انجام شدنی و بسیار

خوب است.

ثبات، استقرار، آرامش، حکم و سکون دارد.

﴿فَمَرَّتْ بِهِ﴾: کار با گذشت زمان خود را می‌یابد و روندی رو به رشد

دارد.

۱۹۰- ﴿فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَاهُمَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾.

خوب است اما مشکلاتی مانند غفلت و کفران نعمت او را تهدید

می‌کند باید توکل، صدقه و ذکر داشته باشد یا آن را ترک کند.

۱۹۱- ﴿أَيُّشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا، وَهُمْ يُخْلَقُونَ﴾.

بسیار بد است. درگیری آسیب‌زا یا خونین، غیبت، تهمت، تزویر،

دروغ، پنهان‌کاری و فریب با آن همراه است؛ چرا که می‌فرماید:

﴿أَيُّشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا، وَهُمْ يُخْلَقُونَ﴾ و مرز میان خداوندی و بندگی

را نادیده گرفته‌اند.

۱۹۲- ﴿وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا، وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ﴾.

کاری است بی‌فایده و بدون خاصیت که نتیجه‌ای ندارد و خواهان تنها رنج و اذیت کار را می‌برد و کسی نیز از وی دست‌گیری و دل‌جویی نمی‌کند. باید آن را ترک کند.

۱۹۳- ﴿وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَتَّبِعُوكُمْ سِوَاءَ عَلَيَّكُمْ أَدْعَوْتُهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَاحِبَتُونَ﴾.

خواهان هر چه بر انجام کار اصرار ورزد و خود را در این راه خسته کند، نتیجه‌ای نمی‌بیند.

۱۹۴- ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ، فَادْعُوهُمْ، فَلَيْسَتْ جِبُوتًا لَكُمْ، إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾.

بد است و انجام آن نتیجه و خاصیتی ندارد؛ همان‌گونه که از بت‌ها پاسخی بر نمی‌آید. این کار آلوده نیز هست.

۱۹۵- ﴿أَلَمْ أَرْجُلُ يَمْشُونَ بِهَا، أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبِطُّشُونَ بِهَا، أَمْ لَهُمْ آعِينٌ يُبْصِرُونَ بِهَا، أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا، قُلْ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ، فَلَا تُنظَرُونَ﴾.

خیلی بد و خطرناک است.

۱۹۶- ﴿إِنَّ وَلِيِّ اللَّهِ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ﴾.

خیلی خوب و سنگین است.

﴿وَلِيِّ اللَّهِ﴾: ولایت یعنی باطن سنگین و ثقل عظیم.

۱۹۷- ﴿وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ، وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ﴾.

کار مورد نظر نتیجه‌ای ندارد و زحمت وی بی‌فایده است. با افرادی رو به رو می‌شود منافق‌گونه که حفظ ظاهر می‌کنند اما باطن و حقیقتی ندارند و هیچ‌گاه خود را برای دیگری به مخاطره نمی‌اندازند.

۱۹۸- ﴿وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَسْمَعُوا، وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ، وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ﴾.

نتیجه ندارد؛ هرچند ممکن است با افرادی مواجه شود که بد نباشند.

۱۹۹- ﴿خُذِ الْعَفْوَ، وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ، وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ﴾.

خواهان با انسان‌های نادان مواجه می‌شود، باید بر آسیب‌های آنان صبر و تحمل داشته باشد و نتیجه‌ای نیز از کار نمی‌برد، از این رو خوب نیست. در واقع سه فراز فوق توصیه دارد باید ضرر و زیان‌های این کار را به جان خرید و چیزی نگفت و ملاحظه‌ی دیگران را داشت.

۲۰۰- ﴿وَأَمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ، فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ، إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾.

خیلی بد است. حيله، کلک و نیرنگ در آن است و باید از آن به خداوند پناه برد و گرنه به سقوط و هلاکت می‌افتد.

۲۰۱- ﴿إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا، فَإِذَا هُمْ

مُبْصِرُونَ﴾.

خوب نیست.

﴿مَسَّهُمْ﴾: تمامی موارد استعمال «مس» و مشتقات آن بر اختلالات

روحی روانی و نیز گاه به پیشامد هرگونه اختلالی دلالت دارد، برای نمونه ممکن است ساخت بنایی را شروع کند و ناگهان آهن یا سیمان در بازار نایاب شود.

۲۰۲- ﴿وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّونَهُمْ فِي الْغَيِّ، ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ﴾.

خیلی بد است.

۲۰۳- ﴿وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بَأْيَةٌ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا، قُلْ إِنَّمَا اتَّبَعُ مَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ مِنْ

رَبِّي، هَذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ، وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾.

گرفتار افرادی نادان می‌شود و کار آسیب‌زاست، اما باگذر از آن خیلی عالی است و به برکت و نعمت می‌رسد. نباید از مشکلات ظاهری آن ترسید و آن را ترک کرد.

﴿لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾: در هر موردی که خوبی‌های آیه به فردی یا گروهی

تخصیص زده می‌شود باید خیراتی داشت و با صدقه، مشاوره، توکل، نذر، ذکر، احتیاط و توجه کار را پیش برد. باید توجه داشت که صدر آیه آسیب زاست و چنانچه وی امور گفته شده را رعایت نکند، آفت و خسارتی به او وارد می‌شود.

۲۰۴ - ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ، وَأَنْصِتُوا، لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾.

بسیار عالی است. خیرات و منافع آن عام و کلی است. کار نرم و بی‌خطر است و مشکلی ندارد.

۲۰۵ - ﴿وَإِذْ كُنَّا فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً، وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ، بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ، وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ﴾.

خیلی خوب است. کاری است معنوی و بدون تبلیغات که دیر بازده است. کار شفاف، نجیب و رام است. البته باید از غفلت پرهیز داشت و احتیاط و توجه نمود.

۲۰۶ - ﴿إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ، وَيُسَبِّحُونَهُ، وَلَهُ يَسْجُدُونَ﴾.

کار معنوی و پرخیر است و نتیجه و کمال کاری است که از گذشته بوده است.

سوره انفال

این سوره سوره‌ی مال و منال دنیا و نعمت‌های آن و نیکی با خویشاوندان و فامیل و نیز اطاعت پذیری از رهبران دینی برای داشتن دنیایی آباد و آخرتی سرشار از سعادت است و می‌توان آن را سوره‌ی خوبی‌ها دانست. این معنا در چینش آیات این سوره دیده می‌شود و تناسب آن به صورت کامل رعایت گردیده است.

۱- ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ، قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ، فَاتَّقُوا اللَّهَ، وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ، وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ، إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.

گذشت که بسمله‌ی نماد و چکیده‌ای از سوره است و با توجه به محتوای آن یا آیات بعد از آن یا آیه‌ی وسط و یا آخرین آیه‌ی همان سوره که با هم ارتباط وثیق دارند معنا می‌شود. بسمله‌ی این سوره خوب است و نعمت دنیا و آزادی عمل را دارد.

انفال نیز نعمت‌های دنیوی است که وسعت و گشایش در آن است. اما با توجه به پرسش یاد شده مشکلاتی دارد. امر «قل» نیز به معنای وجود گرهی در کار است که نیازمند همت است. توصیه به تقوا نیز بر لزوم توجه و احتیاط در کار دلالت دارد. هم‌چنین شرط ایمان نیز از آزادی عمل آن می‌کاهد و سبب محدودیت کار می‌شود.

استخاره‌ی این آیه با وجود مشکلاتی که دارد بسیار خوب است و سبب وسعت، توانمندی و دستیابی به امکانات می‌شود. رویش و رشد دارد و باید برای گذر از مشکلات آن توجه و احتیاط داشت.

۲- «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ، وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا، وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ».

بسیار عالی است اما از امکانات و نعمت‌های دنیوی در آن خبری نیست. خوش باطن، دیربازده، با برکت و سعادت است.

۳- «الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ، وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ».

هم ظاهر دارد و هم باطن. شفاف و روشن است. البته زحمت فراوانی را می‌طلبد؛ چرا که نماز به خودی خود سنگین است و اقامه‌ی آن سخت‌تر.

۴- «أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا، لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ، وَمَغْفِرَةٌ، وَرِزْقٌ كَرِيمٌ».

بسیار عالی و خوب است و نمونه‌ی آن در خوبی به ندرت یافت می‌شود.

«أُولَٰئِكَ»: مردمان آبرومند را در بر می‌گیرد.

«لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ»: درجات آن کمالی است و نه جلالی. خواهان فرد خیر، شجاع، بزرگوار و با کرامت است که کم‌تر نمونه‌ی وی در جامعه پیدا می‌شود. اگر از مراتب وی در نزد مردم یاد می‌شد، وی فردی است که قدرت ظاهری و مقام یا توان مالی و اقتصادی بالایی دارد.

«وَمَغْفِرَةٌ»: هرچند وی فردی قدر و توانمند است، ممکن است در روند کار مشکلاتی داشته باشد که قابل گذشت است و خداوند خود آن را برطرف می‌سازد.

«وَرِزْقٌ كَرِيمٌ»: نان خود را به راحتی به دست می‌آورد و نه با بدبختی و زحمت بسیار.

۵- ﴿كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْنِكَ بِالْحَقِّ، وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَارِهُونَ﴾.

کار دارای شرور و عوارضی منفی است که خواهان مسؤول آن دانسته می‌شود و روشن نیست با چه کسی طرف و مواجه می‌شود. مکافات و گرفتاری دارد.

۶- ﴿يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ، كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ، وَهُمْ يَنْظُرُونَ﴾.

خیلی بد است. جدال باطل و درگیری به صورت عمدی و عالمانه است، بر این اساس، با فردی حيله‌گر و حقه‌باز رو به‌رو می‌شود و نمی‌توان از درگیری با او رهایی جست. حرمان و شکست نیز در آن وجود دارد و هلاکت آن قطعی است و خواهان به چشم خود می‌بیند که در این مسیر حرکت می‌کند اما قدرت بازدارندگی خود را از دست می‌دهد و زیان‌هایی به او می‌رسد که به هیچ وجه جبران‌پذیر نیست. برای ترک آن نباید استخاره‌ای دیگر گرفت.

۷- ﴿وَإِذْ يَعِدُّكُمْ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ، وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشُّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ، وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ، وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ﴾.

خوب و حق است ولی زحمت، مشکلات، ناخالصی، درگیری و کفران نعمت را با خود دارد.

﴿وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشُّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ﴾: کار مورد نظر به کفران نعمت و توقعات نابجا کشیده می‌شود.

۸- ﴿لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ، وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ﴾.

خوب است. قوت صدر بر ذیل چیره است. باید توجه داشت کراهت و ناخوشایندی از ضعف پدید می‌آید و با توجه به ذیل، نیت خواهان در استخاره نقش دارد و این کار برای فرد زرنگ به معنای شیطان صفت و

سودجو که خوش نفس نیست و اهل کلک و کلاه برداری است خوب نیست و وی مصداق مجرمان می‌گردد ولی کسی که نیت خیر دارد با صفای باطن و استغفار، نذرو دادن خیرات می‌تواند به آن پردازد و همان صفای باطن فرد در واقع کنشگر انجام فعل می‌گردد و آن است که کار را پیش می‌برد.

﴿لِيُحَقِّقَ الْحَقَّ﴾: انجام گرفتن آن قطعی است و موفقیت و پیروزی را در پی دارد.

۹- ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ، فَاسْتَجَابَ لَكُمْ، أَنِّي مُبْدئُكُمْ بِاللَّهِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ﴾.

عالی است. کاری است که به دهش الهی شکل می‌پذیرد و عمل و تلاش خواهان نقش اساسی و اصلی را در تحقق آن ندارد؛ از این رو، کار مورد نظر برای خواهان، هر کسی که باشد، جواب می‌دهد و نتیجه بخش است. باید توجه داشت که عنایت الهی در این کار بسیار بالاست و در مثل هم چون نان گدایی نمی‌ماند: ﴿بِاللَّهِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ﴾ و از فرشتگان مردف و صف کشیده سخن می‌گوید که از پیوسته بودن امدادهای غیبی حکایت می‌کند. احساس نیاز یعنی استغاثه، استجاب و امداد غیبی در آن است.

۱۰- ﴿وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَى، وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ، وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾.

عالی است. به ویژه آن که بشارت می‌دهد؛ بشارتی که هیچ استرس و تنیدگی ندارد و هیچ جهت منفی در آن نیست. جعل و دهش الهی با آن است.

﴿وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ﴾: عملی نمودن کار مورد نظر هیچ گونه اضطراب و پریشانی برای خواهان نمی‌آورد و آرامش خاطر وی محفوظ است و او در انجام آن اذیتی نمی‌بیند.

﴿وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ﴾: ضمانت اجرای سالم و نتیجه‌بخش بودن کار است.

۱۱- ﴿إِذْ يُغَشِّبُكُمُ النَّعَاسَ أَمَنَةً مِنْهُ، وَيُنزِلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً، لِيُطَهِّرَكُم بِهِ، وَيُذْهِبَ عَنْكُم رِجْزَ الشَّيْطَانِ، وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ، وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ﴾.

﴿إِذْ﴾: به نعمتی توجه می‌دهد که پیشینه دارد. با حرف عطف نیامده؛ چرا که پیش از این، زمینه‌های خلقی را بر می‌رسید و در این جا به زمینه‌های حقی می‌پردازد و بدین گونه حرمت اسمای الهی که در پایان آیه آمده است پاس داشته می‌شود. مقام مقام حق است.

﴿يُغَشِّبُكُمُ النَّعَاسَ أَمَنَةً مِنْهُ﴾: خیری پر آسایش و با امنیت کامل به وی می‌رسد.

امری باطنی است و تطهیر و قوت قلب می‌آورد.

کار مورد نظر امری ارادی و با توجه به لزوم غسل زیر باران، غیر عادی است و برای افراد ساده و ضعیف و کارهایی که اهمیت چندانی ندارد مناسب نیست، اما اگر کار مورد نظر اهمیت و عظمت داشته باشد، عالی است و امداد الهی سبب رفع مشکلات آن می‌شود. با این وجود، بلایا و مصایبی دارد. پایان آن خوب است. کار با عنایت و هبه‌ی الهی پیش می‌رود و زحمت و تلاش در پیشبرد روند آن تأثیری ندارد.

﴿وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ﴾: با توجه به این که ثبات قدم که معلول اراده‌ی قوی است در پایان آیه آمده است، با توجه به سنگینی و سختی کار، انجام آن برای افراد ضعیف خوب نیست و از عهده‌ی آن بر نمی‌آیند.

۱۲- ﴿إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ، فَثَبَّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا، سَأَلْتَنِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ، فَأَضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ، وَأَضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ﴾.

﴿إِذْ﴾: قصه‌ی حق را باز می‌گوید.

﴿أَنِّي مَعَكُمْ﴾: موفقیت آن حتمی است؛ به گونه‌ای که دیگر لازم نیست

دیگر فزاینده‌ی آیه را دید.

﴿فَتَبَّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا﴾: چون در این کار فقط خداست، ثبات قدم آن حتی برای انسان‌های ضعیف اما مؤمن تضمین شده است.

﴿أَنِّي مَعَكُمْ﴾ از اسمای الهی است و می‌تواند به عنوان ذکر استفاده شود. مداومت بر آن سبب می‌شود انسان بتواند خداوند را در خود بیابد و خود را به مقام فنا رساند. چنین فردی نگرانی، غصه و دلهره ندارد. ذکر خفی است و صدای غیر نباید به آن برخورد کند. ذکر یاد شده سنگین، قریبی، حقی و از اذکار قریبی است که دل را پایین می‌ریزد و قوت و قدرت می‌آورد. این ذکر از اذکار عام نیست و استفاده از آن نیاز به اجازه از اولیای الهی دارد تا در این فن کارشناس باشند و نه عامی.

﴿سَأَلْتَنِي﴾: مشکلاتی غیر عادی و اضطراب و دلهره در کار وجود دارد که با رحمت و امداد الهی برطرف می‌شود.

۱۳- ﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ، وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾.

بسیار بد است و باید ترک شود. تزلزل و اختلاف در آن پیش می‌آید.

۱۴- ﴿ذَلِكُمْ فَذُوقُوهُ، وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ النَّارِ﴾.

خیلی بد است.

۱۵- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحَفًا فَلَا تُولُوهُمْ الْأَدْبَارَ﴾.

۱۶- ﴿وَمَنْ يُؤَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبُرَهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ، وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ، وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾.

این دو آیه در مجموع یک استخاره را شکل می‌دهد و صدر آیه‌ی نخست با ذیل آیه‌ی دوم ملاحظه می‌شود. سرفصل است. استخاره‌ی آن خیلی بد است. نتیجه‌ای جز شکست ندارد و گرفتاری، پریشانی، پشیمانی و سرشکستگی را همراه می‌آورد. مضر و زیان‌بار است.

۱۷ - ﴿فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ، وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ، وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ، وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى،
وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا، إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾.

خیلی خوب است. بلایی نیکو و حسن است و همانند دردی تلخ اما لذت آور می باشد. از دهش هایی است که بلاخیز است. مهم این است که فاعل آن خداست و خواهان همانند یک مهره است و کار به خودی خود انجام می شود و سعی و تلاشی را نمی طلبد. موفقیت آمیز و پرمفعت است.

۱۸ - ﴿ذَلِكُمْ، وَأَنَّ اللَّهَ مُهِينٌ كَيْدِ الْكَافِرِينَ﴾.

از آیاتی است که نیت خواهان در استخاره ی آن نقش دارد. کار مورد نظر برای افراد زرنگ و حيله گر مناسب نیست و از آن نتیجه ی عکس می بینند و به شکست می انجامد. خیلی خطرناک است و باید به ظاهر آن فریفته نشد.

۱۹ - ﴿إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ، وَإِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ، وَإِنْ تَعُودُوا نَعُدْ، وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِتْنَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ، وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ﴾.

خوب است. تعلیق های متعددی دارد که ضریب موفقیت آن را پایین می آورد و مخاطرات آن نیز اندک نیست. البته پایان خوبی دارد: ﴿وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ﴾. باید با پرداخت صدقه و خیرات و انجام دعا و نیز با توکل، منافع آن را جلب نمود که در غیر این صورت، ممکن است رگباری از مشکلات بر او باریدن بگیرد.

۲۰ - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ، وَلَا تَوَلَّوْا عَنهُ، وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ﴾.

بسیار خوب است.

﴿وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ﴾: سوء تفاهمی در انجام کار پیش نمی آید.

۲۱- ﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ﴾.

خیلی بد است؛ هر چند ممکن است کاری باشد که خواهان آن برای دیگران مناسب می‌بیند اما برای شخص وی خوب نیست.

۲۲- ﴿إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْمُ، الَّذِينَ لَا يُعْقِلُونَ﴾.

بدی بسیار فراوانی دارد و سراسر ناآگاهی، نادانی و ماجراجویی است.

۲۳- ﴿وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ، وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ﴾.

خیلی بد است. کاری است که هم گرفتاری می‌آورد و هم ضرر دارد و چه بسا که خواهان را به صورت ناگهانی به بحران اندازد و زندگی او را زیر و رو کند. ظاهر کار نباید چشم را خیره سازد که ممکن است با کوچک‌ترین چیزی ورق باز گردد. انجام آن ریسکی خطرناک و ماجراجویی و بحران‌آفرینی است.

۲۴- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ، وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾.

دو استخاره در این آیه است. اولی خیلی خوب است و زندگی و حیات در آن است و دومی از: ﴿وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ﴾ شروع می‌شود. با توجه به تهدیدی که در آیه است: ﴿وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾ مخاطره دارد و باید با مراقبت و توجه آن را انجام داد. این کار به پایان می‌رسد و از این لحاظ کاری موفق است اما معلوم نیست سعادت نیز با آن باشد و موفقیت به معنای سلامت و سعادت را باید با مواظبت به دست آورد.

۲۵- ﴿وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ

الْعِقَابِ﴾.

خوب نیست؛ چرا که از فتنه با زبان تهدید سخن می‌گوید.

۲۶ - ﴿وَاذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ، مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ، تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ، فَآوَاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ، وَرَزَقَكُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ، لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾.

خوب است. کار دارای پیشینه است که سه وصف اندکی، ضعف و واهمه را با پیشینیان خود داشته است و اینک نیمه‌ی خوش آن آشکار شده و خیرات و برکات آن بهره‌ی خواهان می‌شود؛ خواه خواهان فرد نیکوکرداری باشد یا خیر و عمل و نیت وی در بهره‌وری از خیرات این کار تأثیری ندارد.

﴿وَرَزَقَكُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ﴾: کار زحمت و تلاشی نمی‌طلبد و حاصلی است بی‌رنج و محنت.

۲۷ - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ، وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ، وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾.

متوسط است. کار مورد نظر پر خطر و آسیب‌زاست. گرفتاری و پریشانی دارد و ممکن است پایانی زیان‌بار داشته باشد.

۲۸ - ﴿وَاعْلَمُوا أَنَّهَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾.

خوب است. بسیار سنگین است و زحمت و سختی آن فراوان است. پایان آن از آغاز آن و باطن آن از ظاهر آن بهتر است.

۲۹ - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا، وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ، وَيَغْفِرْ لَكُمْ، وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ﴾.

خوب و عالی است در صورتی که خواهان نیت خیر و ایمانی داشته باشد و گرنه نه. باید توجه و دقت داشت و اهمیت داد که راه انحرافی را نرفت. خیرات و برکات آن فراوان و سرشار است.

۳۰ - ﴿وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا، لِيُثْبِتُوكَ، أَوْ يَقْتُلُوكَ، أَوْ يُخْرِجُوكَ، وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ، وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ﴾.

این استخاره برای فرد ضعیف و ناتوان خوب نیست اما اگر خواهان

زیرک، باهوش و توانمند است خیلی خوب است؛ چرا که زحمت و سختی بسیار دارد و ملاحظه‌ی خواهان را ندارند. برای افراد قوی و توانمند فرجام بسیار خوبی دارد.

۳۱- ﴿وَإِذَا تُلِيٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾.

خیلی بد است. خواهان در چنان غفلتی است که نمی‌توان او را به خود آورد و به بدی کار توجهی ندارد.

۳۲- ﴿وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَاءِ، أَوْ ائْتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾.

بسیار بد است. نادانی، نابودی، حرمان و فلاکت در آن است.
۳۳- ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ، وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾.

خوب است. خطرها و مشکلاتی دارد.

۳۴- ﴿وَمَا لَهُمْ آلَا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ، إِنْ أَوْلِيَآؤُهُ إِلَّا الْمُتَفُونُ، وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾.

خوب نیست. عذاب با حصر و تهدید و استفهام آمده است. گرفتاری و پریشانی دارد و ممکن است به مقدسات نیز لطمه وارد شود.

۳۵- ﴿وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصْدِيَةً، فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ﴾.

خیلی بد است. خواهان کار را به بازی می‌گیرد و کسانی در برابر وی ایستادگی و مقاومت دارند که گریزی از آن نیست.

﴿فَذُوقُوا الْعَذَابَ﴾: خواهان گریزی از آثار و عوارض کار ندارد.

۳۶- ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ، فَسَيُنْفِقُونَهَا، ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً، ثُمَّ يُغْلَبُونَ، وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ﴾.

بسیار بد است. زیان، حسرت، خسارت، اضطراب و پریشانی دارد و به شکست می‌انجامد. باید ترک شود.

۳۷- ﴿لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ، وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَى بَعْضٍ، فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا، فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ، أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾.

خوب است. مخاطره، تراکم، بحران و خسران دارد. البته، برای افراد سست و معمولی خوب نیست. افراد قوی نیز باید در انجام آن نهایت احتیاط و توجه را داشته باشند.

۳۸- ﴿قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ، وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ﴾.

خیلی بد و خطرناک است. معصیت، تجاوز، تعدی و نابودی در آن است و بویی از خیر و خوبی از آن به مشام نمی‌رسد.

۳۹- ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ، وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ، فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾.

خیلی خوب است. دیربازده است و صبوری و تحمل را می‌طلبد. تطهیر و سلامت را در پی دارد.

۴۰- ﴿وَإِنْ تَوَلَّوْا فَاَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ، نِعَمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعَمَ النَّصِيرِ﴾.

خیلی خوب است و عالی است.

۴۱- ﴿وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ، وَلِلرَّسُولِ، وَلِذِي الْقُرْبَىٰ، وَالْيَتَامَىٰ، وَالْمَسَاكِينِ، وَابْنِ السَّبِيلِ، إِن كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ، وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ، يَوْمَ التَّقَىٰ الْجَمْعَانِ، وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

صرف نظر از شخصیت خواهان، این استخاره برای همه بسیار خوب است. امکانات دنیوی، مخالفت، تراکم و نیز ملکوت، علم، غنیمت که به معنای منافع غیر منتظره است، اطلاق و گشادگی و نیز تقسیم در آن است.

۴۲- ﴿إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا، وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوَىٰ، وَالرَّكْبُ أَسْفَلَ مِنْكُمْ، وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لِاخْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيعَادِ، وَلَكِنَّ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا، لِيَهْلِكَ مَنْ

هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ، وَيَحْيَا مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ، وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۴۳﴾

خوب است. پر مشقت و پر زحمت است و خواهان را در پایین کار قرار می‌دهد. هم‌چنین سنگین و سخت است و آسایشی ندارد و پر مخاطره است، اما انجام شدنی است.

۴۳- ﴿إِذْ يُرِيكَهُمُ اللَّهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلًا، وَلَوْ أَرَأَاهُمْ كَثِيرًا لَفِشَلْتُمْ، وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ، وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ، إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ﴾.

خوب است اما غلط انداز است و واقعیت‌های آن آشکار نیست؛ همان‌گونه که بسیار را اندک می‌نمایاند. درگیری نیز دارد.

۴۴- ﴿وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ التَّقَيْنُمْ فِي أَغْنِيكُمْ قَلِيلًا، وَيَقَلُّكُمْ فِي أَغْنِيهِمْ لِيُقْضَىٰ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا، وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ﴾.

خیلی خوب است. البته حقیقت آن با ظاهر و واقعیت آن متفاوت است. باطن آن خیلی بهتر از ظاهر آن است. چون ظاهر ندارد باید به ظاهر آن اهمیت داد و برای نمونه اگر می‌خواهد کسب و تجارتي داشته باشد، باید به دکور مغازه اهمیت دهد.

۴۵- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا، وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا، لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾.

خیلی خوب است. مشکلاتی که دارد هموار می‌شود و موفقیت می‌آورد.

۴۶- ﴿وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ، وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا، وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ، وَاصْبِرُوا، إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾.

خیلی خوب است. کار دارای روندی طبیعی است که باید گذاشت از مجرای خود انجام شود و در انجام آن نباید عجله کرد. البته مخاطراتی دارد که باید صبر و استقامت داشت تا کار به نتیجه رسد.

۴۷- ﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطْرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ﴾.

خوب نیست. تهدید، شیطنت، فریب و برخورد های صادقانه در آن است.

۴۸- ﴿وَإِذْ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ، وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ، وَإِنِّي جَارٌ لَكُمْ، فَلَمَّا تَرَءِ الْفِتْنَانَ نَكَصَ عَلَى عَقْبَيْهِ، وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكُمْ، إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ، إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ، وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾.

خوب نیست. کرداری شیطانی است و در آن نزاع پیش می آید و خطرناک است و نگرانی دارد.

۴۹- ﴿إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ غَرَّ هَؤُلَاءِ دِينُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾.

با زحمت و مشکلات شروع می شود ولی فرجام آن خوب است. با توجه به تفاوت صدر و ذیل، کاری سازگار و همراه نیست. افرادی منافق صفت، پیچیده، مستکبر، خشن و متعصب همراه آن است، اما با توجه به این که توکل در آن آمده است مشکلات آن رفع می شود.

۵۰- ﴿وَلَوْ تَرَى إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ، وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ﴾.

خوب نیست. خطرناک است. سختی و گرفتاری های پیچیده دارد. با توجه به: ﴿وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ﴾ قابل گشایش نیست و بدی کار فعلیت می یابد.

۵۱- ﴿ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ، وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ﴾.

خیلی بد است. خواهان نتیجه ی عملی آن را می بیند و در کنار ضرر، به یأس و پریشانی می افتد.

۵۲- ﴿كَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ، وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ، فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ، إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾.

بسیار بد است. چنان خطرناک است که نه تنها او را به خسارت و ضرر می اندازد، بلکه او را به نابودی می کشد.

﴿فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ﴾: طاقت فرسا و مشکل زا است.

۵۳- ﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ، وَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾.

مشکلاتی دارد که برای گریز از آن راه رهایی وجود دارد اما نتیجه نمی دهد. شروع آن با تحول و دگرگونی، اختلاف و درگیری همراه است اما می شود که با تحمل و ذکاوت و شکر پایان خوبی داشته باشد و از این نظر می توان آن را انجام داد.

۵۴- ﴿كَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ﴾.

خیلی بد است. کار مورد نظر شخصی نیست و از این لحاظ در روند اشتراک با دیگران یا نظام و سیستم کاری دچار مشکل می شود و خواهان تکذیب می شود و شکست خورده ی صحنه می گردد؛ هرچند خواهان فرد بسیار خوبی باشد.

۵۵- ﴿إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا، فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾.

خیلی بد است. با افراد شرور و اشرار مواجه می شود و نتیجه ای نیز نمی بیند.

۵۶- ﴿الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ﴾.

بسیار بد است.

۵۷- ﴿فَأِمَّا تَرَفُّنَّهُمْ فِي الْحَرْبِ، فَشَرِّدْ بِهِمْ مَنْ خَلْفَهُمْ، لَعَلَّهُمْ يَدَّكُرُونَ﴾.

خیلی بد است. تنها کسی که اقتدار بسیار دارد می تواند آن را انجام دهد.

۵۸- ﴿وَأَمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَانْبِذْ إِلَيْهِمْ عَلَى سَوَاءٍ، إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
الْخَائِنِينَ﴾.

بسیار بد است. خطر، ترس و استرس و شکست در آن است. کار را
حتی با احتیاط نمی توان انجام داد.

۵۹- ﴿وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا، إِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ﴾.

خوب نیست. کار ممکن است ظاهر شیرینی داشته باشد اما به هیچ
وجه خوب نیست و نتیجه ای نمی دهد.

۶۰- ﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ، وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ، تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ
اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ، وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمْ، اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ، وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ، وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ﴾.

خیلی خوب و بسیار سنگین و سخت است، اما کاری لازم است و
ترک آن خیلی بد است.

﴿وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ﴾: هرچه بر انجام این کار سرمایه گذاری شود بازده
دارد و چیزی از دست نمی رود. البته منافع آن آنی نیست و نتیجه ای آن با
کسب قدرت و اقتدار است که حاصل می شود.

۶۱- ﴿وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا، وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ، إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾.

خیلی خوب است. خطرپذیری و اضطراب در آن است.

۶۲- ﴿وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ، هُوَ الَّذِي آيَّدَكَ بِنَصْرِهِ
وَبِالْمُؤْمِنِينَ﴾.

بسیار خوب است. خطرپذیر اما پرمفعت است.

۶۳- ﴿وَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ، لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلَّفْتَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ،
وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلَّفَ بَيْنَهُمْ، إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾.

بسیار خوب است. استخاره ای وفق و هموار است. کار انجام می پذیرد
و هیچ مشکل عمده ای جز برخی مشکلات جانبی و رفتاری ندارد.

۶۴- ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ، حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾.

خوب است. کار محدود است و با توجه به ﴿حَسْبُكَ اللَّهُ﴾ چنانچه نیت خواهان خیر باشد باید آن را با توجه، احتیاط و توکل پی گرفت.

۶۵- ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ، حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ، إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتِينَ، وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا، بَأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾.

خیلی خوب است. برخورد و مواجهه دارد و لازم است کسی به عنوان مسئول و تصمیم گیرنده امر رهبری و فرماندهی آن را به عهده بگیرد. توجه، دقت و پشت کار را می طلبد.

۶۶- ﴿الآنَ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ، وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا، فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتِينَ، وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفِينَ بِإِذْنِ اللَّهِ، وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾.

خوب است اما خالی از خطر نیست و ضعف به معنای درگیری و مشکلات نیز دارد که با صبر و تحمل پذیری برطرف می شود.

۶۷- ﴿مَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أُسْرَىٰ لَهُ أُسْرَىٰ حَتَّىٰ يَتُخَنَ فِي الْأَرْضِ، تُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا، وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ، وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾.

خوب است. کاری است برخورداری که انجام می شود. ﴿وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾: کار خود را به خوبی نشان نمی دهد و ممکن است ظاهری خوشایند نداشته باشد اما اموری پنهانی دارد که خوب است.

۶۸- ﴿لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾.

تهدید و تهدید دارد. عذاب آن فعلی است و چنان بزرگ است که آن را با همه‌ی وجود خود لمس می کند. کار انجام نمی شود و جز گرفتاری و درگیری نتیجه‌ای ندارد و پشیمانی می آورد.

۶۹- ﴿فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا، وَاتَّقُوا اللَّهَ، إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

خیلی خوب است. با توجه به من تبعیض و قید طیب باید انفاق و بخشندگی نیز داشت. کار باز و گسترده است.

۷۰- ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ، قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَىٰ إِنَّ يَعْلَمَ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أَخَذَ مِنْكُمْ، وَيَغْفِرْ لَكُمْ، وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

خوب است. کار به جریان می‌افتد و مانعی ندارد؛ چرا که خطاب آن با پیامبر اکرم ﷺ است و می‌فرماید: ﴿لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ﴾. گشایش، درآمد و سودآوری بدون هیچ‌گونه ضرر و زیان دارد.

۷۱- ﴿وَإِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ، فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾.

خیلی بد است، با آن که محتوا و معنای خوبی دارد. مشکلات کار بسیار است.

۷۲- ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ، وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا، وَإِنِ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ، إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ، وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾.

کار کمر شکن و فرسایشی است و به هیچ وجه نمی‌توان آن را کنترل کرد. جز زحمت، ضرر و سختی چیزی ندارد و خیرات آن با فلاکت به دست می‌آید و طیب نیست. فقط معنوی و الهی است و ضمانتی نیز ندارد جز آن که خداوند به نوعی دستگیر است.

۷۳- ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ، إِلَّا تَفَعَّلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ، وَفَسَادٌ كَبِيرٌ﴾.

بسیار بد است. توطئه دارد و لازم است در برابر توطئه‌گران ایستادگی کرد. کار قابل کنترل و جبران نیست. ترک آن ضروری است و برای ترک آن نمی‌شود استخاره‌ای دیگر گرفت.

۷۴- ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا،
أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا، لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ﴾.

خیلی خوب اما پر زحمت و با مشقت است.

هرگاه در آیه‌ای کسی با وصف‌های بسیار یاد می‌شود، به این معناست
که به دست آوردن آن کار سنگین و سخت است و نیاز به تلاش دارد.

﴿أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا﴾: کار جهت عمومی دارد و ممکن است با
دیگران شریک شود.

﴿رِزْقٌ كَرِيمٌ﴾: خیر آن به دیگران نیز می‌رسد و نتیجه‌ی خیر دارد. مالی
نیست که به ارث رسد و فرزندان را به جان هم اندازد.

۷۵- ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَئِكَ مِنْكُمْ، وَأُولُو
الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾.

خیلی خوب است. کاری است قانونمند.

سوره توبه

۱- ﴿بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾.

سوره توبه براءت سوره درگیری و دعواست. بسم الله ندارد، از این رو خیلی خطرناک است و گویی بدون سلام وارد می شود و خرده گیری می کند. خارج شدن از چارجوب و نادیده گرفتن قواعد است. بسیار بد است و باید ترک شود.

۲- ﴿فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ، وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ، وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ﴾.

خطرناک است و درگیری آن قابل جبران نیست.

۳- ﴿وَأَذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ، يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ، أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ، فَإِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ، وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ، وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾.

خیلی بد است. نابودی و گرفتاری دارد و ناگهان متوجه می شود در شری گرفتار شده که گریزی از آن ندارد و قابل پی گیری یا جبران نیست:

﴿وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾.

۴- ﴿إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوا شَيْئًا، وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا، فَاتِّمُوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مُدَّتِهِمْ، إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ﴾.

با توجه به ذیل آن خوب است و مشکلاتی پنهانی دارد.

۵- ﴿فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرْمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ، وَخُذُوهُمْ، وَاحْضَرُواهُمْ، وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ، فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ، إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

خوب نیست، اما بد هم نیست. درگیری و سختی دارد و در صورتی که بتواند راه دیگری برگزیند بهتر است. چنانچه به انجام آن مجبور است می‌تواند چیزی به آن ضمیمه کند و با توجه به عبارت: ﴿فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ﴾ بخشی از ضرر آن جبران می‌شود اما مشکلات و گرفتاری خود را دارد.

۶- ﴿وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ، ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ، ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ﴾.

خوب نیست. هرچه خواهان بیش‌تر تلاش کند نتیجه‌ای نمی‌بیند. زحمت دارد و با افراد نامناسبی همراه می‌شود.

۷- ﴿كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ، إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، فَمَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ، إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ﴾.

خوب است. از شرک و نقض عهد سخن می‌گوید و مشکلاتی دارد. کار فرسایشی است. با افراد نامناسب همراه می‌شود. باید مواظب بود و احتیاط کرد که در پایان سودآور است.

۸- ﴿كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ، إِلَّا وَلَا ذِمَّةً يُرْضُونَكُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ، وَتَأْبَى قُلُوبُهُمْ، وَأَكْثَرُهُمْ فَاسِقُونَ﴾.

بد است. صدور ذیل آن مشکل دارد و نتیجه‌بخش نیست. ظاهر آن بد نیست و تا حدودی نیز ساختگی و غیر واقعی است. با افراد بی‌مهابا و بی‌تعهد مواجه می‌شود.

۹- ﴿اشْتَرُوا بَايَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا، فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِهِ، إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.

بد است. با افرادی که در کار سنگ‌اندازی و مانع‌تراشی می‌کنند رو به‌رو می‌شود.

۱۰- ﴿لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا وَا ذِمَّةً، وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ﴾.

بسیار بد است. تعدی و تجاوز در آن پیش می‌آید.

۱۱- ﴿فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَنُفَصِّلُ

الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾.

خیلی خوب است. سودآور است و ایجاد تحول می‌کند.

۱۲- ﴿وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أُمَّةَ

الْكُفْرِ، إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ، لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ﴾.

بسیار بد است؛ چرا که: ﴿نَكَثُوا﴾، ﴿طَعَنُوا﴾، ﴿فَقَاتِلُوا﴾ و ﴿أُمَّةَ الْكُفْرِ﴾

در آن است.

۱۳- ﴿أَلَا تُقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ، وَهَمُّوا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ، وَهُمْ بَدَءُوكُمْ

أَوَّلَ مَرَّةٍ، أَتَخْشَوْنَهُمْ، فَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ، إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾.

بد است. گرفتاری، بی‌وفایی و پیمان‌شکنی در آن پیش می‌آید.

۱۴- ﴿قَاتِلُوهُمْ، يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ، وَيُخْزِيهِمْ، وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ، وَيَشْفِ

صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ﴾.

خوب و پرزحمت است. پایان خوشی دارد.

۱۵- ﴿وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ، وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾.

خوب است. سبب آرامش و راحتی می‌گردد و زحمت و تلاش آن را

دیگران کشیده‌اند و بهره‌ی آن به خواهان می‌رسد.

۱۶- ﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ، وَلَمْ يَتَّخِذُوا

مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَهَةٍ، وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾.

کاری است پر خطر که مسیر انجام آن ناهموار است و قلق‌های

بسیاری دارد.

﴿أَمْ حَسِبْتُمْ﴾: کار آن‌گونه که خواهان می‌اندیشد پیش نمی‌رود و امری

غیر منتظره که در اختیار خواهان نیست برای او پیش می‌آید.

﴿وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ﴾: این کار مخاطرات و مشکلات باطنی دارد که قابل

پیش بینی نیست.

۱۷- ﴿مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ، شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ، أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ، وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ﴾.

خواهان هر چند کاری خیر مانند بنای مسجد نیز در نظر داشته باشد لازم است آن را ترک کند. برای ترک آن نیز نمی توان استخاره ای دیگر گرفت.

۱۸- ﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَأَقَامَ الصَّلَاةَ، وَآتَى الزَّكَاةَ، وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ، فَعَسَى أُولَئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ﴾.

برای کارهای سنگین و نه خرد و جزئی عالی است. قدرت مانور در این کار بسیار بالاست و محدودیتی ندارد اما کاری است اقتداری که برای افراد شجاع و بردبار که قدرت تحمل بالایی دارند مناسب است؛ چرا که می فرماید: ﴿وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ﴾ و نیز ضمانتی برای نتیجه بخش بودن آن به دست نمی دهد: ﴿فَعَسَى أُولَئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ﴾ و با توجه به واژه «عسی»، باطن کار به حق تعالی ارتباط دارد و تابع خواست اوست و اختیار خواهان در آن نقشی ندارد.

۱۹- ﴿أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ، وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾.

این آیه درباره ی متولیان امور دینی یا مسئولان اوقاف است و به آنان هشدار می دهد مهم تر از کاری که انجام می دهند خودسازی و ایمان پروری در وجود خود آنان است. استخاره ی آن خوب نیست و حتی خیرات آن نیز نکوهیده است.

۲۰- ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْبَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ، وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ﴾.

۲۱- ﴿يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ﴾.

۲۲- ﴿خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾.

عالی است. البته خطرات آن بسیار است و برای انجام آن باید بر روی تیغ راه رفت؛ چرا که این آیه از صفات اولیای خدا می‌گوید؛ همانان که می‌آیند و در کتمان می‌زیند و با مظلومیت کشته می‌شوند و چنان در غربت می‌روند که حتی سنگ قبری از آنان نمی‌ماند اما از لحاظ معنوی حتی از فرشتگان و برزخ برتر می‌شوند، از این رو یادی از آنان در این سه آیه نیست. این سه آیه یک استخاره است و هر یک که در استخاره آمد با دو آیه‌ی دیگر لحاظ می‌شود.

۲۳- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ، إِنَّ اسْتِخْبَاؤَ الْكُفْرَةِ عَلَى الْإِيمَانِ، وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾.

خوب نیست. با آن که در صدر آیه خطاب به مؤمنان است اما چند تعلیق دارد که کار را سخت و سنگین می‌سازد و کسی که بتواند آن را به پایان برساند نادر یافت می‌شود و تنها کسی که قدرت تحمل بالا و خطرپذیری بسیار دارد با صبر بر آسیب‌هایی که به وی وارد می‌شود می‌تواند از عهده‌ی انجام آن برآید.

۲۴- ﴿قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ، وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾.

خوب نیست. کثرت و شلوغی آن بسیار است. مقایسه‌ی میان دو امر است. درگیری و مشکلات فراوانی دارد و در نهایت نیز به نتیجه نمی‌رسد

و چه بسا به گناه و معصیت نیز آلوده گردد؛ زیرا می فرماید: ﴿وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾.

۲۵- ﴿لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ، وَيَوْمَ حُنَيْنٍ؛ إِذِ اعْجَبْتَكُمْ كَثَرَتُكُمْ، فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا، وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ، ثُمَّ وَلَّيْتُم مُّدْبِرِينَ﴾.

شروع کار مورد نظر و ظاهر آن خوب است: ﴿لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ﴾ اما فرجامی نابهنجار دارد و به شکست و کفران نعمت می انجامد؛ زیرا در ذیل که بر صدر آن برتری دارد آمده است: ﴿ثُمَّ وَلَّيْتُم مُّدْبِرِينَ﴾.

۲۶- ﴿ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ، وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا، وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا، وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ﴾.

صدر آن بسیار خوب و پر قوت است به گونه ای که ذیل آیه: ﴿وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ﴾ نمی تواند با آن مقابله کند. مشکلات کار با امداد الهی برطرف می شود و لازم نیست خواهان در این زمینه تلاشی داشته باشد. فراز: ﴿وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا، وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ﴾ را می توان آیه ای جداگانه در استخاره دانست و چنانچه صاحب استخاره آن را آیه ای خواهان بگیرد، کار وی را بد می داند.

۲۷- ﴿ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ، وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

خوب است. با لحاظ ﴿ثُمَّ﴾ در این آیه که هیچ گونه مقایسه ای در آن نیست باید گفت کار مورد نظر کاری ابتدایی نیست و خواهان بر آن است تا کاری را که دیگری شروع کرده و از عهده ای انجام آن بر نیامده است ادامه دهد و با توجه به ذیل: ﴿وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾، مشکلات پیشین کار توسط خواهان جبران می شود.

۲۸- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ، فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا، وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ، إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾.

خوب است. خطاب آن به مومنان است.

﴿وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ﴾: درست است که کار دارای مشکلاتی است، از آن باید نهراسید و با تأمل، صبوری و مقاومت آن را بی گیر بود تا به نتیجه رسید.

﴿إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾: مشکلات این کار برای حصول موفقیت لازم است و باعث آبدیده شدن و پخته گردیدن خواهان می‌گردد.

۲۹- ﴿قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ، وَهُمْ صَاغِرُونَ﴾.

درگیری و مخاطرات فراوانی دارد و بسیار بد است.

۳۰- ﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ، وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ، ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ، يُضَاهَهُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ، قَاتِلْهُمْ اللَّهُ، أَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾.

خوب نیست. مشکلات فراوانی دارد و از خواهان استفاده‌ی ایزاری می‌شود. شکست و نابودی آن حتمی است: ﴿أَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾.

۳۱- ﴿اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾.

خوب نیست.

۳۲- ﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ، وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتِمَّ نُورَهُ، وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾.

بسیار خوب است.

۳۳- ﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ؛ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ، وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾.

عالی است. کار انجام شدنی است و با وجود مشکلاتی که دارد به نتیجه می‌رسد.

۳۴- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَخْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ، وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ، وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ، وَلَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾.

بد است.

۳۵- ﴿يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ، فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ، هَذَا مَا كَنَزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ، فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ﴾.

بسیار بد است. عذاب ورنج و ناراحتی دارد و بی نتیجه است. موضوع

آن نیز دنیا و پولی است که ضعیفان و بیچارگانی را به بند می‌کشد.

۳۶- ﴿إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ، يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ، ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ، فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنفُسَكُمْ، وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً، كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾.

خوب است؛ زیرا شروع آن با گشایش است. مشکلات و درگیری‌هایی

نیز دارد.

۳۷- ﴿إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحْلُونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُوَاطِّئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيَحْلُوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنَ لَهُمْ سُوءُ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾.

بد است. از استخاره‌های وفق است. ذلت و شکست در آن است و

خواهان به معصیت نیز آلوده می‌شود. باید دانست فرد فراموش‌کار

مشکلات باطنی دارد و نسیان در این جا از مشکلات کار خبر می‌دهد.

۳۸- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِثَّا قُلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ، فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ﴾.

خطاب به مؤمنان با تهدید است و بد نیست اما نتیجه‌ای در بر ندارد.

ترک آن بهتر است.

۳۹- ﴿إِلَّا تَنْفَرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلَ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾.

خوب نیست. با تحذیر، ناتوانی را هشدار می‌دهد و به نتیجه‌ای نمی‌رسد.

۴۰- ﴿إِلَّا تَنْصُرُوهُ، فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِي اثْنَيْنِ؛ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ، إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ، إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا، فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ، وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ، لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَىٰ، وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا، وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾.

خیلی خوب است. کاری است اقتداری که ترس آور است.

۴۱- ﴿انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا، وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ، إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾.

بسیار خوب است. کاری است رونده و پر رونق که باید به صورت پیوسته آن را دنبال کرد و نتیجه‌بخش نیز می‌باشد.

۴۲- ﴿لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ وَلَكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ﴾.

خوب نیست. جز سختی و گرفتاری برای خود و برخی از مظلومان چیزی ندارد.

۴۳- ﴿عَفَا اللَّهُ عَنْكَ، لِمَ أَذْنَتْ لَهُمْ حَتَّىٰ يَتَّبِعَنَّ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا، وَتَعْلَمَ الْكَافِرِينَ﴾.

خوب نیست. تحذیر و تهدید در آن است.

۴۴- ﴿لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ﴾.

خوب نیست.

۴۵- ﴿أَنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَبِّهِمْ يَتَرَدَّدُونَ﴾.

خیلی بد است. شک، اضطراب، دل‌نگرانی و سرگردانی در آن است.
۴۶- ﴿وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً، وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انبِعَاثَهُمْ، فَثَبَّطَهُمْ، وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ﴾.

بسیار بد است. مشکلات داخلی و خارجی پیدا می‌کند و نتیجه‌ای نیز به دست نمی‌دهد و در پایان سقوط می‌کند و زمین‌گیر می‌شود.

۴۷- ﴿لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا، وَلَا أَوْضَعُوا خِلَالَكُمْ، يَبْغُونَكُمْ الْفِتْنَةَ، وَفِيكُمْ سَمَاعُونَ لَهُمْ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ﴾.

خیلی بد است و کار به درگیری، فتنه، نگرانی و سختی کشیده می‌شود و نتیجه‌ای نیز ندارد. گناه، معصیت، ظلم و ستم در آن فراوان است.

۴۸- ﴿لَقَدْ ابْتِغَوْا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ، وَقَلْبُوا لَكَ الْأُمُورَ، حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ، وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَارِهُونَ﴾.

بدی آن فراوان است. فتنه، کراهت، فریب و خیانت در آن پیشامد می‌کند.

۴۹- ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ ائْذَنْ لِي، وَلَا تَفْتِنِّي، أَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا، وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ﴾.

بسیار بد است. آنان در فتنه افتاده‌اند و دیگر جایی برای درخواست نمی‌ماند. زیان و ضرر آن حتمی است. اگر کاری خیر است نیز باید ترک شود که آتش به زندگی او می‌اندازد. برای ترک آن نمی‌شود استخاره کرد.

۵۰- ﴿إِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ، وَإِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرًا مِنْ قَبْلُ، وَيَتَوَلَّوْا، وَهُمْ فَرِحُونَ﴾.

خیلی بد است. جز آلودگی، گرفتاری و پریشانی چیزی ندارد.

۵۱- ﴿قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا، هُوَ مَوْلَانَا، وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾.

بسیار خوب است. برای افراد ضعیف کارساز نیست. هم‌چنین برای کارهای عادی و معمولی خوب نیست، ولی برای کارهای سنگین و پراهمیت؛ مانند مسافرت و ازدواج خوب است. البته پراز بلا، مصیبت و گرفتاری است و برای افراد ضعیف به هیچ وجه خوب نیست.

۵۲- ﴿قُلْ هَلْ تَرَبُّونَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ، وَنَحْنُ نَتَرَبِّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمُ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ، أَوْ بَأْيَدِينَا، فَتَرَبَّصُوا، إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ﴾.

خیلی سنگین و خطرناک است و سبب اخلال، اختلال، درگیری و دشمنی می‌شود. کار امری باطنی و مهم است و خیرات و احسان دارد و نتیجه‌ی آن خیر است. برای کسی که در پی خیرات معنوی است و از بلا خوفی ندارد خوب است.

۵۳- ﴿قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا، لَنْ يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ، إِنْ كُنْتُمْ قَوْمًا فَاسِقِينَ﴾.

بسیار بد است. نتیجه‌ای ندارد یا نتیجه‌ی آن زود از دست می‌رود و پایدار نیست یا در اصل قابل استفاده نمی‌باشد.

﴿أَنْفِقُوا﴾: زحمت، سختی و فشار در کار مورد نظر وجود دارد.

۵۴- ﴿وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ، وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كُسَالَى، وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ﴾.

خیلی بد است. حرمان‌زا و پریشانی‌آور است و هرچه زحمت و سختی تحمل کند به نتیجه‌ای دست نمی‌یازد.

۵۵- ﴿فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ، إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا، وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ، وَهُمْ كَافِرُونَ﴾.

بسیار بد است. ظاهر آن چشم‌گیر و خیره‌کننده است؛ به‌گونه‌ای که با سختی و ریاضت باید آن را ترک کرد؛ چرا که کفران نعمت، ناشکری، غفلت و حرمان را سبب می‌شود و از این رو خطرات آن فراوان است.

۵۶- ﴿وَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمِنكُمْ، وَمَا هُمْ مِنْكُمْ، وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرَقُونَ﴾.

موضوع آیه «قوم» است که امری کلان می‌باشد و همه به نفاق آلوده شده‌اند. خواهان با افرادی درگیر می‌شود که با او دشمنی دارند و بدتر از آن این که آنان را نمی‌شناسد. انجام این کار جز به تحمل زیان و خسارت فراوان پایان نمی‌پذیرد و پرداختن به آن خطرناک است. حيله‌گری و تفرقه نیز او را به خود مشغول می‌دارد.

۵۷- ﴿لَوْ يَجِدُونَ مَلَجًا أَوْ مَغَارَاتٍ أَوْ مَدَخَلًا لَوَلَّوْا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ﴾.

خیلی بد است. کاری است خطرناک، پر مشکل و زیان‌مند. چنان‌فضا بر او تنگ می‌شود که فقط به دنبال راه فرار برای رهایی از آن می‌گردد و به هر دستاویز قوی و ضعیفی چنگ می‌زند.

۵۸- ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ، فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا، وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْحَطُونَ﴾.

با افرادی قوی که پشتوانه و حامی محکمی دارند مواجهه و درگیر می‌شود. بد است.

۵۹- ﴿وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ﴾.

بسیار خوب است. رضایت و کفایت در آن است و خیرات آن بخششی و دهشی است نه کسبی که رنج و زحمت بالایی را می‌طلبد. کاری است پر خیر، ساده و روان که خیرات آن به عموم افراد و به جمع و گروه می‌رسد.

۶۰- ﴿إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ، وَالْمَسْكِينِ، وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا، وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ، وَفِي الرِّقَابِ، وَالْغَارِمِينَ، وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَابْنِ السَّبِيلِ، فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾.

کار مورد نظر تجاری و مرتبط با بازار است که به صورت ناگهانی خواهان را به نتیجه‌ای پرسود می‌رساند اما اگر فردی زرنک‌تر در کار پیدا

شود ممکن است منافع کار بهره‌ی او گردد و در این فرض، ممکن است منافع آن به صورت ناگهانی از دست برود. در انجام آن باید مواظبت، دقت، احتیاط و سرعت عمل و عجله داشت و هرگونه معطلی سبب محرومیت از سود سرشار آن می‌شود. صفا و صداقت در انجام این کار را نباید از نظر دور داشت.

۶۱- ﴿وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ، وَيَقُولُونَ هُوَ أذُنٌ، قُلْ أذُنٌ خَيْرٌ لَكُمْ، يُؤْمِنُ بِاللَّهِ، وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ، وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ، وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ، لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

در این آیه دو استخاره وجود دارد. صدر و ذیل آن یک آیه‌ی استخاره است و میانه‌ی آن استخاره‌ای دیگر است که می‌فرماید: ﴿قُلْ أذُنٌ خَيْرٌ لَكُمْ، يُؤْمِنُ بِاللَّهِ، وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ، وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ﴾.

استخاره‌ی صدر و ذیل خوب نیست. درگیری و گرفتاری دارد و زیان‌بار است. استخاره‌ی وسط بسیار خوب و هموار است.

۶۲- ﴿يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيُرْضَوْكُمْ، وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ، إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ﴾.

شروع و ظاهر خوبی دارد اما در ادامه نگرانی، اضطراب و خدعه دارد و در پایان زیان‌بار است.

۶۳- ﴿أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَنْ يُحَادِدِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ﴾.

خیلی بد است. تهدید، تحذیر و زیان و شکست با آن همراه است و هیچ نتیجه‌ای ندارد.

۶۴- ﴿يَخَذِرُ الْمُنافِقُونَ أَنْ تَنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ، قُلْ اسْتَهْزِئُوا، إِنَّ اللَّهَ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ﴾.

بد است. با توجه به: ﴿أَنْ تَنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ﴾ اضطراب دارد. نباید تنها ظاهر آن را دید. خدعه و حيله در آن پیش می‌آید.

۶۵- ﴿وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ﴾.

خیلی بد است.

﴿نَخُوضُ وَنَلْعَبُ﴾: کار مورد نظر پست و پایین است که هویتی ندارد.
۶۶- ﴿لَا تَعْتَدُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ، إِنْ نَعُفَ عَن طَائِفَةٍ مِّنْكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ﴾.

بسیار بد است. نتیجه‌ای ندارد و گرفتاری آن آشکار می‌گردد.
شکست، حرمان و خرابی را در پی دارد.

۶۷- ﴿الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ بَعْضٍ، يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ، وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ، نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ، إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾.

خیلی بد است. گرفتاری‌ها خواهان را محاصره می‌کند و یا خطرات بسیاری می‌بیند یا شکست می‌خورد و یا کار به نتیجه‌ای نمی‌رسد و خیری نیز ندارد. با افرادی مواجه می‌شود که هیچ قاعده‌ای ندارند تا بشود با آنان بازی کرد و بازی با چنین کسانی همان و باختن نیز همان.

۶۸- ﴿وَعَدَّ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ، خَالِدِينَ فِيهَا، هِيَ حَسْبُهُمْ، وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ، وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ﴾.

خیلی بد است. ممکن است به اعتبار: ﴿وَعَدَّ اللَّهُ﴾ ظاهری خوش داشته باشد، اما در واقع این ظاهر خوش فقط وعید، نعمت و عذاب است.

۶۹- ﴿كَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ، كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً، وَأَكْثَرَ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا، فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلْقِهِمْ، فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلَاقِكُمْ، كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ بِخَلْقِهِمْ، وَخُضْتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا، أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾.

بسیار بد است. کار فرسایشی و زمان‌بر است و در جایی به مانع برخورد می‌کند و پیش نمی‌رود و زیان و ضرر آن حتمی است.

﴿ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلْقِهِمْ ﴾: همان‌گونه که پیشینیان دچار مشکل شدند هر کس بر انجام این کار اقدام کند با مشکل، گرفتاری، شکست و نابودی مواجه می‌شود.

﴿ وَخُضْتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا ﴾: اگر خواهان کار را پی گیر شود نمی‌تواند از گرفتاری‌های آن بگذرد و در واقع دیگر این کار است که گریبان او را می‌گیرد و نمی‌گذارد از آن رها باشد.

۷۰- ﴿ أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ، قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ، وَقَوْمِ إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ، أَتَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ، فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ، وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴾.

خیلی بد است. تحذیر و آشوب و به هم‌ریزی در کار ایجاد می‌شود. خیراتی جزیی در کار است و چندان نیست که قابل‌اهتمام باشد. کار به جز ظلم، ضرر، گرفتاری و زیان چیزی ندارد.

۷۱- ﴿ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ، يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ، وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ، وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ، وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ، إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴾.

بسیار خوب است.

﴿ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ﴾: افرادی که خواهان با آنان کار می‌کند همراه و همدل هستند و با هم حرکت می‌کنند و هر یک دیگری را هدایت می‌کند.

۷۲- ﴿ وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، خَالِدِينَ فِيهَا، وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً، فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ، وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ، ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴾.

خیلی عالی و خوب است و مشکلی ندارد، بلکه خیرات آن فراوان است و از امور هبه‌ای و بخششی است که زحمتی ندارد و باید بی‌درنگ آن را انجام داد.

۷۳- ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ، جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ، وَاعْلَظْ عَلَيْهِمْ، وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ، وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾.

خیلی بد است کار سخت است و درگیری می‌آورد و نیاز به تلاش مضاعف دارد. نفاق و غلظت و شدت برخورد در آن است و سبب هلاکت، تصادف، ورشکستگی و مانند آن می‌شود. به هیچ وجه آینده‌ای روشن و خوب ندارد و برای همیشه باید ترک شود.

۷۴- ﴿يَخَافُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا، وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ، وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ، وَهُمْ أُولُو بَدَأٍ ظَنَنَّا أَن لَمْ يَنْبَلُوا، وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ، فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْ، وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾.

خیلی بد است. با توجه به بلندی آیه، کاری است فرسایشی که جز زیان و خسارت چیزی ندارد و با توجه به تعدد گزاره‌های آیه‌ی شریفه، کار شلوغ است و هیچ نتیجه‌ای نیز ندارد و هیچ راه‌گشایی در آن نیست و فقط ناهنجاری، گرفتاری و زحمت است.

﴿يَخَافُونَ﴾: هرگاه آفریده‌ای قسم یاد کند به این معناست که ظاهر سازی و فریب در آن است و واقعیت ندارد.

۷۵- ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهُ لِنِئَانَا مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ﴾.

خوب نیست. تنها شرط، حرف، قول و قرار است و نه عمل و نمی‌شود بر آن حساب باز کرد و سرمایه‌گذاری نمود. مشخص نیست با چه کسی طرف است و چه کاری می‌خواهد بکند.

۷۶- ﴿فَلَمَّا آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ﴾.

بد است. بخل، تولی، اعراض و کفران نعمت در آن است.

﴿فَلَمَّا آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ﴾: کار به کفران نعمت می‌کشد.

﴿بَخِلُوا بِهِ﴾: کار مزاحم و مانع دارد.

۷۷ - ﴿فَاعْتَبِهِمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ، بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ، وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ﴾.

خیلی بد است.

﴿فَاعْتَبِهِمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ﴾: افرادی که خواهان با آنان کار می‌کند به هیچ وجه پی گیر کار نمی‌شوند و هیچ مناسب و خوب نیستند. افرادی کلاه‌بردار و شیاد هستند که با پارتی کار می‌کنند. این کار سبب شکست و ورشکستگی می‌شود و هرگونه سرمایه‌گذاری بر آن چیزی بازخورد و برگردان ندارد. تمام دروغ و ظاهر سازی است. هرگاه صفات ناپسند و مذموم اخلاقی مانند کذب، بخل، تولی و اعراض در آیه‌ای بیاید به این معناست که کار روال عادی و طبیعی خود را طی نمی‌کند و نتیجه نیز نمی‌دهد.

۷۸ - ﴿الَّذِينَ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ، وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾.

تحدیر دارد. با کسی رو به رو می‌شود که نمی‌تواند با او کار را پیش برد و فریب می‌خورد و کسی نیز همواره مراقب اوست.

۷۹ - ﴿الَّذِينَ يَلْمُزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

کار بسیار بدی است. انجام این کار از سر نادانی و استکبار است.

۸۰ - ﴿اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ، إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ، ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾.

کار هیچ نتیجه‌ای ندارد و اصرار بر ادامه دادن آن نیز فایده‌بخش نیست. فسق به معنای بی‌باکی و تمسخر به معنای بریدگی در آن است.

۸۱ - ﴿فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ، وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ، قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا، لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ﴾.

خیلی بد است.

۸۲- ﴿فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا، وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا، جَزَاءَ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾.

زیان، ضرر، مصیبت و گرفتاری در آن است و کاری مخاطره آمیز است.

۸۳- ﴿فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ، فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا، وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا، إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ، فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ﴾.

بد است. با افرادی مفلوک و وامانده مواجه می شود و هر کاری باشد به نتیجه نمی رسد و به تعطیل، اندراس، شکست، ضرر و زیان می انجامد.
۸۴- ﴿وَلَا تَصَلُّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا، وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ، إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ﴾.

خیلی بد است. با افراد آلوده ای طرف می شود. با این که ظاهر خوشایندی دارد، باطن پلیدی دارد.

۸۵- ﴿وَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ، إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا، وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ﴾.

ظاهری دارد که سبب اعجاب و شگفتی می شود، اما زیان بار است و گرفتاری می آورد و وقت وی صرف رفع گرفتاری های آن می شود و بدین گونه تلف می گردد و حتی ممکن است به ظاهر فریبنده ای آن نیز آلوده شود.

۸۶- ﴿وَإِذَا أَنْزَلْتَ سُورَةَ أَنْ آمِنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُو الطُّوَلِ مِنْهُمْ، وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ﴾.

خیلی بد است و هیچ نتیجه ی خیر و خوبی از آن به دست نمی آید.

۸۷- ﴿رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ، وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ، فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ﴾.

بسیار بد است. ضرر و کفران نعمت در آن است و سبب آزار و اذیت و گرفتاری می شود و برای نمونه چه بسا که به یتیمی ظلم کند که بسیار بدتر از ستم به فردی عادی است.

۸۸- ﴿لَكِنَّ الرِّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾.

خیلی خوب و عالی است اما زحمت دارد.

﴿مَعَهُ﴾: کار شیرین است و زحمت آن خستگی خواهان را برطرف

می‌کند.

﴿لَهُمُ الْخَيْرَاتُ﴾: خیرات آن که متنوع و گوناگون است به خواهان و

نسل وی می‌رسد.

۸۹- ﴿أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، خَالِدِينَ فِيهَا، ذَلِكَ الْفَوْزُ

الْعَظِيمُ﴾.

بسیار خوب است و زحمتی ندارد و سودآوری آن زحمتی دارد و

پایان آن نیز خوش، شیرین و گواراست.

﴿أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ﴾: این کار به عنایت الهی و زحمت دیگران پیش می‌رود

و نه با توانمندی و تلاش خواهان و منافع آن نیز قهری است.

﴿ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾: منافع این کار استمرار، دوام و گستردگی دارد و

امری موقتی نیست.

۹۰- ﴿وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ، وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ

وَرَسُولَهُ، سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾.

ظاهر سازی و فریب در آن است و فرجامی جز عذاب و گرفتاری

ندارد و شکست آن حتمی است.

۹۱- ﴿لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ، وَلَا عَلَى الْمَرْضَى، وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا

يُنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ، مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ، وَاللَّهُ غَفُورٌ

رَحِيمٌ﴾.

مورد و موضوع این کار امری ضعفایی است که کاربردی ندارد و

خواهان در آن در می‌ماند و جز تحمل سختی و صبر برای او چیزی

نمی‌ماند و در آخر نیز نتیجه‌ای ندارد. چون اقتضای خوبی را ندارد، چنان‌چه انجام بپذیرد فقط پریشانی و غم و غصه می‌آورد.

۹۲- ﴿وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَحِدٌ مَّا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ، تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا، أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ﴾.

در این کارگشایش است و نه ضعف اما موانع آن بسیار است و خوب نیست، باید ترک شود.

۹۳- ﴿إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾.

بسیار بد است. حسن نیتی در این کار نیست و با افرادی طرف می‌شود که در خباثت قدر هستند و به وی به راحتی خیانت می‌کنند. در صورتی که بر آن اقدام کند ساقط می‌شود.

﴿وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ﴾: کار به صورت کامل بسته است و سبب ساقط شدن و ورشکستگی کامل خواهان می‌شود.

این آیه برای انجام برخی از کارها مانند یافتن گنج مناسب است اما نیاز به پنهان کاری دارد و پُر مخاطره است و این صاحب استخاره است که با توجه به موضوع مورد نظر، انجام آن را مناسب یا نامناسب می‌داند.

۹۴- ﴿يَعْتَدِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ، قُلْ لَا تَعْتَدِرُوا، لَنْ نُؤْمِنَ لَكُمْ، قَدْ بَيَّأْنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ، وَسِيرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ، ثُمَّ تَرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾.

بد است. استخاره‌ی وفق است. کار دارای پیشینه‌ای ناموفق است یا تازه آن را شروع کرده و به آن آلوده شده و در ادامه‌ی آن شک کرده است. از آن نتیجه‌ای نمی‌بیند.

۹۵- ﴿سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ، لَتُغْرِضُوا عَنْهُمْ، فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ، إِنَّهُمْ رِجْسٌ، وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ، جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾.

با افرادی پلید مواجه می‌شود و به تدریج گرفتار می‌شود.

۹۶ - ﴿يَخْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ، فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ
الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ﴾.

کار به دست یک نفر نیست و خواهان در این میان سرگردان می ماند و
به سردرگمی می افتد.

آیات عذاب و جهنم نیز بر تغییرات دفعی دلالت دارد و حادثه ای
پیش بینی نشده و غیر مترقبه در این میان رخ می دهد که خواهان را
غافلگیر می سازد.

آیات جنگ بر وقوع اختلاف و درگیری دلالت دارد و به هیچ وجه
آرامشی در آن کار نیست و برای نمونه، پیشامد سقوط و تصادف و
حوادثی مانند آن را باید انتظار داشت.

۹۷ - ﴿الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ
رَسُولِهِ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾.

بسیار بد است. موضوع آن الاعراب با الف و لام است و بسیار کلی
است. عناد، لجاجت و درگیری در آن است.

۹۸ - ﴿وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا، وَيَتَرَبَّصُّ بِكُمُ الدَّوَائِرَ، عَلَيْهِمْ
دَائِرَةُ السَّوْءِ، وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾.

خیلی بد است. آفت و آسیب با آن همراه است.

۹۹ - ﴿وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبَاتٍ عِنْدَ
اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ أَلَّا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ﴾.

بسیار خوب است. با افراد مؤمنی که سخت گیر نیستند مواجه
می شود. کار به نتیجه می رسد و بخش عظیمی از آن بدون تحمل سختی
و زحمت و به گونه ای بخششی و با امداد و عنایت الهی پیش می رود.

۱۰۰- ﴿وَالسَّابِقُونَ الْأُولُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ، وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ، وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ، خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا، ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾.

کار خیرات دائمی و ماندگار دارد و نه مقطعی. بسیار خوب است و به تلاش، زحمت و کسب وابسته نیست، بلکه به دهش الهی ارتباط دارد.

۱۰۱- ﴿وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ، وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ، لَا تَعْلَمُهُمْ، نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ، سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ، ثُمَّ يَرُدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ﴾.

خیلی بد است. عذاب، نفاق و نادانی در آن است و ضرر آن نیز نزدیک و دلخراش است.

۱۰۲- ﴿وَآخِرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ، خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا، وَآخَرَ سَيِّئًا، عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ، إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾.

خیلی خوب نیست و متوسط است؛ چون می‌فرماید: ﴿خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا﴾.

﴿إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾: کار جمع می‌شود و با مشکلاتی که دارد به نتیجه می‌رسد.

۱۰۳- ﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً، تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا، وَصَلِّ عَلَيْهِمْ، إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ، وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾.

بسیار خوب و عالی است.

﴿وَصَلِّ عَلَيْهِمْ﴾: کاری است آبرومند و گوارا.

﴿إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ﴾: در این کار آرامش است.

﴿وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾: کار محکم هست و منافع پاکی دارد و باطن آن خیلی خوب است.

۱۰۴- ﴿أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ، وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ، وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾.

خیلی خوب است و تحذیر به خیر دارد و نه تحذیر منفی.

﴿يَقْبَلُ التَّوْبَةَ﴾: کار با خواهان مناسبت دارد و مشکلی در روند اجرای آن پیش نمی آید.

۱۰۵- ﴿وَقُلْ اَعْمَلُوا، فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ، وَسَتُرَدُّونَ اِلَىٰ عَالَمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾.
بسیار عالی است.

﴿اَعْمَلُوا﴾: رنج و زحمت و تلاش را می طلبد.

﴿فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ﴾: کاری است ظاهری، عمومی و دارای تبلیغات.
۱۰۶- ﴿وَآخَرُونَ مُرْجُونَ لَامرِ اللَّهِ، اِمَّا يُعَذِّبُهُمْ، وَاِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾.

با توجه به فراز: ﴿مُرْجُونَ لَامرِ اللَّهِ﴾ خوب است.

﴿اِمَّا﴾: کار باز و گسترده است و آزادی عمل دارد.

۱۰۷- ﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضُرَارًا وَكُفْرًا، وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ، وَاِرْصَادًا لِمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ، وَلِيَحْلِفُنَّ اِنْ اَرَدْنَا اِلَّا الْحُسْنَى، وَاللَّهُ يَشْهَدُ اِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ﴾.

بسیار بد است. در آن تهدید و درگیری و دیگران را از کار انداختن وجود دارد.

﴿مَسْجِدًا ضُرَارًا﴾: انحراف، گرفتاری، درگیری و مصیبت در آن است.
﴿اِنْ اَرَدْنَا اِلَّا الْحُسْنَى﴾: در آن ظاهر سازی می کنند.

۱۰۸- ﴿لَا تَقُمْ فِيهِ اَبَدًا، لِمَسْجِدٍ اُسِّسَ عَلَي التَّقْوَى مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اَحَقُّ اَنْ نَقُومَ فِيهِ، فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ اَنْ يَتَطَهَّرُوا، وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ﴾.

بالحاظ صدر آیه: ﴿لَا تَقُمْ فِيهِ اَبَدًا﴾: خوب نیست و از آن برای همیشه نهی می کند؛ چرا که مشکلات و گرفتاری بسیاری دارد اما ذیل آن به خوبی می گراید و خوبی آن بسیار است، از این رو انجام آن خوب است.
﴿لِمَسْجِدٍ اُسِّسَ عَلَي التَّقْوَى﴾: کاری محکم است که باید پی گیر آن بود و سستی و شک را بر نمی تابد.

۱۰۹- ﴿أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ شَفَا جُرْفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارٍ جَهَنَّمَ، وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾.

شروع خوبی دارد اما پایان خطرناکی دارد و در آن تردید است، بر این اساس، خوب نیست و سقوط، زیان و مصیبت با آن همراه است.

۱۱۰- ﴿لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾.

خیلی بد است. تحیر، شک و سرگردانی می‌آورد. آشوب، خسارت، و گاه هلاکت و نابودی را در پی دارد.

۱۱۱- ﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ، بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ، يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ، وَعَدَاً عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ، وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بَبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ، وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾.

خیلی خوب است و با توجه به خرید حق تعالی هیچ ضرری در آن نیست و سودآور است؛ چرا که همه خریدار چیزی هستند که خداوند خریدار آن است. البته، در این میان، زحمت و سختی دارد و پُر مخاطره است. کاری است بس مهم که البته پایان خوبی دارد.

۱۱۲- ﴿التَّائِبُونَ، الْعَابِدُونَ، الْحَامِدُونَ، السَّائِحُونَ، الرَّكَعُونَ، السَّاجِدُونَ، الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ، وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ، وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ﴾.

خوب است. کاری است معنوی که باطن آن بهتر از ظاهر آن است و دنیایی ندارد. کاری است پنهانی و سنگین که قداست دارد؛ مانند سفر حج، تحصیل، نگاه داشتن حرمت دیگران، خدمت به فقیر، ضعیف یا مظلومی. افراد این آیه می‌توانند یک صفت یا چند صفت از اوصاف یاد شده را داشته باشند.

۱۱۳- ﴿مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ، وَلَوْ كَانُوا أَوْلِيَا قُرْبَى، مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ﴾.

هیچ خیری در آن نیست و میانه‌ی آن دلخراش و غم‌انگیز است.

۱۱۴- ﴿وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَّهَا أَيَّاهُ، فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّءَ مِنْهُ، إِنْ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ﴾.

خوب نیست. سخت است و پایان آن دلخراش و حزن آور است.

۱۱۵- ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّى يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾.

بسیار بد است و با توجه به معنای منفی که به صورت حصر و کلی و

قطعی آمده است، هیچ خیری در آن نیست.

۱۱۶- ﴿إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾.

بسیار خوب است. سبک و راحت است و وسعت و گستردگی دارد و

تنها با خداوند و در زمین و آسمان او که باز است و آزادی عمل دارد مواجه می‌شود.

۱۱۷- ﴿لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ، الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ، مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ مِنْهُمْ، ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ، إِنَّهُ بِهِمْ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ﴾.

خوب است و با افرادی شایسته که در سختی‌ها نیز خواهان را رها

نمی‌کنند رو به‌روست. کار ضرر و زیان دارد ولی انجام شدنی است و

شکست و خسارت آن قابل جبران است.

۱۱۸- ﴿وَعَلَى الثَّلَاثَةِ، الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّى إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنْ لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ، ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا، إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾.

بسیار بد و سخت است. تخلف، ضیق و تنگی را دارد و مشکلات کار

وی را محاصره می‌کند. با آن که پایان آیه خوب است اما خوبی آن از سر تنگنایی و سختی است و عوارض شخصی و آبروریزی نیز با آن همراه است: ﴿وَزُنُّوا أَنْ لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ﴾.

۱۱۹- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، اتَّقُوا اللَّهَ، وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾.

عالی است. چون خطاب دارد به این معناست که کار مشخص است و خواهان می‌داند با چه کسی طرف است و کار چیست. سلامت، صافی و قوام دارد.

۱۲۰- ﴿مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ، وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ، ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ، وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَلَا يَطَؤُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ، وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوِّ نِيْلًا إِلَّا كَتَبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ، إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ﴾.

خوب نیست. سالبه، محصور و قطعی است و ارفاقی در آن نیست، از این رو بسیار سخت است. در این کار تخلف، تشنگی، گرسنگی و خستگی پیش می‌آید و با توجه به این که اجر دارد مزدوری است.

۱۲۱- ﴿وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا كَتَبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾.

خوب نیست. درگیری، زحمت و سختی بسیار دارد.

۱۲۲- ﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً، فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ، لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ، وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ، لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾.

خوب متوسط است. تحذیر دارد و نتیجه‌ی معلومی نیز ندارد و نمی‌توان روی چیزی حساب کرد.

﴿وَمَا كَانَ﴾: این کار باز و گسترده نیست و آزادی عمل ندارد.

﴿لِيَنْفِرُوا كَافَّةً﴾: کار مورد نظر برای همه مناسب نیست و برای برخی

به نتیجه نمی‌رسد.

۱۲۳ - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ، وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً، وَعَلِّمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾.

خوب نیست و جز جنگ و ستیز چیزی ندارد اما پایان آن خیلی عالی است.

۱۲۴ - ﴿وَإِذَا مَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ إِيمَانًا، فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فزَادَتْهُمْ إِيمَانًا، وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ﴾.

خوب نیست. البته، صاحب استخاره است که می تواند تشخیص دهد استخاره‌ی این آیه با توجه به شخصیت خواهان که فرد مؤمن و سالمی است یا منافق صفت خوب است یا بد. این کار فقط خیر معنوی دارد و سود دنیایی در آن نیست.

۱۲۵ - ﴿وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَىٰ رِجْسِهِمْ، وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ﴾.

بسیار بد است و چیزی در آن نیست.

۱۲۶ - ﴿أَوْ لَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ، ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ، وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُونَ﴾.

ناآگاهی در آن است و نتیجه‌ی این کار لوث می شود. تحذیر، تهدید، امتحان و ابتلا در آن است و فرجامی نیز ندارد. بد است.

۱۲۷ - ﴿وَإِذَا مَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ نَظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ هَلْ يَرَاكُمْ مِنْ أَحَدٍ، ثُمَّ انصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ، بَانَ لَهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ﴾.

بد است. چنان سنگین است که از آن فرار می کنند و در آن گریز و انصراف است و حیرت و سرگردانی نیز می آورد.

۱۲۸ - ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ، عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ، حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ، بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ﴾.

خیلی خوب است.

۱۲۹- ﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ، وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ

الْعَظِيمِ﴾.

خوب نیست. خواهان در کار تنها می ماند و کسی با او همکاری نمی کند. خطرناک است. باطن آن خیلی خوب است و ایمان، استقلال، قوت، صفا و ارزش های اخلاقی و معنویت می آورد و پایان خوبی دارد و تنها برای افرادی که قوت اراده و تحمل پذیری بالایی در سختی ها دارند خوب است.

فراز: ﴿حَسْبِيَ اللَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ، وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾

ذکری عالی و نفسی است که باید در جای خود از آن سخن گفت.

